

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Denna skrift är avsedd att ge en kortfattad och översiktlig bild av den forskning som bedrivits vid humanistiska fakulteten vid Göteborgs universitet under 2003. Skriften har getts ut i bokform sedan läsåret 1982/83.

Redovisningen av forskningen görs institutions- och ämnesvis. Den omfattar dels beskrivningar av forskningsaktiviteter som utförts av anställda lärare och forskarstudenter under kalenderåret 2003 dels en bibliografi över vetenskapliga arbeten som publicerats under samma period. Skriften är avsedd att ge läsare en översikt över den stora bredd och variation som finns inom forskningsverksamheten vid fakulteten.

ISSN 1104-2087

FORSKNING VID HUMANISTISKA FAKULTETEN 2003

h umaniora

FORSKNING
VID HUMANISTISKA FAKULTETEN
GÖTEBORGS UNIVERSITET 2003

**Forskning
vid Humanistiska fakulteten
Göteborgs universitet
2003**

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Forskning vid Humanistiska fakulteten
Göteborgs universitet 2003

© Göteborgs universitet 2004
ISSN 1104-2087

Institutionerna står för sina egna redogörelser.

Sammanställning och redigering:
Sally Boyd och Eva Englund

Skriften är producerad vid
Humanistiska fakultetskansliet
Göteborgs universitet
Box 200
SE-430 05 Göteborg

Omslag & formgivning: Eva Englund
Layout: Karin Wagner
Tryck: Intellecta DocuSys, Göteborg, 2004

Innehållsförteckning

Förord	5
Afrikanska språk	7
Antikens kultur och samhällsliv	14
Arabiska	25
Arkeologi	27
Engelska	43
Etnologi	55
Franska och italienska	67
Genusvetenskap	75
Grekiska	79
Historia	84
Idé- och lärdomshistoria	92
Japanska	104
Kognitionsvetenskap	107
Konst- och bildvetenskap	112
Kulturstudier	120
Latin	127
Latinamerikakunskap	130
Lingvistik	134
Litteraturvetenskap	151
Logik	164
Musik- och filmvetenskap	165
Nygrekiska	172
Praktisk filosofi	174
Religionsvetenskap	179
Slaviska språk	184
Spanska	189
Svenska språket	198
Teoretisk filosofi	218
Tyska	224
Vetenskapsteori	231
Index	238

Förord

Denna skrift är avsedd att ge en kortfattad och översiktlig bild av den forskning som bedrivits vid humanistiska fakulteten vid Göteborgs universitet under 2003. Skriften har getts ut i bokform sedan läsåret 1982/83.

Redovisningen av forskningen görs institutions- och ämnesvis. Den omfattar dels beskrivningar av forskningsaktiviteter som utförts av anställda lärare och forskarstudenter under kalenderåret 2003 dels en bibliografi över vetenskapliga arbeten som publicerats under samma period. Skriften är avsedd att ge läsaren en översikt över den stora bredd och variation som finns inom forskningsverksamheten vid fakulteten.

I år har de enskilda lärarna och forskarstuderanden i anslutning till redovisningen av sin forskning angett nyckelord. Detta har gjort det möjligt att skapa ett index över namn på forskare/forskarstudenter och nyckelord som förekommer i redogörelserna. Förhoppningen är att skriften därmed blir mer användbar för läsare som vill hitta uppgifter om enskilda forskare eller forskningsfrågor.

Göteborg i september 2004

Sally Boyd
Prodekanus för humanistiska fakulteten

Afrikanska språk

Forskningsområden

Afrikanska språk har som akademiskt ämne endast funnits sedan 1997 vid Göteborgs universitet, då en professur inrättades vid Institutionen för orientaliska och afrikanska språk.

Antal språk som talas i Afrika är inte klarlagt. I några källor nämns det otroligt höga antalet 2000. Många av de varieteter som ges specifika namn i publikationer är snarare dialekter än språk på grund av att det enskilda språket består av ett omfattande kluster av dialekter. För de språk som har ett litet antal talare är framtiden osäker på grund av att dessa språk tenderar att ersättas av andra språk, t.ex. swahili, lingala, sango och hausa. Ett stort antal av språken som talas av ett litet antal talare håller därför på att försvinna.

Forskningen vid institutionen är profilerad mot den stora gruppen bantuspråk, både från ett lingvistiskt och ett sociolingvistiskt perspektiv. Forskningen omfattar även lexikografi, däribland databaserade ordlistor. Geografiska områden som fokuseras är Tanzania, Mocambique, Namibia, Centralafrikanska Republiken och Kamerun. Bantuspråk som studeras är kaguru, kerebe, kwangali, mpiemo, ngh'wele och vidunda. Naturligtvis studeras också swahili. Övergripande forskning innefattar typologiska frågor som tempus, modus och aspekt, nominalklasser och terminologi.

Enskild forskning bedrivs också i icke-bantuspråk, såsom dinkaspråket i Sudan, ikaspråket i Nigeria och sangospråket i Centralafrikanska Republiken.

Forskare/lärare vid institutionen

Legère, Karsten, professor: sociolingvistik, lexikografi, grammatik

Maho, Jouni, FD: typologi, grammatik, bibliografi

Thornell, Christina, FD: mpiemo (Centralafrikanska Republiken), grammatik, terminologi

Forskningsprojekt

Languages of Tanzania

Languages of Tanzania är ett bilateralt forskningsprojekt, där partnern är University of Dar Es Salaam. Inom detta projekt har Christina Thornell gjort en modern grammatisk beskrivning av kerebe utifrån data hämtade i en grammatik från 1900-talets början och information från en modersmålstalande informant. Malin Petzell har arbetat med en lingvistisk beskrivning av Kagulu. Dessutom har data från olika språk insamlade i Tanzania bearbetats, t.ex. ngh'wele och vinda. En trespråkig ordlista ngh'wele, swahili, engelska har reviderats och presenteras i en nerladdningsbar databas. Ett sociolingvistiskt forskningsämne är inflytandet av swahili på andra språk i centrala Tanzania. Projektledare i Tanzania är H. Muzale och J. Rugemalira.

Projektid: 2001–2004

Projektledare: Legère, Karsten

Finansiering: SAREC

Nyckelord: Tanzania, språkbeskrivning, språksituation

A sociolinguistic description of Mocambican languages

Detta är ett bilateralt projekt som drivs tillsammans med Eduardo Mondlane University, Maputo (Mocambique). För afrikanska språksida innebär projektet att stödja Eduardo Mondlane University med utbildning och rådgivning. Projektledare i Mocambique G. Firmino.

Projektledare: Legère, Karsten

Projektid: 2001–2004

Finansiering: SAREC

Nyckelord: Mocambique, språksituation, språkbeskrivning

Namn på vilda växter i Bantu språk: En lingvistisk, kognitiv, folktaxonomisk och etnobotanisk jämförelse

Syftet med projektet är att samla namn på vilda växter i de tre bantuspråken kwangali, mpiemo och vidunda. Namnen analyseras morfologiskt och semantiskt. Folkets planttaxonomi studeras och jämförs med den vetenskapliga taxonomin. Användningen av plantorna dokumenteras. En jämförelse mellan de tre språken kommer att göras.

Data samlas in genom fältarbeten, varvid exemplar av vilda växter samlas in och dokumentation görs. Växterna identifieras sedan vetenskapligt på herbaria. Legère har genomfört fältarbete i vidundaspråket respektive kwangalispråket medan Thornell genomfört ett fältarbete i mpiemospråket. Cirka 700 namn på vilda växter har samlats in. Data håller på att bearbetas i en databas. Thornell har deltagit i en konferens i etnobotanik anordnad av Cameroon Ethnobotanic Network.

Projektledare: Legère, Karsten och Thornell, Christina

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: bantuspråk, plantterminologi, taxonomi, lingvistisk jämförelse, etnobotanik

En beskrivning av bantuspråket mpiemo

Projektet är en fortsättning av det tvååriga projektet ”En beskrivning av bantuspråket mpiemo”. Mpiemospråket (A86c) talas av ca 20 000 personer i gränsområdet mellan Kamerun och Centralafrikanska Republiken. Språket är muntligt traderat och är hittills obetydligt beskrivet. Beskrivningen av språket görs i en modern deskriptiv ram för bantuspråk. Den omfattar fonologi, morfologi och syntax. Även språksituationen beskrivs.

Studien baseras på data från fältarbeten. Tyvärr kunde ett fältarbete göras först under senare delen av året på grund av politiska oroligheter i landet. Data samlades in för komplettering av beskrivningen av nominalfrasen och ljudsystemet. Bandinspelat tal från modersmåls-talare har transkriberats. En fonetisk analys har gjorts tillsammans med Yasuko Madsén.

Projektledare: Thornell, Christina

Projektid: 2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: mpiemo, bantuspråk, deskriptiv grammatisk beskrivning, fonetik, Centralafrikanska Republiken

Databaserad trespråkig ordlista mpiemo-franska-engelska

En databaserad trespråkig ordlista mpiemo-franska-engelska ska komplettera språkbeskrivningen, som är under utarbetande. Ordlistan bygger på Thornells eget redan befintliga material insamlade under fyra tidigare fältarbeten. Dessutom kommer opublicerade ordlistor att ingå. Under året har ett dataformat definierats av Daniel Ridings, Universitet i Oslo, för sammanställningen, vilken motsvarar gängse lexikografiska kategorier och principer. Formatet är sådant att lexikonet kan utvidgas till större arbeten om tillfälle ges i framtiden utan att man behöver göra om det. Det är kompatibelt med existerande, större, lexikon som tagits fram i ett samarbete mellan Universitetet i Oslo och University of Zimbabwe. Resultatet kommer att presenteras via web och även i tryck. Webbversionen kommer att ha en sökfunktion.

Projektledare: Thornell, Christina

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Humanistiska fakultetsnämnden och Det historisk-filosofiske fakultet (Universitetet i Oslo) Forskningsarbetet Oslo-Göteborg

Nyckelord: mpiemo, bantuspråk, databaserad ordlista

Lexicographical work on the Namibian minority language Mbukushu

I samarbete med National Institute for Educational Development, Okahandja, Namibia har terminologi i olika ämnen t.ex. matematik, språk och litteratur har utarbetats och reviderats. Den reviderade terminologin (uppskattningsvis 6 000 ord) håller på att ställas samman i en ordbok. Arbetet är i slutfasen. Projektledare i Namibia är Robert Munganda

Projektledare: Legère, Karsten

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Gesellschaft fuer technische Zusammenarbeit

Nyckelord: mbukushu, bantuspråk, ordlista, terminologi

Doktorsavhandlingar under arbete

Petzell, Malin: *A linguistic description of Kagulu*

Nyckelord: språkbeskrivning, bantuspråk

Idris, Hélène Fatima: *The status and use of African languages versus Arabic in Sudan*

Nyckelord: Sudan, sociolingvistik, språkpolitik

Andra forskningsaktiviteter

Gästforskare under året har varit Lino Kiir Kuony, Khartoums Universitet, dr Henry Muzale och professor Casimir Rubagumya Dar es Salaams Universitet samt dr Birgit Smieja, Duisburg.

Medverkan i flera konferenser med artiklar har förekommit:

I WOCAL (World Congress of African Linguistics) Rutgers, New Jersey, deltog Hélène Fatima Idris, Karsten Legère, Malin Petzell och Christina Thornell. I LASU (Linguistics Association for SADC Universities) konferensen Dar es Salaam, deltog Karsten Legère, Jouni Maho och Daniel Ridings. I en workshop i Dar es Salaam inom projektet "Languages of Tanzania" medverkade Karsten Legère, Malin Petzell och Christina Thornell. Dessutom deltog Jouni Maho i *33th Colloquium on African languages and linguistics*, Leiden, och Christina Thornell deltog med ett huvudanförande i en workshop i ethnobotanik anordnad av *Cameroon Ethnobotanic Network*.

Bibliografi

- Idris, Hélène Fatima: "Swedish contributions to African linguistics: a focus on Nilo-Saharan and Afro-Asiatic languages", i: Jouni Maho (red.): *Africa & Asia* 3(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 53–63
- Legère, Karsten: "Plant names from North Zanzibar", i: Jouni Maho (red.): *Africa & Asia* 3(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 123–146

- Legère, Karsten: "Multilingual education: A strange concept in Africa?", i: Joachim Pfaffe (red.): *Implementing Multilingual Education. Proceedings of the Fourth National Symposium on Language Policy and Language Policy Implementation, held at Sun'n'Sand, Mangochi, 07–11 April 2003*, Lilongwe and Zomba: GTZ and University of Malawi, Centre for Language Studies 2003. ISBN 99908-69-07-3, s. 42–55
- Legère, Karsten: recension av *Lugha za Tanzania. Languages of Tanzania: Studies dedicated to the memory of Prof. Clement Maganga*. (CNWS Publication, 89). Edited by Kulikoyela Kahigi, Yared Kihore and Maarten Mous. Universiteit Leiden: Research School for Asian, African and Amerindian Studies (CNWS), Leiden 2000, i: *Afrika und Übersee*, vol. 85, Berlin 2002 (2003), ISSN 0002-0427, s. 156–160
- Maho, Jouni (red.): *Africa & Asia 3* (2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019
- Maho, Jouni: "Towards a bibliography for Mozambican languages", i: Jouni Maho (red.): *Africa & Asia 3*(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 147–154
- Maho, Jouni: "Remarks on a few 'polyplural' classes in Bantu", i: Jouni Maho (red.): *Africa & Asia 3*(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 161–184
- Maho, Jouni: *Svensk-kinyarwanda ordbok*, Göteborg Africana Informal Series, no. 2, Göteborg 2003, ISSN 1404-8523
- Maho, Jouni & Bonny Sands: *The Languages of Tanzania. A Bibliography*, *Orientalia et Africana Gothoburgensia*, no. 17, Göteborg 2003, ISSN 1404-3556, ISBN 91-7346-454-6
- Petzell, Malin: "Swedish Contributions to African Linguistics: a focus on Bantu Languages", i: Jouni Maho (red.): *Africa & Asia 3*(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 41–52
- Thornell, Christina: "Data on the verb phrase in Mpiemo", i: Jouni

Maho (red.): *Africa & Asia* 3(2003), Göteborg working papers on Asian and African languages, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 91–122

Antikens kultur och samhällsliv

Forskningsområden

Antikens kultur och samhällsliv (tidigare Klassisk fornkunskap och antikens historia) har funnits vid Göteborgs universitet sedan 1934. Den svenska forskningen har genomgående präglats av utgrävningar i medelhavsområdet och ämnet har i Göteborg fortfarande en arkeologisk profil i kombination med en tendens att rikta intresset mot nya forskningsområden.

Inom det arkeologiska området har tyngdpunkten legat på de tidigaste kulturerna i det östra medelhavsområdet (framför allt Cypern, Kreta, Grekland och öarna) och på italisk förhistoria, främst etruskologi. Denna typ av forskning har ett nära samband med de utgrävningsprojekt som bedrivits under de senaste decennierna, ofta i samarbete med de svenska instituten i Athen (t.ex. utgrävningarna i Asine) och Rom (Acquarossa-projektet, undersökningen av en etruskisk stad, med deltagare från universiteten i Göteborg, Lund, Stockholm och Uppsala). Numera ingår även den romerska perioden genom utgrävningar i Pannonien (Ungern).

Studier av konst och arkitektur intar också en framträdande plats. Ofta har det studerade materialet kommit från svenska utgrävningar, men på senare år har forskningsprojekt och avhandlingsämnen blivit mera fristående från utgrävningar. Ikonografisk forskning, särskilt tolkningen av bilders betydelse för sin samtid, utgör en allt större del av forskningen.

De nyare forskningsprojekten tenderar också att i större utsträck-

ning behandla även historisk tid. Detta innebär att t.ex. inskrifter och litterära texter finns att tillgå som källmaterial och inslaget textbaserad forskning har därmed ökat.

Genusforskning tillhör de nyare inriktningarna och förekommer både som forskningsprojekt och avhandlingsämnen. I denna typ av forskning används de traditionella källorna, men med ett nytt perspektiv.

Forskare/lärare vid institutionen

Bruun-Lundgren, Maria, FD: minoisk bronsålder, romersk, skulptur

Prohászka, Marianne, FD: romersk provinsarkeologi, metaller

Strandberg Olofsson, Margareta, professor: etruskologi, bildtolkning, genusforskning

Strömberg, Agneta, FD: attiska gravstelar, genusforskning

Wikander, Charlotte, docent: hellenistisk härsarkult, etruskisk epigrafik, etruskisk arkeologi

Wiman, Ingela, docent: minoisk bronsålder, naturresurser, senetruskisk konst

Forskningsprojekt

Acquarossa: Monumentalområdet (den yngre perioden, mitten av 500-talet f.Kr.)

Publikationen av monumentalområdet i den etruskiska staden behandlar stratigrafi, arkitektur, fynd (särskilt keramik) och anläggningens funktion. Under en period juni–juli 2003 var arbetet förlagt till magasinet i Viterbo, Italien. Tidigare har en preliminär rapport om keramiken publicerats i *Opuscula Romana* 20. Två specialartiklar om de etruskiska och importerade transportamfororna har publicerats i *Opuscula Romana* 27 och 28. Ytterligare en specialartikel (om stora bemålade förrådskärl) föreligger i manus. Slutpublikationen kommer att publiceras som en monografi i *Skrifter utgivna av det svenska institutet i Rom*. Metallföremålen behandlas av Marianne Prohászka och djurbenen av Alice Choyke, Budapest.

Projektledare: Strandberg Olofsson, Margareta

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: utgrävning, Italien, etruskisk, arkitektur, keramik

Acquarossa: Monumentalområdet (den äldre perioden)

Som en del av Acquarossaprojektet pågår publikationen av den äldre perioden (ca 625–560 f. Kr.) av Zon F, ett område med monumentaltalbyggnader i två konsekutiva perioder. Arbetet omfattar publiceringen av stratigrafi, byggnadsrester och fyndmaterialet som helhet. Keramikatalogen har färdigställts. Samarbete med Örjan Wikander vid Lunds universitet.

Projektledare: Wikander, Charlotte

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: utgrävning, Italien, etruskisk, arkitektur, keramik

Bilder i relief

De terrakottor som dekorerade byggnaderna i monumentalområdet i Acquarossa under mitten av 500-talet f. Kr. står i centrum för projektet. Dekorationen, som är serietillverkad i formar, består av en typ av antefix i form av ansikten och fyra olika typer av reliefplattor (två typer av processioner, en bankett- och en dansscen). En av de problemställningar som behandlas i den kommande boken är tolkningen av dessa bildframställningar. Under 2003 har arbetet resulterat i ett manus, "Herakles revisited", till volymen *Deliciae fictiles* III som utges av American Academy i Rom och i en artikel om den symboliska betydelse som olika djur har i dessa framställningar, "Creatures great and small. Animals on Etrusco-Italic architectural terracotta reliefs". Ritningar har gjorts av Ann-Louise Schallin.

Projektledare: Strandberg Olofsson, Margareta

Nyckelord: arkitekturterracottor, etruskisk, Herakles, reliefplattor, antefix

Chania

The Greek-Swedish Excavations at the Agia Aikaterini Square Kastelli, Khania 1970–1987 and 2001. Forskning och publicering av redskap, vapen och småfynd från de svensk-grekiska utgrävningarna i Chania på västra Kreta fortgår. Under 2003 publicerades den tredje volymen

samtidigt som arbetet på den fjärde avslutades. I projektet medverkar tre forskare, Maria Bruun-Lundgren, Ann Louise Schallin och Ingela Wiman, från Antikens kultur och samhällsliv, Göteborg.

Projektledare: Hallager, Erik (Århus och Danska Institutet i Athen)

Nyckelord: utgrävning, Kreta, bronsålder, småfynd

Cult of Hellenistic Queens

Ett projekt om kulten av hellenistiska drottningar, avsedd att utkomma som monografi *Early cult of Hellenistic queens*.

Projektledare: Wikander, Charlotte

Finansiering: HSFR/Vetenskapsrådet

Nyckelord: kult, hellenistisk, drottning

Etruskisk epigrafik

Slutligt tryckfärdigt manuskript till publikationen av O.A. Danielssons etruskiska inskrifter (Ch. Wikander & Ö. Wikander, *Etruscan inscriptions from the collections of Olof August Danielsson*. "Addenda to CIE II, I, 4") har lämnats in för tryckning i *Medelhavsmuseet, Memoirs*.

Projektledare: Wikander, Charlotte och Wikander, Örjan (Lund)

Nyckelord: epigrafik, etruskisk

Etruskisk ikonografi

Ett projekt stött av HSFR mellan åren 1999–2001 genererar fortfarande ny forskning i och med att tidigare artiklar håller på att om- och utarbetas till en monografi. För detta arbete har utgått resebidrag från olika fonder för resa studieupphåll i Rom och i Spanien. Boken har arbetsnamnet "Etruscan identity – focusing in on art and artistic prototypes as identity markers in the period of Romanisation."

Projektledare: Wiman, Ingela

Finansiering: HSFR/Vetenskapsrådet

Nyckelord: ikonografi, etruskisk, romanisering

Family images in the Greco-Roman world. Change and continuity 300 BC – AD 200

Projektledare: Strömberg, Agneta och Larsson Lovén, Lena

Finansiering: delvis av medel från famiglia Rausing

Nyckelord: grekisk, romersk, bildframställning, familj

Gender and status during a millennium in Cyprus. An investigation of Cypriote limestone sculpture, 500 BC– 500 AD.

Detta projekt är en vidareutveckling av *Cypriots in stone* som behandlar lokal cypriotisk kalkstensskulptur under senhellenistisk- romersk period. Skulpturerna har haft olika funktioner i det antika samhället, framför allt som gravutsmyckningar eller votivgävor i helgedomar. Skulpturerna visar på olika sätt vilka ideologiska värden man vill framhålla: familjen, etnisk identitet, social tillhörighet, religiös tillhörighet, åldersgrupper etc. En del av detta material presenterades vid ett symposium arrangerat av *Arachne* i Köpenhamn hösten 2003, och det skall även publiceras i *Proceedings of the Third Nordic Symposium on Gender and Women's History in Antiquity*.

Projektledare: Bruun-Lundgren, Maria

Projektid: 2003–2007

Nyckelord: Cypern, genus, status, kalksten, skulptur

Ikonografi

Ikonografi är ett paraplyprojekt. Det täcker forskningsprojekt som utförs både av institutionens forskare och av studenter på olika nivåer. En grupp bestående av doktorander och forskare har under året träffats under temat den dionysiska sfären. De ämnen som behandlas är bl.a. avbildningar av Dionysos och satyrer i grekiskt och etruskiskt vasmåleri och förekomsten av satyrer i romerska religiösa fester.

Projektledare: Strandberg Olofsson, Margareta

Nyckelord: Dionysos, satyrer, grekisk, etruskisk, vasmåleri

Keramikproduktionen i Berbati under mykensk tid

Projektledare: Schallin, Ann-Louise

Projektid: 2002-2003

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond

Nyckelord: Grekland, mykensk bronsålder, keramik

Kvinnors villkor i antiken

Detta är ett paraplyprojekt påbörjat på 1980-talet för forskning och andra aktiviteter inom området kvinnohistoria och genusforskning.

Forskning bedrivs både av anställda forskare och av studenter.

Projektledare: Strandberg Olofsson, Margareta

Nyckelord: antiken, kvinnohistoria, genusforskning

Metal objects

Metallfynden från de svenska utgrävningarna i Labraunda, Turkiet kommer att publiceras i *Labraunda. Swedish Excavations and Researches*, utgiven av Svenska Forskningsinstitutet i Istanbul. En sammanställning i form av en katalog över metallföremål återfunna i monumentalområdet i Acquarossa har också gjorts (se ovan).

Projektledare: Prohászka, Marianne

Nyckelord: metallföremål, Labraunda, Turkiet, Acquarossa, Italien

Miljöhistoria

FRN stödde mellan åren 1996–1998 ett project om natur- och kulturinteraktion. Detta arbete har resulterat i en bok, som under 2003 om- och utarbetats för att kunna publiceras på svenska.

Projektledare: Wiman, Ingela

Nyckelord: naturresurser, natursyn

Mångkultur och "otherness"

2003 arbetade institutionen fram en ansökan till vetenskapsrådet för ett projekt kallat *Mångkultur i skola och universitet för ett multikulturellt samhälle* i samarbete med socialantropologiska och religionsvetenskapliga institutionerna. Medel för att färdigställa denna ansökan ställdes till förfogande av Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning (UFL), 75 000 SEK. Projektmedel beviljades inte men arbetet fortsätter med en intensifierad satsning på begreppet "Otherness in Antiquity and in Modernity" som avser vara forskningsinitierande, nu med delvis nya ämneskonstellationer (Antikens kultur och samhällsliv, Etnologi, Freds- och konfliktforskning).

Projektledare: Wiman, Ingela

Nyckelord: mångkultur, "otherness", antiken, modern tid

Oljelampor i Antikmuseet

Medan andra fyndkategorier i museet är publicerade, saknas en publikation av lamporna. Merparten av dem är en sammanhållen enhet,

som inköptes i Rom vid förra seklets början av dåvarande professor i latin vid Göteborgs Högskola. Lamporna, som kronologiskt sträcker sig över hela kejsartiden, är mycket informativa och passar väl in i ett större sammanhang. Materialet tas till utgångspunkt för olika problemställningar ur bl.a. teknisk, ikonografisk och epigrafisk synvinkel. Medel för detta projekt har i år sökts från Riksbankens Jubileumsfond.

Projektledare: Bruun-Lundgren, Maria

Projektid: 2003–2006

Nyckelord: lampor, romersk, kejsartid

Villae rusticae i Pannonien

En rapport över den tidigare fältundersökningen i Pilisszántó har lämnats för tryckning i *Opuscula Romana* 28.

Projektledare: Prohászka, Marianne

Nyckelord: Villae rusticae, romersk, Ungern, Budapest

Doktorsavhandlingar under arbete

Andersson, Sune: *Pandora och det farliga kön som kvinnor benämnes*

Nyckelord: Grekland, kvinnofientlighet, genus

Blomqvist-Linér, Siv: *The Chicago Painter*

Nyckelord: Grekland, vasmåleri, rödfigurigt

Eriksson, Niki: *Dionysos in Cyprus*

Nyckelord: Cypern, Dionysos, vasmåleri

Henriksson, Britten: *Satyrs on Etruscan black-figured vases*

Nyckelord: etruskisk, satyrer, vasmåleri

Håkansson, Carina: *Satyrs in Early Rome*

Nyckelord: religion, romersk, satyrer

Johansson, Barbro: *White Painted II Ware: A pottery ware from the Middle Cypriote Bronze Age*

Nyckelord: Cypern, bronsålder, keramik

Johnson, Mats: *Early farming in the Land of Springs. Settlement patterns and agriculture in Neolithic Greece*

Nyckelord: Grekland, stenålder, jordbruk

Kramer, Maja: *Time representations in Roman Mosaics in Hispania Antiqua*

Nyckelord: Spanien, romersk, mosaiker

Löthgren, Per: *Early Urbanization in Central Italy*

Nyckelord: etruskisk, Italien, urbanisering

Miller, Madelaine: *Graves and Burial customs in Neopalatial Crete, with special reference to the Warrior-Graves*

Nyckelord: Kreta, bronsålder, gravar

Nilsson, Monica: *The society of Early Helladic II: A Civilization in the making*

Nyckelord: Grekland, bronsålder, samhälle

Olsson, Viveca: *Menads in images of cult*

Nyckelord: Grekland, vasmåleri, genus

Wängnerud, Irén: *Romerskt gravskick i Pannonien*

Nyckelord: Ungern, romersk, gravar

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Boman, Henrik: *Movement in space. An architectural analysis of public space in Archaic to Hellenistic Greece*

Nyckelord: Grekland, arkitektur, offentligt rum

Olovsdotter, Cecilia: *The Consular Diptychs. An iconological study*

Nyckelord: romersk, senantik, konst

Petrovic, Nenad: *Beliefs from far away. Context and function of foreign cult objects in the Late Bronze Age Aegean*

Nyckelord: Grekland, bronsålder, religion

Andra forskningsaktiviteter

Resultaten av de svenska utgrävningarna i Etrurien har sedan 1986 presenterats i en permanent utställning i Museo Nazionale i Viterbo, ARCHITETTURA ETRUSCA NEL VITERBESE. Som namnet anger har tyngdpunkten legat på arkitektur. En förnyelse och breddning av utställningen har planerats under ett antal år. Under 2003

intensifierades arbetet och förhandlingar fördes med de antikvariska myndigheterna (med Margareta Strandberg Olofsson som representant för de svenska forskarna). Förutom arkitektur kommer den nya utställningen att visa resultaten av de senaste årens forskning om framför allt keramik, och de partiella fullskalerekonstruktionerna av byggnaderna kommer att kompletteras med bl.a. stora bemålade för-rådskärl och transportamforor.

ARACHNE – nordiskt nätverk för forskning om kvinnor och genus i antiken bildades i Göteborg 1997 och är ett tvärvetenskapligt forum för doktorander och forskare i de nordiska länderna med centrum vid institutionen i Göteborg (Lena Larsson Lovén och Agneta Strömberg). Tre symposier har arrangerats sedan starten: Göteborg 1997, Helsingfors 2000 och senast i Köpenhamn i oktober 2003. Tema för det tredje symposiet var ”Offentliga roller – personlig status. Kvinnor och män i antiken”. Förutom de nordiska forskarna deltog även Natalie B. Kampen, New York. Ett nytt ARACHNE-symposium är planerat att äga rum i Norge 2006, preliminärt i Trondheim. Under 2003 har ett antal forskare gästade institutionen och hållit föreläsningar och seminarier t.ex. professor John M. Camp, Athen och Ashland, Virginia, professor Barbro Santillo Frizell, som är direktör för Svenska Institutet i Rom, professor Stefan Hiller, Salzburg, professor Tonio Hölscher, Heidelberg/Rom och professor Siri Sande, som är föreståndare på Det Norske Institutt i Roma.

Bibliografi

- Forsén, Jeannette & Forsén, Björn (med bidrag av M. Alram, E. Alram-Stern, T. Carter, F. Fahlander, R. Fredriksen, L. Hammond, A. Karivieri, M. Lavento, C. MacKay, J. Pakkanen, A.-L. Schallin, K. Sheldon, E. Tsourti och W. Yielding): *The Asea valley survey. An Arcadian mountain valley from the paleolithic period until modern times*. Skrifter utgivna av Svenska institutet i Athen, 4°, 51, Stockholm 2003, ISBN 91-7916-047-6, ISSN 0586-0539
- Larsson Lovén, Lena & Strömberg, Agneta (red): *Gender, cult,*

- and culture in the Ancient world from Mycenae to Byzantium. Proceedings of the second Nordic symposium on gender and women's history in Antiquity. Helsinki 20–22 October 2000*, (SIMA-PB 166), Sävedalen 2003, ISBN 91-7018-127-X
- Larsson Lovén, Lena: "Funerary art, gender and social status: Some aspects from Roman Gaul" i: Lena Larsson Lovén & Agneta Strömberg (red.): *Gender, cult, and culture in the Ancient world. From Mycenae to Byzantium. Proceedings from the second Nordic symposium on gender and women's history in Antiquity. Helsinki 20–22 October 2000*, (SIMA-PB 166), Sävedalen 2003, ISBN 91-7018-127-X, s. 54–70
- Malmgren, Kjell: *Klavdhia-Tremithos. A middle and late Cypriote Bronze Age site* (med ett appendix av Parvine H. Merrillees), Jonsered 2003, ISBN 91-7081-109-1
- Schallin, Ann-Louise: "Late Helladic pottery" i: Jeannette Forsén & Björn Forsén: *The Asea valley survey. An Arcadian mountain valley from the paleolithic period until modern times*. Skrifter utgivna av svenska institutet i Athen, 4°, 51, Stockholm 2003, ISBN 91-7916-047-6, ISSN 0586-0539, s. 177–183
- Schallin, Ann-Louise: "The wall plaster in the LM IIIB: 2 levels" i: B.P.Hallager och E. Hallager (red.): *The Greek-Swedish Excavations at the Agia Aikaterini Square Kastelli, Khania 1970–1987 and 2001*. Vol.III:1 text and III:2 plates, The late Minoan IIIB:2 settlement, (ActaAth-4°, 47:III:1 och 2), Stockholm 2003, ISBN 91-7916-045-X, ISSN 0586-0539, s. 195–196 och bidrag s. 22–182
- Strandberg Olofsson, Margareta: "Four imported transport amphorae from Acquarossa", i: *Opuscula Romana. Annual of the Swedish Institute in Rome* 28, ISSN 0471-7309, Stockholm 2003, s. 73–83
- Strömberg, Agneta: "Private in life – public in death: The presence of women on Attic Classical funerary monuments", i: Lena Larsson Lovén & Agneta Strömberg (red.): *Gender, cult, and culture in the Ancient world from Mycenae to Byzantium. Proceedings of the second Nordic symposium on gender and women's*

history in Antiquity. Helsinki 20–22 October 2000, (SIMA -PB 166), Sävedalen 2003, ISBN 91-7018-127-X, s. 28–37

Wikander, Charlotte & Wikander, Örjan: *Etruscan inscriptions from the collection of Olof August Danielsson. Addenda to CIE II, I, 4* (Medelhavsmuseet Memoir, 10) Stockholm 2003, ISBN 91-89242-10-6, ISSN 0347-9099

Wiman, Ingela & Maria Bruun-Lundgren: "Industrial activities and personal adornments" i: B.P. Hallager and E. Hallager (red.): *The Greek-Swedish Excavations at the Agia Aikaterini Square Kastelli, Khania 1970–1987 and 2001*, Vol.III:1 text and III:2 plates, The late Minoan IIIB:2 settlement, ActaAth-4°, 47:III:1 och 2, Stockholm 2003, ISBN 91-7916-045-X, ISSN 0586-0539, s. 266–269 och bidrag s. 22–182

Arabiska

Forskningsområden

Forskning i arabistik bedrivs vid Göteborgs universitet vid arabiska avdelningen vid Institutionen för orientaliska och afrikanska språk. Forskningsinriktningen är sedan länge lingvistisk med studium av både talade och skrivna former av arabiska. Dessutom bedrivs forskning om Arabiens förislamiska historia samt medeltida arabisk och syrisk vetenskapshistoria (medicin).

Forskare/lärare vid institutionen

Retsö, Jan, FD, professor: lingvistik, historia

Rooke, Tetz, FD, docent: litteratur, översättningsstudier

Doktorsavhandlingar under arbete

Kammensjö, Heléne: *Connectives in Modern Standard Arabic*

Myrne, Pernilla: *The Image of Women in Early Arabic Biographic Literature*

van Reisen, Antonius: *Isaawi Arabic – a North Nadjdi Dialect in the Syrian Desert*

Bibliografi

Retsö, Jan: *The Arabs in Antiquity. Their History from the Assyrians to the Umayyads*, London 2003, ISBN 0-7007-1679-3, 685 s.

Retsö, Jan: "When Did Yemen Become Arabia Felix?", *Proceedings of the Seminar for Arabian Studies* 33 (2003) ISSN 0308-8421, s. 229–235

Retsö, Jan.. "Legendernas drottning. Berättelsen om drottningen av Saba och dess ursprung", *Svensk Religionshistorisk Årsskrift* 11 (2002) ISBN 91-973063 ISSN 0283-0302, s. 135–159

Rooke, Tetz: *Den nya arabiska översättningsrörelsen - ett svenskt perspektiv*. Svenska Institutet i Alexandria, Stockholm 2003, ISBN 91-631-3824-7, 95 s.

Arkeologi

Forskningsområden

Vid institutionen för arkeologi bedrivs undervisning och forskning inom den generella arkeologins område. Särskild vikt läggs på Nordeuropa och Norden, från de tidigaste spåren av mänsklig verksamhet till medeltid-/nyare tid. Härtill kommer engagemang i övrig europeisk och icke-europeisk arkeologi. Traditionellt har utbildning och forskning genomförts vid institutionen med påtagliga teoretiska och samhällskritiska inslag samt med social-ekonomiska och antropologiska frågeställningar. Under senare år har arkeologins samhällsroll fått en större betydelse, både utifrån historiskt perspektiv och i relation till den arkeologiska kulturmiljövården, likaså har genusforskning fått en framträdande roll vid institutionen.

Samarbetet med de västsvenska museerna (i synnerhet Göteborgs Stadsmuseum och läns museerna i Halmstad, Uddevalla, Vänersborg och Skara) samt med Riksantikvarieämbetets kontor i Kungsbacka (UV Väst) är av särskild vikt. En årlig arkeologidag, anordnad av institutionen, i januari för alla regionens arkeologer med föredrag om årets aktiviteter har blivit en tradition.

Institutionen har under senare år samarbetat med andra institutioner och utvecklat flera stora forskningsprojekt både regionalt, nationellt och internationellt. Genom extern projektfinansiering har man byggt upp en aktiv forskningsmiljö med många externt finansierade forskartjänster. Slutligen har uppdragsforskningen fått analyshjälp genom ANL (det arkeologiska naturvetenskapliga laboratoriet) med

specialisering på osteologi, paleobotanik och gammalt DNA. Det EU-stötta AREA-projektet (The Archives of European Archaeology) är ett exempel på institutionens deltagande i strategisk internationell forskning.

Forskare/lärare vid institutionen

Arwill-Nordbladh, Elisabeth, FD: genusstudier, arkeologihistoria, materiell kultur

Hjørungdal, Tove, docent: genus, materialitet, gravkonstruktion

Jonsson, Leif, osteolog: arkeozoologi, paleoantropologi, paleoekologi

Karlsson, Håkan, FD: teori, samhällsanknytning, kulturmiljövård

Kristiansen, Kristian, professor: Europas bronsålder, disciplinhistoria, arkeologi och kulturarv.

Nordbladh, Jarl, professor: skandinaviska hållbilder, arkeologihistoria

Forskningsprojekt

Kust till kust – stenålderssamhällen i förändring

Projektet bedrivs i samarbete med Uppsala universitet. Det är ett större samarbetsprojekt som inbegriper 35 olika delprojekt av både arkeologisk och naturvetenskaplig karaktär, huvudsakligen i form av doktorsarbeten. Syftet är att i ett långtidsperspektiv belysa förändringen av stenålderssamhällena i Öst- och Västsverige från fångstgrupper till jordbrukande, bofasta samhällen. Projektet är i sin slutfas, och hittills har 10 publikationer utkommit i projektets publikationsserie, "Coast to coast-books". Projektledare är Helena Knutsson, Uppsala universitet.

Projektledare (i Göteborg): Kristiansen, Kristian och koordinators Sjögren, Karl-Göran

Projektid: 1998–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse

Nyckelord: neolitisering, stenålder, Västsverige

Centrum och periferi under järnåldern

Institutionen har i samarbete med närliggande läns museer, länsstyrelsen i Västra Götalands län m.fl. avslutat omfattande undersökningar i Röstorp (agrar bebyggelse i inre skogsbygd), Vittene (centrumbebyggelse med rika guldfynd/halsringar från ca år 0), samt Slöinge (centrumbebyggelse från yngre järnålder med guldgubbar m.m.). Projektet befinner sig nu i publiceringsfasen med institutionen som huvudman.

Projektledare: Kristiansen, Kristian

Finansiering: Lennart J. Häggelunds Stiftelse

Nyckelord: bebyggelse, järnålder, centrum

Falbygdens gånggrifter – Bevarande och kunskapsförmedling

Projektet avslutades 2003 med en slutpublikation (Axelsson, Heimann & Sjögren 2003). Syftet var att utreda behovet av särskilda insatser för bevarande, restaurering och publikt tillgängliggörande av megalitgravarna på Falbygden. Inom projektet utfördes en skadeinventering av områdets alla gånggrifter, med dokumentation av deras bevaringstillstånd och eventuell hotbild.

Projektledare: Axelsson, Tony och Sjögren, Karl-Göran

Projektid: 1996–2003

Finansiering: Länsstyrelsen i Skaraborgs län

Nyckelord: Falbygden, megalitgravar, bevarande

Kulturarv Falbygden

Projektet är ett samarbete mellan Göteborgs universitet, Falbygdens museum, Falköpings kommun och Länsstyrelsen i Västra Götaland, med sikte på att utveckla publik tillgänglighet, bevarande och kunskap kring Falbygdens fornlämningar. Projektet utgör en naturlig fortsättning av den ovan nämnda skadeinventeringen.

Representanter för Göteborgs universitet: Sjögren, Karl-Göran, Nordbladh, Jarl och Kristiansen, Kristian

Projektid: 2002–

Nyckelord: kulturarv, Falbygden, gånggrifter

Gökhem Fräsegården. Undersökning av en överplöjd gånggrift

1999–2001 undersöktes en helt överplöjd gånggrift. Syftet var bl.a.

antikvariskt, att undersöka bevaringsförhållandena i sådana lämningar, men också att utveckla metoder för detaljdokumentation av komplexa gravar. Undersökningen gav ett över förväntan gott resultat, med bl.a. mycket väl bevarade människoben och flera kompletta skelett. Undersökningen kommer därmed att ge nya aspekter på behandlingen av de döda i skandinaviska megalitgravar. Osteologisk genomgång och C14-analyser har utförts under 2003. Publikation av arkeologiska och osteologiska resultat kommer att ske under 2004.

Projektledare: Axelsson, Tony och Sjögren, Karl-Göran

Projektid: 1999–2003

Finansiering: Länsstyrelsen i Västra Götaland

Nyckelord: gånggrifter, Falbygden, osteologi

Hällristningar i kontext

Efter avslutningen av *Hällristningar i gränsbygd* har ett nytt 4-årigt projekt startat centrerat kring utgrävningar omkring själva hällristningarna som ett led i EU-projektet *The Emergence of European Communities*.

Projektledare (i Sverige): Bengtsson, Lasse och Gustafsson, Anders

Projektid: 2002–2006

Finansiering: Europeiska unionen

Nyckelord: hällristningar, utgrävning, Tanum

Vitteneprojektet

Arkeologiska undersökningar av en större boplatz med välbevarade husstrukturer från äldre järnålder i centrala Västergötland 200BC–300AD. I anslutning till boplatzen har också en samtida gravplats undersökts. Den huvudsakliga målsättningen är att behandla frågor kring bebyggelsestruktur och bebyggelseutveckling under järnåldern i lokalt och regionalt perspektiv. Projektet är i sin slutfas. Projektgruppen består av Göteborgs universitet, Regionmuseum Västra Götaland, länsstyrelsen samt Statens Historiska Museum.

Projektledare: Johansson, Jan vid Lödöse Museum (administration och förmedling) och Kristiansen, Kristian (boplatz)

Projektid: 1996–2004

Finansiering: V. Götalandsregionen, Lennart J. Häggglunds Stiftelse

Nyckelord: Vittene, boplat, järnålder

Kulturarv som samhällsdialog

Projektet har för avsikt att ur ett historiskt och samtida perspektiv analysera och diskutera hur den antikvariska kunskapen har uppkommit, uppkommer och kommuniceras till medborgarna. I förlängningen arbetar projektet också med frågor kring hur alternativa kunskapsmål, arbetsätt och kommunikationsformer kan komma att gestalta sig i framtiden.

Projektledare: Gustafsson, Anders

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Riksantikvarieämbetet

Nyckelord: kulturarv, kunskap, kommunikation, dialog, publik

From receiving to performing. Learning field archaeology

Projektet skall utveckla pedagogiken i institutionens fältbaserade kurser. Enligt Rådets anvisningar skall studenternas lärande sättas i centrum, och projektet skall utveckla pedagogiska metoder för lärande i fält. Vårt mål är främst att få studenterna att utveckla ett kritiskt reflekterande förhållningssätt till antikvarisk praktik, samt att hitta och utpröva metoder för deras medverkan i en akademisk utbildning generellt.

Projektledare: Hjørungdal, Tove

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Rådet för högre utbildning

Nyckelord: utbildning, pedagogik, fältkurser, reflektion

The Emergence of European Communities 2300–300 B. C.

Internationellt samarbetsprojekt med deltagare från 5 europeiska och 3 amerikanska institutioner. Projektet består av tre utgrävningsprojekt: Monte Polizzo på Sicilien, Szazhalombatta i Ungern och Tanum i Sverige. Ett större EU bidrag på 1 miljon euro under "Research training networks" kommer under de 3 kommande åren finansiera doktorandstipendier, seminarier mm. Ett bidrag från Riksbankens Jubileumsfond möjliggör fortsatta utgrävningar under ytterligare 3 år, samt naturvetenskapliga analyser. Två konferenser hölls under året, i Nämforsen om hållristningar och i Cambridge om "Households".

Projektledare: Kristiansen, Kristian

Projektid: 2002–2006

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond, Europeiska Unionen, Improving Human Research Potential and the Socio-economic Knowledge Base Research Training Networks

Nyckelord: naturvetenskap, hushållsorganisation, bebyggelsestruktur, kulturella identiteter, politiska territorier

AREA-Archives of the European Archaeology

The Archives of European Archaeology (AREA) är ett EU-baserat projekt, med ledning vid Institut national de l'histoire de l'art i Paris, som har ambitionen att inventering arkiv med arkeologiska dokument i ett 10-tal länder. Parallellt med denna inventering bedrivs arkeologihistoriska teman, för Sveriges del The growth of Archaeology in the Nordic Countries. Projektet är tänkt att avslutas med ett omfattande internationellt symposium under våren 2004 i Göteborg.

Projektledare: Nordbladh, Jarl

Projektid: 2001–2004

Finansiering: EU Culture 2000

Nyckelord: arkiv, arkeologihistoria, AREA

Social Innovation in the Culture of Indian Communities at the time of Early European Contact

Projektet diskuterar skillnader i social organisation i indianska boplatser i Calchaquí-området, nordvästra Argentina, under perioden omedelbart före och efter den spanska erövringen.

Projektledare: Cornell, Per och Stenborg, Per

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: latinamerikansk arkeologi, kolonialism, postkolonialism, kontaktperiod

Såntorp – ett gravfält i Västergötland från förromersk järnålder till tidig medeltid

Tillsammans med Inga Lundström har Claes Theliander arbetat med att sammanställa ett stort och på 1960-talet undersökt gravmaterial från Såntorp i Västergötland för publicering. Rapporten trycks våren 2004.

Projektledare: Theliander, Claes och Lundström, Inga

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Vitterhetsakademien, Riksantikvarieämbetet, Lennart J Häggblunds stiftelse, Berit Wallenbergs stiftelse, Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser samt Sparbanksstiftelsen Skaraborg

Nyckelord: gravfält, järnålder, medeltid

”From cauldron to mortuary work: Vestland cauldron cremations”

Projektet tar upp brandgravar med Vestlandskittel från äldre järnålder i Skandinavien. Målsättningen är att göra en forskningshistorisk analys; samt att utveckla en ny analysmodell, som bygger på aktuella metodologiska och teoretiska perspektiv, med fokus på relationen materialitet och handling, bl.a. utifrån genusperspektiv.

Projektledare: Hjørungdal, Tove

Finansiering: Projektet har tidigare delfinansierats av HSFR; Svensk-Norska Samarbetsfonden och Kungl. Vetenskaps- Vitterhetssamhället i Göteborg

Projektid: fortlöpande

Nyckelord: gravkonstruktion, materialitet, social teori, handling, genus

Frigörandets politik

Projektet utgörs av en forskarbiografisk studie av arkeologen och feministen Hanna Rydh (1891-1964). Därvid betonas den biografades aktiva och emancipatoriskt handlingsinriktade verksamhet i mötespunkter mellan arkeologi i vid bemärkelse och nationell och internationell feminism. Utifrån en modernitetsdiskurs diskuteras inomvetenskapliga genusförhandlingar som t.ex professionalisering och utomvetenskapligt samhällsengagemang som t.ex ett starkt antinazistiskt ställningstagande under 1940talet. Rydhs verksamhet möjliggör också en fördjupning, nyansering – och komplicering - av en tidigare stereotypiserad bild av västerländsk efterkrigstidsfeminism i ett internationellt perspektiv.

Projektledare: Arwill-Nordbladh, Elisabeth

Finansiering: post.dok.

Projektid: 2001–2004

Nyckelord: Hanna Rydh, feminism, arkeologihistoria, forskarbiografi, AREA

Fornforskning i Sverige under 1700-talet

Syftet med projektet är att belysa i vilken mån och på vilket vis fornforskning bedrevs i Sverige under 1700-talet. Bakgrunden är att mycket lite är känt i ämnet eftersom få studier blivit gjorda. Till skillnad mot 1600-talet, då fornforskningen på allvar etablerades i Sverige, betraktas 1700-talet i sammanhanget som en nedgångsperiod. De studier som sökanden hitintills gjort antyder dock en motsatt bild, att fornforskningen i vissa kretsar till och med var större än under föregående århundrade. Projektet syftar till att fördjupa ämnet genom att dels utreda vilka idéer man hade beträffande förhistorien och dess lämningar (på vilket vis man tolkade dem och hur detta kunde skilja sig åt mellan olika individer och forskningskollektiv), dels att belysa hur man praktiskt gick till väga i sitt arkeologiska arbete (inventerings- och karteringsverksamhet, utgrävningsmetoder, etc.) och organiserade detta arbete.

Projektledare: Jensen, Ola W

Projektid: 2002–2006

Finansiering: Stiftelsen riksarkivarie Åke Kromnows jubileumsfond, Stiftelsen Riksarkivets samfund, Kungliga Vetenskaps och Vitterhetssamhället i Göteborg

Nyckelord: antikvarianism, arkeologisk praktik, arkeologihistoria, 1700-tal

Populariserad arkeologi 1900–1950

Arkeologi är ett populärt ämne, både såtillvida att allmänheten intresserar sig för det och att dess rön ofta populariseras. Under perioder av politisk oro är det vanligt att kulturarvsargument används av olika grupper utifrån olika ideologiska förutsättningar. Dessa argument hämtas sällan direkt från vetenskapen utan anammas via den vetenskapliga populariseringen. Trots detta finns ytterst få studier av hur populariseringen går till, vad den innehåller eller vem som populariserar. I den mån arkeologin används i politisk debatt blir det därför intressant att skärskåda vilka som från början förmedlade de veten-

skapliga rönen. Den bild de förmedlar av sig själva som yrkesgrupp blir viktigt eftersom gruppens samhälleliga status ger mer tyngd åt det som sägs.

Projektledare: Gillberg, Åsa

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Knut och Alice Wallenbergs stipendium för nydisputerade kvinnor

Nyckelord: popularisering, kulturarv

Monastic Activities at Skriða in Fljótsdalur, East Iceland

Projektet handlar om en arkeologisk undersökning av senmedeltida klosterlämningar vid Skriða i Fljótsdalur. Projektets ändamål är att undersöka klosterbyggnadernas form och arkitektur, samt att undersöka aktiviteter som föregick i klostret (skrifter, pergamentproduktion, odling, boskapsskötsel mm).

Projektledare: Kristjánsdóttir, Steinunn

Projektid: 2002–2007

Finansiering: Christianity Research Fond

Nyckelord: kloster, senmedeltid, skrifter, arkitektur

Grolanda medeltida kyrkogård

En mindre forskningsundersökning utfördes på Grolanda kyrkogård, Falköpings kommun, Västergötland. Syftet var att undersöka förutsättningarna för en större arkeologisk undersökning. Rapporten publicerad i GOTARC serie D, arkeologiska rapporter: ”Rapport forskningsundersökning. Grolanda medeltida kyrkogård, Grolanda kyrka och socken, Falköping kommun, Västergötland.”

Projektledare: Theliander, Claes

Projektid: 2003

Finansiering: Grolanda-Jäla kyrkoråd

Nyckelord: gravar, medeltid

Arkiv och Arkeologi

Projektet syftar att lyfta fram arkeologiska dokument ur de centrala arkiven samt i mindre mån andra arkiv inom museer och bibliotek, som kan belysa svensk arkeologisk verksamhet i ett historiskt perspektiv.

Projektledare: Nordbladh, Jarl

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Kungl Vitterhets- Historie- och Antikvitets Akademien, Riksantikvarieämbete

Nyckelord: arkiv, arkeologihistoria, AREA

1700-talets Arkeologi i Sverige

Ett mindre projekt som behandlar förstadiet till en modern, vetenskaplig arkeologi, som tog sin början ca 1830. Samexistensen av upplysningen och den tidiga romantiken är i fokus, liksom vad som sker främst i provinsen, innan museer och universitetsinstitutioner instiftats. Projektet har beröringspunkter både med *Arkiv och Arkeologi* samt *AREA*.

Projektledare: Nordbladh, Jarl

Projektid: 2001–2004

Finansiering: HSFR/Vetenskapsrådet

Nyckelord: arkiv, 1700-talet, arkeologihistoria, AREA

Doktorsavhandlingar under arbete

Andersson, Anna-Carin: *Children, Childhood and Concealed Social Relations in Archaeology*

Nyckelord: barn, social ålder, materiell kultur

Axelsson, Tony: *Neolitiska landskap*

Nyckelord: neolitikum, landskap, materiell kultur

Campbell, Fiona och Ulin, Jonna: *BorderLine Archaeology: a practice of contemporary archaeology, exploring aspects of creative narratives and performative cultural production*

Nyckelord: performance, labyrinter, familjelandskap

Grundberg, Jonas: *Historiebruk, globalisering och kulturarvsförvaltning. Utveckling eller konflikt?*

Nyckelord: historiebruk, globalisering, arkeologi

Hahn, Per: *Människosyn och förhistoria i svensk skolundervisning under 200 år*

Nyckelord: människosyn, förhistoria, skolundervisning

Heimann, Curry: *Förflutna rum. Landskapets neolitisering i sydvästra Värmland*

Nyckelord: neolitikum, hällkistor, Värmland

Hinnerson Berglund, Maria: *Mobilitet och Estetik. Nuukfjorden på Grönlands västkust som människornas livsvärld för c:a 4000 år sedan*

Nyckelord: paleoeskimåer, Grönland, livsvärld

Häggström, Leif: *Öggestorp – Nordsmäländsk arkeologi, perspektiv och förutsättningar*

Nyckelord: äldre järnålder, kulturlandskap, agrarhistoria, norra Småland

Kristjánsdóttir, Steinunn: *The Awakening of Christianity in Iceland*

Nyckelord: kristnandeprocessen, stolpekyrkor, Island

Ling, Johan: *The fluidity of rock art*

Nyckelord: maritime edge, land uplift, maritime interaction

Lökvist, Linda: *Karriär eller barriär? Aspekter av arkeologisk kunskapsbildning*

Nyckelord: arkeologisk kunskaps sociologi, student erfarenheter, genusperspektiv

Mühlenbock, Christian: *A Spatial Analysis of Settlements on Western Sicily*

Nyckelord: Sicilien, identitet, landskap

Muñoz, Adriana: *Muñoz, Adriana: Collecting South American Prehistory. The Formation of the Archaeological Collections at the Museum of World Culture*

Nyckelord: samlande, museernas historia, materiell kultur

Normark, Johan: *Along the Roads: Causeways and Polyagentive Networks at Ichmul and Yo'okop, Yucatán/Quintana Roo, Mexico*

Nyckelord: bebyggelse arkeologi, socialteori, Maya

Sabatini, Serena: *Cultural identity and cross cultural interrelations. Late Bronze Age Nordic house urns: an exchanged burial practise?*

Nyckelord: bronsålder, husurnor, begravningsritualer

Streiffert, Jörgen: *Boningshusets olika rumsbildningar i Halland under bronsålder och äldre järnålder*

Nyckelord: brons/äldre järnålder, hus och rum, funktion

Streiffert-Eikeland, Katarina: *Cultural contacts and transculturation within indigenous households in Sicily and southern Italy during the sixth century BC*

Nyckelord: postkolonial teori, svårtolkat material, interaktion

Svedin, Marie: *Genusberättelser – då och nu. Genustolkningar från romersk järnålder, folkvandringstid och modern tid diskuterade utifrån Vallhagar på Gotland*

Nyckelord: Vallhagargrävningen, genusdiskussioner, arkeologihistoria

Theliander, Claes: *Från fornskandinavisk till kristen ritual. En arkeologisk undersökning av gravskicket utveckling i Västergötland AD 700–1200*

Nyckelord: religionsarkeologi, protohistoria, Västergötland

Uhnér, Claes: *Tells as political monuments in the Carpathian basin during the Middle Bronze Age*

Nyckelord: centraleuropeisk mellanbronsålder, politiska enheter, identitet

Winberg, Björn: *Expansion och tillbakagång. Studier i Vikens bebyggelsehistoria under järnålder och äldre medeltid*

Nyckelord: bebyggelsearkeologi, fornlämningar, Bohuslän

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Beausang, Elisabeth: *Childbirth and Mothering in Archaeology*

Nyckelord: barnafödelse, materiell kultur, förhistoria

Fahlander, Fredrik: *The Materiality of serial Practice. A Microarchaeology of Burial.*

Nyckelord: teori, gravarkeologi, landskapsarkeologi

Fredell, Åsa: *Bildbroar. Figurativ bildkommunikation av ideologi och kosmologi under sydiskandinavisk bronsålder och förromersk järnålder*

Nyckelord: bildmaterial, bronsålder, förromersk järnålder

Sjögren, Karl-Göran: *"Mångfalldige uhrminnes grafvar..." Megalitgravar och samhälle i Västsverige*

Nyckelord: megalitgravar, neolitikum, samhällsformer

Andra forskningsaktiviteter

Institutionens forskare och doktorander deltog under året i flera internationella konferenser med föredrag, och som sessionsledare med egna sessions, bl.a. på European Association of Archaeologists årsmöte i St. Petersburg i september, och Nordic TAG i Uppsala i maj. Doktorandgruppen genomförde med medel från Berit Wallenbergs Stiftelse en studieresa till forskningsarkiv i Lund och Köpenhamn.

Institutionen satsar varje år på att bjuda in internationella gästföreläsare till forskarseminarium för doktoranderna, för att understryka det självklara med ett internationellt perspektiv. Under 2003 stod institutionen värd för bl.a. en disciplinhistorisk temadag och Det 9e Nordiska Bronsålderssymposiet. Gästföreläsare under året: Douglas Bailey, Evert Baudou, John Chapman, Jacob Christensen, Keith Dobney, Terje Gansum, Bisserka Gaydarska, Chris Gosden, Katty Hauptman Wahlgren, Stephen D. Houston, Tim Ingold, Mike Pearson, Chris Scarre, Michael Shanks, Britt Soli och Stig Welinder.

Bibliografi

- Arwill-Nordbladh, Elisabeth: "A Reigning Queen or the Wife of a King – Only? Gender Politics in the Scandinavian Viking Age", i: Sarah Milledge Nelson (red.): *Ancient Queens. Archaeological Explorations*, New York, Oxford 2003, ISBN 0-7591-0345-3 (alk. paper), ISBN 0-7591-0346-1 (pbk.: alk. paper), s. 19–40
- Axelsson, Tony, Heimann, Curry & Sjögren, Karl-Göran: *Falbygdens gånggrifter – bevarande och kunskapsförmedling. Skadeinventering av gånggrifter i centrala Västergötland 1996 och 1998*. Länsstyrelsen i Västra Götaland 2003: 17, 2003
- Beausang, Elisabeth: *Childbirth and Mothering in Archaeology*. GOTARC Serie B. Gothenburg Archaeological Thesis no 26., diss., Göteborg 2003, ISBN 91-85952-87-7
- Fahlander, Fredrik: *The Materiality of Serial Practice. A Microarchaeology of Burial*, GOTARC Serie B. Gothenburg Archaeological Thesis no 23, Göteborg 2003, ISBN 91-85952-63-4

- Fahlander, Fredrik: "Mortuary Data: Structural relations between burials, settlements and the landscape". (+ Catalogue of Graves), i: J. Forsén & B. Forsén (red.): *The Asea Valley Survey. An Arcadian Mountain Valley from the Palaeolithic Period until Modern Times*, SkrAth, Series in 4°, LI, Stockholm 2003, ISBN 91-7916-047-6, ISSN 0586-0593, s. 353–358
- Fredell, Åsa: "Bronze Age Imagery – Through Water and Fire", i: Kerstin Cassel & Anders Gustafsson (red.): *Current Swedish Archaeology*. Vol 11. 2003, The Swedish Archaeological Society, Stockholm 2003, ISSN 1102-7355, s. 45–63
- Fredell, Åsa: *Bildbroar. Figurativ bildkommunikation av ideologi och kosmologi under sydsandinavisk bronsålder och förromersk järnålder*. GOTARC Serie B. GothenburgArchaeological Thesis no 25, Göteborg 2003, ISBN 91-85952-85-0
- Fredell, Åsa & Bertilsson Ulf: *RockCare – Tanum Laboratory of Cultural Heritage. Report from the Documentation Seminars in Tanum 8–21 July and Valcamonica 29 July–14 August, 2000*. Rapport från Riksantikvarieämbetet 2003:6, Stockholm 2003, ISBN 91-7209-330-7, ISSN 1651-1298
- Gillberg, Åsa: "Archives and biography", i: Jostein Bergstøl (red.): *Scandinavian archaeological practice – in theory. Proceedings from the 6th Nordic TAG, Oslo 2001*, Oslo Archaeological Series, vol. 1., Oslo 2003, ISSN 1503-4089, s. 292–300
- Gillberg, Åsa: "Review av Anders Hagens Et arkeologisk liv", i: *Nordic Archaeological Review*, vol. 36, no. 2, 2003 ISBN 0029-3652, ISSN 0029-3652, s. 145–147
- Grundberg, Jonas: "Kulturturism – risk eller möjlighet?" i: C. Frimodigh (red.): *I kulturarvets fotspår – nya möjligheter för svensk turism*. ETOUR P 2003:17, Östersund 2003, ISBN 91-970001-8-3, s. 11–19
- Gustafsson, Anders & Karlsson, Håkan: "Dialog – ett måste i framtidens kulturturism!". ETOUR, Rapport P 2003:17, Östersund 2003, ISBN 91-970001-8-3 s. 61–72
- Häggström, Leif: "Åkeren full med Stenröör. Något om förekomsten av fornlämningsbeskrivningar och fornlämningsindikationer i

- Hallands Landsbeskrifning 1729”, i: *Utskrift* 7., Halmstad 2003. ISSN 1102-7290, s. 128-139
- Häggeström, Leif: ”Svart kol blir vitt guld”, i: *META nr 1*, Lund 2003, ISSN 0348-7903, s. 50-56
- Häggeström, Leif: ”Öggestorps åkrar. Åldersbestämning av agrarhistoriska lämningar, metodutveckling och förutsättningar i uppdragsarkeologin” i: *In Situ* 2002, Göteborg 2003. ISSN 1403-4964 s. 37-48
- Häggeström, Leif: ”Kongresser och utställningar. Peripheral communities, Ängersjö 14-17 augusti 2003.” i: *Fornvännen* 98 (2003), Stockholm 2003, ISSN 0015-7813, s. 221-222.
- Häggeström, Leif: ”Att identifiera det periferia”. i: *Tidskrift nr 3*, Kalmar 2003. ISSN 1650-8394, 7-19
- Häggeström, Leif, Baran, Joana & Murray, Andrew: ”Estimating the age of stone structures using OSL: the potential of entrapped sediment”, i: *Quaternary Science Reviews* 22 (2003), 2003, ISSN 0277-3791, s. 1265-1275
- Jensen, Ola W.: ”Thoughts About Archived Thinkers: Archives and Contemporary Archaeology”, i: Jostein Bergstøl (red.): *Scandinavian Archaeological Practice – In Theory. Proceedings from the 6th Nordic TAG*, Oslo 2001, Oslo 2003 ISSN 1503-4089, s. 272-278
- Jensen, Ola W.: ”Då forntiden upptäcktes”, i: *Forskning och framsteg*, Nr 6, Stockholm 2003. ISSN 0015-7937. s. 38-41
- Jensen, Ola W.: ”Fornforskningen i Sverige under 1700-talet”. i: Lennart Palmqvist (red.). *Minnets miljöer. Rapport från de museivetenskapliga dagarna 21-22 november 2002*, Stockholm 2003, ISBN 91-974830-0-1, s. 72-89
- Jonsson, Leif & Engström, Henri: ”Great Cormorant *Phalacrocorax carbo sinensis* diet in relation to fish community structure in a freshwater lake”, i: Thomas M. Keller et. al (red.): *Cormorants: Ecology and Management. Proceedings of the 5th International Conference on Cormorants*, Die Vogelwelt, 124, 2003, Supplement, Wiebelsheim 2003, ISBN 3-89104-667-7, s. 187-196

- Jonsson, Leif: "Däggdjurens invandring" (tabell) i: Bengt Fritzell och Margit Werner (red.) "Västra Götaland", *Sveriges Nationalatlas*, Örebro 2003 ISBN 91-87760-51-7, s. 132
- Karlsson, Håkan: "Arkeologisk reflektivitet. Varför och varthän?" i: *Primitive tider*, ISSN 1501-0430
- Kristjánsdóttir, Steinunn: "Timburkirkja og grafreitir úr frumkristni", i: Mjöll Snæsdóttir (red.): *Árbók hins íslenska fornleifafélags 2000–2001*, Reykjavík 2003, ISSN 0256-8426, s. 113–142
- Persson, Per: "Pollenanalyser och näringsfång under neolitikum på Falbygden," i: Per Persson (red.) *Strandlinjer och vegetationshistoria. Kvartärgeologiska undersökningar inom Kust till kust projektet, 1998-2002*, Coast-to-coast-books no. 7. Göteborg: Arkeologiskt Naturvetenskapliga Laboratoriet 2003 ISBN 91-973674-6-x s. 7–31.
- Sjögren, Karl-Göran: *Mångfaldige uhrgamle grafvar.... Megaliter och samhälle i Västsverige*. GOTARC Serie B. Gothenburg Archaeological Thesis no 27, Göteborg 2003, ISBN 91-973674-8-6
- Winberg, Björn: "Rösen och rösebyggare längs Smålandskusten" i: *Smålandskustens skärgård. Meddelanden från Kalmar läns hembygdsförbund och Stiftelsen Kalmar läns museum*, Kalmar 2003, ISSN 0451-2715, s. 72–93

Engelska

Forskningsområden

Den första professuren i engelska inrättades 1904 på donationsmedel (Andrew Carnegies professur) och tillträdde 1905. Den omfattade länge formellt både språk och litteratur men är numera begränsad till språk. 1965 inrättades en särskild professur för litteratur.

Den litteraturvetenskapliga forskningen

Forskningen har under 2003 omfattat såväl brittisk litteratur från medeltiden till våra dagar som amerikansk litteratur efter 1800 samt engelskspråkig litteratur från andra delar av världen. Bland forskningsinriktningarna kan nämnas socio-historiska, stilistiska, textkritiska, intertextuella och genusorienterade studier.

Den språkvetenskapliga forskningen

Forskningen omfattar pragmatik, text och diskurs, funktionell grammatik, formell syntax, lexikografi, semantik, engelskans utveckling samt engelskans inflytande och påverkan på svenskan. Den bedrivs med såväl synkronisk som diakronisk inriktning. Inom tillämpad språkvetenskap sker forskning om inläring av engelska som främmande språk.

Institutionen fortsätter sin satsning på att bygga upp forskning inom korpuslingvistik, översättningsstudier och kontrastiv lingvistik i ett tvärspråkligt engelsk-svenskt perspektiv. En annan nyare inriktning

rör avancerade inlärares skrivna och talade engelska inom ramen för ett internationellt projekt med syfte att bygga upp och forska på en internationell inlärar korpus.

Forskare/lärare vid institutionen

Gruppen lärare med forskning i tjänsten omfattade 2003 fem professorer, varav fyra språkliga (en dock tjänstledig) och en litterär, samt 14 universitetslektorer. Med finansiering från Vetenskapsrådet har institutionen också en forskare och en forskarassistent.

Litteraturvetenskaplig inriktning

Dantanus, Ulf, FD: irländsk litteratur

Egerer, Claudia, FD (endast vt 03)

Florby, Gunilla, professor: renässansdramatik, intertextualitet, engelsk politisk historia

Gunnarsdóttir Champion, Margrét, FD: medeltida poetiska texter, nutida brittiska romaner, litteraturteori

Löfgren, Hans, docent: amerikansk litteratur, litteraturteori, kulturteori

Nordius, Janina, FD: "Colonial Gothic"

Nordlund, Marcus, FD (tjänstledig)

Paul, Ronald, docent: modern engelsk arbetarlitteratur

Winnberg, Jakob, FD, forskare: postmodernistisk skönlitteratur, känslor, etik

Zangenehpour, Fereshteh, FD: modernistisk skönlitteratur, litteraturteori, sufism

Språkvetenskaplig inriktning

Aijmer, Karin, professor: text, diskurs, pragmatik

Bergh, Gunnar, professor (tjänstledig)

Bowen, Rhonwen, FD: grammatik, nominalfraser, komplementering

Herriman, Jennifer, docent: diskurs, funktionell grammatik

Köhlmyr, Pia, FD: språkpedagogik, kontrastiv analys, felanalys

Mobärg, Mats, FD: sociolingvistik, företagsengelska

Ohlander, Sölve, professor: lexikografi, syntax

Olofsson, Arne, professor: korpusbaserad variationsforskning, lexikografi, ordbildning

Stålhammar, Mall, docent: fackspråk, översättning, stilistik

Svensson, Ann-Marie, FD: lånord i engelskan, betoning, prosodi

Trotta, Joseph (Joe), forskarassistent: sociolingvistik, syntax

Forskningsprojekt

Litteraturvetenskaplig inriktning

Echoing Texts: George Chapman's Conspiracy and Tragedy of Charles, Duke of Byron (bok, c 200 s.)

Efter en undersökning av hur den omdisponering av franskt krönikematerial som ligger till grund för *The Conspiracy and Tragedy of Charles Duke of Byron* påverkar läsarens uppfattning av skeendet, följer bokens huvudavdelning: en intertextuell analys av de två pjäsernas talrika ekon från antiken. Pjäserna sätts vidare in i ett samtida, kulturellt och politiskt sammanhang, med referenser till bl. a. Essexupproret några år tidigare och till Jakob I:s uttalanden om kungamakten av Guds nåde. Vare sig de olika intertextuella lagren har en bas i krönikematerial, i klassisk epik, tragedi och moralfilosofi, eller i en samtida sociopolitisk text, blir den samlade effekten en hyllning av adelns gamla roll och en kritik av den absoluta kungamakten. Medan yttexten förblir politiskt korrekt får den som läser mellan raderna och placerar pjäsernas olika ekon i deras rätta kontext ett subversivt budskap.

Projektledare: Florby, Gunilla

Finansiering: Fakultetsmedel

Projektid: 2002–2004

Nyckelord: renässansdramatik, intertextualitet, fransk historia, engelsk politik

Ethos Studies: Exploratory Approaches to Ethics and Text

Projektet är ett internationellt samarbete som kommer att utmynna i en samling med artiklar som undersöker möjligheterna att utgå från ett mer förutsättningslöst etikbegrepp vid analys av litterära texter.

Projektledare: Fåhraeus, Anna

Projektid: 2003–2004

Nyckelord: etik, retorik, narrativ, postmodernism, estetik

Narrating Emotions in Postmodernist Fiction

Projektets mål är att producera en studie av hur känslor beskrivs, uttrycks och förmedlas i postmodernistisk fiktion, och av de attityder till och idéer om känslor som sålunda blir synliga. Texter av både kvinnliga och manliga författare – brittiska, amerikanska och postkoloniala – behandlas. Studien för in ett genusperspektiv, då den redogör för könsfärgningen av olika grepp för berättande om känslor och av attityder till känslor i de valda texterna, i förhållande till hur författare, berättare och litterära gestalter är genuskategoriserade. Studien tar sålunda strid både med bilden av postmodernismen som känslolös och, i förlängningen, med bilden av postmodernismen som ett i grunden maskulint projekt.

Projektledare: Winnberg, Jakob

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: postmodernistisk skönlitteratur, känslor, etik, genus

Språkvetenskaplig inriktning

Kontrastiva studier i översättningsperspektiv (CONSTRA)

Syftet är att beskriva tvärspråkliga studier på grundval av parallellkorpusar inom områdena pragmatik, diskurs, syntax och lexikalisk semantik. Syftet med projektet är också att samordna den kompetens som finns inom området och de aktiviteter som pågår i Sverige och internationellt och att utveckla detta samarbete genom att anordna symposier och workshops kring gemensamma problem.

Delprojekt: Passiv i engelskt-svenskt kontrastivt perspektiv (Anna-Lena Fredriksson), Translation-specific lexico-grammar. A corpus-

driven study of patterns and constructions in Swedish translations of English (Per-Ola Nilsson), Epistemic modality (Karin Aijmer).

Projektledare: Aijmer, Karin

Projektid: 2000–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: parallellkorpusar, kontrastiva studier, översättningsstudier, pragmatik, diskurs

The Swedish Component of the International Corpus of Learner English (SWICLE)

Korpusen ingår i det internationella ICLE-projektet (International Corpus of Learner English). Syftet är att undersöka 'foreign-soundingness' som avslöjas genom överanvändning och underanvändning av ord och konstruktioner då man jämför svenska inlärares skrivna engelska med en native speaker norm. En avhandling har avslutats inom ramen för projektet och tre doktorander skriver sina avhandlingar i anslutning till projektet.

Projektledare: Aijmer, Karin

Finansiering: tidigare delvis externfinansiering

Nyckelord: ICLE, inläarkorpusar, skriven engelska

The Swedish Component of the Louvain International Database of Spoken English (LINDSEI)

Syftet med projektet är att undersöka avancerade svenska inlärares talade engelska på grundval av intervjuer som görs med avancerade inlärare. Liksom systerkorpusen med skriven engelska ingår projektet i ett större internationellt projekt.

Projektledare: Aijmer, Karin

Finansiering: Birgit och Gad Rausing's stiftelse

Nyckelord: LINDSEI, inläarkorpusar, talad engelska

The ICLE Error Tagging Project

Syftet med projektet är att utveckla ett elektroniskt pedagogiskt verktyg som fokuserar på (lexiko-)grammatiska problemområden inom flera nationella EFL- områden. Verktöget kommer att innehålla ett antal övningar, bland annat konkordansbaserade övningar (data-driven learning). Övningarna kommer dels att vara generella för alla in-

lärare, dels att vara orienterade mot svårigheter som är speciella för inlärare med en viss modersmålsbakgrund. Syftet är också att utveckla en hypertextbaserad referensgrammatik i anslutning till övningarna. Feltagningen av en del av korpusen är avslutad av doktoranderna Andreas Eriksson och Monika Hägglund.

Projektledare: Aijmer, Karin

Finansiering: engelska institutionen

Nyckelord: EFL, data-driven learning, IT, feltagning

The LINGVATE Network for Linguistic Variability Technologies

Syftet är att upprätthålla och vidareutveckla Europas ledande roll inom språkvetenskaplig databehandling och analys av europeiska språk. Ett nätverk av excellenta forskningsmiljöer ('network of excellence') är under uppbyggnad. Deltagande partner Helsinki (huvudansvarig), Freiburg, Glasgow, Lancaster, Liverpool, Lodz, Nijmegen, Zürich. Doktorandmedverkan.

Projektledare (lokal forskare): Aijmer, Karin

Finansiering: Finlands akademi

Nyckelord: IT, Europa, språkteknologi, språklig variation

The semantic-pragmatic field of adverbs of certainty and rhetorical strategies

Syftet med projektet är att förfina den semantiska och pragmatiska beskrivningen av modala adverb både genom en syntagmatisk och paradigmatiske analys. Ett överordnat syfte är att förnya teorin om semantiska fält genom att föra in ett pragmatiskt och sociolingvistiskt perspektiv och att bidra till debatten om modalitet och evidentialitet. Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Karin Aijmer och professor Anne-Marie Simon-Vandenbergen, Ghent.

Projektledare (lokal forskare): Aijmer, Karin

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Det belgiska deltagandet är finansierad av Belgiska Forskningsrådet

Nyckelord: adverb, modalitet, semantiskt fält, heteroglossia, pragmatik

Sentence Processes from a Functional Perspective

Projektet undersöker satsprocesser i engelskan (extraposition, wh-clefts och it-clefts) inom teoriramen Systemic Functional Grammar.

Projektledare: Herriman, Jennifer

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: extraposition, wh-clefts, it-clefts

Bilingual English-Swedish-English Lexicography

Syftet med projektet är att kartlägga och analysera produktionen av tvåspråkiga ordböcker för engelska-svenska och svenska-engelska i ett historiskt perspektiv omfattande 270 år.

Projektledare: Olofsson, Arne

Projektid: –2006

Finansiering: Birgit och Gad Rausing's fond för humanistisk forskning samt fakultetsmedel

Nyckelord: tvåspråkig lexikografi, artikelstruktur, grammatisk information, uttalsangivelser, kulturhistoria

Doktorsavhandlingar under arbete**Litteraturvetenskaplig inriktning**

Andersson, Ulrika: *The Theme of Childhood in Contemporary New Zealand Literature*

Nyckelord: nyzeeländsk litteratur, Keri Hulme, Patricia Grace

Avril, Chloé: *A study of the utopian novels of Charlotte Perkins Gilman*

Nyckelord: sexualitet, äktenskap, moderskap

Bergström, Catharine: *“Let History Be the Judge”: E.L. Doctorow and Postmodern Ethics*

Nyckelord: Doctorow, etik, historia

Blomqvist, Ulrik: *‘Telling It the Way It Was’: Narrative Strategies Reflecting Aspects of Trauma in American Vietnam War Fiction*

Nyckelord: posttraumatisk stress, narrativ representation, krigsveteraner

Brown, Birgitta: *Transcultural contacts in 20th century anglophone*

and francophone fiction of Maritime Canada

Nyckelord: anglophones, francophones, Maritime Canada

Fridén, Gunnar: *The Irish Dream Play: One History of the Irish Theatre*

Nyckelord: drömspel, irländsk 1900-talsteater

Fåhraeus, Anna: *Political Ethos in the Plays of William Shakespeare*

Nyckelord: våld, tystnad, minne

Jahlmar, Joakim: *Transgressing Boundaries, Narrating History and Constructing the Self: Reading a Postmodernist Development in the 20th Century Novels of Salman Rushdie*

Nyckelord: Salman Rushdie, postmodernism

Proitsaki, Maria: *Empowering Strategies in the Works of Nikki Giovanni and Rita Dove*

Nyckelord: homeplace, strategies, female empowerment

Språkvetenskaplig inriktning

Boström Aronsson, Mia: *Text organisation and information structure in advanced Swedish learners' interlanguage*

Nyckelord: satsklyvningar, tematisk struktur, inlärarkorpusar

Eriksson, Andreas: *Swedish advanced learners' use of tense and aspect in argumentative writing*

Nyckelord: tempus, aspekt, andraspråksinläring

Fredriksson, Anna-Lena: *Translating the passive in English and Swedish: Grammatical and textual equivalence*

Nyckelord: passivkonstruktioner, översättning, korpusbaserat

Gustawsson, Elisabeth: *Idioms unlimited. A corpus-based study of lexical and structural variability in English verbal idioms*

Nyckelord: idiom, korpusbaserat, variation

Jonsson, Ewa: *Textuality and orality in synchronous computer-mediated communication: A contrastive study*

Nyckelord: datorförmedlad kommunikation, modala hjälpverb, pronomina

Löwenadler, John: *Preposed elements and the structure of CP. A*

comparative, generative study of the complementizer system in English with reference to Swedish and other languages

Nyckelord: complementizers, extractions, *that*-trace

Mondor (Hägglund), Monika: *Particle-verb constructions in advanced Swedish learners' interlanguage*

Nyckelord: partikelverb, inlärarkorpusar, kognitiv grammatik

Nilsson, P-O: *Grammatical constructions and collocational patterns in translated texts*

Nyckelord: engelsk-svensk parallellkorpus, kollokationer, explicitering

Nordin, Andreas: *Words for 'mad' in written and spoken British English. A semantic study of mad, crazy and insane*

Nyckelord: semantiskt fält, polysemi

Nordrum, Lene: *Nominal and verbal style in a contrastive English/Swedish/Norwegian perspective*

Nyckelord: nominalisering, funktionell grammatik, översättningskorpusar

Sylvén, Liss Kerstin: *CLIL in Sweden and its effects on incidental vocabulary acquisition*

Nyckelord: Content and Language Integrated Learning, ordinlärning

Andra forskningsaktiviteter

Symposium organiserat inom ramen för samarbetet mellan de humanistiska fakulteterna i Göteborg och Oslo: 'Translation and Corpora' 17–18 oktober 2003.

Internationellt symposium 'Languages in Contrast' 5–6 december (finansierat av Riksbankens Jubileumsfond).

'Nya tendenser inom översättningsforskningen' (finansierat av Vetenskapsrådet) 12 december 2003 (tillsammans med spanska avdelningen).

Karin Aijmer var medorganisatör av symposiet 'Discourse Particles in Contrast', Bryssel 22–23 maj.

Karin Aijmer var medorganisatör av en workshop Spoken Interaction, International Pragmatics Conference, Toronto juli 2003.

Besök av gästforskare: Under året har professor Anne-Marie Simon-Vandenberg, University of Ghent, tillbringat en längre tid vid institutionen i samband med ett forskningsprojekt.

Seminarieserie: Det kontrastiva seminariet har under året gästats av Stig Johansson (Oslo), Mats Johansson (Lund), Hans Landqvist, Lars Lindvall, Jan Svensson (Lund), Kjell-Johan Sæbø (Oslo), Cathrine Fabricius Hansen (Oslo).

Bibliografi

Aijmer, Karin: "Discourse particles in contrast", i: M. Bondi & S. Stati (red.): *Dialogue Analysis 2000. elected Papers from the 10th IADA Anniversary Conference, Bologna 2000*, Tübingen 2003, ISBN 3-484-75025-1, ISSN 0940-5992, s. 63–78

Aijmer, Karin & Johan van der Auwera (red.): *Kalbotyra. Special issue containing selected papers read at the 2nd Conference on Contemporary Germanic, Romance and Baltic Linguistic studies 5–7 September 2002*, Faculty of Philology, University of Vilnius 2003, ISSN 1392–1517, 145 s.

Aijmer, Karin & Olinder, Britta (red.): *Proceedings from the 8th Nordic Conference on English Studies*. Gothenburg Studies in English 84. Göteborg 2003, ISBN 91-7346-458-9, ISSN 0072-503X, 345 s.

Aijmer, Karin & Simon-Vandenberg, Anne-Marie: "The discourse particle *well* and its equivalents in Swedish and Dutch", i: *Linguistics* 41-6, s. 1123–1161

Ankarsjö, Magnus: "Sustained Romantic Radicalism in the Writings of Blake, Hays and Wollstonecraft", i: Karin Aijmer & Britta Olinder (red.): *Proceedings from the 8th Nordic Conference on English Studies*. Gothenburg Studies in English 84. Göteborg 2003, ISBN 91-7346-458-9, ISSN 0072-503X, s. 177–186

Dantanus, Ulf: "The Text that Self-Destructs: Narrative Complexity

- in William Trevor's *Fools of Fortune*", i: *Nordic Journal of English Studies*, Vol. 2, nr. 1, 2003, ISSN 1502-7694, s. 165–192
- Dantanus, Ulf: "Antaeus in Dublin?: The Soil and the Soul in Contemporary Irish Literature", i: *Moderna Språk*, Vol. XCVII, nr. 1, 2003, ISSN 0026-8577, s. 37–52
- Dantanus, Ulf: Recension av Böss, Michael & Eamon Maher (red.): *Engaging Modernity: Readings of Irish Politics, Culture and Literature at the Turn of the Century*, i: *Nordic Journal of English Studies*, Vol. 2, nr. 2, 2003, ISSN 1502-7694, s. 411–416
- Florby, Gunilla: "Postscript: So what about Postmodernism? Fredric Jameson vs Linda Hutcheon", i: Marianne Thormählen (red.): *Rethinking Modernism*, Houndmills & New York 2003, ISBN 1-4039-1180-0, s. 239–251
- Gunnarsdóttir Champion, Margrét: "Cracked Voices: Identification and Ideology in Graham Swift's *Waterland*", i: *Critique: studies in contemporary fiction* 45, s. 34–42
- Gustawsson, Elisabeth: "Fence-sitters and hell-raisers: On the derivational potential of English verbal idioms", i: Sven-Göran Malmgren och Arne Olofsson (red.): *Åtta ordbildningsstudier, Rapporter från ORDAT nr 22*, Göteborg 2003, ISSN 1650-2582, s. 11–30
- Herriman, Jennifer: "Negotiating identity. The interpersonal functions of *wh*-clefts in English", i: *Functions of Language* 10:1 s. 1–29
- Köhlmyr, Pia: "*To Err Is Human*" ... *An Investigation of Grammatical Errors in Swedish 16-year-old Learners' Written Production in English* (diss.), Gothenburg Studies in English 83, Acta Universitatis Gothoburgensis, Göteborg, 2003. ISBN 91-7346-440-6, ISSN 0072-503X, 397 s.
- Nordius, Janina: "A Tale of Other Places: Sophia Lee's *The Recess* and Colonial Gothic", i: *Studies in the Novel* 34.2, s. 162–176
- Ohlander, Sölve: "MED – värd sitt pris", i: *LexicoNordica* 10, s. 159–176
- Olofsson, Arne: "*Affiliated to or affiliated with* – an academic question", i: Sven-Göran Malmgren & Arne Olofsson (red.), *Åtta*

- ordbildningsstudier*, Rapporter från ORDAT nr 22, Göteborg 2003, ISSN 1650-2582, s. 80–89
- Stålhammar, Mall: *Engelskan i svenskan. 2. Engelska lånord under 1900-talet*, Rapporter från ORDAT nr 21, Göteborg 2003. ISSN 1650-2582, 122 s.
- Svensson, Ann-Marie: ”A peculiarity of accentuation’. On the Stressing of Disyllabic Prefixed Noun/Verb Pairs in Late Modern English”, i: *Linguistica e Filologia* 16, s. 43–54
- Trotta, Joe: “Bada-Bing! Looking at language in *The Sopranos*”, i: *Moderna Språk* XCVII (1), ISSN 0026-8577, s. 17–36
- Winnberg, Jakob: *An Aesthetics of Vulnerability: The Sentimentum and the Novels of Graham Swift*, Gothenburg Studies in English 85, Göteborg 2003, ISBN 91-7346-479-1, ISSN 0072-503X, 210 s.

Forskningsområden

Etnologins forskningsfält definieras ofta som ”människan som kulturvarelse”. Formuleringen fokuserar människan som kollektiv individ. Det betyder att etnologer söker kunskap om och förståelse av människan utifrån de människoskapande sammanhang hon levt och lever i, påverkar och påverkas av. Det kända citatet ”den som bara känner en kultur, känner ingen” understryker behovet av komparation utifrån de s.k. etnologiska dimensionerna: tid, rum, social miljö – i vid och varierad betydelse – liksom kön. Kollektiva värderingar och beteenden står i centrum men dessa ses inte som frikopplade från samhällsförhållanden. Människan lever i en verklighet som påverkar henne genom sina förutsättningar och som hon i sin tur bearbetar, söker förändra eller bevara. Denna dialektik är teoretiskt grundläggande för göteborgsetnologin. Härigenom kommer forskningen att ofta ta sin utgångspunkt i makt- eller konfliktperspektiv.

En stor del av forskningen är nutidsinriktad men inkluderar ofta längre tidsperspektiv. Den forskning som fokuserar det förflutna har å sin sida syftet att tillföra ett vetande som också är relevant för tolkningen och förståelsen av dagens värderingar och beteenden.

Etnologin i Göteborg är empiriskt baserad, även om den vetenskapliga problematiken är generell. Av praktiska skäl kommer därför erfarenhetsmaterialet ofta att hämtas från Göteborg eller Västsverige. Det gynnar en viktig policy, nämligen att i populariserad form återföra den vetenskapligt bearbetade kunskapen till en västsvensk allmänhet.

Det bör poängteras att göteborgsinstitutionen är unik i Norden och kanske i Europa genom sin uttalade delinriktning mot arbetarkulturforskning.

Forskare/lärare vid institutionen

Skarin Frykman, Birgitta, professor: arbetarkultur, kunskap, kulturarv

Brembeck, Helene, docent: föräldraskap, barndom, konsumtion

Gunnemark, Kerstin, FD: stadsliv, minnen, kulturarv

Nilsson, Mats, FD: folkloristik, dans, moralpanik

Mörck, Magnus, docent: konsumtionskultur, genus, klass

Forskningsprojekt

Den dekorerade mannen. En ekonomisk-etnologisk studie av maskulinitet, estetik och makt

Vad betyder herrmode och maskulin kroppslig esteticering i konstruktionen av genus? Teoriansatsen är poststrukturalistisk. Projektet utgår från herrmodet i Europa som en kulturprocess där angloamerikanska ideal dominerar i ett kommersiellt utbud av kläder, accessoarer och mediabilder men där samtidigt lokala omförhandlingar pågår. Mörcks del fokuserar visuella media och Nordbergs är inriktad på herrmode i Östeuropa. Ytterligare en delstudie undersöker maskulinitet i affärsmiljö med fokus på den italienska herrkostymen. Medverkande etnologer: Magnus Mörck, Marie Nordberg. Projektet är förlagt till Centrum för konsumentvetenskap.

Projektledare: Mörck, Magnus

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: genus, maskulinitet, klass, Europa, mode

Digitala hus som upplevelserum

Folketshusrörelsen har startat en pionjärverksamhet med en digital biografkedja på utsatta industriorter i norra Sverige. Innebörden är dels en repertoarmässig utjämning i förhållande till storstäderna, dels

utvecklingen av helt nya verksamheter. En fältstudie har genomförts med deltagare från företagsekonomi, sociologi, arkitektur och etnologi och studien har avrapporterats i bokform. Hur har den nya teknikens möjligheter tagits till vara och hur kan man förstå den processen utifrån lokala villkor? Projektet är förlagt till Centrum för konsumentvetenskap.

Projektledare: Mörck, Magnus

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Svenska Filminstitutet, Folkets hus och Parker, Adlerbertska forskningsfonden, Högsolan för fotografi och film, Högsolan för design- och konsthantverk

Nyckelord: regional ojämlikhet, media, visuell kultur, arbetarkultur, organisation

Ett sekel i skylten – Barnkläder som industriellt kulturarv

Projektet syftar till att utveckla formerna för samarbete mellan forskning, museer och skola genom att föremålsforskning och pedagogisk verksamhet knyts ihop. Med metoden barn som medforskare prövas hur barn kan involveras i kunskapsbildningen kring kulturarvet.

Innehållsmässigt är syftet med forskningen inom projektet att undersöka aspekter på det svenska industrisamhällets historia under tiden ca 1900–1960 utifrån två teman: 1) förändringar i konsumtionsmönster 2) framväxten av barnklädestillverkning inom konfektionsindustrin. Projektet är ett samarbete mellan Etnologiska institutionen, Regionmuseum Västra Götaland, Bohusläns museum, Västergötlands museum och Textilmuseet.

Projektledare: Brembeck, Helene

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Delegationen för industrisamhällets kulturarv, Kulturrådet: medel till museipedagogiskt utvecklingsarbete, Västra Götalandsregionen, Kungliga och Hvitfeldtska stiftelsen, Wilhelm och Martina Lundgrens vetenskapsfond

Nyckelord: barnkläder, konsumtion, konfektionstillverkning, medforskande, industriellt kulturarv

Göteborg, den största byn i Salla socken. Finska invandrare i Göteborg
I slutet av 1960-talet och början av 1970-talet gick en omfattande flyttvåg till Göteborg från Finland. Denna migration står i centrum för projektet som sker inom ramen för forskningsprojektet ”Finskt i Sverige, svenskt i Finland”. Syftet är att studera och analysera konstruktionen av kulturell identitet hos andra generationens invandrare från Salla i Finland. Medverkande etnologer: Birgitta Skarin Frykman och Marja Ågren (doktorand).

Projektledare: Skarin Frykman, Birgitta

Projektid: 1999–2005

Finansiering: Finlands Akademi, HSFR

Nyckelord: migration, andra generationsinvandrare, identitet, Finland, Göteborg

Kommersiella kulturer i ett etnologisk-ekonomiskt perspektiv

Begreppet ”kommersiell kultur” används i ett försök att se ekonomi och kultur som relaterade och ibland sammanfallande storheter, snarare än som motpoler. I åtta delprojekt studeras en rad konsumtionsfenomen med hjälp av etnografiska metoder. Konkreta skeenden, händelser och platser där människor som släktingar, vänner eller anonym publik interagerar med konsumtionsföremål, både i form av lokala produkter och världsomspännande märkesvaror, och där maktspel och moraliska dimensioner i större eller mindre grad kan ingå, studeras i syfte att erhålla en fördjupad och mer fokuserad förståelse av ingående komplexiteter, meningar och relationer. Projektet bedrivs vid Centrum för konsumentvetenskap (CFK) och är ett samarbete mellan etnologer och företagsekonomer. Medverkande etnologer: Helene Brembeck (projektledare), Magnus Mörck, Barbro Johansson (postdoc) och Eva Knuts (doktorand).

Projektledare: Brembeck, Helene

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: konsumtion, kultur, marknad, materiell kultur, kommersialism

Lika rätt och värde i den mångkulturella skolan. Om etiska koder och lärande i elevers kultur

Ett samverkansprojekt mellan etnologiska institutionen och institutionen för pedagogik och didaktik. Medverkande etnolog: Barbro Johansson. Projektet ingår i programmet "Skolkultur".

Projektledare: Pramling-Samuelsson, Ingrid

Projektid: 1999–2003

Finansiering: Svenska Kommunförbundet

Nyckelord: skolbarn, etik, demokrati, solidaritet, jämlikhet

Make-up, whisky och Dagens Industri – en studie av flygvärdinnor, kundkontakter och heterosexualiserad service

Projektet handlar om flygvärdinnor, både manliga och kvinnliga, och hur ett utagerande av heterosexualitet finns inbyggt i arbetsuppgifterna inom många serviceyrken. Heterosexualitetens stora kommersiella värde fokuseras. En yrkesgrupp analyseras arbetsmarknadsteoretiskt med begreppet sexualitet som främsta analysredskap. Projektdeltagare: Helene Brembeck, Magdalena Petersson

Projektledare: Brembeck, Helene

Projektid: 1999–2003

Finansiering: Rådet för arbetslivsforskning (RALF), Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: serviceyrken, performance, kön, sexualitet, etnicitet

Maskuliniteter i kvinnliga sfärer: en etnologisk studie av män i kvinnodominerade arbetsmiljöer

Projektets syfte är att problematisera könskonstruktioner och hur dessa påverkar jämställdhetssträvanden i tre kvinnodominerade arbetsmiljöer: barnomsorg, sjukvård och frisörsalong. Fokus ligger på hur maskulinitet konstrueras och materialiseras i de olika miljöerna. Studien är förlagd till Värmland. Projektet är förlagt till Jämställdhetscentrum, Karlstads universitet.

Projektledare: Nilsson, Arne

Projektid: 1998–2004

Finansiering: Rådet för arbetslivsforskning (RALF), FAS

Nyckelord: maskulinitet, genus, arbetsliv, jämställdhet

Minneslådor för äldre – en kultursatsning över generationsgränser

Detta är ett samverkansprojekt med bibliotek och äldreomsorg i Linnéstaden, Göteborg. Målsättningen är att utarbeta metoder för att skapa minnesskåp med anknytning till 1900-talets kulturarv. Innehållet i minnesskåpen skall inspirera till samtal, lyfta fram individuella erfarenheter, lokala händelser och nationella strömningar. De skall skapa möjligheter till möten, social samvaro över generationsgränser mellan medelålders och äldre, barn och gamla, äldre och personal inom äldreomsorgen.

Projektledare: Gunnemark, Kerstin

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Socialdepartementet och Linnéstadens stadsdelsförvaltning

Nyckelord: minnesskåp, äldreomsorg, kulturarv, samverkansprojekt, generationsöverskridande

Mångfald i teori och praktik. Näringsliv och kyrka som samhällsliga normproducenter

Delstudien ”Koncern i omvandling”

Syftet med projektet är att teoretiskt och empiriskt bidra till utvecklandet av ett kritiskt och medvetet mångfaldstänkande med speciellt fokus på organisationskultur, personalpolitik och anställdas arbets-situation. Utifrån kvalitativa studier vid en koncern i näringslivet undersöks hur normer om mångfald, jämställdhet, ekonomi och förändring upprepas, omvandlas och stöter på motstånd.

Projektledare: Martinsson, Lena

Projektid: 2001–2003

Finansiering: FAS

Nyckelord: mångfald, näringsliv, kyrka, jämställdhet, normer

Nordisk danshistoria 1800–1850

Projektet drivs av Nordisk förening för folkdansforskning, där Mats Nilsson är en av de aktiva i arbetsgruppen. I övrigt finns deltagare från alla de nordiska länderna.

Projektledare: Bakka, Egil

Finansiering: Projektet drivs i princip ofinansierat, men har genom åren fått mindre stöd från bl.a. Nordisk kulturfond, Nordinfo, Norfa,

Letterstedska, NNF, Kungl. Gustav Adolfs akademien för svensk folk-kultur, m.fl. föreningar och fonder.

Nyckelord: danshistoria, Norden, kulturarv, tradition, folkkultur

Nordisk nätverk för forskning och forskarutbildning om nordiska barn-domsförståelse, NordBarn

Inom nätverket bedrivs forskning om förståelse av barndom; hur det kommer till synes i lagstiftning och institutionsbygge, hur det repre-senteras i media samt experters och föräldrars förståelser liksom barns egna förståelser av vad det innebär att vara barn idag.

Projektledare: Brembeck, Helene

Projekttid: 2000–2004

Finansiering: NorFa

Nyckelord: barndom, barndomsförståelser, Norden, kompetens, del-tagande

Nytt körkort = Egen bil?

Under det senaste decenniet har intresset bland yngre att ta körkort minskat. För storstadsregionerna är detta mycket tydligt. Det status- och symbolvärde bilen tidigare stod för inom många ungdomsgrup-per har mattats betydligt. I studien genomförs intervjuer med nya körkortsinnehavare som är runt 30 år i Stockholms- respektive Göte borgsregionen. Varför har de inte tidigare varit intresserade? Kommer det nytagna körkortet att innebära att de också skaffar egen bil, eller har de andra planer för sitt vardagliga resande?

Projektledare: Andréasson, Håkan

Projekttid: 2002–2004

Finansiering: Vägverkets körkortsavdelning

Nyckelord: ungdom, körkort, attityder, framtid

Stadsdel med atmosfär, en etnologisk studie om hur kvinnor värderar en boendemiljö socialt, fysiskt och symboliskt

Syftet är att analysera hur invånare i stadsdelen Kungsladugård be-traktar och värderar stadsdelsmiljön med utgångspunkt i vardagslivets gestaltning under 1990-talet.

Projektledare: Gunnemark, Kerstin

Projekttid: 2001–2003

Finansiering: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS)

Nyckelord: stadsdelsmiljö, vardagsliv, senmodernitet, historiesyn, symbolvärden

Utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder riktade till kvinnor som invandrat eller flytt till Sverige

Medverkande etnologer: Magnus Mörck, Anna Lundstedt (doktorand)

Projektledare: Mörck, Magnus

Projektid: 2000–2005

Finansiering: Arbetslivsinstitutet

Nyckelord: arbetslöshet, genus, organisation, invandring, postkolonial teori

Doktorsavhandlingar under arbete

Berggren Torell, Viveka: *Barnkläder ca 1930–60 i Sverige*

Nyckelord: barnkläder, folkhemstid, konsumtion

Brink, Lars: *När hoten var som starkast. Hemvärnet – en väpnad folkrörelse växer fram*

Nyckelord: hemvärnet, Barbro Alving, Raoul Wallenberg

Forseholm, Joakim: *Innerstaden – i centrum av integrationsproblematiken?*

Nyckelord: kritisk samhällsplanering, berättelser, interaktiv metod

Hagström, Ylva: *Alternativt boende i storstad. Om kön, identitet och rum*

Nyckelord: boende, kön, identitet

Herjulfsson, Ritwa: *Biokulturella domäner i form av traditionell medicinsk kunskap, särskilt verbal medicinsk magi rörande folklig herpetologi i ett etnobiologiskt perspektiv*

Nyckelord: etnobiologi, folketro, folkmedicin

Kahn, Anna: *Risk – makt – medborgare*

Nyckelord: risk, makt, medborgare

Knuts, Eva: *Något gammalt, något nytt ... att skapa sitt bröllop*

Nyckelord: konsumtion, bröllop, materialitet

Lundstedt, Anna: *Utbildnings och marknadspolitiska åtgärder riktade till kvinnor som invandrat eller flyttat till Sverige*

Nyckelord: arbetsmarknad, etnicitet

Nordberg, Marie: *Jämställdhetens spjutspets?*

Nyckelord: maskulinitet, hegemoni, arbetsliv

Nyström, Lillemor: *I skuggan av en borg. Om statare och annan personal vid Krapperups gods 1865 och fram till idag*

Nyckelord: herrgårdskultur

Peterson, Dennis: *Folktrons berättelser i nutida populärkultur*

Nyckelord: goter, folketro, Internet

Ris, Mats: *Valfångst*

Nyckelord: fiskarkultur, fiskerinäring, tolkningsföreträdare

Sigfridsson, Ingegerd: *Självklara drycker, kollektiva normer och personliga strategier. Om dryckers betydelser i dagens samhälle*

Nyckelord: alkohol, kaffe, normer/klass, kön

Sjöberg, Annika: *Ungdomar och bilar i ett kulturellt perspektiv*

Nyckelord: ungdom, bilism

Skanse, Marianne: *Arbetsidsförkortning och omsorgskvalitet*

Nyckelord: vårddyrken, livskvalitet, arbetstid

Wenzer, Jakob: *Begärandeproduktion i alternativmusikens territorier*

Nyckelord: materialitet, musikproduktion, subjektivitet

Åberg, Magnus: *Mångfald i lärarutbildningen*

Nyckelord: mångfald, identitet, intersektionalitet

Ågren, Marja: *Andra och tredje generationens finska invandrare i Göteborg*

Nyckelord: etnicitet, identitet, media

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Andersson, Åsa: *Inte samma lika. Identifikation hos tonårsflickor i en multietnisk stadsdel*

Nyckelord: etnicitet, ungdom, identitet

Petersson, Magdalena: *Identitetsföreställningar. Performance, normativitet och makt ombord på SAS och AirHoliday*

Nyckelord: serviceyrken, performance, identitetskultur

Zintchenko, Lennart: *Stadens tidsbilder. Om minnen, erfarenheter och förväntningar utifrån stadens omvandlingar i Sverige 1880–1990*

Nyckelord: kollektiva minnen, staden, klippssamlingar

Andra forskningsaktiviteter

Etnologiska institutionen har, under ledning av Mats Nilsson, FD, under november 2003 organiserat ett seminarium för 25-års jubilerande NFF, Nordisk förening för folkdansforskning. I seminariet deltog folkdansforskare samt utövare från hela Norden.

Bibliografi

Andersson, Åsa: *Inte samma lika. Identifikation hos tonårsflickor i en multietnisk stadsdel*, Diss., Eslöv 2003, ISBN 91-7139-632-2

Berggren, Torell, Viveka: *För stass och stoj. Barnkläder på 1900-talet utifrån mormors minnen och museers material*. Skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige 43, Göteborg 2003, ISBN 91-85838-65-9, ISSN 0283-0930

Brembeck, Helene: "Happiness in a box. The magic of packaging at McDonald's", i: *Ethnologia Scandinavica* 2003, ISSN 0348-9698, 9 s.

Brembeck, Helene: "I skuggan av "M". Berättelser om McDonald's", i: *Kulturella Perspektiv* 2003:1, ISSN 1102-7908, s. 5–13

Brembeck, Helene: "Glädje i en liten box", i: *Presens* 4, 2003, ISSN 1104-2036, 6 s.

Brembeck, Helene: "De "nya" mödrarna", i: Margareta Bäck-Wiklund & Tomas Johansson (red.): *Nätverksfamiljen*, Stockholm 2003, ISBN 91-27-09366-2, s. 100–118

Brembeck, Helene, Mörck, Magnus och Ekström, Karin M.: "I varukorgen. En introduktion", i: *Kulturella Perspektiv* 2003:1, ISSN 1102-7908, s. 1–3

Forsemalm, Joakim: "Vems är staden?", i: Ove Sernhede & Thomas

- Johansson (red.): *Urbanitetens omvandlingar. kultur och identitet i den postindustriella staden*, Göteborg 2003, ISBN 91-7173-194-6, s. 141–162
- Forsemalm, Joakim: "Vems är staden?", i: *Kulturella Perspektiv* 2003:4, ISSN 1102-7908, s. 40–46
- Gunnemark, Kerstin: "Minnesskåp – om dialoger och samverkan", i: *Rig* 2003:4, ISSN 0035-5267, s. 205–217
- Lökken, Kerstin: " 'Vi måste resa oss upp!': om rätten att tala och erkännas i det offentliga samtalet", i: Diana Amnéus & Göran Gunner (red.): *Mänskliga rättigheter: från forskningens frontlinjer*, Uppsala 2003, ISBN 91-7678-545-9, s. 69–85
- Mörck, Magnus: "Älskling, jag krympte sakerna! Artefakter och kroppar nedladdade från Internet", i: *Kulturella Perspektiv* 2003/1, ISSN 1102-7908, s. 35–43
- Mörck, Magnus, Helene Brembeck och Ekström, Karin M.: "I varukorgen. En introduktion", i: *Kulturella Perspektiv* 2003:1, ISSN 1102-7908, s. 1–3
- Nordberg, Marie: "Jämställdhetens spjutspets – rollmodell, velournissar och andra män i kvinnoyrken", i: Jari Kuosmanen & Thomas Johansson (red.): *Manlighetens många ansikten. Fäder, feminister, frisörer och andra män*, Stockholm 2003, ISBN 91-47-07229-6, s. 76–102
- Petersson, Magdalena: *Identitetsföreställningar. Performance, normativitet och makt ombord på SAS och AirHoliday*, Diss., Göteborg 2003, ISBN 91-97-46740-5
- Skarin Frykman, Birgitta: "Ethnological knowledge. A question of culture, safety and social sustainability", i: Silke Götttsch & Christel Köhle-Hezinger (red): *Komplexe Welt. Kulturelle Ordnungssysteme als Orientierung*, Munster 2003, ISBN 3-8309-1300-1, s. 29–36
- Skarin Frykman, Birgitta: "Vad är det som sker i allt som sker", i: Fredrik Lundmark (red.): *Kultur, säkerhet och hållbar samhällsutveckling efter 11 september*, Stockholm 2003, ISBN 91-7844-629-5, s. 225–256
- Wenzer, Jakob: "Rec. Av Susanne Lundin & Lynn Åkesson (red.)

Gene Technology and Economy”, i: *Rig* 2003:2, ISSN 0035-5267, s.122–24

Zintchenko, Lennart: *Stadens tidsbilder. Om minnen, erfarenheter och förväntningar utifrån stadens omvandlingar i Sverige 1880–1990*, Skrifter från etnologiska föreningen i Västsverige 42, Diss., Göteborg 2003, ISBN 91-85838-64-0, ISSN 0283-0930, ISSN 1404-9546

Franska och italienska

Forskningsområden

Institutionen för romanska språk omfattar tre språkämnen fördelade på två särskilda avdelningar – franska och italienska respektive spanska.

Den forskning som för närvarande bedrivs inom romanska institutionens avdelning för franska och italienska svarar ganska väl mot den ämnesmässiga bredd som dessa båda forskarutbildningsämnen av tradition representerar och inkluderar såväl det litteraturvetenskapliga området som det språkvetenskapliga.

Flera olika inriktningar kan urskiljas inom litteraturforskningen. Här kan först nämnas olika typer av genreteoretiska problem, samt tematiska och narratologiska studier. Andra litterära forskningsområden är beskrivningsteori samt ikonicitet i verbal diskurs. Rent litteraturhistorisk forskning är också representerad. Historiskt sett dominerar 1900-talet, men även författarskap från 17- och 1800-talen har blivit föremål för genomlysning.

På det språkvetenskapliga området utgör den kontrastiva lingvistik en huvudfåra. Här finns tre doktorander i franska och två i italienska som på basis av datoriserade parallellkorpora arbetar med olika problem inom lexikologi, syntax och semantik/pragmatik. Även forskning om översättning kan sägas utgöra en form av kontrastiva studier. Vid avdelningen pågår projekt av typen traditionella översättningsstudier men även översättningsteoretisk forskning med inriktning mot stilistik och översättningsevaluering.

Övriga lingvistiskt orienterade studier inkluderar sociolingvistik, speciellt flerspråkighet, talspråkssyntax och valda problem i fransk eller italiensk syntax samt lexikologi. Slutligen kan nämnas att viss forskning bedrivs kring problem inom språkhistoria och historisk lingvistik.

Forskare/lärare vid avdelningen

Ahlstedt, Eva, docent: litteraturvetenskap, Marguerite Duras, Barrage-cykeln

Cariboni Killander, Carla, forskarassistent: litterär beskrivning, textanalys, referentialitet

Ekblad, Sven, FD: Boccaccio, infinitivkonstruktioner, fiktion

Hansén, Iah, docent: språkpedagogik, syntax, språkvetenskap

Heldner, Christina, professor: översättningsteori, stilistik, semantik

Melkersson, Anders, FD: attribution, lexikal iteration, modus

Tegelberg, Elisabeth, universitetslektor: översättningsstrategier, kulturrelationer, språkinlärningsproblem

Tiozzo, Enrico, docent: italiensk litteratur, självbiografier, journalistisk prosa

Åkerström, Ulla, FL: litteraturvetenskap, 1900-talet, Alba de Céspedes

Forskningsprojekt

Barrage-cykeln – ”Le cycle du Barrage” – i Marguerite Duras’ författarskap

Projektet, som slutförts under året och resulterat i en monografi, behandlar en intressant serie verk i den franska författarinnan Marguerite Duras’ författarskap, nämligen *Un barrage contre le Pacifique*, *L’Eden Cinéma*, *L’amant*, *L’amant de la Chine du Nord*.

Projektledare: Ahlstedt, Eva

Projektid: 1998–2003

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: Marguerite Duras, självbiografi, emancipation, dekonstruktion

Description littéraire et problèmes de représentation

Den valda problematiken är beskrivning i litteratur. I vilken mån kan en läsare utifrån en litterär beskrivning föreställa sig ett beskrivet objekt? – Denna fråga rör textens referentiella dimension, som är ett av litteraturens centrala problem, men behandlas marginellt i modern beskrivningsteori. I fokus står läsprocessen, dvs. det som händer på det mentala planet hos en vanlig läsare vid en litterär beskrivning. Hur kan en samling ord på en pappersyta omvandlas till en mental bild av ett objekt och i vissa fall leda läsaren till att identifiera en specifik referent ute i verkligheten? Sambandet mellan textuella särdrag och produktionen av mentala bilder hos läsaren kommer att undersökas empiriskt utifrån en korpus bestående av 1800-tals och nutida litteratur, på franska och italienska.

Projektledare: Cariboni Killander, Carla

Projektid: 2003–2007

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: litterär beskrivning, textanalys, referentialitet, kognitivism

Le Réalisme français en Scandinavie

Projektets inriktning är översättning och reception av de stora realistiska författarna i Norden under 1800-talet. Det syftar bland annat till att utforma en bibliografisk databas över all fransk skönlitteratur som översatts till de nordiska språken under den valda perioden. Carla Cariboni Killander var under första halvåret 2003 verksam inom projektet och arbetade med bibliografiska undersökningar för dess svenska del. Hon är fortfarande knuten till projektet, men inte längre anställd.

Projektledare: Svane, Brynja

Projektid: 2003

Finansiering: Nordiska Samarbetsnämnden för Humanistisk forskning

Nyckelord: realism, översättning, reception

Studi sull'accusativo con l'infinito nella prosa d'invenzione di Boccaccio

Studien inriktar sig på Boccaccios mycket omfattande användning

av den mest brukliga formen av ”akusativ med infinitiv” (typexempel: ”mostrò la canzone esser finita”). Boccaccios bruk av konstruktionen utmärker sig bl.a. genom ett medvetet val att imitera latinsk prosa. T.ex. utvidgas fältet betydligt för de styrande uttrycken. Även positionen hos de ingående elementen uppvisar en synnerligen skiftande typologi. Studiens viktigaste delar fokuserar på definition av konstruktionen, de styrande uttrycken och deras klassificering, form hos infinitiven och dess subjekt, positionsrelationer mellan de grundläggande elementen. Som korpus används Boccaccios fiktionsprosa på volgare toscano, dvs. *Filocolo*, *Ameto*, *Fiammetta*, *Decameron* och *Corbaccio*. Arbetsmaterialet uppgår till över 1.800 exempel.

Projektledare: Ekblad, Sven

Projektid: ca. 2002–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: Boccaccio, akusativ med infinitiv, fiktion

En lingvistiskt baserad modell för översättningskritik

Projektet syftar till att utarbeta och testa en modell för utvärdering av estetisk och kommunikativ kvalitet hos översättningar av litterära texter i bunden form. Modellen testas på Dantes *Divina Commedia* och sju svenska översättningar. I en första, stilistisk del studeras källtext och måltexter systematiskt vad gäller rytmisk, fonetisk och lexikal variation; lexikal och syntaktisk ”naturlighet”; innehållslig likvärdighet. I en andra del kopplas resultaten till en översättningsteoretisk diskussion om de undersökta variationsvariablernas förmåga att fånga in estetiskt relevanta skillnader mellan källtext och måltexter. I en tredje del undersöks de syntaktiska och lexikala variablernas kommunikativa relevans i måltexterna.

Projektledare: Heldner, Christina

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: översättningsevaluering, stilistik, variation, rytm, ljudsymbolism

Attributionsproblem inom fransk hövsk diktning

Projektet behandlar lexikal iteration (s.k. ordpar) i franska versroma-

ner från 1200-talet. Avsikten är att belysa en attributionsproblematik i dessa texter.

Projektledare: Melkersson, Anders

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: attribution, lexikal iteration, äldre franska

Il romanzo blu

Syftet är att omvärdera fyra författare till sentimentala romaner som verkade i D'Annunzios fotspår under 1900-talets första decennier och som, trots sin enorma popularitet, idag är så gott som helt bortglömda. Arbetets tyngdpunkt ligger i en analys av dessa författares hela författarskap (drygt 100 romaner) med utgångspunkt i en ny definition av begreppet sentimental roman ("romanzo blu").

Projektledare: Tiozzo, Enrico

Projektid: 1980–2006

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: sentimental roman, populärroman, fascism, kanon

La titolistica di richiamo nel giornalismo italiano di oggi

Undersökning av journalistiskt språk och särskilt formuleringar som används i artikelrubriker. Dessa formuleringar är ofta baserade på avancerade ordlekar som syftar på film- eller romantitlar samt på ordspråk eller talesätt, även mycket sällsynta sådana, som är avsedda att väcka läsarnas omedelbara intresse.

Projektledare: Tiozzo, Enrico

Projektid: 2001–2006

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: dagstidningar, tidningsrubriker, calembour, talesätt, ordlekar

Doktorsavhandlingar under arbete

Ameri, Leila: *La réalisation des participes passés du français dans le langage parlé*

Nyckelord: talspråkskorpus, uttal, particip

Aronsson, Mattias: *Le motif de l'eau dans l'œuvre de Marguerite Duras*

Nyckelord: litteraturvetenskap, tematik, vattensymbolik

Bouaissi, Zahia: *La conquête de l'espace masculin. Étude de la femme dans l'œuvre d'Assia Djebar*

Nyckelord: Assia Djebar, feminism, tematik

Dahl, Karin: *Mottagandet av svensk fjrtiotalslitteratur i Frankrike – om litteraturens interkulturella karaktär*

Nyckelord: reception, Stig Dagerman, Eyvind Johnson

Erneholm, Annika: *Italienska diskurspartiklar i ett kontrastivt perspektiv*

Nyckelord: korpuslingvistik, diskurspartiklar, kontrastivitet

Kortteinen, Pauli: *De svenska verben stå, sitta och ligga i ett svenskt-franskt kontrastivt perspektiv*

Nyckelord: korpuslingvistik, positionsverb, kognitiv semantik

Ramnäs, Mårten: *En studie av det svenska verbet få i ett svenskt-franskt kontrastivt perspektiv*

Nyckelord: korpuslingvistik, kontrastiv lingvistik, högrekvensverb

Svensson, Kristina: *En studie av verben stå/sitta/ligga ur ett kontrastivt svenskt/italienskt perspektiv*

Nyckelord: korpuslingvistik, positionsverb, översättningsekvivalenter

Vandeput, Hilde: *Passiva konstruktioner i översättning.*

Nyckelord: korpuslingvistik, passivum, översättningsekvivalenter

Åkerström, Ulla: *Motsägelser och diskrepanser i några romaner av Alba de Céspedes*

Nyckelord: Alba de Céspedes, narratologi, tematik

Följande doktorsavhandlingar har lagts fram under 2003:

Lagerwall, Sonia: *Une lecture iconotextuelle de La Modification de Michel Butor*

Nyckelord: textanalys, ikonicitet, ekfras

Vajta, Katharina: *Den språkliga situationen i Alsace*

Nyckelord: sociolingvistik, språkbyte, Alsace

Bibliografi

- Ahlstedt, Eva: « *Le cycle du Barrage* » dans *l'oeuvre de Marguerite Duras*. Romanica Gothoburgensia, 50. Acta universitatis gothoburgensia, Göteborg 2003, ISBN 91-7346-457-0, ISSN 0080-3863
- Lagerwall, Sonia: *Quand les mots font image. Une lecture iconotextuelle de La Modification de Michel Butor*, diss. Göteborgs universitet, 2003
- Tegelberg, Elisabeth: ”La littérature suédoise en traduction française entre 1990 et 2001”, *Moderna Språk*, årg. 97:1, 2003, ISSN 0026-8577, s. 99–104
- Tegelberg, Elisabeth: ”Strindberg et la langue française – colloque à l’Université de Växjö les 22–23 mai 2003”, *Moderna Språk*, årg. 97:2, 2003, ISSN 0026-8577, s. 230–236
- Tegelberg, Elisabeth: ”*Hemsöborna* deviennent *Les Gens de Hemsö* – crise d’identité? Une comparaison entre *Hemsöborna* et ses deux traductions françaises”, *Lingua*, nr 1, 2003, ISSN 0023-6330, s. 43–48
- Tegelberg, Elisabeth: ”Kaffe i Sverige och Frankrike – kultur- och språkskillnader”, *Lingua*, nr 5, 2003, ISSN 0023-6330, s. 39–46
- Tiozzo, Enrico: *Il romanzo blu. Temi, tempi e maestri della narrativa sentimentale italiana del primo Novecento*, vol. I, Roma 2003, ISBN 91-971195-1-2, 506 s.
- Tiozzo, Enrico: *Il romanzo blu. Temi, tempi e maestri della narrativa sentimentale italiana del primo Novecento*, vol. II, Göteborg-Roma 2003, ISBN 91-971195-2-0, 506 s.
- Tiozzo, Enrico: ”Dalla terra alla luna. Spunti critici sulla produzione di Giuseppe Bonaviri dal 1998 al 2001”, i: Verner Egerland & Eva Wiberg (red.): *Atti del VI Congresso degli Italianisti Scandinavi. Lund, 16–18 agosto 2001*, Lund 2003, ISBN 91-631-3497-7, s. 217–226
- Vajta, Katharina: «*Nous n’avons plus de langue pour nos fêtes de famille*». *Le changement de langue dans une famille alsacienne*. diss. Göteborgs universitet, 2003.

Åkerström, Ulla: « La prospettiva politica in *Io, suo padre* di Alba de Céspedes », i: Verner Egerland & Eva Wiberg (red.): *Atti del VI Congresso degli Italianisti Scandinavi*. Lund, 16–18 agosto 2001, Lund 2003, ISBN 91-631-3497-7, s. 227–236

Genusvetenskap

Forskningsområden

Vid institutionen pågår forskning på flera olika områden. Utifrån genusteoretiska utgångspunkter finns forskning om kultur/litteratur. Forskningsprojekten handlar om vänskap mellan kvinnor och män, manlig homosexualitet, begreppet avund, genus och nationalism samt kön och våld. Vidare finns ett tvärvetenskapligt projekt om relationen humaniora-samhällsvetenskap och kunskapsbildningen på dessa områden.

Forskare/lärare vid institutionen

Eriksson, Maria, FD: kön och våld

Gothlin, Eva, docent: vänskap mellan kvinnor och män

Holm, Ulla M, gästprofessor: etik, tvärvetenskaplighet, emotioner

Holmquist, Ingrid, professor: genus, kultur/litteraturstudier

Lewander, Lisbeth, FL: genus och nationalism

Linnasson, Mia, FK: kunskapsbildning

Nilsson, Arne, docent: manlig homosexualitet

Forskningsprojekt

Vänskap mellan kvinnor och män

Projektledare: Gothlin, Eva

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: vänskap, relationer, identiteter

”Såna” på amerikabåtarna

I tidigare studier av manlig homosexualitet i Göteborg under tiden 1930–1980 visade det sig vara vanligt bland homosexuella män att arbeta på Svenska Amerika Liniens passagerarfartyg. Denna studie styftar till att belysa dessa fartyg som en arbetsmarknad för homosexuella män. Hur såg denna arbetsmarknad vid ett närmare betraktande ut? Vad gjorde den till en arbetsmarknad för homosexuella män? Härvidlag uppmärksammas ”märkningsprocesser samt skapande/reproduktion av könsidentiteter och sexuella identiteter.

Projektledare: Nilsson, Arne

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: könsidentiteter, sexuella identiteter

”Värderingar och attityder inom den kommunala räddningstjänsten ur ett jämställdhetsperspektiv”

Projektledare: Nilsson, Arne

Projektid: 2002–2003

Finansiering: Räddningsverket

Nyckelord: jämställdhet

Avund och jämlikhet

Projektet vill: 1. tvärvetenskapligt, begreppsanalytiskt och fenomenologiskt förstå och beskriva ett komplex av fenomen som föranalytiskt kan kallas ‘Avund och konkurrens mellan kvinnor i samhällen präglade av genus- och andra former av gruppbaseade ojämlikheter’; 2. ge ett normativt förslag till hur vi kan skilja berättigade från oberättigade negativa emotioner i samhällen som hyllar jämlikhet. En hypotes är att avund mellan kvinnor tagit sig nya former i takt med att vi i jämlikhetssträvande samhällen tagit större plats i offentligheten än förr. Vad säger empiri? En besläktad hypotes med stöd hos klassiker är att likar hyser större avund eller indignation gentemot varandra än gentemot olikar.

Projektledare: Holm, Ulla M

Projektid: 2003 –

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: avund, jämlikhet, emotioner, indignation, resentment

Changing Knowledge and Disciplinary Boundaries Through Integrative Research Methods in the Social Sciences and Humanities

Projektets syfte är trefaldigt: 1) att analysera formerna för nationell, disciplinär och paradigmatiske splittring mellan samhällsvetenskap och humaniora. Genom nationella rapporter analyseras de domnanta barriärer som bildar grund för uppdelningen mellan disciplinerna. Genom komparativa rapporter etableras likheter och skillnader mellan deltagandeländernas konstruktion och upprätthållande av barriärer mellan samhällsvetenskap och humaniora. 2) att nationellt och internationellt analysera existerande försök att skapa innovativ interdisciplinär forskning. 3) att producera en modell för utbildning i integrerad forskningsmetod.

Projektledare: Griffin, Gabriele och Holm, Ulla M

Projektid: (2003) 2004–2007

Finansiering: EU/EU:s sjätte ramprogram

Nyckelord: barriärer, forskningsintegrering, humaniora, metod, samhällsvetenskap

Andra forskningsaktiviteter

Institutionen var under höstterminen 2003 värd för gästprofessor Sandra Lee Bartky, vars vistelse finansierad av STINT och Vetenskapsrådet. Ulla Holm var ledare för forskningsseminarium om Genus och narrativitet.

Institutionen arrangerade den 5 maj: Genus & filosofi: heldagsseminarium med fyra ”PHILOSOPHINNEN”: Lorraine Code, Toronto, Bettina Schhmitz, Würzburg, María Isabel Pena Aguado, Madrid/Leipzig/Oxford och Silvia Stoller, Wien.

Institutionen har varit huvudansvarig i förberedelser och medelsanskaffning för ett internationellt symposium: Human good – dignity, equality and diversity - *11th Symposium of the International Association*

of Women Philosophers (IAPh) Göteborg, Sweden 17–19 June 2004

Bibliografi

Lewander, Lisbeth: "The Swedish Relief Expedition to Antarctica 1903–1904", i: *Polar Record* 39 (209), Cambridge 2003, s. 97–110

Nilsson, Arne: "Homosexuella män – urbanitetens förtrupp?", i: Johansson, Thomas & Kuosmanen (red.): *Manlighetens många ansikten*, Malmö 2003, ISBN 91-47-07229-6, s. 216–236

Lindholm, Margareta & Nilsson, Arne: "Hemma och ute i staden – platser för kvinnligt och manligt homoliv", i: Thomas Johansson & Ove Sernhede (red.): *Urbanitetens omvandlingar: Kultur och identitet i den postindustriella staden Göteborg* 2003, ISBN: 91 7173 194 6, s. 185–202

Forskningsområden

Undervisning och forskning i antik grekiska har funnits ända sedan universitetets grundande 1891.

Syftet med det vetenskapliga studiet av grekiska är att med utgångspunkt i de bevarade texterna utforska den grekiska kulturen under antiken (från äldsta tid till ca 600 e.Kr.) och den bysantinska tiden (från ca 600 till Konstantinopels fall 1453). De kulturyttringar, för vilka texter är den enda eller den viktigaste källan (t.ex. språk, litteratur, vetenskap, historia, filosofi, religion etc.), är grecistikens primära arbetsfält. Även andra kulturyttringar, vilka huvudsakligen utgår från andra källor än texterna, kan beröra grecistiken. Ämnet har följaktligen ett mycket brett forskningsregister.

Flertalet av de författare som givit grekisk litteratur och filosofi dess världsrykte hör till den arkaiska och den efterföljande klassiska perioden (ca 750–330 f.Kr.). Forskning rörande denna litteratur bildar traditionellt en tyngdpunkt inom ämnet. Dessa texter utgör också stommen i ämnets grundutbildning.

För närvarande arbetar avdelningens forskare med texter från ämnets samtliga epoker: arkaisk och klassisk tid, hellenistisk och romersk samt bysantinsk tid. Sedan några år tillbaka domineras ämnet forskningsmässigt av studier i den bysantinska perioden.

Forskare/lärare inom avdelningen

Fogelmark, Staffan, professor: grekisk epik, lyrik, retorik, texthistoria, kodikologi

Göransson, Tryggve, universitetslektor: filosofiska och doxografiska texter, kejsartiden

Forskningsprojekt

Översättning av Aristoteles' Metafysiken

Svensk översättning av verket.

Projektledare: Bydén, Börje

Finansiering: Erik och Gurli Hultengrens fond för filosofi

Nyckelord: grekisk filosofi, Aristoteles, Metafysiken

The Kallierges Pindar

Ett större tvärvetenskapligt projekt baserat på grekisk texthistoria, analytisk bibliografi och renässansfilologi.

Projektledare: Fogelmark, Staffan

Nyckelord: Pindaros, texthistoria, kodikologi, renässansfilologi

Metochitesprojektet

Projektet har som mål att framställa en kritisk edition, med engelsk översättning och noter, av den bysantinske statsmannen och polyhistorn Theodoros Metochites' (1270–1332) huvudarbete, essäsamlingen *Semeioseis gnomikai*. Inalles planeras fyra volymer. Volym 1 (essäerna 1–27 och 71) utkom 2002. Projektledaren arbetar f.n. med volym 2 (essäerna 27–60), som beräknas utkomma 2004; docent Staffan Wahlgren, Trondheim, har påbörjat arbetet med volym 3 (essäerna 61–70 och 72–80).

Projektledare: Hult, Karin

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: bysantinsk litteratur, Metochites, *Miscellanea*, *Semeioseis gnomikai*, filosofi

Tradition and Innovation in Konstantinos Manasses' Synopsis chronike

Arbetet syftar till att belysa den förändring av krönikegenren som kommer till uttryck i *Synopsis chronike* (ca. 1150) – en ”a-historisk

historia” och den första verskrönikan.

Projektledare: Nilsson, Ingela

Finansiering: Wenner-Gren Stiftelsen och Alexander von Humboldt-Stiftung

Nyckelord: bysantinsk litteratur, Manasses, *Synopsis chronike*, krönika, kommenisk

Doktorsavhandlingar under arbete

Gustafson, Daniel: *Studies in the Chronicle of Symeon the Logothete*

Nyckelord: bysantinsk litteratur, krönika, Symeon Logotheten

Johansson, Mikael: *Libanius and the Classical Historians*

Nyckelord: Libanios, retorik, grekisk historieskrivning

Järvinen, Kimmo: *Greek and Byzantine Children's Games*

Nyckelord: Grekland, Bysans, barnlekar

Lindqvist, Carl-Gustaf: *A Critical Edition, Translation and Commentary of the Problemata, attributed to Alexander of Aphrodisias*

Nyckelord: Alexander av Afrodiasias, Problemata, vetenskapshistoria

Sandin, Pär: *Aeschylus, Supplices: Introduction and Commentary on vv. 1–523*

Nyckelord: Aischylos, De skyddssökande, grekiskt drama

Bibliografi

Agrell, Beata & Nilsson, Ingela (red.): *Genrer och genreproblem:*

teoretiska och historiska perspektiv (Genres and Their Problems:

Theoretical and Historical Perspectives), Göteborg 2003, ISBN

91-7173-185-7

Bydén, Börje: *Theodore Metochites' Stoicheiosis astronomike and the Study of Natural Philosophy and Mathematics in Early Palaiologan*

Byzantium, Studia Graeca et Latina Gothoburgensia 66,

Göteborg 2003, ISBN 91-7346-459-7, ISSN 0081-6450, xii +

547 s.

Fogelmark, Staffan: ”To Bee or Not To Bee? Antipater *AP* 7.34: A

mistaken interpretation”, i: *Eranos* vol. 100 (2002 [utkom 2003]),

- ISSN 0013-9947, s. 128–36
- Fogelmark, Staffan: "The Anonymous Rome 1522 Chrysoloras: A Newly Discovered Greek Press", i: *Papers of the Bibliographical Society of America*, vol. 97, 2003, ISSN 0006-128X, s. 5–42
- Johansson, Mikael: "Thucydides on the Evacuation of Athens in 480 B.C.", i: *Museum Helveticum* 60 (2003), ISSN 0027-4054, s. 1–5
- Järvinen, Kimmo: *Seneca, Förkurbitsningen = Apocolocyntosis: en smådeskrift om kejsar Claudius*. Utgåva med inledning, översättning och kommentar, Sävedalen 2003, ISBN 91-7081-121-0, ISSN 1104-3180, 62 [2] s.
- Järvinen, Kimmo: "Seneca *Apocolocyntosis* 10.3: Weder Wade noch Schwester", i: *Mnemosyne* 56 (2003), ISSN 0169-8958, s. 217–218
- Järvinen, Kimmo: "Assario and the Tristionias, Ghosts to be Laid in Seneca's *Apocolocyntosis* 11.2", *Eranos* 101 (2003), ISSN 0013-9947, s. 49–50
- Järvinen, Kimmo: "Modern Greek τειόμυγα, a Descendant of χαλκή μιτα:", i: *Glotta* 77 (2001 [utkom 2003]), ISSN 0017-1298, s. 56–58
- Nilsson, Ingela: "Archaists and Innovators: Byzantine 'classicism' and experimentation with genre in the twelfth century", i: Agrell & Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem: teoretiska och historiska perspektiv (Genres and Their Problems: Theoretical and Historical Perspectives)*, Göteborg 2003, ISBN 91-7173-185-7, s. 413–424
- Nilsson, Ingela: "Static Imitation or Creative Transformation? Achilles Tatius in *Hysmine & Hysminias*", i: S. Panayotakis, M. Zimmermann & W. Keulen (red.): *The Ancient Novel and Beyond [Mnemosyne. Supplementum 241]*, Leiden 2003, ISBN 90-04-12999-5, ISSN 0169-8958, s. 371–380
- Nilsson, Ingela: "Romanen före romanen – den omöjliga genren utan namn", i: *Tidskrift för litteraturvetenskap* 32 (2003), ISSN 1104-0556, s. 112–127
- Sandén, Pär: "A Greek Delocutive Noun? Some Notes on ποίφυγμα and its Alleged Cognates", i: *Glotta* 77 (2001 [utkom 2003]),

ISSN 0017-1298, s. 110–117

Sandin, Pär: "Critical Notes on Aeschylus", i: *Eranos* 100 (2002 [utkom 2003]), ISSN 0013-9947, s. 146–160

Sandin, Pär: "ἀνογήζ, ἐφύμνιον: Two Lexicographical Notes", i: *Bulletin of the Institute of Classical Studies (BICS)* 46 (2002–3), ISSN 0076-0730, s. 177–187

Sandin, Pär: *Aeschylus, Supplices: Introduction and Commentary on vv. 1–523*, diss, Göteborg 2003, ISBN 91-628-5920-X, v + 251 s.

Historia

Forskningsområden

Sedan gammalt är den ämnesmässiga spridningen stor inom institutionens forskning. Medeltidshistoria har under senare år fått ett uppsving och är nu något av en specialitet för institutionen; särskilt äldre medeltid studeras knappast systematiskt på något annat håll i Sverige. Ett antal doktorander arbetar med medeltidshistoriska ämnen, som särskilt kretsar kring frågor om makt, jord och ägande. Sedan länge har det bedrivits forskning om nyare tidens socialhistoria, t.ex. agrar- och befolkningsutveckling och stadshistoria. Också kulturhistoria är stark. En viktig del av institutionens forskning har legat inom perioden efter 1800-talets mitt. Här har den ämnesmässiga spridningen varit särskilt påfallande. Genom dessa tre, huvudsakligen kronologiskt bestämda områden, skär två speciella perspektiv:

Genusperspektiv: Göteborgsinstitutionen var på 1960-talet under professor Gunnar Qvists ledning pionjär inom svensk genushistorisk, eller som det då hette, kvinnohistorisk forskning. Verksamheten har haft olika organisatoriska former därefter, men i början av 2004 flyttades professuren till annan fakultet.

Det västsvenska perspektivet: Institutionen har ett speciellt ansvar för forskning om den egna regionens historia, och genom åren har en rad avhandlingar behandlat olika aspekter av den västsvenska utvecklingen. En utveckling av den regionhistoriska forskningen är projektet Det tredje Sverige (se nedan).

Forskare/lärare vid institutionen

Ahlberger, Christer, professor

Christensen, Jan, FD

Göransson, Anita, professor

Holmberg, Carl, FD

Janson, Henrik, FD

Linde, Martin, FD

Lindkvist, Thomas, professor

Palm, Lennart, docent

Persson, Lennart K, professor

Peterson, Martin, docent

Sjöberg, Maria, FD

Winberg, Christer, professor

Forskningsprojekt

Göteborgsliberalismen 1850–1920. Borgerlig radikalism med förhinder

Projektledare: Christensen, Jan

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: liberalism, radikalism, Göteborg

Naturmetaforer som identitetsskapande kategori

Projektet omfattar fem fristående studier under ett gemensamt tema, människans relation till olika naturelement och den symboliska roll de fyller i identitetsskapande processer. Här diskuteras bl.a. debatten om polarresor historiskt och i vår egen samtid, alternativa bosättningsprojekt i svensk skönlitteratur, indianbilder i svenska indiansällskap och författaren Thoreaus roll i svensk miljö- och alternativrörelse.

Finansiering: Vetenskapsrådet

Projektledare: Holmberg, Carl

Nyckelord: naturbeskrivningar, samhällsdebatt, utvecklingsprocesser

Till vad är Eddalitteraturen egentligen källmaterial?

Projektledare: Janson, Henrik

Reykholt och den europeiska skriftkulturen

Projektledare: Janson, Henrik

Finansiering: nordisk Forskerutdanningsakademi (NorFa)

Lokala politiska kulturer i 1700-talets Sverige

Syftet med projektet är att fördjupa kunskapen om relationen mellan bönder och överhet i 1700-talets Sverige; i centrum för intresset står regionala och lokala skillnader i politiska beteendemönster. Utgångspunkten är att ett områdes sociala struktur kan tänkas påverka den lokala politiska kulturen. Undersökningen innefattar därför en komparation mellan det gods- och adelsrika Närke och det (nära nog) adelsfria Dalarna under tidigt 1700-tal. Därtill görs en jämförelse mellan Dalarna under 1710-talet och samma område under 1740-talet; tanken är att öka förståelsen av bondeupprorens förutsättningar, liksom den politiska kulturens förändring över tid. Enväldets förhållanden kontrasteras sålunda med frihetstidens.

Projektledare: Linde, Martin

Projektid: 2003–2007

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: politisk kultur, 1700-tal, Dalarna, bondemotstånd

Klädedräkten i Norden under medeltiden

Projektets syfte är att undersöka klädedräktens terminologi, dess betydelse för markering av genus och klass i medeltidens Norge och Sverige. Källmaterial utgörs av diplom, främst testamenten, samt litterära skildringar. Jämförelser görs med bildmaterial.

Projektledare: Lindkvist, Thomas

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: klädedräkt, genus och klass

Jordbruket i Sverige före 1800-talet

Projektledare: Palm, Lennart

Finansiering: Jordbrukets forskningsråd (numera Formas)

Borås stads historia till 1860

Projektledare: Palm, Lennart

Finansiering: Borås kommun

Kampen mot rovdjuren under 1800-talet. Södra Möre under senmedeltid och nyare tid

Projektledare: Persson, Lennart K

Fotbollen i Sverige och Göteborg

Projektledare: Persson, Lennart K

Carl G Schröder, arbetarrörelsen och Nya Folkviljan 1895–1920

Projektledare: Persson, Lennart K

EUROPUB eller European Public Sphere

Projektet undersöker den europeiska offentliga sfären genom att inventera och analysera strategiskt viktiga frågor och områden gällande medborgarrelevanta praktiker som social politik och de nationella handlingsplanerna för sysselsättning, miljöpolitik, regionalism på mikro- och makronivå, sjukvårdspolitik, migrations- och integrationspolitik, handelspolitik, anti-globaliseringsrörelse och European social forum. Undersökningen fokuserar hur aktörer på olika nivåer – statliga, intresseorganisationer – utvecklar en offentlig kritisk debatt för att vidga och fördjupa demokratin som underlag för beslut på regional, nationell eller europeisk nivå.

Projektledare: Peterson, Martin

Finansiering: EU-Kommissionen, Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT)

Nyckelord: europeisk, offentlig sfär, medborgarrelevanta praktiker, demokratisering

Det tredje Sverige. Ett decentraliserat ekonomiskt system 1750–2000

Projektledare: Winberg, Christer och Nyström, Lars

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: ekonomisk utveckling, socialt kapital, entreprenörskap

Vägen till omutlighet

Projektledare: Winberg, Christer och Cavallin, Maria

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: korruption, ämbetsmän, politisk kultur

Från emigranter till miljonärer. Svenska Amerikalinjen och passagerarsjöfartens omvandling 1908–1975

Projektledare: Winberg, Christer

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: svensk-amerikanism, inredningskonst, turism

Doktorsavhandlingar under arbete

Abelius, Hans: *Lokala liberala strategier och politiska nätverk. Östgöta Correspondenten och den liberala opinionsbildningen 1838–1870*

Andersson, Catharina: *Kloster, makt och kön. Aristokrati och cistercienser i det medeltida Sverige*

Andersson, Eva: *Den medeltida människan och hennes kläder*

Bagerius, Henric: *Konstruktionen av sexualitet på medeltidens Island*

Beck, Sigríður: *Den isländska aristokratin 1220–1350*

Castenbrandt, Helene: *Dödlighetsnedgången under 1800-talet*

Dahlén, Klas: *Jordbruksrationalisering, urbanisering och social förändring. Jordbruk och lönearbete hos hushållen i en västsvensk socken 1920–1991*

Emanuelsson, Anders: *Kyrkogods i det medeltida Oslo stift. En studie utifrån biskop Eysteins jordebok*

Granberg, Jonas: *The Political Structure of medieval Novgorod*

Hagelin, Helen: *Behandling av barnamörderskor på 1700- och 1800-talen*

Hagman, Mikael: *Social stratifiering och social funktion inom svensk hästsport 1870–1995*

Hallberg, Erik: *Havveruschen – och sedan? Dalboslätten 1800–1940*

Jolly, Elisabeth: *Nationalismus, Staatsbürgerschaft und Geschlecht. Frauen in den vertriebenen Organisationen in der BRD 1945–1960*

Lagerlöf Nilsson, Ulrika: *Den kyrkliga eliten i Sverige under 1900-talet*

Larsson, Daniel: *En demografisk regimförändring i Sverige ca 1700?*

Lundberg, Bertil: *Från Trento till Aullagas*

Lundqvist, Pia: *Knallar och varudistribution*

- Mahdi, Hauwa: *Medborgarskap och politisk identitet i Nigeria*
- Nilsson, Sara Ellis: *Swedish and Danish medieval saints cults. A template for sainthood in the North*
- Nilson, Tomas: *Entreprenörer och industriellt företagande. Regionala variationer av entreprenörskap. Borås och Örebro 1890–1920*
- Oieni, Vicente: *Medborgarskap och nation i Rio de la Plata*
- Ottosson, Anders: *Sjukgymnasten. Vart tog han vägen? En undersökning av sjukgymnastyrkets avmaskulinisering åren 1864–1934*
- Pauli, Petra: *Den tudelade organisationselitens rekrytering och sociala reproduktion*
- von Schéele, Adam: *Godsförvaltning och jurisdiktion i Visingsborgs grevskap 1562–1681*
- Schott, Raphaelle: *De politiska eliterna i Norden under drottning Margareta I:s tid*
- Skott, Fredrik: *Folkets minnen?*
- Småberg, Thomas: *Åktenskap, ämbeten och allianser. Maktrelationer inom frälset ur ett lokalt perspektiv 1360–1520*
- Torgrimsdottir, Anna: *Vägen till en ny identitet. Museernas roll i den dansk-isländska nationsbyggnaden under 1800-talet*
- Weikert, Monica: *I sjukdom och nöd. Offerkyrkosedens i Sverige från 1600-tal till 1800-tal*
- Wiking-Faria, Pablo: *Jordägande, teknik, kulturlandskap. Halland 1700–1900*

Bibliografi

- Holmberg, Carl: ”Begrav mitt hjärta vid Wounded Knee: om svenska indianbilder”, i: Bo Claesson (red.): *Samers och ursprungsbefolkningars rättigheter*, Värdegrunden, rapport nr 6, Göteborg 2003, ISSN 1650-0097, s. 41–63
- Linde, Martin: ”Våld och rättskipning under stormaktstidens slutskede”, i: Björn Asker, Karin Nordlund Bendixen och Håkan Rosén (red.): *Akter och iakttagelser. Landsarkivet i Uppsala 100 år*,

- Uppsala 2003, ISBN 91-631-3611-2, s. 73–88
- Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.): *Trälar. Ofria i agrarsamhället från vikingatid till medeltid*, Skrifter om skogs- och lantbrukshistoria, 17, Stockholm: 2003, ISBN 91-7108-488-6, ISSN 1103-4874
- Lindkvist, Thomas: "Early political organization. Introductory survey", i: Knut Helle (red.): *The Cambridge History of Scandinavia*, vol. 1, Cambridge 2003, ISBN 0-521-47299-7, s. 160–167
- Lindkvist, Thomas: "Kings and provinces in Sweden", i: Knut Helle (red.): *The Cambridge History of Scandinavia*, vol. 1, Cambridge 2003, ISBN 0-521-47299-7, s. 221–234
- Lindkvist, Thomas: "Från träl till landbo. Uppkomsten av det medeltida godssystemet i Europa och Norden", i: Thomas Lindkvist & Janken Myrdal (red.): *Trälar. Ofria i agrarsamhället från vikingatid till medeltid*, Skrifter om skogs- och lantbrukshistoria 17, Stockholm 2003, ISBN 91-7108-488-6, ISSN 1103-4874, s. 9–21
- Lindkvist, Thomas: "Västsvrige blir svenskt", i: Bengt Frizell & Margit Werner (red.): *Västra Götaland. Sveriges nationalatlas*, Stockholm 2003, ISBN 91-87760-51-7, s. 14–15
- Lindkvist, Thomas: "Medeltiden, 1000–1500", i: Bengt Frizell & Margit Werner (red.): *Västra Götaland. Sveriges nationalatlas*, Stockholm 2003, ISBN 91-87760-51-7, s. 140–142
- Malmstedt, Göran: "Frihetstidens karismatiska kungar", i: Börje Harnesk (red.): *Maktens skiftande skepnader. Studier i makt, legitimitet och inflytande i det tidigmoderna Sverige*, Umeå 2003, ISBN 91-7305-477-1, ISSN 1651-0054
- Palm, Lennart: "Kungamakt och adelsvälde", i: Bengt Frizell & Margit Werner (red.): *Västra Götaland, Sveriges nationalatlas*, Stockholm 2003, ISBN 91-87760-51-7
- Persson, Lennart K: "Emil i Lönneberga och Halleys komet. Kometskräcken i Småland i början av 1900-talet", i: *Hembygdskrönika 2003*, Madesjö 2003, ISSN 1404-4714
- Persson, Lennart K: "Fotbollen i Sverige under tillväxt med

Stockholm i täten”, i: *Idrottsarvet 2003*, Göteborg 2003, ISSN 0283-1791, s. 20–59

Winberg, Christer: ”Innovations spridning och kulturgränser: 'Flodströmlinjen' som exempel”, i: *Saga och sed 2002*, Uppsala 2003, ISSN 0586-5360, s. 25–45

Idé- och lärdomshistoria

Forskningsområden

Jämfört med andra universitet i Sverige är forskningen i Göteborg mer inriktad på ämnen ur den allmänna idéhistorien. Georg Simmel, James G Frazer, Ernst Bloch och Levi Strauss är exempel på icke-svenska avhandlingsämnen, och även bland flera av de graduerade forskarna finns denna internationella inriktning. Under senare år har den europeiska och eurocentriska problematiken alltmer uppmärksamats. Flera idéhistoriker har utvecklat teman inom mentalitets-historia, genusforskning, estetisk teori och postkolonial teori. Men jämsides härmed utförs också lika många studier på ämnets traditionella forskningsfält, den svenska idé- och lärdomshistorien.

Tidsmässigt ligger tyngdpunkten oförändrat starkt på 1800- och 1900-talen. Bara några få avhandlingsämnen ligger före 1800. Ett par av de graduerade forskarna har dock en inriktning på tidigmodern idé- och lärdomshistoria och flera arbeten som i och för sig väsentligen handlar om modern tid tar sin utgångspunkt i 1700-talet. I teoretiskt hänseende karakteriseras ämnet i Göteborg av det stora intresset för ideologianalys i vid mening och den historiska textläsningens problematik.

Ämnet har två skriftserier: *Gothenburg Studies in the History of Science and Ideas* (ingår i Acta Universitatis Gothoburgensis) och *ARACHNE: Texter från institutionen för idé- och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet*.

Forskare/lärare i ämnet

Andrén, Mats, docent: medborgarskap, legitimitet, Europa

Dahl, Eva-Lena, professor: pedagogikhistoria, barns kunskapsbildning, estetisk kunskapsförmåga

Liedman, Sven-Eric, professor: form, materia, innehåll

Lindberg, Bo, professor: politiska begrepp, Sverige, tidig-modern

Nilsson, Ingemar, professor: psykologi- och medicinhistoria, universitetshistoria, biografiforskning

Olausson, Lennart, professor (tjänstledig)

Peralta, Amanda, docent: border thinking, pluritopic hermeneutics, världskultur

Forskningsprojekt

Analys av skapelsebegreppet inom samtida human- och samhällsvetenskap

Fil dr Mats Rosengren, innehar under 2003 The Torgny Segerstedt National Postdoctoral Fellowship, och forskar främst inom kunskaps-teori, argumentationsteori och vetenskapsteori.

Under 2003 har Rosengren befunnit sig vid Centre Louis Gernet, EHESS i Paris där han arbetat med ett projekt syftande till en kritisk analys av skapelsebegreppet inom samtida human- och samhällsvetenskap.

Projektledare: Rosengren, Mats

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond, Stiftelsen för internationa-lisering av högre utbildning och forskning (STINT) och The Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences (SCASSS)

Nyckelord: creation, epistemology, castoriadis, cave art, constructi-vism

Deltagande och utslutningar: lokalt medborgarskap i Tyskland 1800–2000

Docent Mats Andrén's forskning utgår från aktuella och historiska

problem och förändringar i medborgarbegreppet, för att speciellt utreda idén om lokalt medborgarskap. Projektet bedrivs med medel.

Projektledare: Andréén, Mats

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Centrum för Forskning om Offentlig Sektor (CEFOS)

Nyckelord: medborgarskap, lokalsamhälle, Tyskland

Form och innehåll, konst och teknik – ett möte mellan begreppshistorien och designpraktiken

Detta projekt genomförs i samarbete med Avdelning för Arkitektur, Chalmers tekniska högskola (CTH). Vid institutionen verkar förutom Liedman, fil dr Björn Billing och fil dr Cecilia Rosengren inom projektet. Rosengren undersöker 1600-talets filosofiska och vetenskapliga diskussion kring form och materia, med speciell fokus på den engelska filosofen Anne Conway. Liedmans eget arbete utgörs av en begreppshistorisk studie med utgångspunkt i den grekiska antiken, främst Aristoteles, och med nedslag i den fortsatta utvecklingen fram till i dag.

Projektledare: Liedman, Sven-Eric

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: form, innehåll, konst, teknik

Fröbels uppfattning av det lilla barnets kunskapsbildning

Professor Eva-Lena Dahl bedriver forskning om Fröbels sätt att beskriva barnets utveckling och relaterar Fröbels teorier till diskussionen om den estetiska kunskapsförmågan i tysk romantisk och idealistisk filosofi. Baumgartentraditionen står i förgrunden för hennes intresse, men även Kants och Schellings tänkande kring de estetiska kunskapsförmågorna. I undersökningen ingår också en analys av begreppet Ahnung, ofta använt i den estetisk-filosofiska debatten i Tyskland under sent 1700-tal och tidigt 1800-tal.

Projektledare: Dahl, Eva-Lena

Projektid: 2001–2003

Nyckelord: Friedrich Fröbel, estetisk kunskapsförmåga, pedagogikshistoria

Montessoripedagogikens idéhistoriska grunder

Ett projekt bedrivs om montessoripedagogikens teoretiska och metodiska förutsättningar i 1800-talets franska handikapps pedagogik, samt i dåtida neuropsykiatriska, antropologiska och feministiska teorier. Studien avser perioden 1896–1909 i Montessoris författarskap. Några centrala begrepp som analyseras är degeneration, normalisering och frihet.

Projektledare: Quarfood, Christine

Projektid: 2000–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: Montessori, specialpedagogik, positivism

Nya medier och artificiell intelligens

En uppsats förbereds om mänsklig, naturlig intelligens i förhållande till artificiell, med utgångspunkt i internationell forskning och debatt. Till projektet är också knuten doktoranden Thomas Karlsruhn.

Projektledare: Liedman, Sven-Eric

Projektid: 2000–2004

Finansiering: KK-stiftelsens forskningsprogram LearnIT

Nyckelord: Vilém Flusser, IT, kunskap

Reason and Republican Catechisms during the French Revolution

I detta projekt studeras hur på ett paradoxalt sätt nya värderingar uttrycktes under franska revolutionen: på samma gång betonades en fri användning av förnuftet och införlivades dogmatiska föreställningar ur de republikanska katekeserna.

Projektledare: Velicu, Adrian

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: förnuft, katekes, revolution, retorik, utbildning

Relativism – ett forskningsprojekt i idéhistoria, praktisk- och teoretisk filosofi

Projektet bedrivs i samarbete med Stockholms universitet. Medarbetare: professor Sven-Eric Liedman, Torbjörn Tännsjö. En doktorand vid institutionen, Patricia Lorenzoni är sysselsatt inom projektet.

Projektledare: Westerståhl, Dag

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: relativism

Samtidens radikala miljötänkande

I detta projekt undersöks de former i vilka socialismen, anarkismen och populismen kommer till uttryck. Ett särskilt intresse ägnas frågan om hur ekosocialismen och ekoanarkismen förenar humanistiska värderingar med ekologiska ståndpunkter. Under året har man fokuserat på djurrättsteoriernas och djupekologins olika sätt att utmana humanismen.

Projektledare: Turonska, Irena

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: djurrättsteori, djurens rättigheter, djupekologi, naturens rättigheter, naturkontrakt

Savoirs locaux, reseaux sociaux et capitale scientifique. Etude comparée Paris-Londres (XVIIe-début XIXe siècles)

Projektet är en studie kring vetenskapliga nätverk och kvinnliga filosofer i 1600-talets Europa. Samarbetspartner är Institut d'histoire moderne et contemporaine (Paris) och Centre Alexandre Koyré (Paris). Medarbetare är fil dr Cecilia Rosengren.

Projektledare: Van Damme, Stéphane, CNRS-Oxford University

Projektid: 2003–2006

Finansiering: CNRS (Paris) och Ministère de la Recherche et de l'Enseignement supérieur (Paris)

Nyckelord: women philosophers, 17th century natural philosophy, scientific sociability, scientific network

Varför skriver forskare populärvetenskap: En studie av kunskapsbildning och popularisering i svensk 20-talsastronomi

Projektet undersöker forskares motiv för att engagera sig i populärvetenskapligt arbete, det vill säga att försöka utreda varför forskare skriver populärvetenskap. Med exempel hämtade från det tidiga 1900-talets svenska populärastronomi, skall studien undersöka om populärvetenskapen kan betraktas som en både dynamisk och integrerad del i den

vetenskapliga kunskapsbildningen. (K A Wallenbergs stiftelse)

Projektledare: Kärnfelt, Johan

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Institutet för studier av kunskapsbildning (ISAK)

Nyckelord: populärvetenskap, popularisering, motiv, kunskapsbildning, astronomihistoria

Välfärd, maskulinitet och social innovation

Fil dr Claes Ekenstam deltar i detta samnordiska forskningsprojekt. Med fokus på män studeras förändringar i maskulinitetsformer och den nordiska välfärdspolitikens betydelse för sådana. Genom komparativa delstudier jämförs de skilda nordiska välfärdsmodellernas betydelse med betoning på möjliggörande av förändrings- och läroprocesser. Fokus ligger på hur könspräglade förståelser och välfärdspolitik kommer till uttryck i vardagspraktiker. Frågeställningarna rör bland annat manlighet, arbetsfördelning och dess inverkan på mäns identitet, samt om en jämnare arbetsfördelning i hemmet ger utslag i form av innovationer också på andra områden. I Ekenstams delprojekt belyses framför allt omanlighetsbegreppets innehåll och betydelse i dessa processer.

Projektledare: Holter, Øystein G

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Nordiska MinisterRådet, Arbetsforskningsinstitutet, Oslo.

Nyckelord: maskulinitet, välfärd, social innovation

Världskultur och lokal kultur: gränstänkande och konflikt

I projektet undersöks i ett postkolonialt perspektiv museibildande och återerövring av identiteter i det nya århundradet.

Projektledare: Peralta, Amanda

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: border thinking, pluritopic hermeneutics, världskultur, lokal kultur

Doktorsavhandlingar under arbete

Aas, Gro Hanne: *Meritokratiets ansikter. En idehistorisk studie omkring karakterer (betyg) i utdanning*

Nyckelord: meritokrati, betyg, utbildning

Alm, Erika: *Kroppen som form: Sexualitet och kön i Statens Offentliga Utredningar om sexuella övergrepp, abort, könsbyte och sterilisering åren 1965–1976*

Nyckelord: kropp, sexualitet, statliga utredningar

Dodillet, Susanne: *Kulturkrock prostitution. Om 1990-talets prostitutionsdebatter i Sverige och Tyskland samt deras idéhistoria*

Nyckelord: prostitution, Tyskland, Sverige

Fareld, Victoria: *Erkännandetematiken i Charles Taylors politiska filosofi*

Nyckelord: erkännande, Charles Taylor

Grinell, Klas: *Att sälja världen*

Nyckelord: utlandsturism, omvärldsbilder, kolonialitet

Johansen, Maria: *Offentlig skrift om det hemliga. Raison d'État, SOU och varulven*

Nyckelord: statsförnuft, offentligheter, underrättelse- och säkerhetstjänst

Karlsruhn, Thomas: *Bortom Gutenberg-galaxen. Vilém Flusser och de nya medierna*

Nyckelord: Vilém Flusser, medieteori, mediehistoria

Karlsson, David: *Tillkomsthistorien av Ernst Blochs Das Prinzip Hoffnung*

Nyckelord: Ernst Bloch, Das Prinzip Hoffnung

Leppänen, Katarina: *Elin Wägner: Ecology and Feminism*

Nyckelord: Elin Wägner, ekofeminism, feministisk civilisationskritik

Lorenzoni, Patricia: *Vilden och tidsmaskinen: J. G. Frazer och den evolutionistiska antropologin*

Nyckelord: antropologi, evolutionism, postkolonialism

Lundahl, Mikela: *Konstruktionen av ras hos negritudetänkarna*

Nyckelord: negritude, postkolonial teori, skillnad

Magnusson, Gert: *Utveckling av en metod för analys av historiska texter*

Nyckelord: metod, exempel, etik

Nilsson, Rangnar: *Forskarens vetenskapsideal – en jämförelse mellan några skilda discipliner*

Nyckelord: disciplinjämförande vetenskapshistoria, vetenskapsideal, senare 1900-talshistoria

Petrov, Kristian: *Back to the Future: The Politics of Russian Postmodernism in the Mirror of Gorbachev's Glasnost' and Perestroika*

Nyckelord: marxism-leninism, utopism, postmodernism

Schmidt, Christina: *Vantrivs Claude Lévi-Strauss i kulturen?*

Nyckelord: Claude Lévi-Strauss, mytologi, livsetik

Stockelberg, David: *Georg Simmels formbegrepp i relation till hans kunskapsteori, sociologi och livsfilosofi*

Nyckelord: Georg Simmel, former, kultur

Svensson, Kristina: *Annie Åkerhielm och nationalsocialismen*

Nyckelord: kvinnor, fascism, ideologisk förändring

Följande doktorsavhandling har framlagts under 2003:

Johansson, Kaj: *Den torgförda biologin: Studier i populärvetenskapens problem och tematik*

Andra forskningsaktiviteter

Institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori arrangerade och stod som värd för Nordisk idéhistorisk konferens som hålls vart tredje år. Konferensen hölls 12–14 juni 2003. Temat var ”Globalisering”. Deltagarna, ca 70 personer, representerade de flesta idéhistoriska institutionerna i Norden. Inbjudna gästföreläsare var Wolfgang J. Mommsen, Düsseldorf och Constance Blackwell, London.

Mats Andrén var sammankallande för den kommitté som inom ramen för universitetets europaforskning organiserade den internationella konferensen Whither Europe: Borders, Boundaries, Frontiers

in a Changing World, 16–17 januari 2003. Vid konferensen ledde Andrén också workshop.

Sven-Eric Liedman var key-note speaker vid internationell arkitekturhistorisk konferens, Oslo 25–26 april 2003, "Technology and Arts: a Drama in Three Acts".

Bo Lindberg har arrangerat två symposier: "Klassisk tradition", Hässelby slott 29–31 augusti 2003 och "Begreppshistoria", K. Vitterhetsakademien, Stockholm, 7–8 november 2003.

Mats Rosengren arrangerade tillsammans med docent Ola Sigurdsson Logos/Pathos-seminariet i Göteborg mars 2003.

Bibliografi

- Alm, Erika: "Talet om kroppen i några statliga utredningar", i: *Lychnos. Årsbok för idé- och lärdoms historia*, Uppsala 2003, ISBN 91-85286-524, s. 225–241
- Andrén, Mats (red.): *Whither Europe? Migration, Citizenship and Identity*, Göteborg 2003, ISBN 91-89608-06-2, 206 s.
- Andrén, Mats: "Introduction", i: Mats Andrén (red.): *Whither Europe? Migration, Citizenship and Identity*, Göteborg 2003, ISBN 91-89608-06-2, s. 1–2
- Billing, Björn: "Wittgensteins hus", i: *Lychnos. Årsbok för idé- och lärdoms historia*, Uppsala 2003, ISBN 91-85286-524, s. 133–153
- Dahl, Eva-Lena, "Arbetets existentiella dimensioner" i: Eva Erson och Lisa Öberg (red.): *Erfarenhetens rum och vägar. 24 texter om kunskap och arbete*, Botkyrka 2003, ISBN 91-88560-78-3, s. 17–29
- Ekenstam, Claes: "The Body, the Will and the Fear of Falling: The History of Masculine Self-Control", i: S. Erve & T. Johansson (red.): *Bending Bodies: Moulding Masculinities*, Vol 2, London 2003, ISBN 1-84014-803-9, s. 16–46
- Ekenstam, Claes: "Masculinity and the History of Crying", i: Jouni Varanka (red.): *Developing Studies on Men in the Nordic Context. A Report on Men's Cultures and Networks seminar 4.10.2002*, Ministry of Social Affairs and Health, Council for Gender Equality, 2003:5, ISBN 952-00-1333-4, s. 70–80

- Grinell, Klas: "Turismen som en form av postkolonialism?", i: Mia Larson (red.): *Svensk turismforskning – en tvärvetenskaplig antologi om turism, turistdestinationer och turismorganisationer*, Vetenskapliga bokserien 2003:13, Östersund 2003, ISBN 91-974657-0-4, 22 s
- Johansen, Maria: "Ovisshetens villkor. Om Hannah Arendts politiska etik", i: Mats Rosengren, & Ola Sigurdson (red.): *Penelopes väv. För en filosofisk och teologisk pathologi*, Logos Pathos nr. 1, Glänta Produktion, Göteborg 2003, ISBN 91-97-4575-1-5, s. 135–155
- Johansen, Maria: "SO(H)U – offentliga skrifter om det hemliga", i: *Res Publica*, nr. 59 2003, Stockholm/Stehag, ISBN 91-7139-592-X, s. 23–38
- Johansson, Kaj: *Den torgförda biologin: Studier i populärvetenskapens problem och tematik*, diss, Institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori, Göteborg 2003, ISBN 91-628-5828-9, 363 s.
- Johansson, Per Magnus: *Freuds psykoanalys, band 3, Arvtagare i Sverige*, del 2, Göteborg 2003, ISBN 917173187 3, 504 s.
- Johansson, Per Magnus: "Fleeing from One Place, Searching for Another", i: *International Forum of Psychoanalysis*, Oslo 2003, ISSN 0803-706X, s. 157–163
- Leppänen, Katarina: "Är civilisationen onaturlig? Några reflektioner kring Elin Wägners och Rosa Mayreders civilisationskritik", i: Ebba Witt-Brattström & Lena Lennerhed (red.): *Kvinnorna skall göra det! Den kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad – som idé, text och historia*. Samtidshistoriska frågor 6, Södertörn 2003, ISBN 91-89615-05-0 ISSN 1650-450X, s. 9–21
- Liedman, Sven-Eric: "Form, materia och innehåll. Aristoteles och Hegel", i: *Lychnos. Årsbok för idé- och lärdoms historia*, Uppsala 2003, ISBN 91-85286-524, s. 155–172
- Liedman, Sven-Eric: "Demokrati i utveckling", i: Bo Claeson (red.): *Samer och ursprungsbefolkningars rättigheter*, Rapport 6 från Värdegrunden, Göteborg 2003, ISSN 1650-0097, s. 19–25
- Liedman, Sven-Eric: "De intellektuella i Sverige och Frankrike", i: Martin Kylhammar & Jean-François Battail (red.): *På väg*

- mot en kommunikativ demokrati? Sexton humanister om makten, medierna och medborgarkompetensen*, Stockholm 2003, ISBN 91-7203-568-4, s. 265–285
- Liedman, Sven-Eric: "Aktualiteter från Berlin", i: Erland Sellberg (red.): *Den skapande staden. Idéhistoriska miljöer*, Stockholm 2003, ISBN 91-7203-490-4, s. 215–262
- Liedman, Sven-Eric: "Arts and Technology, a Drama in Three Acts", i: Elisabeth Tostrup och Christian Hermansen (red.): *(Theorising) History on Architecture*, Oslo 2003, s. 10–16.
- Lindberg, Bo: "Tegnér och nyhumanismen", i: L. Vinge (red.) *Tegnér och retoriken*, Lund 2003, ISBN 91-974078-4-4, 34 s.
- Lindberg, Bo: "Latein und Grossmacht. Das Latein im Schweden des 17. Jahrhunderts", i: E. Kessler & H. Kuhn (red.): *Germania latina. Latinitas teutonica*, München 2003, ISBN 3-7705-3815-3, 14 s.
- Lindberg, Bo: "Inledning: Politisk kultur och idéer", i: M-C Skuncke och H. Tandefelt (red.): *Riksdag, kaffehus och predikstol. Frihetstidens politiska kultur 1766–1772*, Stockholm 2003, ISBN 91-7486-771-7, 10 s.
- Lindberg, Bo: "Den grå upplysningen. Om Uppsala i mitten av 1700-talet", i: E. Sellberg (red.): *Den skapande staden. Idéhistoriska miljöer*, Stockholm 2003, ISBN 91-7203-490-4, 55 s.
- Rosengren, Cecilia: "Ämbetsmannaberättelsen – en myndighets framtidsinriktade självbiografi", i: Beata Agrell och Ingela Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem. Teoretiska och historiska perspektiv*, Göteborg 2003, ISBN 91 7173 185 7, s. 283–293
- Rosengren, Cecilia, "Form, materia och barocka figurer i Anne Conways naturfilosofi", i: *Lychmos. Årsbok för idé- och lärdomshistoria*, Uppsala 2003, ISBN 91-85286-524, s. 173–190
- Rosengren, Mats och Sigurdson, Ola (red.): *Penelopes väv. För en filosofisk och teologisk pathologi*, Logos Pathos nr. 1, Glänta Produktion, Göteborg 2003, (bokserie) ISBN 91-97-4575-1-5, 212 s.
- Rosengren, Mats: "Den ohörda tanken, den slumpartade

formuleringen och den nytänkta idén – skäl att bry sig om filosofins historia”, i: Mats Rosengren & Ola Sigurdson(red.): *Penelopes väv. För en filosofisk och teologisk pathologi*, Logos Pathos nr. 1, Glänta Produktion, Göteborg 2003, ISBN 91-97-4575-1-5, s. 11–26

Rosengren, Mats (red): ”Cornelius Castoriadis”, i: *Res Publica*, nr 58, maj 2003, Stockholm/Stehag, ISSN 0282-6062, ISBN 91-7139-584-9, 142 s.

Rosengren, Mats: ”Skapelse ur intet”, i: *Res Publica*, nr 58, maj 2003, Stockholm/Stehag, ISSN 0282-6062, ISBN 91-7139-584-9, s. 67–84

Rosengren, Mats: ”Traditionen – att den inte finns”, i: *Hermeneutik och Tradition*, Södertörn Philosophical studies, Södertörn 2003, ISSN 1651-6834;1, ISBN 91-89315-28-6, s. 33–41

Stockelberg, David: ”Simmel, formerna och kunskapen”, i: *Lychnos. Årsbok för idé- och lärdoms historia*, Uppsala 2003, ISBN 91-85286-524, s. 243–259

Japanska

Forskningsområden

Grundutbildningen i japanska har funnits vid Göteborgs universitet sedan 1970-talet. Forskarutbildningen i japanologi inrättades 1992 vid Göteborgs universitet. I början hade forskningen inom ämnet en stark språkvetenskaplig inriktning i Sverige, men sedan 1970-talets senare hälft kom det att omfatta även andra områden som litteraturvetenskap, historia, socialantropologi och statsvetenskap. I Göteborg har forskningen huvudsakligen språk- och litteraturvetenskaplig inriktning med särskild tonvikt på modern tid.

Forskare/lärare inom avdelningen

Edström, Bert, docent: japansk utrikespolitik, politisk historia, säkerhetspolitik

Nagano-Madsen, Yasuko, docent: fonetik, tonaccent, prosodi

Thunman, Noriko, professor: modern japansk litteratur, japansk litteraturhistoria, genre

Forskningsprojekt

Litteratur i världsperspektiv: ett tvärvetenskapligt forskningssamarbete
Projektets syfte är att genomföra betydelsefull originalforskning inom interkulturell litteraturvetenskap, bygga upp ett utökat samarbete mellan litteraturvetenskap, orientalistik och afrikanistik i Sverige,

utföra förberedande studier för och lägga grunden för författandet av en integrerad global litteraturhistoria, och att via en delvis populärvetenskaplig rapportserie sprida kunskap om kulturspecifika drag på det litterära området. Forskningsprogrammet skall resultera i fyra volymer originalforskning kring varsitt tema: litteraritet, genrer samt 1800- och 1900-talens litterära kulturmöten.

Projektledare: Lindberg-Wada, Gunilla

Projektid: 1999–2004

Finansiering: HSFR/ Vetenskapsrådet

Nyckelord: utomeuropeiska språk, kulturvetenskap, litteraturvetenskap, jämförande litteratur forskning

Doktorsavhandlingar under arbete

Carlqvist, Anders: *Elusive Treasures – Natural Resources in Izumo Fudoki*

Nyckelord: ekonomisk historia

Eckholm, Thomas: *Oda Urakusai, 1547–1621: Te-mästare och General i feodala Japan*

Nyckelord: historia, kulturvetenskap

Flyxe, Martin: *The Study of First School Textbooks (1873)*

Nyckelord: nationsbyggande, moral, pedagogik

Lundström, Kazuyo: *Kontinuitet och förändring i tidnings-tanka: tidningen Asahi's dikt-spalter under 1900-talet*

Nyckelord: poesi, populär litteratur

Takau-Drobin, Yoko: *Etablering av det moderna akademiska ämnet historia i Japan*

Nyckelord: historia, lärdomshistoria, idéhistoria

Bibliografi

Edström, Bert: "Japan's Foreign Policy and Human Security", i: *Japan Forum*, Vol. 15 Nr. 2, Oxford 2003, ISSN 0955-5803, s. 207–226

Nagano-Madsen, Yasuko: "Phonetic realization of the HL and LH

accents in Japanese”, i: S. Kaji (ed.): *Proceedings of the Symposium Cross-Linguistic Tonal Phenomena*, Tokyo 2003, ISBN 4-87297-833-1, s. 243–264

Nagano-Madsen, Yasuko och Naokazu Hashio: ”Tonal and durational analyses of mono-moraic nouns in the Monobe-Kochi dialect of Japanese”, i: *Africa and Asia* nr3, Göteborg 2003, ISSN 1650-2019, s. 20–40

Thunman, Noriko: ”Genres in Japanese Literature”, i: Beata Agrell & Ingela Nilsson (red.): *Genres and Their Problems – Theoretical and Historical Perspectives*, Göteborg 2003, ISBN: 91 7173 185 7, s. 105–116

Kognitionsvetenskap

Forskningsområden

Kollegium SSKKII är ett tvärvetenskapligt centrum med syftet att främja forskningsutvecklingen inom det område som innefattas i begreppen Språk, Semantik, Kognition, Kommunikation, Information och Interaktion. Detta område har idag en stark dynamik vad gäller såväl tillämpad som teoretisk forskning, genom sambandet med informationsteknologins snabba utveckling. SSKKII är sedan 1993 en arbetsenhet (tidigare under Temanämnden, från 2002-07-01 under Humanistisk fakultet, med grundutbildning i kognitionsvetenskap förlagd till IT-universitetet). SSKKII bedriver seminarierier, tvärvetenskaplig grund- och forskarutbildning och forskning i kognitionsvetenskap.

Forskare/lärare vid enheten

Kollegium SSKKII är en tvärvetenskaplig enhet, där flertalet forskare och lärare delar sin tid mellan SSKKII och andra institutioner.

Forskningsprojekt

Läs- och skrivstrategier hos funktionshindrade grupper

Forskningsprogrammet *Läs- och skrivstrategier hos funktionshindrade grupper* syftar till att fylla i vissa kunskapsluckor inom området läs- och skrivsvårigheter. Projektet bedrivs i samarbete med institutionerna för lingvistik i Lund och Göteborg. Grupper som studeras är

dyslektiker, hörselskadade, döva och afatiker. Forskningsprogrammet uppmärksammar särskilt relationen mellan perception och produktion av skriven text samt individuell variation. Medarbetare: Ingrid Behrns.

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth (tills m Sven Strömqvist, Lund)

Projektid: 1996–2001, lic.-uppsats 2003

Finansiering: SFR/Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: skrivprocess, skrivstrategier, afasi, dyslexi, dövhet

Analys av barns kommunikation i olika aktiviteter – en jämförelse mellan barn med dysartri och rörelsehinder och normaltalande barn med god rörelseförmåga

Projektet har flera syften, att jämföra barn med olika kommunikativa och fysiska förmågor för att förstå hur kommunikativa och fysiska begränsningar påverkar kommunikativ utveckling och kommunikationens innehåll, form och användning. Ett annat syfte är att förstå vilka aktiviteter de olika barnen deltar i och på vilket sätt. Vidare studeras barns AKK-system och analyseras deras för- och nackdelar. Naturalistiska observationer görs av barn i interaktion i olika vardagsaktiviteter i hemmet med hjälp av observationsscheman och videoinspelning. Medarbetare: Ulrika Ferm.

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 1999–2001, övergått i pågående doktorandtjänstprojekt

Finansiering: Vårdalstiftelsen

Nyckelord: AKK, kommunikation, grava tal- och rörelsehinder

Koncentrations- och inferensförmåga i samtalsinteraktion efter förvärvad hjärnskada

Projektet bedrivs i samarbete med Kollegium SSKKII. Många personer med skada i vänster eller höger hjärnhalva kan, trots normal språklig förmåga på enklare nivåer, få stora problem att förstå och uttrycka sig när den språkliga informationen ställer krav på mer komplex bearbetning och planering. Syftet med projektet är att undersöka förhållandet mellan koncentrationsförmåga, verbalt arbetsminne, förmåga att dra adekvata slutsatser utifrån komplex information samt

förmåga att föra ett informellt samtal. Projektet är en gruppstudie där resultat för personer med skada i höger eller vänster hjärnhalva jämförs med en kontrollgrupp bestående av personer utan hjärnskada.

Medarbetare: Lotta Saldert

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: koncentrationsförmåga, inferens, komplex information, hjärnskada

Från ord till samtal – Påverkas förmågan att samtala av förbättrad ordmobilisering?

Syftet med studien är att undersöka inverkan av olika insatser för att förbättra förmågan att aktivt delta i samtal hos personer med afasi. 4 försökspersoner med icke-flytande afasi och anomi kommer att få specifik terapi för sina ordmobiliseringssvårigheter i kombination med terapi för att överföra detta till samtalssituationen. I studien kommer även ett ökat kommunikativt stöd i form av generell information riktad till personal och specifik information riktad till anhöriga att ges. Effekten av dessa insatser kommer att studeras med utgångspunkt i samtalsförmågan. Studiens frågeställningar är; Leder förbättrad ordmobiliseringsförmåga till aktivare deltagande i samtal?, Kan specifik information till anhöriga förbättra det gemensamma samtalet? Kan generell information till personal förbättra det gemensamma samtalet? Medarbetare: Anneli Bergström

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: afasi, ordmobilisering, afasiterapi, anhöriginformation

Gestens interna form, funktion och innehåll hos barn

Syftet med detta projekt är att utveckla en metod som gör det möjligt att observera semantisk utveckling och handgester hos små barn. Detta för att få en inblick i vilka ord som barnet har tillgång till eller har representerade i sitt lexikon. En modell för att observera gestens betydelse, innehåll, komplexitet samt interna struktur ska utvecklas.

Denna modell ska sedan göra det möjligt att få en inblick i om och hur ordet är representerat hos barn från ca 2 års ålder. Gestens innehåll kan ge oss ledtrådar till om barnet har begreppet representerat och om olika ledtrådar som det visar i sina spontana gester. Ett annat syfte är att, utifrån analys av samtal med små barn (från 1,5 år), få en överblick över vilka typer av gester de utvecklar vid olika åldrar (upp till 6 års ålder). Medarbetare: Ann-Christin Månsson

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: gester, specifik språkstörning, semantik, mentalt lexikon

Kommunikation och interaktion i den mångkulturella vården

Projektets syfte är att beskriva och analysera tvärkulturell kommunikation i interaktion mellan utländska läkare och deras svenska kollegor och patienter. Några av projektets frågeställningar är: Vilka svårigheter i kommunikationen mellan utländsk vårdpersonal och svenska kommunikationspartners har sin orsak i kulturella skillnader? Kan kulturskillnader och andraspråksanvändning ha positiva effekter på kommunikationen? I vilken utsträckning påverkar genus kommunikationsprocessen? Vilka språkliga problem uppstår? Projektet avser att ge bidrag såväl till teori om tvärkulturell kommunikation och som till teori om andraspråksinlärning i sjukvård och arbetsliv.

Projektledare: Allwood, Jens

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Nyckelord: tvärkulturell kommunikation, sjukvård, icke-svenska läkare, svenska patienter, sjukvårdspersonal

Undersökning av sambandet mellan färgupplevelser och färgord i fyra språk

Projektet syftar till att ge svar på vilka som är de grundläggande sambanden mellan talade färgord och färgupplevelser inom och mellan olika språk, där vi främst studerar svenska, engelska, finska och mandarin. Med hjälp av moderna metoder, datorutrustning, samt informanter från fyra språkområden, kan vi nå bättre resultat än tidigare

studier inom området. Resultaten ska kunna tillämpas vid översättningsarbeten, olika typer av färgkommunikation samt färgsystem inom media.

Projektledare: Allwood, Jens, Lind, Ingvar, Gander, Pierre

Projektid: 2001–2004

Nyckelord: colour perception, basic color terms, inter cultural communication, färgord

Doktorsavhandlingar under arbete

Rodriguez, Julio Alberto: Avhandlingen behandlar teorier för en hållbar utveckling (sustainable development).

Nyckelord: hållbar utveckling

Andra forskningsaktiviteter

Medarrangör för internationell konferens om interkulturell kommunikation, NIC 2003 hösten 2003.

Forskarkurs – seminarier om prosodi och emotioner i musik och tal ("Mitt hjärtas melodi") i samarbete med institutionerna för musikvetenskap och lingvistik vt 2003.

Forskarkurs och seminarier om "Livskvalitet ur olika perspektiv" ht 2003.

Tvärvetenskaplig seminarier om kontinuerligt vt + ht 2003.

Bibliografi

Publikationer redovisas under de institutioner där forskarna har haft sin huvudsakliga anställning eller varit doktorander.

Konst- och bildvetenskap

Forskningsområden

Institutionens forskningsaktivitet baserar sig på tre variabler: lärarnas enskilda projekt och nätverk, doktorandprojekten samt aktiviteter som tjänar att gynna forskarutbildningen. Doktorandernas arbeten företer den mångfald och variation som kännetecknar ett fritt val av forskningsområde. Kollegiet präglas av mycket samarbete kring institutionens profilering av bildforskningen som ett övergripande fält visavi konsthistoriografen samt av stort intresse för metodologiska frågeställningar och frågor rörande bildens evidensvärde, kvinnligt konstnärskap och feministisk konstteori, konstpedagogik, design- och arkitektur morfologi. Det funktionsanalytiska studiet av den instrumentella bildens kunskapsteori samt kulturell perception och teckenbildning utgör en gemensam bas.

Forskare/lärare vid institutionen

Eriksson, Yvonne, FD: kvinnligt konstnärskap, undervisningsbilder, bildteori

Johannesson, Lena, professor: instrumentella bilder, konst- och bildteori, 1800- talets bildkultur

Stackell, Lars, docent: arkitekturhistoria, design, kurorter

Forskningsprojekt

Att läsa med händerna

Huvudsyftet med projektet är att undersöka avläsningsstrategier för punktskrift och taktila bilder. För att i detalj ha möjlighet att studera hur den taktila avkodningen går till tillämpas och anpassas teknik som idag används vid ögonrörelsestudier. En ökad kunskap om den taktila avläsningen, punktskrift och reliefbilder, kan förhoppningsvis medföra en utveckling av pedagogiken riktad till synskadade barn. Medarbetare Göteborgs universitet: Eriksson, Yvonne

Projektledare: Strömqvist, Sven, ECHO, Lunds universitet

Projektid: 2003–2004

Finansiering: FAS

Nyckelord: punktskrift, taktila bilder, taktila avläsningsstrategier

Vera Nilsson och den svenska modernismen

Avsikten är att diskutera Vera Nilssons hela konstnärskarriär, från 1910-talet fram tills hennes sista arbete 1979. Hennes bildkonst kommer att belysas i förhållande till den svenska modernismen och då relaterat till ett genusperspektiv. Detta genusperspektiv innebär bland annat undersökning av vilka kontextuella förutsättningar som kan ha möjliggjort hennes vägval, det vill säga att bli konstnär. Dessutom belyses hur Vera Nilsson under hela sin konstnärsbana utvecklade och förändrade sitt konstnärliga uttryck, samtidigt som hon behöll sitt signum. Källmaterialet som i första hand består av skissböcker och målningar kommer att behandlas tematiskt. Då Vera Nilssons formspråk förändras kontinuerligt kan en intressant metanivå i bilderna skönjas, i vilken tidens konstnärliga uttryck har satt sina spår.

Projektledare: Eriksson, Yvonne

Projektid: 2003–2005

Nyckelord: Vera Nilsson, expressionism, politisk konst, landskapsmåleri, barnbilder

Den visualiserade undervisningen

Inom ramen för projektet undersöks bildens funktion i läromedel under perioden 1900–2003, både tryckt läromedel och de digitala läromedel som produceras från och med 1990-talets mitt. Studien

fokuserar på vilka förväntningar som läromedelproducenterna har, och har haft, på bilden som meningsbyggande entitet, samt vilken kunskap de besitter om de perceptuella och kognitiva processer som är involverade i tolkning av bild och text. Ytterligare frågeställningar är: Hur avspeglar sig samtida bildteoretiska forskningsresultat i utformandet av läromedelsbilder? Vilket är förhållandet mellan den vetenskapliga illustrationen och den nutida läromedelsbilden? Hur såg förhållandet ut tidigare under 1900-talet?

Projektledare: Eriksson, Yvonne

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: bildteori, visuell kommunikation, läromedelsbilder, datorgrafik

Women Photographers – European Experience

Projektet har i uttalad polemik mot en amerikadominerad fotohistorisk och kvinnohistorisk forskningstradition utan djupare förankring i europeisk kulturhistoria gjort fokuserade fallstudier på kvinnliga fotograferas levnads- och verksamhetsvillkor i bl.a. Danmark, Frankrike, Polen, Sverige och Tyskland. Fotografins kunskaps teori och roll i dagens konstavantgarde beaktas även genomgående.

Projektledare: Johannesson, Lena och Knape, Gunilla (Hasselblad Center)

Projektid: 1999–2003

Finansiering: Erna och Victor Hasselblads Stiftelse

Nyckelord: kvinnliga fotografer, Europa, bildteori, emigration, professionaliseringsprocesser

Akvarellmediet

Akvarellen studeras utifrån skilda aspekter, som idag åter aktualiserat konstnärligt medium, som vetenskapligt och instrumentellt medium med en månghundraårig tradition, medium för landskaps- och porträttstudium, som amatör- och idag studieförbundskultur.

Projektledare: Johannesson, Lena och Nordahl, Bera, chef f. Akvarellmuseet, Skärhamn

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Akvarellmuseet

Nyckelord: akvarell, vattenkonst, konstteori, paragonedebatt

Planformer hos europeiska kurorter

En kortare studie över de olika planformer som kan urskiljas hos brunnsorter och havsbadorter Europa under 1700–1800-talen. De studerade orternas byggnader, platsrum, gaturum, parker samt den omedelbara omgivningens naturgeografiska karaktär sammantagna utgör de helheter jag analyserar. Begrepp som scenografi, stadsbild, öppenhet–slutenhet, ”imageability” (Kevin Lynch) prövas som metodiska utgångspunkter.

Projektledare: Stackell, Lars

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: kurort, stadsplan, arkitektur

Washington DC – en nationell symbolmiljö

En arkitekturikonologisk undersökning av stadsplane- och stadsbildsutvecklingen hos Washington DC under perioden 1900–1940, med särskild inriktning på den centrala bebyggelse, inklusive park, platsrum och gaturum som man finner kring The Mall och de centrala statliga och regionala administrations- och kulturbyggnaderna kring denna stora grönyta i stadens mitt. Metodiskt skall en arkitektursemiotisk ansats testas.

Projektledare: Stackell, Lars

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: stadsplan, arkitekturikonologi, Washington DC

Doktorsavhandlingar under arbete

Häikiö, Tarja: *Barns lärande via visuellt skapande*

Nyckelord: konstpedagogik, skapandeprocesser, Reggio Emilia

Karlsson, Bo: *Bebyggelse i Jönköping 1612–1870. Stadsplan och bebyggelseutveckling*

Nyckelord: Jönköping, stadsarkitektur, bebyggelsehistoria

Kjellmer, Viveka: *Att gestalta det osynliga. En studie i reklambilder och förpackningsdesign*

- Nyckelord: parfymreklam, marknadsföring, perception
Jonsson Lindmark, Sara : *Den svenska modebilden och dess internationella influenser under 1950–1990-talen*.
(Föräldraledig 2003)
Nyckelord: modebilder, modemagasin, presshistoria
Nodin, Anders: *Svenska historiebilder under 1800-talet*
Nyckelord: läroböcker, bokillustration, romanillustration
Persman, Joanna: *Ivar Arosenius – en drömmande realist*
Nyckelord: historiografi, akvarell, satir
Philpot, Elizabeth: *Apokryfiska motiv i skandinaviskt muralmåleri*
Nyckelord: apokryfiskt måleri, Skandinavien
Sandström, Birgitta: *Bevarandet av den medeltida träskulpturen i Skara stift*
Nyckelord: restaureringskonst, historiografi
Si, Han: *Instrumental images in Chinese encyclopaedia. A Chinese picture theory alongside art theory*
Nyckelord: instrumentella bilder, encyklopedier, Kina
Stahre, Ulrika: *Beundrad barbar. Amasonen i västeuropeisk bildkultur 1789–1918*
Nyckelord: amazoner, offentlig skulptur, kvinnliga krigare
Sumner, Anne: *Borgerliga ambitioner och adliga ideal. Slott och byggherrar i Sverige kring sekelskiftet 1900*
Nyckelord: borgerliga slott, byggherrar, kvinnliga entreprenörer
Tepfers Ira: *Barnets bildskapande som modernistisk metafor*
Nyckelord: modernism, barnkonst
Vipsjö, Lars: *De konstnärliga utbildningarna och den digitala tekniken*
Nyckelord: konstskolor, datorkonst, utbildningshistoria
Wallin Wictorin, Margareta: *Föreningen Originalträsnitt. Bilderna och samarbetet*
Nyckelord: originalträsnitt, kvinnliga konstnärer, modernism
Werner, Helena: *Kvinnliga arkitekter. De första kvinnorna som utbildade sig till arkitekter i Sverige*
Nyckelord: kvinnliga arkitekter, arkitektutbildning, kvinnliga

nätverk

Wistman, Christina G:son: *En aktör på konstfältet 1887–1947. Prins Eugen som konstsamlare, mecenat och kulturpolitiker*

Nyckelord: Prins Eugen, konstsamlare, mecenatskap (Föräldraledig 2003)

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Dahlström, Per: *Särlingskap och konstnärsmyt. En text- och begreppsanalys inom den moderna konst- och kunskapsteorin*

Nyckelord: modernism, primitivism, särlingskonst

Kristoffersson, Sara: *Memphis och den italienska antidesignrörelsen*

Nyckelord: designhistoria, Memphis, antidesignrörelsen

Mankell, Bia: *Självporträtt. En bildanalytisk studie i svensk 1900-talskonst*

Nyckelord: självporträtt, 1900-talskonst, konstteori

Wagner, Karin: *Fotografi som digital bild. Narration och navigation i fyra nordiska konstverk*

Nyckelord: digital fotografi, datorkonst, narratologi

Zetterman, Eva: *Frida Kahlos bildspråk – ansikte, kropp och landskap. Representation av nationell identitet*

Nyckelord: självrepresentation, Frida Kahlo, nationell identitet

Andra forskningsaktiviteter

Under läsåret genomfördes av utställningsdelen av det omfattande samarbetsprojektet mellan Institutionen för konst- och bildvetenskap och Hasselblad Center kallat Kvinnliga fotografer/europeiska erfarenheter. Women Photographers/European Experience. Utställningen öppnades 8 mars 2003 och stod maj månad ut. Sedan dess har den visats på ett stort antal museer i landet.

I januari gästades institutionen av den framstående forskaren kring kvinnors konstskapande, professor Whitney Chadwick, San Francisco, och en tvådagars work-shop arrangerades med anledning av detta. I oktober promoverades Whitney Chadwick till fakultetens hedersdoktor.

Seminarieverksamhet med fokus på konferensen *Bilden som vetenskap* i Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Sällskapet regi i Göteborg 13–14 okt. 2004 samt efterföljande publikation med samma namn.

Bibliografi

- Dahlström, Per: *Särslingskap och konstnärsmyt. En text- och begreppsanalys inom den moderna konst- och kunskapsteorin*, Diss., Acta Universitatis Gothoburgensis 12, Göteborg 2003, ISBN 91-7346-453-8, ISSN 0348-4114, 320 s.
- Eriksson, Yvonne: "What is the History of Tactile Pictures?", i: Elisabeth Salzhauer Axel & Nina Sobol Levent (red.): *Art Beyond Sight – A Resource Guide to Art, Creativity, and Visual Impairment*, New York 2003, ISBN 0-89 128 850 3, s. 96–112
- Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette: "Från det perifera till det vitala. Kvinnliga konstnärskap i perspektiv", i: Yvonne Eriksson & Anette Göthlund (red.): *Från modernism till samtidskonst. Svenska kvinnliga konstnärer*, Lund 2003, ISBN 91-87896-53-2, s. 9–21
- Eriksson, Yvonne: "Den visualiserade kvinnligheten ur ett feministiskt perspektiv. Ett nytt 1970-tals projekt", i: Yvonne Eriksson & Anette Göthlund (red.): *Från modernism till samtidskonst. Svenska kvinnliga konstnärer*, Lund 2003, ISBN 91-87896-53-2, s. 48–77
- Johannesson, Lena: "Sittandets semiotik och den kvinnliga modernismen", i: Yvonne Eriksson & Anette Göthlund (red.): *Från modernism till samtidskonst. Svenska kvinnliga konstnärer*, Lund 2003, ISBN 91-87896-53-2, s. 22–47
- Johannesson, Lena: "On 'The Irrational Remainder' and the Instrumentalised Ego", i: Margaretha Rossholm Lagerlöf & Dan Karlholm (red.): *Subjectivity and Methodology in Art History: Eidos nr 8*, Skrifter från Konstvetenskapliga Institutionen vid Stockholms universitet, Stockholm 2003, ISSN 1650-5298, ISBN 91-974100-2-0, s. 69–85
- Johannesson, Lena: "Kvinnliga fotografer/europeiska erfarenheter. Women Photographers/European Experience", Hasselblad Center

- Newsletter # 17, Göteborg 2003, ISSN 1404-1774, 15 s.
- Johannesson, Lena & Knape, Gunilla (red.): *Women Photographers – European Experience*, Acta Universitatis Gothoburgensis 15, Göteborg 2004, ISBN 91-7346-474-0, ISSN 0348-4114, 385 s.
- Johannesson, Lena: "Photo Exile. On the European Experience and Women Photographers in Germany and Sweden", i: Lena Johannesson & Gunilla Knape (red.): *Women Photographers – European Experience*, Acta Universitatis Gothoburgensis 15, Göteborg 2004, ISBN 91-7346-474-0, ISSN 0348-4114, s. 16–91
- Johannesson, Lena: "Women Photographers – European Experience. A Summary and an Exhibition Survey", i: Lena Johannesson & Gunilla Knape (red.): *Women Photographers – European Experience*, Acta Universitatis Gothoburgensis 15, Göteborg 2003 ISBN 91-7346-474-0, ISSN 0348-4114, s. 336–348
- Johannesson, Lena (med redaktionell hjälp av Janna Herder): *Avhandlingen: Om avhandlingen – manual för doktorander*, Visuellt Skriftserie för Institutionen för konst- och bildvetenskap, Nr 8, Göteborg 2003, ISBN 91-85198-21-8, ISSN 1404-3386, 40 s.
- Kristoffersson, Sara: *Memphis och den italienska antidesignrörelsen*, Diss. Acta Universitatis Gothoburgensis 16, Göteborg 2003 ISBN 91-7346-476-7, ISSN 0348-4114, 198 s.
- Mankell, Bia: *Självporträtt. En bildanalytisk studie i svensk 1900-talskonst*, Diss., Acta Universitatis Gothoburgensis 13. Göteborg 2003, ISBN 91-7346-465-1, ISSN 0348-4114, 405 s.
- Wagner, Karin: *Fotografi som digital bild. Narration och navigation i fyra nordiska konstverk*, Diss., Acta Universitatis Gothoburgensis 17, Göteborg 2003, ISBN 91-7346-485-6, ISSN 0348-4114, 326 s.
- Zetterman, Eva: *Frida Kahlos bildspråk – ansikte, kropp och landskap. Representation av nationell identitet*, Diss., Acta Universitatis Gothoburgensis 14. Göteborg 2003, ISBN 91-7346-470-8, ISSN 0348-4114, 372 s.

Kulturstudier

Forskningsområden

Kulturstudier och kulturteori utgör idag ett av de mer expansiva forskningsfälten inom såväl samhällsvetenskap som humaniora. Vid universiteten runt om i Europa och USA har det under de senaste två decennierna växt fram en rad interdisciplinära institutioner och forskningsmiljöer med inriktning mot vad som går under beteckningen cultural studies. I Sverige finns också ett stort intresse för 'cultural studies', men i vårt land är den institutionella anknytningen svagare än i många andra länders akademier. För att vid Göteborgs universitet skapa gynnsamma förutsättningar för diskussion och forskning om samtidskulturella fenomen med inriktning mot cultural studies bildades 1997 Forum för Studiet av SamtidsKulturen (FSSK). Detta forum har sedan starten fungerat som en mötesplats för forskare och forskarstuderande från såväl samhällsvetenskaplig-, humanistisk- och utbildningsvetenskaplig fakultet.

Kulturstudier arbetar i gränslanden mellan traditioner och ämnen. Denna forskning har växt fram som svar på ändrade samhälleliga villkor för kultur och kunskap. Samtidens differentieringsprocesser, globalisering, estetisering och medialisering har problematiserat gamla gränser och skapat behov och förutsättningar för nya perspektiv på forskning.

Verksamheten vid FSSK är uppdelad i en seminarie- och forskarutbildningsdel och en del som i huvudsak sysslar med att via externfinansierade forskningsmedel utveckla forskningsprojekt. Dessa projekt är

sammanknutna i ett större forskningsprogram som handlar om kultur, identitet och livsformer i det samtida Göteborg.

Forskare vid enheten

Sernhede, Ove, docent: cultural studies, adolescens, afroamerikansk kultur

Bossius, Thomas, FD: musik, existens, ungdomskultur

Professor Thomas Johansson medverkar i flera forskningsverksamheter vid Centrum för kulturstudier. Andra forskare knutna till centret via forskningsprojekt är fil dr Åsa Andersson, fil dr Kerstin Lökken, doktorand Ulf Borelius, docent Philip Lalander och docent André Janson.

Forskningsprojekt

Fascinationen för det främmande.

Om svart musik och vit ungdom. En jämförande studie av två manligt dominerade subkulturella ungdomsmiljöer i London och Göteborg och deras förhållande till afroamerikanska musikkulturer i brytningen mellan 1950- och 1960-tal.

Projektledare: Sernhede, Ove

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: afroamerikansk kultur, ungdom, modernitet

Kultur, delaktighet och demokrati i det samtida Göteborg. Lokalt medborgarskap i stadsdelen Majorna.

En studie över lokalt medborgarengagemang och nätverksrörelsen i stadsdelen Majorna.

Projektledare: Sernhede, Ove

Projektid: 2002–2003

Finansiering: Centrum för forskning om offentlig sektor (CEFOS).

Nyckelord: lokalt medborgarskap, demokrati, civilt samhälle

Ungdomars mötesplatser i Göteborg

En studie av offentliga miljöer och ungas konstruktioner av rum för

möten.

Projektledare: Sernhede, Ove

Projektetid: 2002–2004

Finansiering: Göteborgs Stads Minnesfond

Nyckelord: ungdom, plats, identitetsarbete

Brödraskap utanför lagen.

En kulturstudie av en lokal outlawbiker klubb i Göteborg. Medarbetare: Stig Grundvall.

Projektledare: Sernhede, Ove

Projektetid: 2001–2004

Finansiering: Socialvetenskapliga forskningsrådet (SFR) och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: subkultur, moralpanik, identitet

Storstadsatsningen: Lokalt utvecklingsarbete – demokrati och delaktighet

Utvärderingsprojekt i samband med regeringens storstadssatsning. Arbetet har fokus på segregation och utanförskap. Medarbetare: Kerstin Lökken, Ulf Borelius och Jenny Stenberg.

Projektledare: Sernhede, Ove och Johansson, Thomas

Projektetid: 2001–2004

Finansiering: Göteborgs kommun

Nyckelord: segregation, marginalisering, storstad

Ungdom, kön och sexualitet

En studie om ungdomar mot bakgrund av kön, klass och etnicitet formar sin sexualitet. Medarbetare: Philip Lalander, Jesper Andreasson, Nils Hammarén, Fanny Ambjörnsson, Sabina Ostermark.

Projektledare: Johansson, Thomas

Projektetid: 2002–2004

Finansiering: FAS

Nyckelord: ungdom, identitetsarbete, sexualitet

Den postindustriella staden

Forskningsprojekt om identitet och tillhörighet relaterat till plats. Studien är en jämförelse mellan utvecklingsmönster i de tre ”postin-

dustriella” städerna Göteborg, Malmö och Norrköping. Medarbetare: Åsa Andersson, Thomas Johansson, André Jansson (Malmö), docent Philip Lalander (Norrköping).

Projektledare: Sernhede, Ove

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet (VR)

Nyckelord: urbanteori, postindustrialism, gentrifiering

Ungdom, livsstilar och droger

Forskningsprojekt om relationen mellan identitet, kulturella uttryck och drogandvändning hos unga. Medarbetare: Thomas Bossius.

Projektledare: Lalander, Philip

Projektid: 2002–2004

Finansiering: The Centre for Social Research on Alcohol and Drugs (SORAD)

Nyckelord: ungdom, droger, livsstil

Andra forskningsaktiviteter

Forskningsprogrammet Kultur, identitet och livsformer i det samtida Göteborg. Detta forskningsprogram har under 2003 bedrivit en regelbunden seminarieverksamhet under temat – Omvandlingar av det urbana. Detta seminarium har under 2002–2003 producerat femton artiklar som publiceras i bokform på Daidalos förlag under titeln *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*. 2003. De aktiva i programmet kommer från olika discipliner, såväl humanistisk- som samhällsvetenskaplig- och utbildningsvetenskaplig fakultet och arkitektur på Chalmers är representerade. Alla de ovan presenterade forskningsprojekten har på ett eller annat sätt relationer till detta program. Under 2003 startade det VR-finansierade projekt Den postindustriella staden som är knutet till detta program. Utvärderingen av storstadssatsningen ingår likaså i detta programs nätverk.

Arbetsgruppen Globalisering och sociala rörelser har under 2003 haft igång en regelbunden seminarieverksamhet. Denna grupp är en fortsättning på den forskarkurs om Globaliseringens kulturer som hölls

vid centrumet under våren 2002. Arbetsgruppen, som består av aktiva doktorander från utbildningsvetenskaplig-, samhällsvetenskaplig- och humanistisk fakultet, har sysslat med interna textseminarier och utåtriktade seminarier med inbjudna gäster från Sverige såväl som från andra länder. Docent Håkan Thörn har lett verksamheten.

Arbetsgruppen Psykoanalys och kulturteori. Som en 'spin off' effekt av doktorandkursen 'Psykoanalys och kulturteori' har en seminariegrupp bildats. Denna arbetar med egna texter och har under 2003 arbetat med att sammanställa en antologi på Daidalos förlag. Ansvarig för denna grupp är psykoanalytiker och docent (idéhistoria) Per Magnus Johansson. Till denna arbetsgrupp har också en öppen seminarierie om subjektet löpt under hela 2003.

Arbetsgruppen Modernitet, estetik och pedagogik har under 2003 inte haft några utåtriktade seminarier. En arbetsgrupp bestående av Thomas Johansson, Thomas Bossius och Ove Sernhede arbetat på en forskningsansökan och en forskarkurs tillsammans med representanter för utbildningsvetenskaplig fakultet.

Forum för forskning om trygg och säker stad. Detta forum är en interdisciplinär mötesplats för brottsprevention, kriminologi och kulturteori, en svensk version av vad som i den brittiska akademien kallas cultural criminology. Under 2003 har ett tiotal seminarier arrangerats med utländska såväl som inhemska forskare i fältet. En del av arbetet under 2003 har också varit koncentrerat mot att i bokform färdigställa rapporten från den internationella tvådagars konferensen om den postmoderna storstaden, osäkerhet och brottsprevention som arrangerades 2001. Detta arbete har letts av forskningssamordnare Johan Öberg.

FSSK har också utvecklat flera internationella kontaktytor. Längst har vi kommit i vårt utbyte med universitet i Storbritannien och Norge. I Storbritannien handlar det dels om Centre for Urban and Community Research (CURC) vid Goldsmiths College, University of London och Manchester Institute for Popular Culture vid Manchester Metropolitan University. Till båda dessa institutioner har FSSK status av officiellt associerade forskningsenheter. Via Ove Sernhedes vistelse

som 'Visiting research fellow' vid Goldsmiths College (2002) har ett utbytesprogram med Goldsmiths College utvecklat, under 2003 hade vi inbjudna gästforskare från detta London universitet såväl under våren som hösten. Tillsammans med CUCR, Goldsmiths College, IMER i Bergen (Norge) och Center for International Studies i Ålborg (Danmark) ingår FSSK i ett forskarnätverk kallat 'Youth, Otherness and New Urbanities'.

Bibliografi

- Bossius, Thomas: *Med framtiden i backspeglarn. Blackmetal- och transkulturen*, Göteborg 2003, ISBN 91-7173-179-2, ISSN 1650-9285, 302 s.
- Bossius, Thomas: "I skuggan av nattens herre", i: Göran Larsson (red.): *Talande tro. Ungdomar, religion och identitet*, Lund 2003, ISBN 91-44-03029
- Sernhede, Ove (tillsammans med Jari Kousmanen och Thomas Johansson): *Majorna – en stadsdel i rörelse. Mobilisering, nätverk och lokalt medborgarskap*, Göteborg 2003, ISBN 91-974333-3-0, 141 s.
- Sernhede, Ove (tillsammans med Thomas Johansson): *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*, Göteborg 2003, ISSN 99-357929-0, ISBN 91-7173-194-6, 234 s.
- Sernhede, Ove: "Ungdom och svart identifikation", i: Nader Amadi (red.): *Ungdom, kulturmöten, identitet*, Stockholm 2003, ISBN 91-47-05166-3
- Sernhede, Ove: "Demoniseringen av förortens unga och behovet av en ny socialpedagogik", i: Nader Amadi (red.): *Ungdom, kulturmöten, identitet*, Stockholm 2003, ISBN 91-47-05166-3
- Sernhede, Ove: "I utanförskapet finns gemenskapen", i: *Pedagogiska magasinet* nr 3 2003
- Sernhede, Ove: "From welfare state to global tribes – transformations in spirits of community", i: Mike Bode (red.) *The Distribution of Surplus*, Göteborg 2003, ISBN 91-974302-1-8

Sernhede, Ove: "Förord" till *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*, Göteborg 2003, ISSN 99-357929-0, ISBN 91-7173-194-6

Sernhede, Ove: "Loic J. Wacquant och förorten som exil", i: *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*, Göteborg 2003, ISSN 99-357929-0, ISBN 91-7173-194-6

Sernhede, Ove: "Mike Davis och 'latinofieringen' av USAs storstäder", i: *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*, Göteborg 2003, ISSN 99-357929-0, ISBN 91-7173-194-6

Forskningsområden

Undervisning och forskning i latin har funnits vid Göteborgs universitet alltsedan dess tillkomst. Inom ämnet latin bedrivs forskning om det latinska språket och den latinska litteraturen. Texter finns på latin från 200-talet före vår tideräknings början och fram till vår tid. Inom detta forskningsområde har problem av olika slag och från olika tider tagits upp. Traditionellt har latinistiken haft sin tyngdpunkt på antiken (till ca 600), men under senare tid har studier inom medeltid (till ca 1500) och nya tiden (från ca 1500-) blivit vanliga. I Göteborg ägnas för närvarande arbetet i huvudsak åt litterära, historiska och idéhistoriska studier av antika latinska texter och utgivning av texter från senantik och medeltid.

Forskare/lärare inom avdelningen

Jacobsson, Martin, FD: textedition, Augustinus, teologi/musik

Thomsen Thörnqvist, Christina, FD: textedition, Boethius, filosofi/syllogism

Wistrand, Magnus, professor: historia, mentalitetshistoria, romersk republik/kejsartid

Forskningsprojekt

Textkritisk edition av Augustinus De musica, böckerna I–V

Kyrkofadern Aurelius Augustinus (354-430) är en av de mest infly-

telserika latinska författarna och den viktigaste författaren från den kulturella brytningsperioden mellan antiken och medeltiden. Även om hans främsta insats faller inom teologin, påverkade han i hög grad även den medeltida filosofin. Detta projekt gäller Augustinus verk *De musica* i sex böcker. Trots verkets stora betydelse för teologer, musikhistoriker och filosofihistoriker har det till dags dato inte publicerats i någon modern, textkritisk utgåva. Det primära syftet med projektet är således att framställa en textkritisk utgåva av böckerna I–V, som tillsammans med bok VI skall publiceras i serien C.S.E.L. Projektet innebär även utarbetandet av kommentarer till textens innehåll och texthistorien.

Projektledare: Jacobsson, Martin

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: Augustinus, *De musica*, textkritisk edition

Textkritisk edition av Anicii Manlii Seuerini Boethii Introductio ad syllogismos categoricos

De två monografierna *De syllogismo categorico* och *Introductio ad syllogismos categoricos* författade av Anicius Manlius Seuerinus Boethius (ca 480–ca 525) var under flera århundraden de främsta förmedlarna av den aristoteliska syllogistiken till den medeltida Västvärlden och är dessutom våra enda källor till visst material från de grekiska Aristotele skommentatorerna. I sin avhandling presenterade projektledaren den första kritiska editionen av *DSC* och det nuvarande projektet syftar till att även rekonstruera *ISC* enligt moderna textkritiska principer samt att förse den rekonstruerade texten med inledning (innehållande bl. a. redogörelse för handskriftstraditionen samt analys av källsituationen), engelsk översättning och kommentar.

Projektledare: Thomsen Thörnqvist, Christina

Projektid: 2002–2006

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: Boethius, edition, senantiken, syllogism, logik

Doktorsavhandlingar under arbete

Blennow, Anna: *Latinska inskrifter i Rom 1050–1200*

Nyckelord: medeltida epigrafik, Rom, kyrkor

Moding, Sara: *Vergiliansk centodiktning*

Nyckelord: senantik, Vergilius, cento

Följande licentiatuppsats har framlagts under 2003:

Moding, Sara: *Två senantika bröllopsdikter skrivna som cento. En läsning av Cento Nuptialis & Epithalamium Fridi i förhållande till en litterär tradition och till ursprungstexten*

Andra forskningsaktiviteter

Det latinska seminariet besöktes under året av docent Marianne Wifstrand Schiebe, Uppsala och docent Jyri Vaahtera, Åbo.

Anna Blennow var december i Rom för sitt avhandlingsarbete. Vistelsen finansierades av Knut och Alice Wallenbergs fond. Hon deltog i Svenska Institutets i Rom studiedag om antik graffiti 7 mars, *Voci inaspettate - esperienze di studio sui graffiti antichi* med bidraget *I graffiti nel criptoportico romano nell'area dell'ambasciata Americana a Roma*. Tillsammans med Sara Moding deltog hon i *Uses and Abuses of Pastoral: Arcadia revisited*, workshop anordnad av Klassisk och Romansk institutt vid universitetet i Oslo, 24–26 april 2003, i anknötning till det göteborgska latinseminariets studium av Vergilius *Ekloger*.

Bibliografi

Wistrand, Magnus (red.): Börje Bydén, *Theodore Metochites' Stoicheiosis astronomike and the Study of Natural Philosophy and Mathematics in Early Palaiologan Byzantium*, *Studia Graeca et Latina Gothoburgensia* LXVI, Göteborg 2003, ISBN 91-7346-459-7, ISSN 0081-6450, 547 s.

Latinamerikakunskap

Forskningsområden

Iberoamerikanska institutet grundades 1939. Idag finns det vid institutet forskare med olika disciplinära bakgrunder som ägnar sig åt forskning om Latinamerika. Forskningen vid institutet kan betecknas som 'regionala studier' (regional studies) som i sin tur ses i ett globalt perspektiv (global studies). Forskningen vid institutet sker huvudsakligen utifrån ett komparativt och tvärvetenskapligt perspektiv. Det är konsekvenserna av globaliseringen som kan ses som den gemensamma nämnaren för nuvarande forskningsprofil, flertalet med ett väl utvecklat genusperspektiv. Iberoamerikanska institutet är en liten forskningsenhet men med ett stort nätverk av forskare särskilt i Latinamerika. De geografiska platser där det för tillfället sker regionala studier är främst Mexiko, Argentina och Brasilien. Fokuseringen är på regionens historia, kultur, och samhällsliv med medborgarskap, internationella relationer och genus som centrala begrepp och/eller etnicitet (ursprungsbefolkningar). Sedan lång tid pågår vid institutet ett litterärt forskningsprojekt om Chile 1810–1879 'Letras Chilenas'.

Forskare/lärare vid institutet

Domínguez, Edmé, docent: genus, transnationella nätverk, Mexiko

Follér, Maj-Lis, docent: AIDS, civila samhället, Brasilien

Medina, Maria Clara, FD: genus, rättigheter, Argentina

Forskningsprojekt

Resistance to global capital at the local level: search for solidarity and transnational organizing among women workers in Mexico.

Projektet studerar hur kvinnliga arbetare från ett utvecklingsland försöker att hitta nya motståndsstrategier mot transnationella företag, staten och manliga arbetarorganisationer genom internationellt stöd, i form av transnationella nätverk. Hur dessa nätverk kan ge den styrka och uppmärksamheten till de lokala organisationerna för att förbättra situationen dels som arbetare dels som kvinnor kommer att studeras. Samtidigt blir det en fördjupning i hur dessa transnationella nätverk fungerar, och hur asymmetriska relationer påverkar samarbetet. Två mexikanska organisationer som agerar inom NAFTA (Nordamerikas frihandel avtal som omfattar Mexiko, USA, Canada) är fokus för studien. Villkoren för industriarbetarna har tydligt försämrats vid dessa organisationer. Resultat av studien kommer förmodligen att ge en bättre insikt om hur lokala organisationer kan hitta nya motståndsstrategier utan att falla i en underordnad roll gentemot de starka organisationerna.

Projektledare: Domínguez, Edmé

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Sida/Sarec

Nyckelord: kvinnor, transnationala nätverk, Mexiko

AIDS and civil society in Brazil

Brasilien är det land i Latinamerika som har mest fall av HIV/AIDS smittade personer. Dock har Brasilien idag ett av de bäst fungerande hälsoprogrammen för människor som drabbats av HIV. De första fallen av HIV konstaterades i början av 80-talet och då huvudsakligen i de stora städerna Rio de Janeiro och São Paulo. Ett stort antal frivilligorganisationer med fokus på situationen för människor med AIDS samt mänskliga rättigheter uppstod vid denna tidpunkt. Det var främst bland homosexuella män som det spred sig i början, i en urban medelklassmiljö. Det ska undersökas hur det nationella AIDS-programmet utvecklas samt reaktionen i det civila samhället, när sjukdomen når nya grupper. Epidemin sprids idag främst till det inre

av landet, till en fattigare del av befolkningen och mer till kvinnor än till män.

Projektledare: Follér, Maj-Lis

Projektid: 2003

Finansiering: Museion

Nyckelord: HIV/AIDS, civila samhället, frivilligorganisationer, Brasilien

Andra forskningsaktiviteter

Hösten 2003 pågick ett forskarseminarium *Critical Latin American and Latino Studies* som behandlande kulturella och samhällliga problem i Latinamerika från olika perspektiv. Problemen analyserades och debatterades från både en diskursiv och en organisatorisk utgångspunkt. Serien avslutades med besök av professor Walter D. Mignolo, *Duke Center for Latin American & Caribbean Studies*. I samarbete med Museion gavs tre workshops vid Göteborgs universitet i maj 2003 och vid sammankomsten vid Iberoamerikanska institutet deltog ett tjugotal forskare.

Maj-Lis Follér utförde fältarbete i Brasilien i 2,5 månader under våren i samband med projektet *AIDS and civil society in Brazil*.

Institutet har en årlig publikation *Anales* som utkommit med volym 6 samt *Haina* som utkommit med 3 volymer.

Bibliografi

- Oieni, Vicente: "Imaginar al ciudadano. Introducción del concepto de ciudadano en el proceso de emancipación en el Río de la Plata", *E-l@tina. Revista electrónica de estudios latinoamericanos*, Vol I, Nr 2. 2003. Facultad de Ciencias Sociales de la Universidad de Buenos Aires, Argentina
- Oieni, Vicente: "Imaginar al ciudadano virtuoso. Introducción del concepto de ciudadano en el proceso de emancipación en el Río de la Plata", i: Waldo Ansaldi (red.): *Calidoscopio latinoamericano. Imágenes históricas para un debate vigente*, Ariel Historia, Buenos Aires 2003, ISBN 950 9122 83 X

Cornell, Per, Stenborg, Per & Follér, Maj-Lis (red.): *Local, Regional, Global: Prehistoria, protohistoria e historia en los Valles Calchaquies*, Anales Nueva Época No. 6. Iberoamerikanska institutet, Göteborgs universitet, 2003, ISSN 1101-4148, 500 s.

Lingvistik

Forskningsområden

Lingvistik är relativt ungt som universitetsämne i Sverige. Vid Göteborgs universitet har undervisning i lingvistik på grundutbildningsnivå meddelats sedan 1967, och forskarutbildning har bedrivits sedan 1971. Lingvistik är den allmänna vetenskapen om den mänskliga språkförmågan, mänskliga språk och språklig kommunikation. Inom ämnet behandlas språkets olika aspekter: Fonetik, fonologi (språkets ljudsida), morfologi och syntax (språkets ordformer och grammatiska struktur) samt semantik och pragmatik (språkets betydelsesida och användning) ur ett fysiskt, biologiskt, psykologiskt och socialt perspektiv.

Institutionen har för närvarande sex professorer (i allmän språkvetenskap, datalingvistik, neurolingvistik och fonetik) och bedriver forskning i alla dessa områden på en internationell nivå. I doktorandutbildningen finns det särskilda inriktningar i dessa områden liksom i fonetik.

Lärare/forskare vid institutionen

Abelin, Åsa, FD: emotioner, ljudsymbolism, brytning

Ahlsén, Elisabeth, professor: neurolingvistik, psykolingvistik, pragmatik

Allwood, Jens, professor: samtalsinteraktion, tvärkulturell kommunikation, människa – dator-dialog

Boyd, Sally, professor: sociolingvistik, språkkontakt, tvåspråkighet

Cooper, Robin, professor: språkteknologi, implementerade dialogsystem

Eriksson, Anders, professor: talrytm

Gadelii, Karl Erland, FD: kontaktlingvistik, kreolspråk, grammatikteori

Hård af Segerstad, Ylva, FD: datormedierad kommunikation

Lager, Torbjörn, professor: natural language processing, logikprogrammering, finite-state-teknologi

Larsson, Staffan, FD: dialogsystem, pragmatik

Sjöström, Sören, docent: betydelseförändring

Sofkova Hashemi, Sylvana, FD: språkteknologi, datorbaserat skrivstöd, finite-state teknologi

Forskningsprojekt

Analys av barns kommunikation i olika aktiviteter – en jämförelse mellan barn med dysartri och rörelsehinder och normaltalande barn med god rörelseförmåga

Projektet bedrivs i samarbete med kollegium SSKKII. Projektet har flera syften, att jämföra barn med olika kommunikativa och fysiska förmågor för att förstå hur kommunikativa och fysiska begränsningar påverkar kommunikativ utveckling och kommunikationens innehåll, form och användning. Ett annat syfte är att förstå vilka aktiviteter de olika barnen deltar i och på vilket sätt. Vidare studeras barns AKK-system och analyseras deras för- och nackdelar. Naturalistiska observationer görs av barn i interaktion i olika vardagsaktiviteter i hemmet med hjälp av observationsscheman och videoinspelning. Medarbetare: Ulrika Ferm.

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 1999–2001, övergått i pågående doktorandtjänstprojekt

Finansiering: Vårdalstiftelsen

Nyckelord: AKK, kommunikation, grava tal- och rörelsehinder

Att lära sig skriva i IT-sambället

Projektet syftar till att undersöka skrift hos barn och ungdomar i olika modaliteter och effekterna i samband med IT-användning. Fokusen ligger på det skrivna i formell vs. informell kontext, skrivet med hjälp av papper och penna, en ordbehandlare, email och Short-Message-Service (SMS). Vi kommer även att titta på hur olika datorbaserade skrivstöd påverkar skrivande och vad man kan göra för att bättre stödja denna process. Projektets huvudmål är att undersöka (för denna målgrupp) Hur skrift används idag? och Hur kan IT användas bättre som stöd? Medarbetare: Hård af Segerstad, Ylva och Sofkova Hashemi, Sylvana

Projektledare: Cooper, Robin

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: skrivutveckling, datorbaserat skrivstöd, datormedierad kommunikation

Koncentrations- och inferensförmåga i samtalsinteraktion efter förvärvad hjärnskada

Projektet bedrivs i samarbete med Kollegium SSKKII. Många personer med skada i vänster eller höger hjärnhalva kan, trots normal språklig förmåga på enklare nivåer, få stora problem att förstå och uttrycka sig när den språkliga informationen ställer krav på mer komplex bearbetning och planering. Syftet med projektet är att undersöka förhållandet mellan koncentrationsförmåga, verbalt arbetsminne, förmåga att dra adekvata slutsatser utifrån komplex information samt förmåga att föra ett informellt samtal. Projektet är en gruppstudie där resultat för personer med skada i höger eller vänster hjärnhalva jämförs med en kontrollgrupp bestående av personer utan hjärnskada. Medarbetare: Lotta Saldert

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: koncentrationsförmåga, inferens, komplex information, hjärnskada

Cultural variation and communication technology in Sweden, Japan and China

Projektet bedrivs i samverkan med kollegium SSKKII. Medarbetare: Magnus Bergqvist, Magnus Mörck.

Projektledare: Allwood, Jens

Finansiering: Kommunikationsforskningsberedningen (KFB)

Språk och språkbruk bland ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer

Projektet siktar mot en jämförande beskrivning och analys av språkvarieteter i bruk bland ungdomar i de flerspråkiga förortererna till Stockholm, Göteborg och Malmö. Forskningsgruppen består av både forskare och doktorander inom allmän språkvetenskap och nordiska språk i Göteborg, Stockholm och Lund. Deltagare på Institutionen för lingvistik: Sally Boyd, Elin Almér Söderström och Aleksandra Utrzen.

Projektledare: Lindberg, Inger

Projektid: 2002–2006

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: språkkontakt, ungdomar, tvåspråkighet, svenska som andraspråk

Tecken som stöd för vuxendöva och vuxenhörselskadade, TSS-projektet

I projektet undersöks vuxendövas och vuxenhörselskadades användning av tecken som stöd för visuell talavläsning och/eller auditiv taluppfattning med kvarvarande hörsel. Tecken lånas från det svenska teckenspråket. Relationen mellan talad och tecknad information studeras ur flera olika perspektiv: ett bimodalitets- och prosodiperspektiv, ett lexikalt perspektiv och ett grammatiskt perspektiv.

Projektledare: Nelfelt, Kerstin

Finansiering: Hörselskadades riksförbund (HRF)

Språkutveckling hos barn med cochleaimplantat – språkliga konsekvenser av ny medicinsk teknik.

I projektet studeras språkutvecklingen hos kongenitalt döva barn med cochleaimplantat. Forskningen sker dels ur ett barnspråksperspektiv, med fokus på både talspråk och teckenspråk, dels ur ett tvåspråkighetsperspektiv, även här med fokus på talspråk och teckenspråk.

Medarbetare: Åsa Nordqvist
Projektledare: Nelfelt, Kerstin
Finansiering: Vetenskapsrådet

Mångfald inom AMV (Arbetsmarknadsverket)

Projektet bedrivs i samarbete med Kollegium SSKKII
Forskare: Allwood, Jens och Kós-Dienes, Dora
Finansiering: Arbetsmarknadsverket

Uppbyggnad av talspråkskorpus och utvecklande av verktyg för att analysera denna

Institutionen har en talspråkskorpus omfattande 1,3 miljoner ord från ca 25 olika sociala aktiviteter. Flera olika analysverktyg har utvecklats bl.a. korpusbrowser, analysverktyget ”TRASA” och det multimodala kodnings- och analysverktyget ”Multitool”.

Finansiering: Fakultetsmedel

Korpusbaserad talspråksforskning: Samarbete mellan lingvistik, datalingvistik, språkteknologi och talteknologi i de nordiska länderna – NORDTALK.

NORDTALK är ett nätverk för forskare i allmänlingvistik, datalingvistik, språk- och talteknologi. Speciellt för detta nätverk är att stora korpusar av interaktivt talspråk används som grund för forskning som tillämpar språk och talteknologi. Den övergripande strategiska betydelsen av nätverket är att forskare från traditionellt olika fält sammanförs i målinriktat samarbete. Detta innebär t.ex. utbyte och jämförelse av konventioner för transkription och kodning för utbyte av data. Medarbetare: Leif Grönqvist, Magnus Gunnarsson, Elisabeth Ahlsén, Christer Lörnemark.

Projektledare: Allwood, Jens

Finansiering: Nordisk Forskarutdanningsakademi (NorFA)

SweDane – En korpusbaserad talspråksjämförelse mellan svenska och danska

Projektet är ett samarbete mellan institutionen för lingvistik vid Göteborgs universitet och institutionen för datalingvistik vid Handelshögskolan i Köpenhamn. Båda forskargrupperna har stora och väl

strukturerade korpusar av transkriberat talspråk på ca 1,3 miljoner ord, de största naturalistiska talspråkskorpusar som än så länge finns i de nordiska länderna. Projektet innebär komparativa studier av de två korpusarna. Medarbetare: Peter Juel Henriksen, Magnus Gunnarsson, Leif Grönqvist, Elisabeth Ahlsén.

Projektledare: Allwood, Jens

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Nordisk Forskarutdanningsakademi (NorFA)

Nyckelord: svenska, danska, talspråkskorpus

Korpusbaserad Talspråksbeskrivning

Projektet syftar till att beskriva och förklara ordförråd, grammatik och pragmatik i svenskt talspråk utifrån det empiriska material som finns i The Gothenburg Spoken Language Corpus, innehållande 1,3 miljoner ord. Denna korpus är unik genom att den bygger på 22 olika sociala verksamheter. Projektet innebär ett utnyttjande av en kombination av automatiska (datorbaserade) metoder och manuella kvalitativa metoder. Medarbetare: Magnus Gunnarsson, Leif Grönqvist, Elisabeth Ahlsén, Christer Lörnemark

Projektledare: Allwood, Jens

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: språkskorpus, verksamhetsbaserad kommunikationsanalys

Spoken language corpora for indigenous languages of South Africa.

Projektet syftar till att bygga upp talspråkskorpora för inhemska språk i Sydafrika, i första hand Xhosa. Genom att använda metoder och verktyg som utvecklats vid uppbyggnaden av den svenska talspråkskorpusen i Göteborg, insamlas och analyseras en talspråkskorpus i Sydafrika som ett samarbetsprojekt med University of South Africa i Pretoria. Medarbetare: Leif Grönqvist, Magnus Gunnarsson, Rusandre Hendrikse.

Projektledare: Allwood, Jens

Projektid: 2002–2004

Finansiering: SIDA

Nyckelord: spoken language corpora, South Africa, Xhosa

ILT (Interactive Language Technology)

Projektet är ett samarbete med Institutionen för datavetenskap, Chalmers/GU. Projektet syftar på att utveckla interaktiva verktyg för språkteknologi och har tre delar: flerspråkiga skrivstödsystem, flerspråkiga dialogsystem, resursgrammatiker. Projektet fokuserar på att utveckla verktyg för utveckling och synkronisering av implementerade grammatiker som kan användas i flerspråkiga tillämpningar. Tillämpningsgrammatikerna ska extraheras ur större resursgrammatiker för olika språk som är byggda på lingvistiska principer. Medarbetare: Staffan Larsson, Stina Ericsson, Fredrik Kronlid, David Hjelm, Jacob Hallenborg

Projektledare: Cooper, Robin

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Vinnova

Från ord till samtal – Påverkas förmågan att samtala av förbättrad ordmobilisering?

Syftet med studien är att undersöka inverkan av olika insatser för att förbättra förmågan att aktivt delta i samtal hos personer med afasi. 4 försökspersoner med icke-flytande afasi och anomi kommer att få specifik terapi för sina ordmobiliseringssvårigheter i kombination med terapi för att överföra detta till samtalsituationen. I studien kommer även ett ökat kommunikativt stöd i form av generell information riktad till personal och specifik information riktad till anhöriga att ges. Effekten av dessa insatser kommer att studeras med utgångspunkt i samtalsförmågan. Studiens frågeställningar är; Leder förbättrad ordmobiliseringsförmåga till aktivare deltagande i samtal?, Kan specifik information till anhöriga förbättra det gemensamma samtalet? Och kan generell information till personal förbättra det gemensamma samtalet? Projekt vid Kollegium SSKKII. Medarbetare: Anneli Bergström

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: afasi, ordmobilisering, afasiterapi, anhöriginformation

Gestens interna form, funktion och innehåll hos barn

Syftet med detta projekt är att utveckla en metod som gör det möjligt att observera semantisk utveckling och handgester hos små barn. Detta för att få en inblick i vilka ord som barnet har tillgång till eller har representerade i sitt lexikon. En modell för att observera gestens betydelse, innehåll, komplexitet samt interna struktur ska utvecklas. Denna modell ska sedan göra det möjligt att få en inblick i om och hur ordet är representerat hos barn från ca 2 års ålder. Gestens innehåll kan ge oss ledtrådar till om barnet har begreppet representerat och om olika ledtrådar som det visar i sina spontana gester. Ett annat syfte är att, utifrån analys av samtal med små barn (från 1,5 år), få en överblick över vilka typer av gester de utvecklar vid olika åldrar (upp till 6 års ålder). Medarbetare: Ann-Christin Månsson

Projektledare: Ahlsén, Elisabeth

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: gester, specifik språkstörning, semantik, mentalt lexikon

Kommunikation och interaktion i den mångkulturella vården

Projektets syfte är att beskriva och analysera tvärkulturell kommunikation i interaktion mellan utländska läkare och deras svenska kollegor och patienter. Några av projektets frågeställningar är: Vilka svårigheter i kommunikationen mellan utländsk vårdpersonal och svenska kommunikationspartners har sin orsak i kulturella skillnader? Kan kulturskillnader och andraspråksanvändning ha positiva effekter på kommunikationen? I vilken utsträckning påverkar genus kommunikationsprocessen? Vilka språkliga problem uppstår?

Projektet avser att ge bidrag såväl till teori om tvärkulturell kommunikation och som till teori om andraspråksinläring i sjukvård och arbetsliv. (Projekt på Kollegium SSKKII.)

Projektledare: Allwood, Jens

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)

Nyckelord: tvärkulturell kommunikation, sjukvård, icke-svenska läkare, svenska patienter, sjukvårdspersonal

De svenska dialekternas fonetik och fonologi år 2000

Swedia 2000 är kortnamnet för ett forskningsprojekt vars fullständiga namn är "De svenska dialekternas fonetik och fonologi år 2000". Projektet har genomförts som ett samarbete mellan institutionerna för lingvistik vid universiteten i Lund, Stockholm och Umeå och har under 2003 varit knutet till Göteborgs universitet genom professor Anders Eriksson. Syftet med projektet kan kortfattat sammanfattas i följande punkter: 1) Dokumenterande av den språkliga variationen inom det som traditionellt brukar kallas svenska landsmål. 2) Upprättande av en digital databas för forskning. 3) Information till allmänheten. 4) Vetenskaplig forskning.

Projektledare: Eriksson, Anders

Projektid: 1997–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Parsing Nordic Languages (PaNoLa)

Det huvudsakliga syftet med PaNoLa-projektet var att utveckla Internet-baserade tillämpningar för andraspråksinläring på distans, speciellt med inriktning mot de nordiska språken: danska, finska, norska och svenska. Till utgångspunkt togs "Constraint Grammar" – ett redan existerande ramverk för beskrivning och parsning (d.v.s. automatisk analys) av naturligt språk. Projektet var ett samarbete mellan universiteten i Oslo, Göteborg, Helsingfors och Odense. Här i Göteborg koncentrerade vi oss främst på utvecklingen och användningen av metoder för maskininläring av regler för ordklassuppmärkning och parsning av texter på svenska. Medarbetare: Janne Bondi Johannessen and Kristin Hagen, Fred Karlsson and Eckhard Bick. <http://beta.visl.sdu.dk/visl2/panola.html>

Projektledare i Sverige: Lager, Torbjörn

Projektid: 2002–2003

Finansiering: NorFA

Nyckelord: ordklassstaggning, parsning, maskininläring

Doktorsavhandlingar under arbete

Almér, Elin: *Bilingual youths tell their stories:*

An analysis of the formulation of being

Nyckelord: tvåspråkiga ungdomar, språklig variation, identitet

Berbyuk, Nataliya: *Kommunikation och interaktion i den mångkulturella sjukvården. Utländska läkare i Sverige*

Nyckelord: sjukvård, läkare-patient kommunikation, kultur

Bergström, Anneli: Avhandlingen studerar behandlingseffekter vid afasibehandling på olika lingvistiska nivåer.

Nyckelord: afasi, behandlingseffekter, ordmobilisering

Chen, Fanglan: *The aspectual functions of the two Chinese particles “le”*

Nyckelord: aspekt, situationsemantik

Cordeiro, Cheryl: *Intercultural Communication in Nordic-Asia Trade and Negotiations: a study of success strategies in a multicultural business environment*

Nyckelord: Norden, Asien, multikulturell

Ericsson, Stina: *Information enriched constituents in dialogue*

Nyckelord: informationsberikade konstituent, pragmatik, dialog, kontext, dialogsystem

Eriksson, Måns: Avhandlingen syftar till att göra den fonologiska teorin förklarande genom att basera den på fonetiskt eller kognitivt motiverade constraints.

Ferm, Ulrika: *Speech and Physical Impairments in Daily Activities. A Study of Interaction between Children with and without Disabilities and their Caregivers*

Nyckelord: rörelshinder, verksamhetsbaserad kommunikationsanalys

Fridriksson, Finnur: *Språkförändring i ett konservativt språksambälle*

Nyckelord: sociolingvistik, språkförändring, språkvård

Gunnarsson, Magnus: *Linguistic Patterns in Group Decision-Making*

Nyckelord: group decision-making, argumentation, small group research

Jonson, Rebecca: *Compensation methods for speech recognition*

deficiencies in dialogue systems

Nyckelord: taligenkänning, dialogsystem, informationstillstånd

Karlkvist, Helene: *Word processing and working memory*

Nyckelord: ordförråd, ordinlärning, arbetsminne

Kós-Dienes, Dora: Avhandlingen behandlar deltagarnas perspektiv i läkare-patient samtal och består av fallstudier gjorda på inspelningar av läkarbesök.

Kronlid, Fredrik: Avhandlingen syftar till att beskriva känslors roll i dialoger och dialogsystem.

Månsson, Ann-Christin: *The relation between gestures and semantic processes: A study of normal language development and specific language impairment in children*

Nyckelord: gester, SLI, språkutveckling

Naucclér, Kerstin: *En- och tvåspråkiga barns språkliga socialisation och läsförståelse*

Ottesjö, Cajsa: *Om återgångar i samtal. Att fortsätta eller återgå till kommunikativt projekt efter avbrott*

Nyckelord: interaktionell lingvistik, samtalsgrammatik, återgående handlingar

Palle, Nanna: Avhandlingen behandlar olika metoder för träning av afasi (språkstörning p.g.a. förvärvad hjärnskada) ur ett psyko/neuro-lingvistiskt perspektiv.

Nyckelord: afasi, träningsmetoder

Rydeman, Bitte: Avhandlingen är inriktad mot personer med talhandikapp och deras användning av alternativ och kompletterande kommunikation.

Nyckelord: AKK, afasi, röreshinder

Saldert, Lotta: *Attention and verbal working memory in inference and conversational interaction in association to right hemisphere damage*

Nyckelord: hjärnskador, koncentrationsförmåga, inferensförmåga

Saury, Jean-Michel: *The phenomenology of negation and its expression in natural language*

Nyckelord: negation, fenomenologi

Thunberg, Gunilla: *"AKK och Autism" – kommunikationsutveckling hos barn med autism med hjälp av bilder och talande hjälpmedel*

Nyckelord: autism, kommunikation, samtalshjälpmedel

Utrén Milinkovic, Aleksandra: *Artighet bland ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer*

Veres, Ulla: *Input and production i Swedish children's acquisition of past tense*

Nyckelord: språktillägnande, barnriktat tal, preteritumformer

Wilhelmsson, Kenneth: *Heuristik för schematisk satsledsidentifikation i svenska*

Nyckelord: linjär syntax, positionsgrammatik, ytstrukturgrammatik

Följande doktorsavhandlingar/licentiatsuppsatser har framlagts under 2003:

Behrns, Ingrid: *Skrivstrategier vid afasi*

Nyckelord: afasi, skrivstrategier, skrivhjälpmedel

Li, Dianyuan: *Causative and Resultative Constructions in Mandarin Chinese: A multiperspectival approach*

Månsson, Ann-Christin: *The relation between gestures and semantic processes: A study of normal language development and specific language impairment in children*

Nyckelord: språkförseening, semantisk utveckling, ickeverbal kommunikation

Sofkova Hashemi, Sylvana: *Automatic Detection of Grammar Errors in Primary School Children's Texts. A Finite Approach*

Andra forskningsaktiviteter

Anordnade konferenser

Vetenskaplig internkonferens, Stenungsögården 21–22 mars. Symposium on Linguistic Feedback, 10 april. Communication in higher education, Tillsammans med Chalmers Lindholmen, 17–18 juni. Minisymposium om "Kärlakens språk", 10 maj, under Vetenskapsfestivalen. 10th NIC Symposium om Intercultural Communication, 20–22 november.

DiSS'03, Disfluency in Spontaneous Speech Workshop. 5–8 september.

I *Språkfrågelådan* (tidigare ett projekt finansierat av Forskningsrådsnämnden) besvaras frågor om språk och kommunikation över Internet. Forskare: Jens Allwood, Åsa Abelin, Ulla Veres och Hans Vappula.

Bibliografi

- Abelin Åsa: "Interpretation of Emotions in Natural Speech – a Comparison between Written, Auditive and Gestural Information" i: *Proceedings of XV International Conference of Phonetic Sciences*, Barcelona, 3–9 August, 2003, ISBN 1-876346-48-5
- Abelin, Åsa & Allwood, Jens: "Cross Linguistic Interpretation of Expressions of Emotions" i: *Proceedings of VIII Simposio Internacional de Comunicación Social*, 20–24 jan, Santiago de Cuba, Kuba 2003, ISBN: 959-7174-01-4, s. 387–393
- Ahlsén, Elisabeth: Communicative contributions and multimodality – Reflections on body communication, communication aids for persons with language disorders and dialogue systems: in P. Paggio, K., Jokinen & A. Jönsson (red.): *Proceedings of the 1st Nordic Symposium on Multimodal Communication. CST Working Papers, Report N. 6*. ISSN 1600-339X, s. 129–140.
- Ahlsén, Elisabeth, Allwood, Jens & Nivre, Joakim: "Feedback in different social activities" i: P. Juel-Henrichsen (red.): *Nordic Research on Relations Between Utterances. Copenhagen Working Papers in LSP*, 3, 2003, ISSN 1396-1888, s. 9–37
- Allwood, Jens: "Meaning Potential and Context. Some Consequences for the Analysis of Variation in Meaning" i: Cuyckens, Hubert, Dirven, René & Taylor, John R. (red): *Cognitive Approaches to Lexical Semantics*. Mouton de Gruyter, 2003, ISBN 3110177099 s. 29–65
- Allwood, Jens, Grönqvist, Leif, Ahlsén, Elisabeth & Gunnarsson, Magnus: "Annotations and tools for an activity based spoken

- language corpus” i: J. van Kuppevelt, & R. Smith (red.): *Current and New Directions in Discourse and Dialogue*, Dordrecht 2003, ISBN 1-4020-1614-X, s. 1–18
- Allwood, Jens & Cerrrato, Loredana: ”A study of gestural feedback Expressions”, i: Kristina Jokinen, Arne Jönsson (red.): *First Nordic Symposium on Multimodal Communication*, i P. Paggio, K. Jokinen, A. Jönsson (red.) Copenhagen, 23–24 September 2003, ISSN 1600-339X, s. 7–22
- Allwood, Jens & Gunnarsson, Magnus 2003. *Bildning – en begreppsanalys*. Gothenburg Papers in Theoretical Linguistics S29. Göteborg University, Department of Linguistics, 2003, ISSN 0281-2847 81 s.
- Axelsson, Ann-Sofie, Abelin, Åsa & Schroeder, Ralph: ”Anyone speak Spanish? Language encounters in Multi-User Virtual Environments and the Influence of Technology”, i: *New media and society*, vol. 5(4), 2003, ISSN 1461-4448, s. 475–498
- Axelsson, Ann-Sofie, Abelin, Åsa & Schroeder, Ralph: ”Communication in Virtual environments: Establishing common ground for a collaborative spatial task” i: *Proceedings from the 6th International Workshop on Presence, Aalborg, Denmark, October 6–8*, Available online at <http://www.presence-research.org>
- Bergh, I., Gunnarsson, Magnus, Allwood, Jens, Odén, A., Sjöström, B. & Steen, B.: Everyday descriptions of pain in elderly patients following orthopaedic surgery, i: I. Berg (Ed.) *Pain in the Elderly*. Göteborg University, Department of Geriatric Medicine, ISBN 91-628-5727-4, 25 s.
- Boyd, Sally: & Huss, Lena: ”Mål i mun och språklig mångfald” *Språkvård*, 1/2003, ISSN 0038-8440, s. 28–34
- Boyd, Sally: ”Foreign born teachers in the multilingual classroom in Sweden. Attitudes to foreign accent”, i: *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, Vol. 6: 3&4, ISSN 1367-0050, s. 283–295
- Boyd, Sally: ”Foreign born teachers in the multilingual classroom in Sweden. Attitudes to foreign accent”, i: P. Martins & A. Creese (red.): *Multilingual Classroom Ecologies*. (Reprint of article in

- International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*)
ISBN 1-85359-695-7, s. 123–135
- Cooper, Robin: "Afterword", i: *Journal of Logic, Language and Information*, Vol 12, No 3: Special Issue on Discourse and Information Structure, 2003, s. 369–374
- Cooper, Robin, Ericsson, Stina, Larsson, Staffan & Lewin, Ian: "An information state update approach to collaborative negotiation", i: Kuhnlein, Rieser & Zeevat (red.): *Perspectives on Dialogue in the new Millennium*, 2003, ISBN 90 272 5356 0, s. 271–287
- Gadellii, Karl Erland: "Some un-French properties of Lesser Antillean grammar", i Dany Adone (red.): *Recent trends in Creole studies*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag s. 175–200
- Gadellii, Karl Erland (tillsammans med Clinton Robinson): "Writing unwritten languages", Web version: <portal.unesco.org/education/en/ev.phpURL_ID=28300&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html> 60 p.
- Gadellii, Karl Erland: Annotated statistics on linguistic policies and practices in Africa. 2003. Web version at www.ling.gu.se/african → Forskning → Language policies in Africa. Also to appear as Supplement to Proceedings from the Intergovernmental Conference on Language Policies in Africa, Harare 17–21 March, 1997, red. Herbert Chimhundu. Windhoek: Gamsberg/Macmillan & Paris: UNESCO Publications, 45 s.
- Garcia Lecumberri, Luisa, M, Maidment, John, Cooke, Martin, Ericsson, Anders & Giurgiu, Mircea: "A web-based transcription tool", i: *Proc. XVth International Congress of Phonetic Sciences*, Barcelona, 3–9 August, 2003, ISBN 1-876346-48-5, s. 981–984
- Lager, Torbjörn: "In dialogue with a desktop calculator: A concurrent stream processing approach to building simple conversational agents", i: Robert Eklund (red.): *In Proceedings of DiSS'03, Disfluency in Spontaneous Speech Workshop. 5–8 September 2003, Göteborg University, Sweden*, Gothenburg Papers in Theoretical Linguistics 89, 2003, ISSN 0349–1021, s. 57–60
- Larsson, Staffan: "Generating Feedback and Sequencing Moves in a Dialogue System" i: Freedman & Callaway (red): *Natural*

Language Generation in Spoken and Written Dialogue – Papers from the 2003 AAAI Symposium, California 2003, ISBN 1-57735-183-5, s. 79–84

- Larsson, Staffan: "Interactive Communication Management in an Issue-based Dialogue System" i: Kruijff-Korbyova and Kosny (red.): *Proceedings of DiaBruck, 7th Workshop on the Semantics and Pragmatics of Dialogue*. 2003, s. 75–82
- Li, Dianyu: *Causative and Resultative Constructions in Mandarin Chinese: A multiperspectival approach*: Gothenburg monographs in linguistics, 25, diss., Göteborg 2003, ISBN 91-973895-6-0
- Månsson, Ann-Christin: *The relation between gestures and semantic processes: A study of normal language development and specific language impairment in children* Gothenburg monographs in linguistics, 23, diss., Göteborg 2003, ISBN 91-973895-4-4
- Olander, Eva & Eriksson, Anders: "Det som är gravt i Orsa kan vara akut i Stockholm", i: *Svenskans Beskrivning 26*, 2003, ISSN 1102 3619, ISBN 91 7382 782, s. 275–284
- Sofkova Hashemi, Sylvana, Cooper, Robin & Andersson, Robert "Positive Grammar Checking: A Finite State Approach", i: Gelbukh, A. (red.) *Computational Linguistics and Intelligent Text Processing. 4th International Conference, CICLing 2003*, Mexico City 2003, Lecture Notes in Computer Science N 2588, ISSN 0302-9743, s. 635-646
- Sofkova Hashemi, Sylvana: *Automatic Detection of Grammar Errors in Primary School Children's Texts. A Finite Approach*, Gothenburg monographs in linguistics, 24, diss., Göteborg 2003, ISBN 91-973895-5-2
- Spenader, Jennifer, Eriksson, Anders & Dahl, Östen. (red.): "Variation Within Optimality Theory" *Proceedings of the Stockholm Workshop on 'Variation Within Optimality Theory'*, April 26–27, 2003 Stockholm
- Traum, David & Larsson, Staffan: "The Information State Approach to Dialogue Management" i: Smith and Kuppevelt (red.): *Current and New Directions in Discourse & Dialogue*, Kluwer Academic Publishers, ISBN 1-4020-1614-X, s. 325–353

Traunmüller, Hartmut, Eriksson Anders & Menard Lucie:

”Perception of speaker age, sex and vowel quality investigated using stimuli produced with an articulatory model”, i: *Proc XVth International Congress of Phonetic Sciences*, Barcelona, 3–9 August, 2003, ISBN 1-876346-48-5, s. 1739–1742

Litteraturvetenskap

Forskningsområden

Litteraturvetenskap, då med benämningen 'litteraturhistoria', fanns med redan vid grundandet av Göteborgs högskola 1891. Ämnet har numera stor spännvidd både innehållsligt och metodiskt. Vid institutionen är en mängd olika forskningsinriktningar representerade: genrestudier, retorik, metrik, kritikhistoria, litteraturdidaktik, teaterhistoria. Institutionen bildar vidare ett nationellt centrum för den svenska kvinnolitteraturforskningen genom den särskilda professur i Litteraturvetenskap med inriktning mot genusforskning som innehas av Lisbeth Larsson. Intresset för äldre perioders diktning har alltid varit starkt vid institutionen. Även om undersökningar av modern litteratur dominerar i doktorandernas ämnesval, arbetar många av lärarna med ämnen ur den äldre litteraturens historia.

Forskare/lärare vid institutionen

Agrell, Beata, professor: genrehistoria, kortberättelse, receptionsteori

Borgström, Eva, FD: 1800-tal, genus, queerteori

Forser, Tomas, professor: teater, kritik, historieskrivning

Fyhr, Lars, FD: ironi, Michail Bachtin, översättningsteori

Hansson, Gunnar D., docent: äldre litteratur, lyrik, svensk roman

Hansson, Stina, professor: äldre litteratur, retorik

Jansson, Mats, docent: modernism, lyrik, intertextualitet

Johannesson, Hans-Erik, FD: latinpoesi, 1900-talsroman, intertextualitet

Larsson, Lisbeth, professor: genus, biografism, modern litteraturhistoria

Lilja, Eva, professor: versteori, vershistoria, semantisering

Lyons, Robert, FD: korskulturell teater/performance

Malm, Mats, docent: 1600-tal, 1700-tal, poetik

Malmberg, Lena, FD: lyrik, genus, postmodernism

Olsson, Thomas, FD: vetenskapshistoria, kritikhistoria, litteraturteori

Ring, Inger, FD: senmodernism, lyrik, svensk långdikt

Räftegård, Börje, FD: äldre litteratur, lyrik, 1800-talsprosa

Stenberg, Lisbeth, FD: estetik, demokrati, folkbildning

Forskningsprojekt

Främlingskap och främmandegöring. Förhållningssätt till litteratur i universitetsundervisningen.

Syftet är att öka vetandet om användning av skönlitteratur i akademisk undervisning i moderna språk och litteraturvetenskap, samt bidra till teoriutveckling i didaktikforskningen. Grundantagande: att litteratur som kulturfenomen både 'främmandegör' det lästa, dvs bryter vaneläsandet, och ger unika möjligheter till inövning i 'främmande' synsätt och tankeformer. Huvudfråga: Vad krävs av en undervisning som skall ta vara på dessa möjligheter?

Metod: Med stöd av receptions- och översättningsteori undersöks den använda litteraturen dels utifrån texternas strategier (sätt att närma sig läsaren), dels utifrån studenternas läsarter (sätt att läsa). Deltagare: Christian Mehrstam, litteraturvetenskap, Sonia Lagerwall, franska, Cecilia Alvstad, Ken Benson, Andrea Castro, spanska, Edgar Platen, tyska, Staffan Thorson, pedagogik.

Projektledare: Agrell, Beata

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Humanistiska fakulteten

Nyckelord: didaktik, främmandegöring, litteraritet, receptionsteori,

översättningsteori

Tribader, androgyner och kvinnosakskvinnor. En studie om könsnormer och könsöverträdelser i det förra sekelskiftets skönlitteratur och sakprosa

Syftet med projektet är att undersöka framställningar av kvinnors samkönade begär och brott mot de etablerade könsnormerna i det förra sekelskiftets litteratur. Projektet beskriver och analyserar korsvägen mellan å ena sidan skönlitterära framställningar av samkönat begär och olika könsöverskridande fenomen och å andra sidan utomlitterära framställningar, vetenskapliga, konstnärliga och andra. Fokus kommer att ligga på det föränderliga och motsägelsefulla i sekelskiftets textliga framställningar av kön och sexualitet.

Projektledare: Borgström, Eva

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: sekelskifte, August Strindberg, Ellen Key, Mathilda Roos, queerteori

Teater i Sverige. Från äldsta tid till nutid

Den historiska framställningen i vårt planlagda arbete baseras på ett brett teaterbegrepp. Teater har definierats på många sätt: som "social institution", som "kulturellt system", som "kommunikation", som "multimedial företeelse" m.m. Väsentligt för det planerade trebandsverket blir att "teater" får en omfattande innebörd: alla identifierbara typer och former för teatrala manifestationer från äldsta till modern tid – således inte bara s.k. talteater, utan musik- och dansteater, pantomim, maskspel och marionetteater, festprocessioner, varieté och revy, gatuteater och happenings, liksom amatörteater, barnteater, radio- och TV-teater m.m. Ett sådant inklusivt teaterbegrepp förutsätter i sin tur att teatern också inskrivs i en spelkultur, i äldre tider i bästa fall visuellt traderad, och inte enbart relateras till en skriftkultur, vilket ofta skett i traditionell teaterhistorieskrivning. Den tematiskt löpande framställningen kommer att stanna upp vid på olika sätt remarkabla teaterhändelser, där teaterns möten med publik och samhällelig samtid konkretiseras.

Projektledare: Forser, Tomas

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: teaterbegrepp, teaterhändelse, spelkultur, teaterkanon, teaterhistoriografi

Lars Ahlin före debuten – studier i två icke-utgivna romaner

Utifrån två opublicerade romaner ”Den lille Prometheus (1936–37) och ”Underklassare av blodet” (1938–39) studeras den ahlinska roman-konstens förhistoria och förvandlingsfaser.

Projektledare: Hansson, Gunnar D.

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: romanform, estetik, förlagsreception

Från antikens progymnasmata till den moderna 'skrivprocessen'.

Grundläggande retorik som text- och tankeform.

Projektet, som studerar den grundläggande retoriken genom nedslag i olika typer av texter från antiken till våra dagar, involverar fem forskare från litteraturvetenskap i Göteborg, teologi i Lund, nordiska språk, Umeå, litteraturvetenskap, Södertörn och latin/retorik, Södertörn.

Projektledare: Hansson, Stina

Projektid: 1999–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: progymnasmata, grundläggande retorik, retorikutbildning, litteratur och retorik

Den siste barden. Studier i Sven Alfons modernism

Undersökningen ställer Sven Alfons (1918–1996) författarskap i centrum. Dess syfte är att i en textanalytisk studie utreda egenarten i Alfons lyriska modernism, att klarlägga dess förutsättningar i den litterära traditionen samt att påvisa dess utvecklingslinjer. Via Alfons konstkritiska och konsthistoriska verksamhet kommenteras även interartiella relationer i författarskapet. Med begrepp som dramatisk monolog och persona diskuteras dessutom frågor om poetisk form och genre. Härtill kommer intertextualitetens centrala funktion i författarskapet att utredas.

Projektledare: Jansson, Mats

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: modernism, intertextualitet, persona

Individ, subjekt och tradition i Lars Gyllenstens författarskap

Projektet syftar till att visa på särarten i Lars Gyllenstens författarskap, hur det skriver in sig i sitt traditions-sammanhang genom en radikal omtolkning av litterära, filosofiska och teologiska traditioner – med begreppet ”bild” i centrum. Projektet är i sin slutfas med sikte på dels ett övergripande verk (Hans-Erik Johannesson), dels en doktorsavhandling om ”bild” och ”ikon” hos Gyllensten (Camilla Brudin Borg).

Projektledare: Johannesson, Hans-Erik

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: tradition, mimesis, intertextualitet, Kierkegaard, ikon

Korskulturell teater i krigstid. Shakespeares En midsommarnattsdröm i Egypten och Sverige 2003

Projektet är en tvärvetenskaplig undersökning av en uppsättning av Shakespeares En midsommarnattsdröm som spelades i Alexandria, Göteborg och Stockholm under våren 2003. Den framfördes av en panarabisk ensemble på egyptisk vardagsarabiska i regi av Eva Bergman och med svensk/egyptisk ledning.

Projektledare: Lyons, Robert

Projektid: 2003–

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: korskulturell teater/performance, svensk/arabisk teater, Shakespeare

Barockens språkliga sökvägar

Inom äldre forskning har den svenska barocken vanligen förklarats som uttryck för en bestämd mentalitet, men i senare forskning har man i stället valt att betrakta barockens uttrycksformer inom ett litterärt system, som stilmedel medvetet valda för att uppnå bestämda effekter. Detta projekt avser att upprätta en syntes mellan dessa hållningar, och utgår från antagandet att barockens konstnärliga yttringar

är delvis försök att fånga det som inte kan formuleras explicit, bl.a. genom att ställa samman paralleller och motsatser till en helhet som uttrycker mer än språket i sig självt förmår. Barockdiktningen kan då förstås som experimentell inte bara stilistiskt utan också språkligt, och i den meningen färgar människans självförståelse och världsbild av sig på diktsyn och diktning.

Projektledare: Malm, Mats

Projektid: 2000–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: svensk barock, stil, moral, retorik

”Jag heter Göran”. Om Göran Sonnevis diktning

En studie över Sonnevis diktning med tyngdpunkten förlagd till de senare diktsamlingarna (från *Trädet*, 1991 till och med *Klangernas bok*, 1998) Jag undersöker hur Sonnevi förhåller sig till den traditionella diktarpositionen, hur han skriver fram ett (förment) självbiografiskt jag och hur han fortlöpande formulerar en alternativ berättelse om vår samtid. Teoretiska utgångspunkter är den genusforskning som problematiserar frågan om positioner och berättelse, t.ex. Alice Jardin (1985) och Toril Moi (1985), den forskning om självbiografi som växt fram under senare år, t.ex. Lisbeth Larsson (2001) samt Paul Ricoeurs (1983) och Peter Brooks (1984) idéer om berättelsens och berättandets villkor och grundläggande betydelse för våra möjligheter att förstå oss själva och världen.

Projektledare: Malmberg, Lena

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: Göran Sonnevi, genus, självbiografi, berättelse

Den moderna långa diktens former. En studie med genusperspektiv av långdikten i Sverige från 1960-talet och framåt

I projektet undersöks vad som driver texten i långdikter av olika formell och tematisk karaktär mellan åren 1960 och 1995 hos bland andra poeterna Sonja Åkesson, Åsa Wohlin, Lars Gustafsson, Bengt Emil Johnson, Kristina Lugn, Bruno K. Öijer och Birgitta Lillpers.

Projektledare: Ring, Inger

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: senmodernism, lyrik, svensk långdikt

En demokratisk estetik? Könskritiska och begreppshistoriska perspektiv på kvinnors estetiska tänkande 1885–1920

I projektet anläggs ett könskritiskt perspektiv på den estetiska debatten i Sverige. Ett urval kvinnor verksamma under perioden 1885–1920 utgör projektets centralgestalter. Nytt material, som belyser deras tänkande i estetiska frågor, lyfts fram.

Många som verkade för emancipation hade andra sätt att se på litteraturens betydelse och funktion än de män som dominerade och dominerat inom akademien och litteraturkritiken. Andra värderingsgrunder leder till andra prioriteringar. Kvinnors sätt att beskriva sina värderingsgrunder och tillämpa dem i sin praktik, som författare, kritiker, rörelseaktiva folkbildare och bibliotekarier analyseras

Projektledare: Stenberg, Lisbeth

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: estetik, demokrati, feminism, kvinnohistoria, folkbildning

Doktorsavhandlingar under arbete

Andersson, Björn: *"Inte här, någon annanstans" – om ceremoni och kaos i Lars Gustafssons författarskap*

Nyckelord: Lars Gustafsson, roman, svenskt 1960-tal

Andersson, Hanne: *Svensk litteraturvetenskaplig forskning runt 2000*

Nyckelord: doxa, kamp, genus

Anthin, David: *Evert Taubes scener. Från Cabaret Läderlappen till Gröna Lund*

Nyckelord: visor, scenkonst, reception

Armini, Ivar: *Historia och fiktion i svensk litteratur 1988–1993*

Nyckelord: historisk roman, fakta och fiktion, Hayden White

Björk, Nina: *Med låg röst. Om Victoria Benedictsson, individualism och auktoritet i det moderna genombrottet*

Nyckelord: Viktoria Benedictsson, liberalism, genus

Brudin Borg, Camilla: *Skuggspel. Relationen mellan text och bild i Lars Gyllenstens författarskap*

Nyckelord: Lars Gyllensten, bildteori, ekfras

Brundin, Dan: *Omvägens estetik. Experimentella tekniker och strategier i Pär Rådströms författarskap*

Nyckelord: Pär Rådström, svensk roman, 1960-tal

Carstensen, Hans: *Dramaturgin hos Johannes Messenius*

Nyckelord: Johannes Messenius, historiedrama, dramaturgi

Ekholm, Christer: *Nervositeten kommer utifrån. Om Erik Beckmans tidiga författarskap*

Nyckelord: svensk 60-talslitteratur, informalism, Erik Beckman

Ekman, Stefan: *Om retorik, tradition och poetisk egenart i Carl Michael Bellmans dikter över döda*

Nyckelord: tillfällesdiktning, svenskt 1700-tal, retorik

Johansson, Birgitta: *Suzanne Ostens och Margareta Garpes kvinnopolitiska teater 1971–1980*

Nyckelord: politisk aktivism, teatertradition, institution

Köre, Carina: *Dikt i rörelse. Poesins funktion inom Kvinnor för fred 1979–1984*

Nyckelord: bruksdikt, retorik, kvinnorörelse

Lindell, Ingrid: *Filmutbud, kön och modernitet*

Nyckelord: Lars von Trier, film, genus

Lundström, Johanna: *Kunna och känna. Form, tematik och tradition i Per Olof Sundmans författarskap*

Nyckelord: form, tematik

Mehrstam, Christian: *Den godkända läsningen*

Nyckelord: receptionsteori, litteraturdidaktik

Olsson, Nils: *Konsten att sätta texter i verket. Modernism, autonomi och litterära gränsfenomen hos Arne Sand*

Nyckelord: modernism, autonomi, estetik

Otterberg, Henrik: *Harmonins teater. Om Bellmans idyll- och pastoraldiktning*

Nyckelord: genrestudier, estetik

Otterberg, Stina: *Olof Lagercrantz' litteraturkritik i Dagens Nyheter 1951–1975*

Nyckelord: litteraturkritik, presshistorik

Rådberg, Ingemar: *En predikant på Galejan. Om Jacob Wallenbergs predikningar*

Nyckelord: Jacob Wallenberg, 1700-tal, predikningar

Rönnung, Johan: *Sjuttonhundratalets naturbeskrivning*

Nyckelord: naturskildring, 1700-tal, genre

Trotta, Jeanette: *Kön och ideologi i kvinnors teater 1990–99*

Nyckelord: genus, auteurteater, svensk teater 1990–99

Widhe, Olle: *Samtidighet i Willy Kyrklunds författarskap*

Nyckelord: etik, estetik, läsaren

Wirth, Mikael: *Om den ryska litteraturens introduktion i Sverige under 1800-talet*

Nyckelord: Pusjkin, översättning, kulturmöte

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Bergenmar, Jenny: *Förvildade hjärtan. Livets estetik och berättandets etik i Selma Lagerlöfs Gösta Berlings saga*

Ingvarsson, Jonas: *En besynnerlig gemenskap. Teknologins gestalter i svensk prosa 1965–70*

Johansson, Anders: *Avhandling i litteraturvetenskap. Adorno, Deleuze och litteraturens möjligheter*

Nilsson, Skans Kersti: *Det förlorade paradiset. En studie i Göran Tunströms Sunneromaner*

Bibliografi

Agrell, Beata & Nilsson, Ingela (red.): *Genrer och genreproblem. Teoretiska och historiska perspektiv*. Göteborg, 2003, ISBN 91 7173 185 7

Agrell, Beata: ”Gömma det lästa i sitt inre. Fromhet och klasskamp i

- tidig svensk arbetarprosa": i: *Ord & Bild* 2003:4, s. 66–77
- Agrell, Beata: [rec.av] Zillén, E., *Den lekande Fröding. En författarskapsstudie*, Diss. Lund 2001. *Sammlaren* 123 (2002), s. 271–281
- Agrell, Beata: "Teori och läsning: till frågan om den teoretiska praktiken", i: *Tidskrift för litteraturvetenskap* 2003:3, s. 37–50
- Bergenmar, Jenny: "Den simulerade sagan. Berättarens repertoar i Selma Lagerlöfs *Gösta Berlings saga*, i: Beata Agrell & Ingela Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem. Teoretiska och historiska perspektiv*, Göteborg 2003, ISBN 91 7173 185 7, s. 389–399
- Bergenmar, Jenny: *Förvildade hjärtan. Livets estetik och berättandets etik i Selma Lagerlöfs Gösta Berlings saga*. Diss. Göteborg, Stockholm/Stehag 2003, ISBN 91-7139-604-7
- Brudin, Borg, Camilla: "Genren och undantaget betraktat med hjälp av Sören Kierkegaards *Gjentagelsen*", i: Beata Agrell & Ingela Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem: teoretiska och historiska perspektiv*, Göteborg 2003, ISBN 91 7173 185 7, s. 331–336
- Brundin, Dan: "Pär Rådström som science fiction-författare", i: *Minotauren* 17, 2003, ISSN 1103-7555, s. 18–21
- Hansson, Stina (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, 351 s.
- Hansson, Stina: "Prolog: presentation av *progymnasmata* och av föreliggande bok", i: Stina Hanson (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, s. 8–18
- Hansson, Stina: "*Progymnasmata* i den första tryckta boken i Sverige", i: Stina Hanson (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, s. 72–77
- Hansson, Stina: "*Progymnasmata* i de svenska skolordningarna 1561–1878", i: Stina Hanson (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, s. 174–193
- Hansson, Stina: "Brevundervisning och *progymnasmata* – exemplet

- Achrelius", i: Stina Hanson (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, s. 222–228
- Hansson, Stina: "Privatundervisning och *progymnasmata* — två nedslag", i: Stina Hanson (red.): *En glömd retorisk tradition. Progymnasmata. Retorikens bortglömda text – om tankeform*, Åstorp 2003, ISBN 91-974078-8-7, s. 230–237
- Hansson, Stina: "Brevets väg från bunden till fri form. Brevskrivning och retorikundervisning", i: P. Helgeson & A. Nordenstam (red.), *Brevkonst*, Stockholm 2003, ISBN 91-7139-658-6, s. 31–44
- Ingvarsson, Jonas: *En besynnerlig gemenskap. Teknologins gestalter i svensk prosa 1965–70*, Diss. Göteborg 2003, ISBN 91-7173-178-4
- Jansson, Mats: "'Genuine' and 'False' Modernism: On the Early History of a Concept", i: Jakob Lothe, Juan Christian Pellicer & Tore Rem (red.) *Literary Sinews. Essays in Honour of Bjørn Tysdahl*, Oslo 2003 ISBN 82-7094-375-1), s. 95–107
- Johannesson, Hans-Erik: "Poetics and ideology in Neo-Latin poetry", i: Rhoda Schnur m. fl.(red.): *Acta conventus neo-latini Cantabrigiensis/Proceedings of the eleventh international congress of Neo-Latin studies*. Cambridge 30 July–5 August 2000, Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies. Tempe, Arizona 2003, ISBN 0-86698–302–3, s. 297–302
- Johansson, Anders: *Avhandling i litteraturvetenskap. Adorno, Deleuze och litteraturens möjligheter*. Diss. Göteborg 2003, ISBN 91-973636-9-3
- Larsson, Lisbeth: "Den nödvändiga litteraturhistorien", i: Karl Erik Gustafsson och Per Rydén (red.): *Att skriva historia*, Göteborg 2003, ISSN 1403-3585, s. 65–78
- Larsson, Lisbeth: "Compulsory Happy Endings. Virginia Woolfs *Ett eget rum* i feministisk teori", i: *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 1/2003, Göteborg 2003, ISSN 0348-8365, s. 21–28
- Larsson, Lisbeth: "Coup Melba och andra historiska detaljer", i: Tove Kruse och Lisbeth Larsson (red.): *Ett Historiskt tillfälle. Festskrift till Håkan Arvidsson*, Lund 2003, ISBN 91-89116-50-X

- Lilja, Eva, (tillsammans med Bäckman, Sven & Hansson, Mattias): *Rytm och dialog. Studier framlagda vid Åttonde nordiska metrikkonferensen Umeå 4–7 oktober 2001*, Skrifter utg. av Centrum för Metriska Studier 14, Göteborg 2003, ISBN 91-87988-11-9, ISSN 1100-9063, 281 s.
- Lilja, Eva: ”Åtta punkter till en förnyelse av versläran. I dialog mellan historia och teori, muntligt och skriftligt, form och betydelse” i: *Rytm och dialog. Studier framlagda vid Åttonde nordiska metrikkonferensen Umeå 4-7 oktober 2001*, Göteborg 2003. ISBN 91-87988-11-9, ISSN 1100-9063, s. 87–113
- Lilja, Eva: ”Tolerans och medvetenhet. Om femtioalets sköna poesi”, i: Ingemar Algulin, Eva Lilja & Jan Magnusson: *1950-talets poesi. Om Paul Andersson, Majken Johansson och Lars Forssell*, Nässjö 2003, ISBN 91-973744-4-X, s. 7–17
- Lilja, Eva, ”Busbrud och frälst fruntimmer. Majken Johansson i femtioalet”, i: Ingemar Algulin, Eva Lilja och Jan Magnusson: *1950-talets poesi. Om Paul Andersson, Majken Johansson och Lars Forssell*, Nässjö 2003, ISBN 91-973744-4-X, s. 59–71
- Lilja, Eva: ”Graves vaggvisor” i: Linda Isaksson & Lisbeth Håkansson Petré (red.): *Kairouan. Rönnells virtuella magasin*. 4. Stockholm 2003, www.ronnells.se/Kairouanwww/evalilja.html
- Malm, Mats: ”Bokens, textens och språkets materialitet i *Hercules*”, i: Lars Burman (red.): *I vitterhetens tjänst. Textkritiska uppsatser. En vänbok till Barbro Ståhle Sjönell*, Hedemora 2003, ISBN 91-7844-639-2, s. 31–47
- Malm, Mats: ”Allegoria non grata. Misstänksamheten mot allegorin”, i: Ulf Olsson och Per Anders Wiktorsson (red.): *Allegori, estetik, politik. Texter om litteratur*, Stockholm 2003, ISBN 91-7139-624-1, s. 55–64
- Mehrstam, Christian: ”Mellan text och text – nedre halvan av sidan 306 i *Litteraturorientering för gymnasieskolan*”, i: Jan Einarsson & Gun Malmgren (red.): *Första nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning: Växjö 8–9 januari 2003*, Texter om svenska med didaktisk inriktning nr 1, Malmö 2003, ISBN 91-974722-0-4, ISSN 1651-9131, s. 141–159

- Nilsson, Skans Kersti: *Det förlorade paradiset. En studie i Göran Tunströms Sunneromaner*. Diss. Göteborg 2003. ISBN 91-86270-796
- Nordenstam, Anna & Helgeson, Paulina (red.): *Brevkonst*, Stockholm 2003, ISBN 91-7139-658-6
- Nordenstam, Anna: ”Min älskade vän!”. Sophie Adlersparres och Rosalie Olivecronas brevväxling”, i: Paulina Helgeson & Anna Nordenstam, (red.): *Brevkonst*, Stockholm 2003, ISBN 91-7139-658-6, s. 75–90
- Olsson, Nils: ”Det sista och det nya. Litteraturen dömd till autonomi?”, i: Anders Johansson & Mattias Martinsson (red.): *Efter Adorno*, Göteborg 2003, ISBN 91-974575-0-7, s. 129–144
- Olsson, Nils: ”En roman i görningen. Gertrude Steins A Novel of Thank You”, i: *OEI nr 14*, Göteborg 2003, ISSN 14045095, s. 100–107
- Olsson, Thomas: ”Brandes som litteraturkritiker”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 186–195
- Stenberg, Lisbeth & Atlestam, Ingrid (med bidrag av Ulla Nilsson och Gunilla Pedersen): *Männens bibliotek – en kvinnosak. Redbergslids och Majornas bibliotek under hundra år*, Göteborg 2003, ISBN 91-85488-66-6, ISSN 104-9546, 227 s.
- Widhe, Olle: ”Willy Kyrklunds fråga”, i: Beata Agrell & Ingela Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem*, Göteborg 2003, ISBN 91 7173 185 7, s. 355–368
- Widhe, Olle: ”Job i det moderna. Om Willy Kyrklund och världsordningens inneboende orättvisa”, i: *Res Publica* 60 (2003), s. 99–115

Logik

Forskningsområden

I ämnet logik fanns under 2003 en tjänst som universitetslektor, med Christian Bennet som innehavare och en doktorandtjänst med Cecilia Sönströd som innehavare.

Forskningen i logik har under året huvudsakligen ägnats åt klassisk metamatematik för aritmetiska teorier, experimentell logik samt regelextraktion och spelteori.

Forskare/lärare i ämnet

Bennet, Christian, FD: experimentell logik, fixpunkter, lindenbaumalgebror

Doktorsavhandlingar under arbete

Johansson, Ulf: *Utilizing Neural Networks*

Nyckelord: neuronnät, regelextraktion, spelteori

Sjögren, Jörgen: *Levels of Incompleteness*

Nyckelord: ofullständighet, informationsinnehåll, aritmetik

Sönströd, Cecilia: *On Experimental Logics*

Nyckelord: experimentell logik, semantik

Musik- och filmvetenskap

Forskningsområden

Musikvetenskap har funnits i Göteborg sedan 1967. Ämnet hade ursprungligen en musiksociologisk inriktning, vilket även var en del av ämnesbeskrivningen för den år 1976 inrättade professuren. Efterhand har denna profil fördjupats och vidgats till en strävan att studera musiken i sitt kulturella och sociala sammanhang med hjälp av såväl musikvetenskapliga som kulturanalytiska och sociologiska verktyg. Forskningen inom ämnet har sedan början av 1990-talet alltmer kommit att inriktas mot studier av musik och medier, populärmusik och 1900-talets svenska musikhistoria. Musiksamhällets snabba förändringar under de senaste decennierna har också motiverat till forskning kring musikhistoriografi, musikestetik och reception av musik.

Forskarutbildning i ämnet ges i två varianter, musikvetenskap respektive musikvetenskap med konstnärligt-kreativ inriktning. Bland avhandlingsarbetena inom den förstnämnda inriktningen återfinns ett brett spektrum av ämnen, exempelvis musikhistoriska, musiketnologiska och musikpedagogiska sådana, om än med en efterhand ökande tonvikt på olika aspekter av 1900-talets svenska musiksamhälle. Den konstnärligt-kreativa varianten av forskarutbildningen syftar till att problematisera interpretationsfrågor med hjälp av musikvetenskaplig metod. Avhandlingsämnena inom denna inriktning berör framför allt historisk musik, men också konstnärliga problemställningar rörande olika nutida genrer finns representerade.

Till institutionen hör sedan 1991 också filmvetenskap. Inom äm-

net filmvetenskap bedrivs, förutom grundutbildning i filmvetenskap, forskning framför allt med inriktning dels mot utomeuropeiska filmkulturer, i synnerhet Japan och Kina, dels mot populärkulturella uttryck i rörliga bildmedier, samt forskning om beställningsfilm och mediering av geografisk kunskap.

Forskare/lärare vid institutionen

Björkin, Mats, FD: industrifilm, mediehistoria, kommunikation

Björnberg, Alf, professor: musik och medier, populärmusik, musikanalys

Edström, K. Olle, professor: musiketnologi, äldre populärmusik, förutsättningarna för musikteori

Lilliestam, Lars, professor: musiken, kulturen, människan

Myers, Margaret, docent: feministisk musikvetenskap, genusforskning

Sjögren, Olle, professor: kulturanalys, kinesisk film, japansk film

Stockfelt, Ola, docent: musik och rörliga bilder

Forskningsprojekt

Musik som livsvärde - Knut Brodin och hans barnvisor

Projektet undersöker pianisten och musikpedagogen Knut Brodin (1898–1986) utifrån nyupptäckt material. Projektet studerar barnbilder, barns egna kompositioner, samt en samling lackskivor med upptagningar med Brodins elever på Olofskolan från 1930-talet och vidare ett antal tidigare okända kompositioner av Brodin. Materialet systematiseras och analyseras parallellt med idéhistorisk reflexion.

Projektledare: Barkefors, Laila

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Landskap i rörelse: film, TV och kulturell topografi

Projektet undersöker bilden av film och TV som medium för kunskapsspridning – information och utbildning – inom företag och org-

anisationer i Sverige under 1950-talet, med tonvikt på bilden av och kunskapen om enskilda platser, men också större geografiska områden. Projektet behandlar olika former av beställningsfilm (industri-, undervisningsfilm, etc), journalfilmer och TV-program. Det viktigaste materialet är dock debatten om film och TV som redskap för kunskapsspridning. Den grundläggande frågeställningen är hur film och TV förhöll sig till och påverkade debatten om relationen mellan nationella och regionala frågor.

Projektledare: Björkin, Mats

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: medier, geografi, historia, lärande, public relations

Musikalisk kanonkonstruktion i informationssamhället

Sedan mitten av 1900-talet har de samhälleliga institutioner som tidigare haft till funktion att skapa och upprätthålla musikaliska värdehierarkier alltmer förlorat sitt inflytande. Detta projekt syftar till att studera de mekanismer och processer som under de senaste årtiondena varit verksamma i konstruktionen av värdesystem på musikområdet. Då dessa mekanismer och processer varierar mellan olika genrer är ytterligare ett syfte för projektet att bidra till utvecklingen av en musikalisk genreteori för det nutida medie- och informationssamhället.

Projektledare: Björnberg, Alf

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: kanon, musikestetik, genreteori

Musikteknikens kulturhistoria i Sverige

Genombrottet för inspelnings- och etermedier under första hälften av 1900-talet har medfört att kontakten med musik för de flesta människor sedan dess till övervägande del skett via sådana medier. Projektets syfte är att studera medialiseringens konsekvenser för musikanvändning, musiklyssnande och föreställningar om musik samt de kulturella betydelser som förknippats med musiktekniken. Tonvikten ligger på svenska förhållanden och på receptionen snarare än produktionen av musik.

Projektledare: Björnberg, Alf

Projektid: 2003–2008

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: musikmedier, musikteknik

Ett förberedande forskningsarbete kring Evert Taubes musik

Projektledare: Edström, K. Olle

Projektid: 2003

Finansiering: Fakultetsmedel

Studier kring vetenskapsteoretiska förutsättningar för musikteori och analys

Projektledare: Edström, K. Olle

Projektid: 2003

Finansiering: Fakultetsmedel

Bilderna av Kent

En studie om musikjournalistik centrerad kring gruppen Kent.

Projektledare: Lilliestam, Lars

Projektid: 2002–2003

Finansiering: Fakultetsmedel

En jämförande kulturanalys av kinesisk och japansk film

Projektledare: Sjögren, Olle

Projektid: 2002–

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: kulturanalys, kinesisk film, japansk film

Doktorsavhandlingar under arbete

Musikvetenskap

Ahlbäck, Sven: *Melody Beyond Notes: A Study of Melody Cognition*

Nyckelord: musikteori, kognition, datorbaserad analys

Arvidson, Mats: *Hur modernisterna lyckades marginalisera*

traditionalisterna: en idéhistorisk analys av svensk konstmusik under 1940- och 1950-talen

Nyckelord: Måndagsgruppen, makt, idéhistoria

Barth, Verena: *Die Trompete als Soloinstrument in der Kunstmusik Europas von 1900 bis heute*

Nyckelord: integreringsprocess i konstmusiken, instrumentteknik, instrumentstatus

Bergman, Åsa: *Från Pippi till punk*

Nyckelord: ungdomar, identitet, musikalisk socialisation

Brette, Katharina: *Den svenska kvinnorockens historia 1952–89*

Nyckelord: rock, gender, estetik

Eriksson, Jan: *Svensk jazz mellan populärmusik och konstmusik*

Nyckelord: jazz, populärmusik, konstmusik

Eriksson, Karin: *Att väcka liv, kärlek och förståelse för halländsk folkmusik: Landskapet, folkmusiken och Hallands spelmansförbund*

Nyckelord: landskap, folkmusik, Hallands spelmansförbund

Hambro, Camilla: *Agathe Backer Grøndahls rolle i 1800-tallets musikkliv: "idyll og tevann, måneskinn og svermeri"?*

Nyckelord: kvinnor i 1800-talets musikliv, nordisk musikhistoria, genus och musikanalys

Nyström, Lars-Olof: *Svensk dansbandsmusik*

Näslund, Hans: *AB Förenade piano- & orgelfabriker*

Ortgies, Ibo: *Beiträge zur Theorie und Praxis von Stimmung und Temperatur mit dem Schwerpunkt auf Norddeutschland im 17. und 18. Jahrhundert*

Nyckelord: orgelstämmningen, nordtyska praktiken

Paulsson, Kajsa: *Musikfonogram för barn i Sverige, 1945–1980*

Nyckelord: musik, barn, medialisering

Peeters, Paul: *French and German Organ Building in the 19th Century: A comparison. Case Studies in the Different Sound Concepts of Cavallé-Coll and Walcker*

Nyckelord: orgelns klangkoncept, 1800-tal, tysk-franska relationer

Sorin, Ragnhild: *Hunters and Collectors: A longitudinal study of music textbooks and teaching aids in Sweden 1960–2000*

Nyckelord: musikundervisning

Valberg, Tony: *Utviklingstrekk ved den offentlige konserten - med særlig*

øye for konserten som arena for musikkformidling til barn

Nyckelord: musikkförmedling, barn

Vickhoff, Björn: *Gonzaquinha: en brasiliansk trubadur*

Nyckelord: Brasilien, visor

Musikvetenskap, konstnärligt-kreativ inriktning

Andersson, Anders-Petter: *Musik, narrativitet och IT*

Nyckelord: berättande, teknik, musikteori

Ekström, Kristina: *By Heart*

Nyckelord: herrnhutism, musiksyn, vokalmusik

Grave-Müller, Ingrid: *"Tungens figur paa vinden"*

Nyckelord: uppförandepaxis, blockflöjt, tidig musik

Löndahl, Tomas: *Att realisera en musikalisk vision*

Nyckelord: interpretation, Ludvig Norman

Skowroneck, Tilman: *Performance practices in Beethoven's first-period piano works*

Nyckelord: musikhistoria, framförandepaxis, Beethoven

Söderberg, Ulf: *Generalbasspel*

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Bossius, Thomas: *Med framtiden i backspegeln. Black metal och transkulturen. Ungdomar, musik och religion i en senmodern värld*

Helgesson, Kenneth: *Absolut gehör. Konkret minne för ljud*

Hermansson, Mats d: *From Icon to Identity. Scottish Piping & Drumming in Scandinavia*

Bibliografi

Björkin, Mats: "Platser i rörelse: industrifilm och mediehistoria",
i: Helene Egeland & Jenny Johannisson (red.): *Kultur, plats,
identitet: Det lokals betydelse i en globaliserad värld*, Nora 2003,
ISBN 91-578-0446-x, s. 119–136

Björkin, Mats: "Popular Astronomy 1900: science, fiction and new

- media: August Strindberg, a case study”, i: *Memorie della Società Astronomica Italiana/Journal of the Italian Astronomical Society*, Special Number 1, 2003, s. 198–201
- Björkin, Mats och Snickars, Pelle: “1923/1933: Production, Reception and Cultural Significance of Swedish Non-fiction Film”, i: Peter Zimmermann & Kay Hoffmann (red.): *Triumph der Bilder: Kultur- und Dokumentarfilme vor 1945 im internationalen Vergleich*, Konstanz 2003, s. 272–290
- Björnberg, Alf: ”Abba” – ”Åkerström” (91 artiklar), i: Finn Gravesen & Martin Knakkegaard (red.): *Gads Musikleksikon*, København 2003, ISBN 87-12-03158-5, passim
- Bossius, Thomas: *Med framtiden i backspegl. Black metal och transkulturen. Ungdomar, musik och religion i en senmodern värld*, Diss., Göteborg 2003, ISBN 91-7173-179-2, 302 s.
- Edström, K. Olle: ” A Different Story of the History of Western Music and the Aesthetic Project”, i: *Action, Criticism & Theory for Music Education*, Vol. 2, Nr 2, 2003, s. 2-27 (<http://mas.siu.edu/ACT/index.html>)
- Edström, K. Olle: “From Jojk to Rock & Jojk: Some Remarks on the Process of Change and of the Socially Constructed Meaning of Sami Music”, i: *Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, Vol. 44, Nr. 1, 2003, ISSN 0039-3266, s. 269–289
- Helgesson, Kenneth: *Absolut gehör. Konkret minne för ljud*. Diss., Göteborg 2003, ISBN 91-85974-72-2, 334 s.
- Hermansson, Mats d: *From Icon to Identity. Scottish Piping & Drumming in Scandinavia*. Diss., Göteborg 2003, ISBN 91-85974-71-4, 386 s.
- Lilliestam, Lars: ”Bilderna av Kent. En fallstudie av musikjournalistik, autenticitet och musikmytologi”, i: *STM-OnLine*, vol 6 2003, ISSN 1403-5715, 120s.
- Lilliestam, Lars: ”Dunka dunka eller melodi”, i: *I & M: Invandrare och minoriteter*, nr 5 2003, ISSN 1404-6857, 5 s.
- Sjögren, Olle: ”Anime och animism: Om mytologi och estetik i Miyazakis filmer”, i: *Animagi* nr 1 2003, ISSN 1651-694X, 8 s.

Nygrekiska

Forskningsområden

Inom ämnet nygrekiska har tonvikten huvudsakligen legat på språkliga undersökningar, bl.a. diskursanalys, grekiska barns språkutveckling, verbaspekternas pragmatik samt den historiska grekiska diglossins följder för nygrekiskans moderna morfologi.

Forskare/lärare inom ämnet

Eklund, Bo-Lennart, professor: nygrekiska textkorpusar, morfologisk variation, faktiskt aspektbruk

Doktorsavhandling under arbete

Svensson, Maria: *Den språkliga interaktionen i samtal mellan läkare och patient i Grekland och i Sverige*

Nyckelord: diskursanalys

Följande doktorsavhandling har lagts fram under 2003:

Kotsakidis, Helena: *Vocabulary Acquisition and Input Influence in Early Child Greek. A Study of the Vocabulary Spurt and Function Words*

Nyckelord: barns språktillägnande, ordförrådsspurt, funktionsord

Andra forskningsaktiviteter

Ett *Nationellt forskarmöte* för ämnet nygrekiska avhölls i Göteborg 2003-02-28-03-02 med deltagande av forskarstuderande och lärare i ämnet vid Göteborgs, Lunds och Stockholms universitet. Särskilt inbjuden gästföreläsare var den internationellt kända neogrecisten Irene Philippaki-Warburton, professor i lingvistik vid University of Reading, Storbritannien.

Helena Kotsakidis deltog vid Nationella seminarimötet i Lund 2003-09-12-14 med "Collecting a corpus of spoken Greek - The use of IPA transcription of Greek. A first report", ett samarbete med Dr. Fotini Koutsougera, Oxford University .

Bibliografi

- Eklund, Bo-Lennart: "Perspectives on Morphological Variation in Modern Greek", i: Anders Piltz, Johanna Akujärvi, Vassilios Sabatakakis, Karin Blomqvist, Georg Walser, Lars Nordgren (red.): *For Particular reasons. Studies in Honour of Jerker Blomqvist*, Lund 2003, ISBN 91-89116-51-8, s. 89–97
- Eklund, Bo-Lennart: "A Poet Translated with More Pain than Pleasure: Giorgos Seferis' Poetry in Sweden", i: *Scandinavian Journal of Modern Greek Studies* No 2, 2003, ISSN 1651-1492, s. 7–17
- Kotsakidis, Helena: "Η λεξικολογική έκρηξη στα ελληνικά· πρώτα ευρήματα από τρία ελληνόπουλα" i: *Γλώσσα*, τεύχος 56, Aten 2003, ISSN 1106-3971-56
- Kotsakidis, Helena: *Vocabulary Acquisition and Input Influence in Early Child Greek. A Study of the Vocabulary Spurt and Function Words*, diss., Göteborg 2003

Praktisk filosofi

Forskningsområden

Sedan 1893 har det i Göteborg funnits en professur i filosofi. Den nuvarande uppdelningen i teoretisk och praktisk filosofi genomfördes 1951. Från 1979 omvandlades professuren i filosofi till en professur i teoretisk filosofi. En professur i praktisk filosofi tillkom 1995 och ett lektorat i ämnet 1998.

Under perioden har forskning framför allt bedrivits inom medicinsk etik, metaetik, normativ etik, tillämpad etik, och politisk filosofi.

Forskare/lärare i ämnet

Brülde, Bengt, FD: metaetik, normativ etik, tillämpad etik

Munthe, Christian, docent: medicinsk etik, tillämpad etik

Tamburrini, Claudio, FD: idrottsfilosofi, politisk filosofi

Tersman, Folke, docent: metaetik, språkfilosofi, politisk filosofi

Forskningsprojekt

Relativism

Projektet studerar filosofiska och historiska aspekter av relativism och är ett samarbete med teoretisk filosofi och idéhistoria.

Munthe: Undersökning av om värderingsskillnader kan utgöra argument för relativism, samt av strategier för att överbrygga värderingsskillnader och av skäl för att alls tro på förekomsten av sådana.

Brülde: Undersökning av konstruktivism och relativism på sjukdomsuppfattningarnas område samt problem rörande klassifikationen av psykiska sjukdomar.

Tamburrini: Undersökning av huruvida brott mot mänskliga rättigheter begångna under diktaturregimer ska bestraffas.

Projektledare: Westerståhl, Dag

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond (kultur fonden)

Nyckelord: relativism, moral, kunskap, sanning, mening

Genetisk vägledning och presymtomatisk testning: mål och etik för klinisk praktik, omvårdnad och utbildning

Projektet studerar etiska frågor av betydelse för verksamheten vid genetiska mottagningar inom sjukvården. Munthe har arbetat med att planera och analysera empiriska undersökningar av upplevelser av etiska problem inom cancertgenetisk mottagningsverksamhet, och dessutom bedrivit forskning kring etiska problem i samband med nyttjandet av genetiska tester dels för s.k. screening, dels i syfte att avslöja s.k. gendoping.

Projektledare: Munthe, Christian

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Vårdalstiftelsen (Etik i vården)

Nyckelord: etik, genetisk vägledning, omvårdnad, presymtomatisk testning, utbildning

European Public Health Ethics Network (EUROPHEN)

Projektet bearbetar grundläggande och tillämpade etiska frågor aktualiserade av folkhälsomedicinsk och -politisk verksamhet. Munthe har under året bevisat två möten inom ramen för projektet, i Bryssel respektive Barcelona, och gjort presentationer av svensk folkhälsopolitik och därmed sammanhängande etisk problematik samt svensk smittskyddslagstiftning, särskilt i förhållande till SARS, och därmed sammanhängande etiska problem. Munthe har också deltagit i planeringen och analysen av en inom projektet utförd empirisk studie av attityder till samhälle, hälsa och sjukvård i tolv europeiska länder.

Projektledare: Shickle, Darren

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Europakommissionen (shared cost project)

Nyckelord: etik, folkhälsa, folkhälsopolitik, moral, politik

Rearticulations of Reason: Current Trends

I detta projekt, som involverar forskare från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, deltar Folke Tersman.

Projektleddare: Haaparanta, Leila

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Nordiska rådet (NOS-H, planeringsbidrag)

Nyckelord: berättigande, kunskap, mening, rationalitet

Doktorsavhandlingar under arbete

Andersson, Petra: *Natur och onatur*

Nyckelord: ekocentrism, miljöetik, natur

Francén, Ragnar: *Om moralisk relativism*

Nyckelord: etik, koherens, relativism

Gren, Jonas: *Riktighetskriterier och beslutsmetoder*

Nyckelord: beslutsmetoder, etik, utilitarism

Juth, Niklas: *The Ethics of Presymptomatic Genetic Testing*

Nyckelord: etik, genetisk information, genetisk testning

Nykänen, Pia: *Värdegrund, demokrati och tolerans*

Nyckelord: etik, pedagogik, relativism

Följande doktorsavhandling har framlagts under 2003:

Lif, Jan: *Utilitarianism and Friendship*

Nyckelord: etik, utilitarism, vänskap

Andra forskningsaktiviteter

Tamburrini organiserade med ekonomiskt stöd av Vetenskapsrådet och i samarbete med Idrottshögskolan, Stockholm, forskarkonferensen International Conference on Gene Technology in Elite Sports, vilken ägde rum vid Idrottshögskolan i Stockholm, 22–23 maj.

Externa forskare som besökt institutionen och hållit föredrag inom praktisk filosofi inkluderar bl.a. Angus Dawson (University of Keele, Storbritannien).

Bibliografi

- Borvander, Tom: *Frihet som lek. Ett ideal om frihet*, Filosofiska meddelanden, röda serien nr. 38, Göteborg, 2003. ISSN 0347-5794, 143 s.
- Brülde, Bengt: *Teorier om livskvalitet*, Lund, 2003, ISBN 91-44-03176-9
- Brülde, Bengt: "Lindrat lidande som den palliativa vårdens huvudmål", i: L Sandman & S Woods (red.): *God palliativ vård – etiska och filosofiska aspekter*, Lund 2003, ISBN 91-44-02133-X, 191 s.
- Brülde, Bengt: "Bättre och bättre dag för dag?", i: *00-tal*, nr. 14/15, 2003, ISSN 1404-823X, s. 34–42
- Brülde, Bengt: "Hur ska vi få en rättvisare fördelning av hälso- och sjukvårdens resurser?", i: *Socialmedicinsk tidskrift*, nr. 5, 2003, ISSN 0037-833X, s. 391–397
- Brülde, Bengt: "Etisk stress och knappa resurser i vård och omsorg" i: *Socialt Perspektiv*. nr. 4, 2003, ISSN 1102-2973, s. 65–71
- Brülde, Bengt: *The Concept of Mental Disorder*, Filosofiska meddelanden, gröna serien nr. 64, Göteborg, 2003, ISSN 0280-7548, 78 s.
- Brülde, Bengt: "Om den psykoanalytiska behandlingens mål", *Filosofiska meddelanden, gröna serien nr. 63*, Göteborg, 2003, ISSN 0280-7548, 34 s.
- Brülde, Bengt & Tengland, P-A: *Hälsa och sjukdom – en begreppslig utredning*, Lund, 2003, ISBN 91-44-04208-6, 324 s.
- Juth, Niklas: "Insurance Companies' Access to Genetic Information: Why Regulation Alone is not Enough", i: *Monash Bioethics Review*, vol. 22, nr. 1, 2003, ISSN 1321-2753, s. 25–39
- Lif, Jan, *Can a Consequentialist Be a Real friend (Who Cares?)*, Acta Philosophica Gothoburgensia nr. 15, Göteborg, 2003, ISSN 0283-2380, ISBN 91-7346-468-6, 167 s.

- Munthe Christian: "Preimplantation Genetic Diagnosis: Ethical Aspects", i: David N Cooper (red.): *Encyclopedia of the Human Genome, vol. 4*, London 2003, ISBN 0-333-80386-8, s. 686–690
- Radetzki, Marian, Radetzki, Marcus & Juth, Niklas: *Genes and Insurance. Ethical, Legal and Economic Issues*, Cambridge 2003, ISBN 0-521-83090-7, 170 s.
- Tersman, Folke: "Kritisk diskussion av Jedenheim, M., The Compatibility of Effective Self-Ownership and Joint World Ownership", i: *Tidskrift för Politisk filosofi*, nr. 2, 2003, ISSN 1402-2710, s. 40–61

Religionsvetenskap

Forskningsområden

Religionsvetenskapen vill ge kunskap och förståelse för hur människan formulerat sin uppfattning av det som är livets yttersta mål och mening. Människan är centrum för forskningen och vad hon i historia och nutid betraktat som det mest angelägna med sitt liv. Detta kallar vi traditionellt religion, men forskningen upptar också livsåskådningar och livsformer som ifrågasatt religionens roll eller framträder som alternativ till religiösa åskådningar.

Vid institutionen meddelas grundläggande utbildning inom alla religionsvetenskapens delområden. Forskning och forskarutbildning omfattar hela det religionsvetenskapliga fältet.

Forskare/lärare vid institutionen

Aneer, Gudmar, docent: härskarideologi, sufism, processer

Byrskog, Samuel, professor: nya testamentets exegetik

Claesson, Bo, FD: systematisk teologi, medborgarskap, icke-människan

Haglund, Dick A. R., professor: religionsfilosofi

Nilsson, Bertil, professor: medeltiden, kyrkohistoria, Norden

Näsström, Britt-Mari, professor: fornskandinavisk religion, antikens religioner, kvinnan i religionshistorien

Olofsson, Staffan, professor: gamla testamentets exegetik, Septuaginta

Sander, Åke, docent: religionsbeteendevetenskap, migration, islam

Sigurdson, Ola, docent: systematisk teologi, filosofi, etik

Forskningsprojekt

Kristen identitet – de första 100 åren

Samuel Byrskog undersöker relationen mellan texter och de sociala gemenskaper som bär dem, med särskild inriktning på evangelierna, se www.teol.lu.se/nt/identitet/

Projektledare: Holmberg, Bengt

Projektid: 2003–2004

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond

Nyckelord: text, kontext, evangelium

Den liturgiska kroppen: En teologisk studie av inkarnation, blick och kroppslighet

Under 2003 har jag arbetat 50 % som forskare till minne av Torgny Segerstedt inom ramen för SCASSS program ”Pro futura”. Mitt projekt består i en systematisk-teologisk/fenomenologisk undersökning av kristna förståelser av inkarnation, blick och kroppslighet både med hänsyn till historiska förhållanden och nutida gestaltning.

Projektledare: Sigurdson, Ola

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond via The Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences (SCASSS)

Nyckelord: inkarnation, blick, gestaltning

Doktorsavhandlingar under arbete

Alvstad, Erik: *Tolkningsprinciper i tidiga rabbintraditioner*

Nyckelord: tolkning, judendom, religionshistoria

Eriksson, Helena: *Mellan människor och djur*

Nyckelord: relationer, etik, djur

Holmberg, Helena: *Könsidentitet och religiös förändring bland troende muslimska kvinnor i Sverige*

Nyckelord: religionsbeteendevetenskap

Hägerland, Tobias: *Authority to Forgive Sins*

Nyckelord: nya testamentet, den historiske Jesus, tidig judendom

Högström, Jenny: *Kulten av Hera i Poseidonia*

Nyckelord: religionshistoria, antiken

Inghammar, Helena: *Diakon(-iss)vigningsliturgier i Svenska kyrkan under perioden ca 1850–1995*

Nyckelord: diakonat, liturgik, Svenska kyrkan

Ivarsson, Fredrik: *Becoming a Man: Paul's Construction of Masculinity in the Corinthian Correspondence*

Nyckelord: maskulinitet, retorik, Korintierbrevet

Kimmel-Godinac, Monica: Avhandlingen behandlar det religiösa språket utifrån religionsfilosofiska perspektiv.

Nyckelord: religionsfilosofi, religiöst språk

Samuelsson, Gunnar: *Crucifixion Reconsidered*

Nyckelord: korsfästelse, nya testamentet, grekisk-romersk litteratur

Thörn, Lennart: *Receptionen av Cadburys tolkning av Lukasprologen*

Nyckelord: genre, apologi

Wennås, Olof: *Svensk kyrkoarkitektur efter 1945 i internationell och nordisk belysning*

Nyckelord: liturgik, kyrkobyggnader, Sverige

Andra forskningsaktiviteter

Hösten 2003 anordnades en endagskonferens inom Institutionen för religionsvetenskap under temat ”synd”, med inbjudna föreläsare.

Det tvärvetenskapliga seminariet ”Filosofi och teologi”, finansierat av SCASSS och Humanistiska fakulteten vid Göteborgs universitet, som leds av Ola Sigurdson, Institutionen för religionsvetenskap, och Mats Rosengren, Institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori, arrangerade under 2003 fyra seminarier och publicerade två volymer i skriftserien Logos/Pathos.

Bibliografi

- Berntson, Martin: *Klostren och reformationen : upplösningen av kloster och konvent i Sverige 1523–1596. (The dissolution of the monasteries in 16th century Sweden)*, Skellefteå 2003, ISBN 9172170603, 388 s.
- Bogdan, Henrik: *From Darkness to Light. Western esoteric Rituals of Initiation*, ISBN 91-88348-30-X Göteborg 2003, 271 s.
- Byrskog, Samuel: ”En teori om urkristen religion. Reflektioner kring Gerd Theissens bok *A Theory of Primitive Christian Religion*”, i: *Svensk Teologisk Kvartalskrift* 79 (2003), ISSN 0039-6761, s. 42–50
- Byrskog, Samuel: ”Exegetisk teologi i nytestamentligt perspektiv. Reflektioner kring bibelvetenskapens uppgift vid en teologisk högskola”, i: *Tro & Liv* 62 (2003), ISSN 0346-2803, s. 10-14
- Byrskog, Samuel: ”History or Story in Acts—A Middle Way? The ‘We’ Passages, Historical Intertexture, and Oral History”, i: Todd Penner & Caroline Vander Stichele (red.): *Contextualizing Acts. Lukan Narrative and Greco-Roman Discourse. SBL Symposium Series, 20*. Society of Biblical Literature, Atlanta 2003, ISBN 1-58983-080-6, s. 257–283
- Byrskog, Samuel: ”Den lögnaktige historikern. Antik historieskrivning mellan sanning och övertygelse”, i: Mats Rosengren & Ola Sigurdson (red): *Penelopes väv: För en filosofisk och teologisk patologi*, Skriftserien Logos/Pathos, Glänta, Göteborg 2003, ISBN 91-97-4575-1-5, s. 27–40
- Byrskog, Samuel: Recensionsartikel ”Rudolf Bultmann, *The History of the Synoptic Tradition*” (1963), *Journal of Biblical Literature* 122 (2003), US ISSN 0021-9231, s. 549–555
- Claesson; Bo: ”Samer och ursprungsbefolkningars rättigheter”, i: Bo Claesson (red.), *Rapport 6 från Värdegrunden, Göteborgs universitet*. Göteborg 2003, ISSN 1650-0997
- Nilsson, Bertil: ”Kring några bortglömda tankar om Suigi och Olof Skötkonungs dop”, i: *Fornvännen* 98 (2003), ISSN 0015-7813, s. 207–213
- Nilsson, Bertil: ”Gudstjänst för gudsdom. De skandinaviska

- ordalieliturgierna i europeiskt perspektiv — förebilder och budskap”, i: *Kyrkohistorisk årsskrift 2003*, ISBN 91-85582-52-2, ISSN 0085-2619, s. 11–34
- Näsström, Britt-Mari: *Forntida religioner*, Lund 2003, ISBN 91-44-02262-X, 298 s.
- Näsström, Britt-Mari: ”Hjältens väg. Bakgrunden till George Lucas Star Warsfilmer”, i: Göran Larsson (red.): *Talande tro*, Lund 2003, 91-44-03029-0. s.143–154
- Näsström Britt-Mari: ”The Rites in the Mysteries of Dionysos” i: T.Ahlbäck (red.): *Ritualistics*, Skripta instituti Donneriani Aboensis, Åbo 2003, ISBN 952-12-1157-1, s. 139–148
- Sigurdson, Ola: *Världen är en främmande plats: Essäer om religionens återkomst*. Örebro 2003, ISBN 91-7085-276-6, 220 s.
- Sigurdson, Ola (tillsammans med Mats Rosengren (red.): *Penelopes väv: För en filosofisk och teologisk pathologi. Skriftserien Logos/Pathos*, Göteborg 2003, ISBN: 91-974575-1-5, ISSN 1651-6761
- Sigurdson, Ola: ”Herdemakten och biktens hemlighet”, i: *Res Publica: Hemligheter*, #59 (2003), ISBN 91-7139-592-X, ISSN 0282-6062, s. 56–65
- Sigurdson, Ola: ”Den erotiska blicken”, i: *Teologi[er]. Aiolos nr 20-21 (2003)*, ISSN 1400-7770, s. 127–142
- Sigurdson, Ola (tillsammans med Håkan Möller): ”Postmodern teologi: En introduktion”, *Teologi[er]. Aiolos nr 20-21 (2003)*, ISSN 1400-7770, s. 5–21
- Sigurdson, Ola: ”En främling inför Guds ögon”, i: *Signum*, 29:9 (2003), ISSN 0347-0423, s. 25–33
- Sigurdson, Ola: ”Dåren från Wales. En presentation av teologen och ärkebiskopen Rowan Williams”, i: *Tillräckligt mänsklig. Årsbok för kristen humanism och samhällssyn Årg. 65 (2003)* ISSN 1650-0113, s. 57–63
- Sigurdson, Ola: ”Varför änglar inte kan vara kloka”, i: Mats Rosengren och Ola Sigurdson (red.): *Penelopes väv: För en filosofisk och teologisk pathologi. Skriftserien Logos/Pathos*. Göteborg 2003, ISBN 91-974575-1-5, ISSN 1651-6761, s. 101–117

Slaviska språk

Forskningsområden

Forskningsprofilen vid institutionen har alltid varit mångfacetterad på grund av de många språkområden ämnet omfattar. Vid sidan av forskningsuppgifter av jämförande slavisk karaktär där materialet hämtas från samtliga slaviska språk är dock forskningen i allmänhet inriktad på russistik, polonistik, bohemistik och bulgaristik, men även andra språk som bosniska, kroatiska, serbiska, slovakiska och slovenska är företrädda. Den från början existerande övervikten för språkvetenskaplig forskning har med tiden utjämnats och slavisk litteraturvetenskap har kommit att spela en allt större roll i institutionens forskning. Både diakroniskt och synkroniskt inriktad forskning är företrädd.

Forskare/lärare vid institutionen

Hult, Arne, FD: bulgariska, balkanlingvistik, språkhistoria

Ljunggren, Magnus, professor: ryska, litteratur, symbolismen

Paulsson, Olof, FD: polska, formlära, fonologi

Polsky, Svetlana, FD: ryska, litteratur, Nabokov

Zorikhina Nilsson, Nadezjda, FD: ryska, kontrastiv syntax

Forskningsprojekt

Computer data base of late medieval Bulgarian literature

Projektets syfte är att åstadkomma en fullständig databas över alla slaviskspråkiga medeltida handskrifter (ca 600) som förvaras i Bulgarien och att göra denna tillgänglig via internet. Huvuddelen av arbetet utförs i Bulgarien med direkt tillgång till originalmanuskripten.

Projektledare: Miltenova, Anisava & Hult, Arne

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien

Nyckelord: databas, slaviska handskrifter

Nationell uppbyggnad och åtkomst av parallella texter

Projektet arbetar med att bygga upp textkorpusar bestående av texter där svenskan länkas samman mening för mening med översättningar till och från andra språk. Projektet bedrivs av Språkbanken i samarbete med flera språkinstitutioner vid fakulteten. För institutionens del är det tills vidare översättningar till och från ryska som ingår.

Ansvarig vid institutionen: Zorikhina Nilsson, Nadezjda

Projektid: 2001–2003

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: lingvistiska resurser, korpusar, parallellkorpusar, språkteknologi

Doktorsavhandlingar under arbete

Aijmer, Kristofer: *The Russian passive – functional and contrastive aspects*

Nyckelord: ryska, syntax, diates

Alfredson, Caisa: *Constructions with the Swedish prepositions av, för, med, till and åt, their semantics and their Russian functional equivalents*

Nyckelord: ryska, svenska, prepositioner

Gildea, Carl Fredrik: Napisach az Iosif: *A codicological inventory of Iosif Bradati's autographic miscellanies*

Nyckelord: bulgariska, kodikologi, handskrifter

Lishaugen, Roar: *Speaking with a forked tongue: Ambiguity as constitutive principle in Romány tři mágů* by Jiří Karásek ze Lvovic
Nyckelord: tjeckiska, litteratur, modernism

Miladinović, Sonja: *Från översättning till estetik i Johan Ludvig Runebergs Serviska folksånger*

Nyckelord: Runeberg, folkloristik, översättningsteori

Nilsson, Morgan: *Vowel-zero alternations in prepositions. A corpus-based comparative study of their phonological conditioning in Czech, Slovak and Polish*

Nyckelord: västslaviska, prepositioner, fonologi

Sandström, Anders: *Ryskt politiskt propagandaspråk (ur tidningarna Sovetskaja Rossija och Moskovskie novosti från åren 1999–2003)*

Nyckelord: ryska, retorik, tidningsspråk

von Seth, Rutger: *The citizen and the state: Democracy and the press in Russia during Soviet and post-Soviet conditions*

Nyckelord: ryska, tidningsspråk, demokratisering

Andra forskningsaktiviteter

Slavisk språkforskning – problem och metoder

Institutionen deltog i planeringen och organisationen av en kurs för doktorander och yngre forskare i slaviska språk i de nordiska länderna. Till kursen som hölls på Nordiska folkhögskolan i Kungälv 10–17 juni hade inbjudits fem internationellt framstående experter i modern slavisk språkforskning. Förutom arrangörerna från Danmark, Finland och Sverige deltog 21 forskarstuderande från hela Norden. Kursen finansierades av Nordisk forskerutdanningsakademi.

Bibliografi

Aijmer, Kristofer: "The use of translation corpora. Contrastive notes on deontic necessity in Russian and Bulgarian", i: David Birnbaum & Sarah Slevinski (red.): *Computational approaches to the study of Early and Modern Slavic languages and texts*.

- Proceedings of the "Electronic description and edition of Slavic sources" conference, 24–26 September 2002, Pomorie, Bulgaria, Sofia 2003, ISBN 951-8712-25-3, s. 37–51*
- Gildea, Carl Fredrik: "Medieval texts, electronic archives and the quest of the philologist: some Scandinavian approaches", i: David Birnbaum & Sarah Slevinski (red.): *Computational approaches to the study of Early and Modern Slavic languages and texts. Proceedings of the "Electronic description and edition of Slavic sources" conference, 24–26 September 2002, Pomorie, Bulgaria, Sofia 2003, ISBN 951-8712-25-3, s. 319–327*
- Hult, Arne: "How can computers help us periodize the history of the Bulgarian language", i: David Birnbaum & Sarah Slevinski (red.): *Computational approaches to the study of Early and Modern Slavic languages and texts. Proceedings of the "Electronic description and edition of Slavic sources" conference, 24–26 September 2002, Pomorie, Bulgaria, Sofia 2003, ISBN 951-8712-25-3, s. 97–101*
- Lishaugen, Roar: "Ta pravá, ta naše literatura (Jiří Karásek ze Lvovic jako zakladatel české homosexuální literatury)", *Sowislosti* 2003:4, ISSN 0862-6928, s. 56–69
- Ljunggren, Magnus: "Axel Key and Friedrich Erismann/Fedor Ěrisman", i: Birgitta Englund Dimitrova & Alexander Pereswetoff-Morath (red.): *Swedish contributions to the Thirteenth international congress of Slavists, Ljubljana, 15–21 August 2003, Slavica Lundensia Supplementa 2, Lund 2003, ISBN 91-970201-2-5, ISSN 1651-3711, s. 33–50*
- Miladinović, Sonja: "Slučaj Goetze i Runeberg: Prijevod usmenog teksta", i: Birgitta Englund Dimitrova & Alexander Pereswetoff-Morath (red.): *Swedish contributions to the Thirteenth international congress of Slavists, Ljubljana, 15–21 August 2003, Slavica Lundensia Supplementa 2, Lund 2003, ISBN 91-970201-2-5, ISSN 1651-3711, s. 75–93*
- Polisky, Svetlana: "О рассказе Владимира Набокова 'Пасхальный дождь'", i: *Владимир Набоков: pro et contra. Том 2, Sankt Petersburg 2001, ISBN 5-88812-139-8, s. 587–598*
- Sandström, Anders: "The Bank of Swedish: a linguistic database",

i: David Birnbaum & Sarah Slevinski (red.): *Computational approaches to the study of Early and Modern Slavic languages and texts. Proceedings of the "Electronic description and edition of Slavic sources" conference, 24–26 September 2002, Pomorie, Bulgaria*, Sofia 2003, ISBN 951-8712-25-3, s. 91–96

Zorikhina Nilsson, Nadezjda: "Выражение отношения одновременности действий в русском и шведском языках (сопоставительный анализ союзов на основе параллельных корпусов)", i: Birgitta Englund Dimitrova & Alexander Pereswetoff-Morath (red.): *Swedish contributions to the Thirteenth international congress of Slavists, Ljubljana, 15–21 August 2003*, Slavica Lundensia Supplementa 2, Lund 2003, ISBN 91-970201-2-5, ISSN 1651-3711, s. 157–179

Forskningsområden

Ämnet spanska är placerat vid institutionen för romanska språk och är sedan 1961 självständigt examensämne inom grundutbildningen. Forskning inom det spanskspråkiga kulturområdet bedrivs vid Göteborgs universitet dels vid avdelningen för spanska dels vid iberamerikanska institutet, vilket är en fristående enhet inom avdelningen med eget ekonomiskt ansvar men underställt avdelningsnämnden.

1993 tillträdde den förste professorn i spanska och 1995 inrättades ett lektorat med språkvetenskaplig inriktning. 1998 anställdes ytterligare en universitetslektor i ämnet och 2002 kunde en biträdande lektor med litteraturvetenskaplig inriktning anställas. Hela nittio-talet har präglats av ett stort och konsekvent uppbyggnadsarbete av forskarutbildning och forskningsförberedande kurser bl. a. i uppsatshandledning. Gästlärare från utlandet har inbjudits årligen för att ge doktorandkurser och seminarier.

Inom det *litteraturvetenskapliga området* studeras spanskspråkig litteratur (kortprosa, lyrik, dramatik, essäistik och romankonst) utifrån en rad olika teoretiska grunder. Det finns en stark tradition av forskning om spanskamerikanskt 1800-tal, som utvidgats med forskning om 1900-tal och även 1600- och 1700-talslitteratur (från både Spanien och Latinamerika).

Inom det *språkvetenskapliga området* finns en tradition av korpuslingvistik och lexikologi, denna har under senare år utvidgats med forskning inom pragmatik, semantik och sociolingvistik samt jäm-

förande romansk språkvetenskap.

På det *kulturvetenskapliga området* bedrivs forskning utifrån tvärvetenskapliga utgångspunkter, där översättningsteori, studier om goticism, baskisk identitet och historiska relationer mellan Sverige och Spanien kan framhållas.

För utförligare information se avdelningens hemsida:
www.hum.gu.se/spanska/

Lärare/forskare vid avdelningen

Alvstad, Cecilia, FD: översättningsteori, litteraturreception, litteraturdidaktik

Bauhr, Gerhard, docent: framtidsuttryck, pragmatik, aspekt

Benson, Ken, professor: fenomenologi, litteraturreception, Juan Benet

Castro, Andrea, biträdande lektor: kortprosa, fantastik, litteraturreception

Söhrman, Ingmar, docent: romansk språkvetenskap, goticism, språk och etnicitet

Forskningsprojekt

El futuro en –ré e ir a + infinitivo en español peninsular hablado

Ett projektet som handlar om Tempus för framtid i modernt spanskt talspråk. Undersökningen baseras på inspelade samtal ingående i talspråkscorpusen Corpus Oral de referencia del Español Contemporáneo. Avsikten är främst att visa i vilken mån de tendenser för framtidsuttryckens användning som har iakttagits i modern litterär spanska även gör sig gällande i talspråket.

Projektledare: Bauhr, Gerhard

Projektid: 2001–2005

Finansiering: Fakultetsanslag

Nyckelord: framtidsuttryck, pragmatik, aspekt

Juan Benets författarskap i belysning av poststrukturalistisk teoribildning

Juan Benet (1927–1993) är en av de mest framstående experimentella författare från Spaniens efterkrigstid. I denna studie belyses hans hermetiska prosa med utgångspunkt från en rad teorier som byggdes upp i västvärlden under 1960-, 70- och 80-talen. I studien bevisas hur Benets prosa, trots den intellektuella isolering som författaren levde i under Franco-regimen, har starka kopplingar till dessa teorier. Genom att visa på dessa samband utvecklas en nytolkning av hans verk främst utifrån fenomenologiska utgångspunkter. Resultaten av denna forskning publiceras under 2004 på förlaget Rodopi (Amsterdam/New York).

Projektledare: Benson, Ken

Projektid: 1998–2003

Finansiering: Fakultetsanslag

Nyckelord: fenomenologi, psykoanalys, dialogism, ironi, parodi

Språklig mångfald eller enfald

I samarbete med institutionerna för tyska, avdelningen för franska och italienska samt IPD (enheten för språk och litteratur). Projektets syfte är att studera motivation och attityder till studier i moderna språk för att ytterst kunna utveckla nya undervisningsmetoder. Professor Benson har deltagit i projektet från spansk sida.

Projektledare: Dentler, Sigrid (tyska)

Projektid: 2001–2003

Finansiering: utbildningsvetenskapliga och humanistiska fakulteten (planeringsbidrag)

Nyckelord: språkdiraktik, motivation, attityd, språkinläring

Främlingskap och främmandegöring. Förhållningsätt till litteratur i universitetsundervisningen

Biträdande lektor Andrea Castro har tillsammans med professor Beata Agrell (litteraturvetenskap) varit initiativtagare till detta tvärvetenskapliga projekt, som bedrivs i samarbete med institutionerna för tyska, litteraturvetenskap och romanska språk. Projektet syftar till att öka kunskapen om hur skönlitteratur används i akademisk under-

visning i moderna språk och litteraturvetenskap. Ett grundantagande är att litteratur som kulturfenomen både ”främmandegör” det lästa och ger unika möjligheter till inövning i ”främmande” synsätt och tankeformer. Med utgångspunkt i receptions- och översättningsteori undersöks litterära texters, handboktexters och översättningars funktion i undervisningen. Till projektdeltagarna hör även FD Cecilia Alvstad och professor Ken Benson från spanska avdelningen.

Projektledare: Thorsson, Staffan (litteraturvetenskap)

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Humanistiska fakultetsnämnden och Vetenskapsrådet

Nyckelord: kanon, läsarkompetens, receptionsforskning, översättningsteori, hermeneutik

Identitet och maktlegitimering under Medeltiden. Det visigotiska arvet
Projektet behandlar krönikelitteraturen från främst Spanien där kungamakten söker legitimera både det egna maktinnehavet och rätten till återerövring av den Pyreneiska halvön genom att härleda den egna familjens och härskande klassens ursprung till visigoterna. Därmed har det visigotiska påstådda skandinaviska ursprunget kommit att spela en viktig roll i skapandet av den framväxande spanska nationella identiteten. Studien relateras även till skandinaviske krönikelitteratur från samma tid och till senare litterära hänvisningar till det visigotiska arvet i Spanien.

Projektledare: Söhrman, Ingmar och Lindkvist, Thomas (historia)

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Humanistiska fakultetsnämnden

Nyckelord: goter, maktlegitimitet, nationell identitet, Spanien, Skandinavien

Den spanske ambassadören Hernán Núñez' brev och anteckningar om Sverige under 1670- och 1680-talen

Núñez var ambassadör i Stockholm under två perioder, och hans ansenliga och välbevarade men hittills opublicerade manuskript är hittills outgivna, men av stort intresse som en kunnig samtida skildring av Karl XI:s Sverige. I projektet ingår en mindre utgåva i svensk översättning.

Projektledare: Söhrman, Ingmar

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: Sverige bilden, spansk politik, kulturkontakt

Lechugas artillerikonst

Ett projekt i samarbete med Armémuseum som innefattar en kommenterad översättning till svenska av den spanske militären Lechugas klassiska verk om artillerikonsten.

Projektledare: Söhrman, Ingmar

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Armémuseum

Nyckelord: taktik, artilleri, spansk påverkan

En kognitiv studie över uttryck för pojke/flicka och man/kvinna på franska, italienska och spanska

Ett enkät- och lexikonbaserat projekt som skall beskriva hur man uppfattar skillnaderna mellan olika språkliga uttryck för människor i relation till ålder, kön och prestige.

Projektledare: Söhrman, Ingmar

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: semantik, genus, kognitiv beskrivning

Placeringen av klitiska objektspronomen i satser med infinita verbformer modern spanska

Ett projekt om pronomenplaceringen, som baserats på en större enkätundersökning bland spanska ungdomar.

Projektledare: Söhrman, Ingmar

Projektid: 2000/2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: syntax, pragmatik, sociolingvistik

Andra forskningsaktiviteter

Avdelningen för spanska har under året varit medarrangör tillsammans med institutionen för engelska för en workshop om 'New Tendencies

in Translation Studies' den 12 december 2003. Arrangemanget finansierades av Vetenskapsrådet. FD Cecilia Alvstad var huvudansvarig och samordnare från avdelningens sida.

Ken Benson och Ingmar Söhrman är initiativtagare till I Nordiska hispanistkongressen som kommer att äga rum vid Universidad Complutense i Madrid under november 2004. Kongressen samarrangeras tillsammans med professor Timo Riiho, ansvarig för Suomen Madridin-instituutti och professor José Luis Girón, prefekt vid Facultad de Filología Española (Universidad Complutense).

Avdelningen har gästats av professor Pedro Sánchez-Prieto Borja (universidad de Alcalá) som bl. a. gav en forskarkurs i fornsvenska och spansk medeltidslitteratur. Docent Ingmar Söhrman har i utbyte gett en forskarkurs vid Alcalá-universitetet i kontrastiv lingvistik samt gästföreläst vid universitetet i Cádiz (Spanien).

Doktorsavhandlingar under arbete

Andersson, Pierre: *Attityden till kaló bland romer och payos i södra Spanien*

Nyckelord: kaló, minoritetsspråk, kodväxling

Bolander, Andreas: *Det utopiska rummet i Roa Bastos senare romankonst*

Nyckelord: Roa Bastos, utopi, makt

Järlehed, Johan: *Språk och identitet i det baskiska gaturummets text- och bildvärld 1970–2000*

Nyckelord: baskisk identitet, språk som markör, språk och bild

Miguel, Soledad: *Francisco Largo Caballeros tal (februari–juli 1936). En retorisk analys*

Nyckelord: Largo Caballero, retorik, politiskt språk

Milland, Alicia: *Konnektorernas funktion i modernt spanskt tal- och skriftspråk*

Nyckelord: konnektorer, pragmatik, samtalsanalys

Ohlson, Linda: *Spansk-engelsk kodblandning i moderna musiktexter*

Nyckelord: kodblandning, kodväxling, spanglish

Ruiz, Paloma: *Självbiografiska drag i Camilo José Celas författarskap*

Nyckelord: Cela, självbiografi, genre

Strömberg, Monica: *Arkaismer i europeisk spanska. En semantisk och diakronisk studie av ett lexikalt fält*

Nyckelord: arkaism, diakroni, semantisk förändring

Urrutia, Alejandro: *Quevedo, hans tid och hans läsare. En kontextuell läsning av skaldens kärlekslyrik*

Nyckelord: Quevedo, ideologi, paratext

Följande doktorsavhandling har framlagts under 2003:

Alvstad, Cecilia: *La traducción como mediación editorial : un estudio de 150 libros para niños y jóvenes publicados en Argentina durante 1997.*

Nyckelord: deskriptiva översättningsstudier, barnlitteratur, målkultur

Bibliografi

Alvstad, Cecilia: "Publishing Strategies of Translated Children's Literature in Argentina. A Combined Approach", i: *Meta* 48:1–2, 2003, ISSN 0026-0452, s. 266–275

Alvstad, Cecilia: "Lengua estándar en literatura infantil traducida en Argentina", i: Pascua Febles, I. et al (red.), *Traducción y Literatura Infantil*, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, CD-ROM, ISBN 84-607-7028-1

Benson, Ken: *Fenomenología del enigma. Juan Benet y el pensamiento postestructuralista*, Portada Hispánica 16, Amsterdam/New York, 2004, ISBN 90-420-1189-0, 406 s.

Benson, Ken: "Nostalgia narcicista vs. deseo subversivo: síntomas opuestos en la narrativa española reciente", i: Claudio Cifuentes Aldunate (red.), *Síntomas en la prosa hispana contemporánea 1990–2001*, University Press of Southern Denmark, 2004, ISBN 87-7838-912-7, s. 27–56.

Benson, Ken: "Del mal ontológico a la frustración cotidiana: variantes del fantástico en la narrativa española contemporánea",

- i: *Rilce.Revista de Filología Hispánica* 20.1, 2004, ISSN 0213-2370
- Benson, Ken: "La creación de un imaginario tras el ostracismo franquista: Alexis Grohmann desmenuza el laboratorio narrativo de Javier Marías", i: *Rilce.Revista de Filología Hispánica* 19.2, 2003, ISSN 0213-2370, s. 293–300
- Bolander, Andreas: "Una lectura de 'Contravida' de Roa Bastos", i: Wilhemi, Juan och Enkvist, Inger (red.) *Literatura y compromiso, Études Romanes de Lund* 70, Lunds universitet, 2003, s. 5–15
- Castro, Andrea: "La ciencia en el fantástico: 'Un fenómeno inexplicable' de Leopoldo Lugones", i: *Rilce. Revista de filología hispánica*, 19.2, 2003, ISSN 0213-2370, s. 193–204
- Järlehed, Johan: "Marcos och baskerna", i: *Glänta 2–3.03*, Göteborg 2003, ISSN 1104-5205, s. 4–12
- Järlehed, Johan: "Marcos, Garzón, ETA", översättning av brevväxling, i: *Glänta 2–3.03*, Göteborg 2003, ISSN 1104-5205, s. 13–27
- Järlehed, Johan: "'Våldsamma är de, och inte vet man var de kommer ifrån heller...' Fördom och förkunnelse i fallet *baskerna*", i: Ingmar Söhrman & Ingvar Svanberg (red.): *Minoriteter i Europa*, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3, s. 202–228
- Söhrman, Ingmar: "Rhaeto-Romance Studies", i: *The Year's Work in Modern Languages Studies* vol. 63, 2003, ISBN 19 0265 398x, ISSN 0084-4152 s. 561–567
- Söhrman, Ingmar: "Visiones e intrigas. Gustavo III y sus consejeros", i: *Enrique Martínez Ruiz et al. Dos monarquías en la Europa de la ilustración: Carlos III de España y Gustavo III de Suecia*, Madrid 2003, ISBN 84-340-1439-4, 422 s. 195–219
- Söhrman, Ingmar & Ingvar Svanberg (red.): *Minoriteter i Europa*, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3, 258 s.
- Söhrman, Ingmar & Ingvar Svanberg: "Folk och språk i Europa", i: *Minoriteter i Europa*, Stockholm 2003, ISBN 91 7843 191 3, s. 9–21
- Söhrman, Ingmar: "Kelterna i Skottland och Bretagne", i:

- Minoriteter i Europa*, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3,
s. 53–71
- Söhrman, Ingmar: "Alsace – "både och" eller "ingetdera"?", i:
Minoriteter i Europa, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3,
s. 138–149
- Söhrman, Ingmar: "De romanska alpfolket – rätoromanerna", i:
Minoriteter i Europa, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3,
s. 150–163
- Söhrman, Ingmar: "Katalanerna – ett folk i fyra länder", i:
Minoriteter i Europa, Stockholm 2004, ISBN 91 7843 191 3,
s. 188–201
- Söhrman, Ingmar: "Konferens om balkanlingvistik i S:t Petersburg
29–30 maj 2001", *Slovo* 49, Uppsala 2003, s. 91–93

Svenska språket

Forskningsområden

Forskningen vid institutionen kan grovt indelas i grenarna nordiska språk, modern svenska, svenska som andraspråk, lexikologi och språkvetenskaplig databehandling. Dessa täcker också det forsknings- och utvecklingsarbete som bedrivs vid Institutet för svenska som andraspråk respektive Språkbanken.

Modern svenska kan karakteriseras som studiet av den nutida svenskans struktur och användning. I centrum ligger nusvensk grammatik och semantik men hit hör även deldiscipliner som språksociologi, samtalsanalys, språkvård, stilistik, retorik, textlingvistik, språkinlärning och översättningsteori. Nordiska språk kan beskrivas som studiet av svenskan i ett nordiskt perspektiv samt av Norden som språkområde. Hit hör språkhistoria, nordisk filologi, ord- och namnforskning, runologi och den nordistiska språkforskningens egen historia, men också studiet av modern danska, norska, isländska och färöiska. Dialekter studeras såväl ur ett historiskt som ett samtida perspektiv.

Institutionen har ett särskilt uppdrag vad gäller svenska som andraspråk. Institutet för svenska som andraspråk ägnar sig åt forskning och utvecklingsarbete i ämnet. Forskarutbildning i svenska som andraspråk inrättades hösten 2002. Forskningen är inriktad mot flerspråkiga gymnasieungdomars språkanvändning, lågutbildade vuxnas förståelse av tal, text och bild, läroboksspråk och svenska som andraspråk i ett samhällsperspektiv.

Lexikologin studerar språkets förråd av ord, fraser, morfem och

de formella och innehållsliga relationer som råder dem emellan. Forskningen täcker såväl teoretiska aspekter som tillämpningar. Den är i första hand inriktad på svenskt material och dokumenteras kontinuerligt genom uppdatering av de lexikaliska databaserna. Språkvetenskaplig databehandling studerar språk och språkanvändning med datoriserade metoder applicerade på språkliga material, med tyngdpunkt på stora material. Centrala områden är datalexikologi och korpuslingvistik i nära samverkan med Språkbankens forskningsstödjande utvecklingsarbete.

Forskare/lärare vid institutionen

Andersson, Anders-Börje, FD: andraspråksinläring, syntax, uttal

Andersson, Lars-Gunnar, professor: syntax, semantik, sociolingvistik

Berg, Sture, FL: morfologi, nyord

Borin, Lars, professor: korpuslingvistik, språkteknologi, datorstödd språkinläring

Cederholm, Yvonne, FM: lexikologi, morfologi

Engdahl, Elisabet, docent: syntax, informationsstruktur, samtalspråk

Enström, Ingegerd, FD: svenska som andraspråk, ordinläring, testning

Gellerstam, Martin, docent: lexikologi

Hannesdóttir, Anna Helga, FD: språkhistoria, lexikografi, ”skandinaviska”

Hansen, Kirsti Dee, FD: språk och kön, kommunikation

Jóhannesson, Kristinn, cand. mag.: isländska, filologi, översättning

Johansson, Monica, FD: historisk lexikografi, historisk stilistik

Järborg, Jerker, docent: lexikologi, korpuslingvistik, textsemantik

Källström, Roger, docent: ungdomsspråk, nusvensk grammatik, språkkontakt

Landqvist, Hans, FD: fackspråk, lexikologi, sociolingvistik

Lindberg, Inger, professor: andraspråksinläring, flerspråkighet,

interaktion

Lundqvist, Aina, FD: textlingvistik, elevtexter

Lyngfelt, Benjamin, FD: syntax, textlingvistik, språkvård

Malmgren, Sven-Göran, professor: lexikologi, lexikografi, stilistik

Norén, Kerstin, docent: kognitiv semantik, lexikologi, terminologi

Norrby, Catrin, FD (tjl.): interaktionell sociolingvistik, ungdomsspråk, främmandespråksinläring

Ralph, Bo, professor: språkhistoria, internationell svenska, nordistikens ämneshistoria

Rogström, Lena, FD: lexikologi, språkhistoria

Toporowska Gronostaj, Maria, FD: lexikologi, lexikografi, valens

Wallgren Hemlin, Barbro, FD: retorik, homiletik, filologi

Forskningsprojekt

Världens ordbok – olika sätt att beskriva olika betydelser hos samma ord

I projektet jämförs lexikografiska, lexikologiska och kognitivt semantiska analyser av polysema ord, och synteser föreslås. Semantiska regelbundenheter kommer att presenteras i en semantisk grammatik. Medarbetare: Lena Ekberg, Jerker Järborg och Ingrid Sahlin.

Projektledare: Norén, Kerstin

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond

Nyckelord: kognitiv semantik, polysemi, lexikologi

Fysikens språk

Det tvärvetenskapliga projektet undersöker polysemisk variation hos facktermer bland en grupp specialister. Medarbetare: Maj-Lis Häggquist.

Projektledare: Norén, Kerstin

Projektid: 2000–

Finansiering: Wilhelm och Martina Lundgrens vetenskapsfond, Adlerbertska forskningsfonden, Längmanska kulturfonden

Nyckelord: terminologi, naturvetenskap, didaktik

Samtalsspråkets grammatik

Samarbetsprojekt mellan Uppsala, Linköping, Helsingfors och Göteborg. Syftet med projektet är att undersöka relationen och spelet mellan den sociala interaktionens struktur och den grammatiska strukturen hos de yttranden som fälls i samtalet. Teoretiskt och metodologiskt bygger projektet på sociologisk samtalsanalys och olika varianter av funktionell grammatik. Det empiriska materialet utgörs av video- och audioinspelningar av naturligt förekommande samtalsituationer. Medarbetare: Susanna Karlsson, Jenny Nilsson, Catrin Norrby och Karolina Wirdenäs.

Projektledare: Engdahl, Elisabet

Projektid: 2000–2004

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: talspråk, interaktion, samtalsanalys, grammatik

Svenska Akademiens språkhistoria

Projektet bygger på en kritisk undersökning av det historiska källmaterialet och nyare teorier om språkförändring. Projektet skall resultera i en medelstor handbok, Svenska språkhistoria i nordiskt perspektiv.

Projektledare: Ralph, Bo

Finansiering: Svenska Akademien

Projektid: 1998–2006

Nyckelord: svensk språkhistoria, nordiskt perspektiv

Svenskans böjningssystem – mellan kaos och balans

Projektet syftar till en fullständig kartläggning av den moderna svenskans systematiska morfologiska variation och en analys av den historiska utveckling som lett fram till den nutida situationen. Medarbetare: Kerstin Nóren, Sture Berg och Ingrid Sahlin.

Projektledare: Ralph, Bo

Finansiering: Vetenskapsrådet

Projektid: 2000–2004

Nyckelord: svensk böjningsmorfologi, språkhistoria, morfologisk variation

Handbok i språkriktighet

Svenska språknämndens projekt behandlar både klassiska och nyare

språkriktighetsproblem (t.ex. Kan det heta ”större än mig”? Går det bra att skriva ”kommer resa”?). Boken, som beräknas bli färdig under 2004, ger fylliga grammatiska beskrivningar, inventerar argumenten för och emot olika uttryckssätt, och alla artiklar avslutas med en rekommendation. Sammantaget ska detta ge en bred förståelse för hur man handskas med språkriktighetsproblem. Medarbetare från institutionen är Maia Andréasson och Benjamin Lyngfelt

Projektledare: Svanlund, Jan

Projektid: –2004

Finansiering: Svenska språknämnden

Att bli övertygad från predikstolen

Projektet är en retoriskt inriktad analys av mottagarreaktioner vid gudstjänster inom Svenska kyrkan undersöker predikans inverkan i fråga om bl.a. avsett och förmedlat budskap, minnesbarhet och lyssningsbarhet.

Projektledare: Wallgren Hemlin, Barbro

Finansiering: Knut och Alice Wallenbergs stiftelse samt Svenska kyrkans forskningsråd

Projektid: 2000–

Nyckelord: retorik, homiletik, mottagarreaktioner

Esaias Tegnér's andliga tal - en vetenskaplig, kommenterad utgåva.

Projektet utförs på uppdrag av Tegnér'samfundet. Det avses resultera i två tryckta verk, dels talen med en textkritisk och kortfattad saklig kommentar, dels en volym som ur retorisk, stilistisk, teologisk och kulturhistorisk synvinkel belyser de olika grupperna av tal, t.ex. prästvigningstal, visitationstal och predikningar.

Projektledare: Wallgren Hemlin, Barbro

Projektid: 2003–2006

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: retorik, andliga tal, textutgivning

Språk och språkbruk bland ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer

Projektet har till syfte att beskriva, analysera och jämföra ungdomsvarianteter av svenska som används i områden med mycket hög andel invånare med utländsk bakgrund i Göteborg, Malmö och Stockholm.

Analys och jämförelser gäller uttal, grammatik, ordförråd och diskurs såväl som pragmatiska aspekter hos varieteterna. Projektet genomförs i samarbete med Lunds och Stockholms universitet. Medarbetare: Roger Källström, Tore Otterup och Sofia Tingsell.

Projektledare: Lindberg, Inger

Projektid: 2001–2006

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond

Nyckelord: ungdomsspråk, svenska som andraspråk, språklig variation

Flerspråkiga städer

Projektet startades under det europeiska språkåret 2001 i sex EU-länder, däribland Sverige, som kartlägger vilka språk som i och utanför skolan används och/eller studeras av elever i åldern 6–12 år.

Projektledare: Nygren-Junkin, Lilian (svenska delen)

Finansiering: European Cultural Foundation

Nyckelord: flerspråkighet, skolspråk, språkanvändning

Kortutbildade invandras och analfabeters möte med text och bild – språkliga och kulturella aspekter på delaktighet och demokrati

Projektet har till syfte att undersöka språkliga och kulturella aspekter på vuxna kortutbildade invandras möjligheter till integration och delaktighet i samhällslivet. I projektet utgår man från hur en grupp invandrare – såväl analfabeter som kortutbildade – uppfattar och agerar på information, samhällsdiskurs, texter och bilder som de möter såväl i sfi-undervisningen som i sitt dagliga liv. Utifrån ett sociokulturellt synsätt och ett kritiskt perspektiv studeras deltagarnas läs- och skrivpraktiker mot bakgrund av deras tidigare erfarenheter och i relation till de krav som ställs i det svenska samhället. Intresset riktas även mot hur man i undervisningen förbereder deltagarna för ett aktivt deltagande i samhällslivet utifrån deltagarnas olika förutsättningar, önskemål och planer. Medarbetare: Inger Lindberg, Marie Carlsson och Inga-Lena Rydén.

Projektledare: Franker, Qarin

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Myndigheten för Skolutveckling

Nyckelord: litteracitet, kortutbildad, sfi, demokrati, delaktighet

En korpusbaserad studie av ordförrådet i läromedel

Syftet med detta projekt är att framställa ordlistor med uppgifter om frekvens och spridning för ord i vanligt förekommande läromedel i grundskolans ämnesundervisning. Ordlistorna kan läggas till grund för en mer systematisk och effektiv undervisning och inläring av ett skolrelaterat och skolrelevant ordförråd för elever med svenska som andraspråk. Studien syftar även till att tillhandahålla empiriska data för mer detaljerade och systematiska studier av autentisk skolrelaterad språkanvändning som underlag för varierande didaktiska tillämpningar. Studien syftar slutligen till att relatera frekvensundervisningens resultat till lärares prioriteringar av ord i undervisningen och elevers uppfattning ordens svårighet. Medarbetare: Jerker Järborg, Dimitrios Kokkinakis, Sofie Johansson-Kokkinakis och Margareta Holmegaard.

Projektledare: Lindberg, Inger

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Institutet för svenska som andraspråk

Nyckelord: läromedel, NO/SO-ämnen, skolrelaterat ordförråd, korpusstudie, svenska som andraspråk

Språkbanken har sedan många år fungerat som forskningsstödande organ vid institutionen men också vid fakulteten och på ett nationellt plan. Syftet är att insamla, bearbeta och tillhandahålla textmaterial för i första hand språkvetenskapligt bruk. Tyngdpunkten ligger på modern svenska men det finns även stora material på andra språk och från andra tidsperioder (bl.a. medeltidssvenska och 1800-tals-svenska). Textmaterialen omfattar ungefär 150 miljoner löpande ord, tillgängliga i konkordansform över Internet. Bland serviceuppdragen märks främst meningslänkning av parallella texter. Medarbetare: Torgny Rasmark och Karin Warmenius

Föreståndare: Borin, Lars

Projektid: 1975–

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: lingvistiska resurser, korpusar, elektroniska lexikon, språkteknologi

Språkbankens arkiv för länkade texter (SALT)

Samarbetsprojekt med deltagande av flera språkinstitutioner vid fakulteten. Syftet är att bygga upp en basresurs av parallella texter (originaltext och översättning, länkade mening för mening) mellan å ena sidan svenska, å andra sidan tyska, nederländska, franska, italienska, ryska respektive engelska. Arkivet skall kunna användas för olika typer av kontrastiv språkforskning och översättningsforskning och göras elektroniskt tillgängligt för vetenskapligt bruk. Medarbetare: Karin Warmenius.

Projektledare: Gellerstam, Martin

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond

Projektid: 2001–2003

Nyckelord: lingvistiska resurser, korpusar, parallellkorpusar, språkteknologi

IT-baserat kollaborativt lärande i grammatik

Samarbetsprojekt mellan Uppsala (lingvistik och filologi, informations-teknologi), Stockholm (lingvistik) och Göteborg (svenska språket). Projektet syftar till utveckling av ett datorbaserat stöd för undervisning i grammatik på universitetsnivå.

Projektledare på institutionen: Borin, Lars

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Distum (numera av Rådet för högskoleutbildning)

Nyckelord: e-utbildning, datorstödd språkinläring, språkteknologi, grammatik, lingvistik

CrossCheck, Språkgranskningsverktyg för svenska andraspråksskribenter

Samarbetsprojekt mellan KTH (NADA), Stockholm (lingvistik) och Göteborg (svenska språket). Projektet syftar till utveckling av ett språkgranskningsverktyg (med stavnings- och grammatikkontroll) speciellt utformat för den som skriver på svenska men inte har det som modersmål. I projektet ingår insamling av en varierad svensk skriftlig inlärningskorpus (*SVANTE, SVenska ANdraspråksTExter*).

Projektledare (vid institutionen): Borin, Lars

Projektid: 2001–2004

Finansiering: Vinnova

Nyckelord: inlärarkorpusar, korpusar, automatisk språkgranskning, språkteknologi, svenska som andraspråk

O.S.A.

Projektet arbetar med överföring av Svenska Akademiens ordbok över svenska språket till en välstrukturerad databas. Den nuvarande huvuduppgiften är att strukturera materialet så att komplicerade sökningar underlättas. Den första versionen av databasen publicerades på Internet i maj 1999. Antalet sökningar per månad är c:a 150 000 och ökar kontinuerligt. Medarbetare: Annika Kjellandsson, Daniel Berg och Susanne Mankner.

Projektledare: Rydstedt, Rudolf

Projektid: 1982–

Finansiering: Svenska Akademien

Nyckelord: lexikologi, språkhistoria, betydelseutveckling, morfologi, lexikalisk databas

SAOL

Projektet uppdaterar och förbättrar numera kontinuerligt de databaser som ligger till grund för nya upplagor (närmast 13:e upplagan) av Svenska Akademiens ordlista. En fullformsdatabas baserad på SAOL, Svensk morfologisk databas (SMDB), har gjorts elektroniskt tillgänglig för internt bruk. Databasen har under året använts för en preliminär morfologisk taggning och lemmatisering av Språkbankens material och för bl.a. framtagning av nyord i SAOL och utsortering av föråldrade ord. Material till en cd över samtliga ordformer i SAOL 12, avsedd för stavningskontroll, har tagits fram. SAOL 12 har under året lagts ut på Internet. Medarbetare: Sture Berg och Christian Sjögreen.

Projektledare: Gellerstam, Martin

Projektid: 1984–

Finansiering: Svenska Akademien

Nyckelord: lexikografi, morfologi, databasuppbyggnad

Svensk ordbok

Projektet utgår från den lexikografiska databas som utvecklades inom projektet Nationalencyklopedins ordbok och dess föregångare.

Projektet syftar till en löpande uppdatering av databasen och till förfining av flera av dess informationskategorier, bl.a. etymologier, dateringar av förstabelägg och källhänvisningar, allt med sikte på en fjärde upplaga av Svensk ordbok. Medarbetare: Sven-Göran Malmgren, Sture Berg, Marika Lagervall, Sven Lövfors, Christian Sjögren, Lennart Tegner och Maria Toporowska Gronostaj.

Projektledare: Allén, Sture

Projektid: 2001–2006

Finansiering: Svenska Akademien

Nyckelord: lexikologi, lexikalisk, databas, etymologi, datering

ORDAT

Syftet med projektet är att ge en översikt över det svenska ordförrådets utveckling 1800–2000. Medarbetare: Yvonne Cederholm, Hans Landqvist, Thorwald Lorentzon och Susanne Mankner. Ytterligare sex forskare från andra institutioner deltog i projektet.

Projektledare: Malmgren, Sven-Göran

Projektid: 2000–2003

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond (Kulturvetenskapliga donationen)

Nyckelord: ordförråd, lånord, ordbildning, betydelseförändring, ordfrekvenser

Lexikalisk betydelse och användningsbetydelse (LBAB)

Projektet undersöker hur väl betydelseenheter (lexemen) i den lexikologiska databasen GLDB-SDB täcker de faktiska användningarna i en stor textkorpus. Projektets resultat blir dels en större, semantiskt disambiguerad korpus, dels åtskilliga systematiska förbättringar av databasen. En delundersökning ägnas åt semantiken hos tillfälliga sammansättningar. Medarbetare: Yvonne Cederholm, Catarina Røjder och Maria Toporowska Gronostaj.

Projektledare: Järborg, Jerker

Projektid: 1998–2003

Finansiering: Vetenskapsrådet (HSFR)

Nyckelord: lexikologi, semantik, korpuslingvistik, disambiguering

Doktorsavhandlingar under arbete

Nordiska språk:

Andersson, Peter: *Utvecklingen av epistemiskt modala lexem i svenskan*

Nyckelord: grammatikalisering, modalitet, språkförändring

Andréasson, Maia: *Satsadverbial och ordföljd i mittfältet i svenska satser*

Nyckelord: adverbial, syntax, ordföljd

Bergström, Annika: *En kognitiv-semantisk studie av temperatur i svenska språket i konkret och abstrakt användning*

Nyckelord: kognitiv semantik, temperaturord, metaforer

Fernberg, Magnus: *Kåseristil*

Nyckelord: stilistik, textanalys

Fröjd, Per: *Ungdomars läsning*

Nyckelord: läsning, läshastighet, läsförståelse

Grönberg, Anna Gunnarsdotter: *Språk, identitet och livsstil på Alströmergymnasiet i Alingsås*

Nyckelord: dialekter, ungdomsspråk, språkförändring

Karlsson, Susanna: *Modalitet i talspråk*

Nyckelord: samtalsanalys, interaktionell lingvistik, modalitet

Korpus, Einar: *Det köpta ordet. Språket i belönad svensk reklam 1975–2000*

Nyckelord: textanalys, reklamspråk

Lagervall, Marika: *De modala hjälpverbens historiska utveckling i svenskan och med jämförelser i de andra nordiska språken*

Nyckelord: språkhistoria, modalitet, hjälpverb

Lorentzon, Thorwald: *Politiskt språk*

Nyckelord: retorik, politiskt språk, textanalys

Lövfors, Sven: *Runor och kontext*

Nyckelord: runforskning

Magnusson, Erik: *Ordföljden i satsens inledning. En diakronisk studie av svenskan*

Nyckelord: språkhistoria, syntax, ordföljd

Nilsson, Jenny: *Adverb i talad svenska*

Nyckelord: samtalsanalys, ungdomsspråk, adverbial

Ohlsson, Claes: *Du sparar till din pension. Om domesticering av finansprodukter*

Nyckelord: textanalys, diskursanalys, finansprodukter

Rydstedt, Rudolf: *Meningsbyggnad ur tolkningssynpunkt*

Nyckelord: tolkning, kognitiv semantik, syntax

Röjder, Catarina: *Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län, band 19:1. Bebyggelsenamnen i Tanums härad*

Nyckelord: ortnamn, namnforskning, Bohuslän

Sköldberg, Emma: *Innehålls- och uttrycksmässig variation hos svenska idiom*

Nyckelord: idiom, fraser, lexikalisering

Tingsell, Sofia: *Funktionella aspekter på reflexivitet i ungdomsspråk i flerspråkiga storstadsmiljöer*

Nyckelord: ungdomsspråk, tvåspråkighet, syntax

Svenska som andraspråk:

Franker, Qarin: *Lågutbildade invandrare och analfabeters möte med text och bild – språkliga och kulturella aspekter på delaktighet och demokrati*

Nyckelord: andraspråksinlärning, alfabetisering, tvåspråkighet

Otterup, Tore: *Språk, språkinlärning och språkanvändning hos ungdomar i flerspråkiga storstadsområden*

Nyckelord: sociolingvistik, tvåspråkighet, andraspråksinlärning

Språkvetenskaplig databehandling:

Cederholm, Yvonne: *En diakron morfologisk databas för forn- och nysvenska*

Nyckelord: språkhistoria, morfologi

Fridlund, Anneli: *Ordnegationer*

Nyckelord: semantik

Olsson, Fredrik: *Portability issues in information refinement*
Nyckelord: informationsextraktion, språkteknologi”

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Hansen, Kirsti Dee: *Brugen af maskulinum i færøsk*

Johansson Kokkinakis, Sofie: *En studie över påverkande faktorer i ordklasstaggning. Baserad på taggning av svensk text med epos*

Johnson, Rakel: *Skrivaren och språket*

Andra forskningsaktiviteter

Institutet för svenska som andraspråk har inlett ett samarbete med Utrecht University of Professional Education, Faculty of education. Tillsammans planeras ett nätverk inom lärarutbildningarna för att utbyta kunskaper om språkutvecklande ämnesundervisning (content based instruction).

SALETEK, Samisk lexikografi och språkteknologi, är ett nordiskt nätverk som syftar till att främja utvecklingen av språkteknologiresurser – främst lexikala resurser – för de samiska språken. Nätverket har deltagare från Finland, Norge och Sverige.

NTN, Nordiskt trädbanksnätverk, är ett nordiskt nätverk för att samordna utveckling av trädbanker (syntaktiskt analyserade korpusar), inklusive parallella trädbanker, och trädbanksverktyg för språken i Norden.

Institutionen deltar i *Nomen Nescio (NN)*, ett nordiskt nätverk för namnigenkänning. Nätverkets övergripande syfte är att utveckla en resursbas av kunskap, standarder och konkreta verktyg för namnigenkänning i och för de nordiska språken samt att knyta samman fyra forskningsmiljöer i Sverige, Norge och Danmark.

SPINN, Språkteknologi och Informationssökning i Norden, är ett nätverk vars målsättning är att främja samarbetet och utbyta erfarenheter mellan forskare i Norden som arbetar med att bygga upp språkteknologiska lexikon för innehållsbaserad informationssökning och som konstruerar innehållsbaserade sökmotorer. SPINN har under 2003

anordnat kurser för doktorander i ämnet allmän och datamaskinell lexikografi.

Institutionen var medarrangör av symposiet *Communication across cultural boundaries*, Göteborg 2–3 augusti 2003.

Institutionen är huvudansvarig för utgivningen av tidskriften *LexicoNordica* (tidskrift om lexikografi i Norden).

I november 2003 anordnades konferensen *langue.doc* med stöd från Humanistiska fakultetsnämnden. Konferensen riktade sig till doktorander med språketenskaplig inriktning.

Bibliografi

- Andersson, Lars-Gunnar: ”Swedish”, i: Thorsten Roelcke (red.): *Variation Typology. A Typological handbook of European Languages Past and Present*, Berlin 2003, ISBN 3-11-016083-8, s. 183–199
- Andersson, Lars-Gunnar: ”Jag är studierektor. Om en ideologisk språkförändring”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 1–8
- Borin, Lars and Sara Gustavsson: ”Separating the chaff from the wheat: creating evaluation standards for web-based language training resources”, i: Bengt Nykvist (red.): *The LingoNet project. Language learning supported by the Internet*. Dept. of Humanities, Mid Sweden University, Rapport nr 14, Härnösand 2003, ISBN 91-87908-55-7, ISSN 1650-9684, s. 9–21
- Borin, Lars: ”Finding the princes in the pond: Evaluating web-based language learning resources – a literature roadmap”, i: Bengt Nykvist (red.): *The LingoNet project. Language learning supported by the Internet*. Dept. of Humanities, Mid Sweden University, Rapport nr 14, Härnösand 2003, ISBN 91-87908-55-7, ISSN 1650-9684, s. 22–33
- Börjars, Kersti, Elisabet Engdahl och Maia Andréasson: ”Subject and Object Positions in Swedish”, i: Butt, Miriam och Tracy Holloway King (red.): *Proceedings of the LFG03 Conference*, CSLI Publications 2003, ISSN 1098-6782, 16 s.

- Engdahl, Elisabet: "Med fokus på subjektet", i: L-O. Delsing, C. Falk, G. Josefsson & H. Sigurðsson (red.): *Grammatik i fokus. Festskrift till Christer Platzack den 18 november 2003*, Vol. 2, Lund 2003, ISBN 91-631-5471-5, s. 95–105
- Franker, Qarin: "Litteracitet – en fråga om demokrati och delaktighet", i: *Besyv: Andetsprogstilegnelse og Alfabetisering – et temanummer om spor 1*. Dansk Magisterforening – sektion 45, nr.12, Köpenhamn 2003, ISSN 1395-3640, s. 19
- Franker, Qarin: "Äntligen kan jag läsa. Om vuxna invandrades litteracitet i det svenska samhället", i: *KRUT, Kritisk utbildningstidskrift*, nr 108, Stockholm 2003, ISSN 0347-5409, s. 25
- Fernberg, Magnus & Per Holmberg: "Modala val kring glad punkt. En positioneringsanalys av ett kåseri", i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 38–50
- Gellerstam, Martin & Sven-Göran Malmgren: "Första svenska ordboken – tankar bakom en barnordbok", i: Zakaris Svabo Hansen och Anfinnur Johansen (red.): *Nordiska studier i lexikografi. 6. Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Tórshavn 21.–25. august 2001*, Tórshavn 2003, ISBN 99918-3-135-5, s. 93–100
- Gellerstam, Martin: "Lite unikt och lite roligt", i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 51–57
- Gellerstam, Martin: "Anpassningen av lånord i Svenska Akademiens ordlista", i: Helge Sandøy (red.): *Med "bil" i Norden i 100 år. Ordllaging og tilpassing av utlandske ord*, Oslo 2003, ISBN 82-7099-380-8, s. 64–72
- Gellerstam, Martin: "Nya reseparlörer", i: *LexicoNordica* 10/2003, ISSN 0805-2735, s. 139–141
- Grönberg, Anna Gunnarsdotter: "Kvartal(s)skrift?", i: *Svensk teologisk kvartalskrift 2/2003*, Lund 2003, ISSN 0039-6761, s. 7
- Grönberg, Anna Gunnarsdotter: "Tid och tidlöshet. En tidsresa genom isländsk 1900-talslitteratur", i: *Texten framför allt*.

- Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 58–67
- Grönberg, Anna Gunnarsdotter: ”Meritvärdering ur jämställdhetsperspektiv: Språket i sakkunnigutlåtanden”, i: *Jämställdhetskommitténs skriftserie 8*, Göteborg 2003, ISBN 91-973921-7-0, ISSN 1404-9120, 97 s.
- Grönberg, Anna Gunnarsdotter: ”[Rec. av] Ulla-Britt Kotsinas: Lever Ekensnacket? Om äldre och nyare Stockholms slang”, Uppsala 2001, i: *Svenska landsmål och svenskt folkliv* 2003, Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur, Uppsala 2003, ISSN 0347-1837, s. 177–181
- Hannedóttir, Anna Helga: ”’Tígh gánga ock icke illa’. Sa man så på 1500-talet?”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 68–75
- Hansen, Kirsti Dee: *Brugen af maskulinum i færøsk*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-23-0, 319 s.
- Johansson, Monica: ”Också en språklig anpassning”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 82–93
- Johansson Kokkinakis, Sofie: *En studie över påverkande faktorer i ordklasstagning. Baserad på taggning av svensk text med epos*, Göteborg 2003, 221 s.
- Johnson, Rakel: *Skrivaren och språket*. Göteborg 2003, ISBN 91-87850-22-2, 319 s.
- Karlsson, Susanna: ”Interactional uses for an epistemic marker: the case of ’Jag Tycker’/’Tycker Jag’ in Swedish”, i: *Melbourne Papers in Linguistics and Applied Linguistics* Vol. 3, 2003:1, ISSN 1443-6914, s. 5–23
- Goddard, Cliff & Susanna Karlsson: ”Re-thinking THINK: Contrastive semantics of Swedish and English”, i: Proceedings of the 2003 Conference of the Australian Linguistic Society <http://www.newcastle.edu.au/school/lang-media/news/als2003/conference_proceedings/cGoddard&sKarlsson.pdf>, s. 1–8
- Källström, Roger: ”Ett språkligt genombrott?”, i: *Texten framför*

- allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 94–102
- Landqvist, Hans: Abolition, militärmål, rusdryck *och* kåkfarare. *Studier i ett svenskt juridiskt ordförråd 1800–2000*, Rapporter från ORDAT 20, Göteborg 2003, ISSN 1650-2582, 200 s.
- Landqvist, Hans: ”Arv och lån. Juridiska termer, ord och fraser i svenskan 1800–2000”, i: Svante Lagman, Stig Örjan Ohlsson & Viivika Voodla (red.): *Studier i svensk språkhistoria 7. Svenska språkets historia i Östersjöområdet*, Nordistica Tartuensia 7, Tartu 2002, ISBN 9985-56-706-4, s. 227–239
- Landqvist Hans: ”[Review of] Heikki E. S. Mattila (red.): The Development of Legal Language. Papers from an international Symposium held at the University of Lapland, September 13–15, 2000. Helsinki: Kauppakaari. Finnish Lawyers’ Publishing 2002”, i: *Hermes. Journal of Linguistics* 31, Århus 2003, ISSN 0904-1699, s. 219–227
- Landqvist, Hans & Emma Sköldbberg: ”*Små, små ord av kärlek och -rr-*. Några ord om en spalt och en signatur”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*. Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 103–114
- Landqvist, Hans: ”Swedish legal vocabulary in the 19th and 20th centuries – Some aspects on indigenous words and loan-words”, i: Koskela, Merja et al. (red.): *Porta Scientiae I–II. Lingua specialis. Proceedings from the 13th European Symposium on LSP*, Proceedings of the University of Vaasa. Reports 95, Vaasa 2002, ISBN 951-863-980-0, s. 97–108
- Landqvist, Hans (red. tillsammans med Cecilia Alvstad, Sven Ekblad, Monica Haglund-Dragic, Lars Lindvall, Sven-Göran Malmgren & Mall Stålhammar): *Texter emellan 5. Examensarbeten vid översättarutbildningen 2001–2003*, Översättningsstudier vid Göteborgs Universitet 5, Göteborg 2003, ISSN 1404-1065, 363 s.
- Lindberg, Inger: ”Andraspråksresan”, i: *SOU 2003:77, Vidare vägar och vägen vidare – svenska som andraspråk för samhälls- och arbetsliv*. Utbildningsdepartementet, ISBN 91-38-21917-4

- Lindfors Viklund Maja: ”Spännande texter”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 115–126
- Lyngfelt, Benjamin: ”Subjektsregeln finns inte”, i: *Språkvård 1/03*, ISSN 0038-8440, s. 16–22
- Lyngfelt, Benjamin: ”Samordnande att – en talspråklig sambandsmarkör sedd från ett syntaktiskt perspektiv” i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 139–149
- Magnusson, Erik: ”Subject Omission and Verb Initial Declaratives in Swedish”, i: Christer Platzack (red.), *Working Papers in Scandinavian Syntax 71*, Lund 2003, s. 103–143
- Malmgren, Sven-Göran: ”Torde, jobb, väldigt och några andra. Om frekvensförändringar i svenskans centralaste vokabulär under 1800- och 1900-talet”, i: Kajsa Alanen, Carl-Eric Johansson & Kristina Nikula (red.): *Från ord till handling* (Nordistica Tamperensia 3), Tammerfors 2003, ISBN 1238-4720, ISSN 951-44-5729-3, s. 169–184
- Malmgren, Sven-Göran: ”Tendenser i svensk ordbildning 1750–2000”, i: Svante Lagman, Stig Örjan Olsson & Viivika Voodla (red.): *Svenska språkets historia i Östersjöområdet* (Nordistica Tartuensia 7), Tartu 2003, ISBN 9985-56-706-4, ISSN 1406-6149, s. 241–251
- Malmgren, Sven-Göran: ”Korpus 2000 – ett genombrott för tillämpad nordisk språkteknologi”, i: *Språkbruk 3/2003*, ISSN 0358-9293, s. 22–24
- Malmgren, Sven-Göran: ”Ondskans axelmakter – och lögnens. Retorik och motretorik i Irakkonflikten”, i: *Retorikmagasinet 20/2003*, ISSN 1403-9052, s. 13–18
- Malmgren, Sven-Göran: ”När Bo Dockered gjorde en Erik Åsbrink. Om verbfraser med aktionella eponymer”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 150–157
- Malmgren, Sven-Göran: ”Valideringsperson, validand ... . Nomina

- patientis revisited”, i: Sven-Göran Malmgren & Arne Olofsson (red.): *Åtta ordbildningsstudier*, s. 75–79
- Malmgren, Sven-Göran: ”En fyrspråkig 1700-talsordbok och dess bakgrund” [rec. av L. Larsson, Varifrån kom svenskan? Om den svenska vokabulären i en fyrspråkig ordbok utgiven i Riga 1705]”, i: *LexicoNordica* 10/2003, ISSN 0805-2735, s. 151–158
- Malmgren, Sven-Göran (tills. med Henning Bergenholtz): ”Förord”, i: *LexicoNordica* 10/2003, ISSN 0805-2735, s. 1–5
- Malmgren, Sven-Göran & Arne Olofsson (red.): *Åtta ordbildningsstudier*, (Rapporter från ORDAT 22), Göteborg 2003, ISSN 1650-2582, 108 s.
- Nilsson, Jenny & Sofia Tingsell: ”En pensionerad tant?”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*. Göteborgs 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 158–163
- Norén, Kerstin: ”Vad är bra? Reflektioner över kursvärderingar av kursen ’Skriva i yrkeslivet’”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 170–173
- Norrby, Catrin: ”Att köpa hus på engelska eller svenska. Texttypen bostadsannons i ett komparativt perspektiv”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*. Göteborgs 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 174–185
- Otterup, Tore: ”From Monolingualism to Multilingualism – the Swedish example”, i: Elisabeth Furch (red.): *C.A.N.E. Cultural Awareness in Europe. A Reflection of Cultural Diversity in Europe*, Wien 2003, ISBN 3-902285-17-6, s. 160–188
- Ralph, Bo: ”Tysta minnen. Ur en svensk språkhistoria i nordiskt perspektiv under arbete”, i: *Svenska Akademiens handlingar från år 1986. Trettioandra delen 2002*, Stockholm 2003, ISBN 91-301053-0, ISSN 0349-4543, s. 97–132
- Ralph, Bo: ”Runstenar öster och väster om havet – en innehållslänk”, i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 196–209

- Ralph, Bo: "Mycket väsen", i: Lars-Olof Delsing, Cecilia Falk, Gunlög Josefsson & Halldór Á. Sigurðsson (red.): *Grammatik i fokus. Festskrift till Christer Platzack den 18 november 2003*, volym I, Lund 2003, ISBN 91-631-4570-7, s. 135–144
- Rogström, Lena: "Kvinnor och sportspråk", i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 210–220
- Wallgren Hemlin, Barbro: Men du ved vel at jeg er lille? i: *Retorikmagasinet* 47:2003, ISSN 0908-7923, s. 22–30
- Wallgren Hemlin, Barbro: "10 Nordic Studies". Recension av Ten Nordic Studies in the History of Rhetoric, vol. 1, i: *Rhetorica Scandinavica* 25/2003, ISSN 1397-0534, s. 65–70
- Wallgren Hemlin, Barbro: Övertyga med predikan, i: *Svensk Kyrkotidning* 29–30:2003, ISSN 0346-2153, s. 350–355
- Wallgren Hemlin, Barbro: Sträng biskop visiterar – Tegnér talar i Agunnaryds kyrka 1830, i: Vinge, Louise (red.): *Tegnér och retoriken*, Lund och Åstorp 2003, ISBN 91-974078-4-4, s. 175–207
- Wallgren Hemlin, Barbro: "Politik och juridik i ung tappning. Om små barns argumentation", i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 230–245
- Wirdenäs, Karolina: "Musik som madeleinekaka? Om att minnas tillsammans", i: *Texten framför allt. Festskrift till Aina Lundqvist på 65-årsdagen den 11 september 2003*, Göteborg 2003, ISBN 91-87850-24-9, s. 246–255

Teoretisk filosofi

Forskningsområden

Sedan 1893 har det i Göteborg funnits en professur i filosofi. Den nuvarande uppdelningen i teoretisk och praktisk filosofi genomfördes 1951. Från 1979 omvandlades professuren i filosofi till en professur i teoretisk filosofi. En professur i logik tillkom 1992 och en i praktisk filosofi tillkom 1995. (Se också Logik och Praktisk filosofi.)

Forskning inom teoretisk filosofi har under 2003 bedrivits i bl.a. kunskapsteori, vetenskapsfilosofi för enskilda discipliner inom medicin, naturvetenskap och humaniora, perceptions- och medvetandefilosofi, kognitionsvetenskap, beslutsteori, fenomenologi, språkfilosofi och semantik.

Forskare/lärare i ämnet

Haglund, Björn, FD: språkfilosofi, teori för språkanvändare, datalingvistik

Malmgren, Helge, professor: medvetandefilosofi, medicinsk vetenskapsteori, artificiella neurala nätverk

Tolland, Anders, FD: kunskapsteori, normativ etik, politisk filosofi

Westerståhl, Dag, professor: språkfilosofi, formell semantik, logik

Åberg, Claes, docent (tjl.): fysikens filosofi, kvantmekanik och filosofi

Forskningsprojekt

Relativism

Projektet involverar 16 forskare, varav 5 doktorander, från teoretisk och praktisk filosofi i Göteborg, idéhistoria i Göteborg, och praktisk filosofi i Stockholm. Relativism beträffande sanning, kunskap, moral m.m. är idag en vanlig ståndpunkt, såväl inom olika filosofiska traditioner som utanför filosofin. Insikten om diversiteten hos olika kulturer, begrepps- och normsystem, och om hur dessa är kodifierade inom olika språkgemenskaper, leder naturligt till frågor om relativism. Om normer är relativa, kan de jämföras? Är alla normer likvärdiga, eller finns det somliga som inte kan/bör "relativiseras"? Dessa frågor blir särskilt aktuella i samhällen som våra, där befolkningsgrupper med olika kulturer, språk och normsystem måste söka leva tillsammans. Det är emellertid långtifrån självklart precis vilka relativistiska konsekvenser som följer av existerande olikheter. Man måste skilja ytliga former av relativism, där man lägger till "för oss" eller "i vår kultur" efter alla hävdanden och konkluderar att eftersom absoluta kriterier saknas är alla svar lika bra, att sanning inte existerar, etc., från de genuint problematiska och intressanta frågorna i relativismens problemkomplex. Projektet syftar dels till att lyfta fram, formulera och klarlägga gemensamma strukturer och resonemang som återkommer i diskussionen om relativism, dels att studera ett antal konkreta frågeställningar inom detta problemkomplex.

Projektledare: Westerståhl, Dag

Projektid: 2002–2005

Finansiering: Riksbankens Jubileumsfond

Nyckelord: relativism, moral, kunskap, sanning, mening

Semantisk flertydighet

Projektet studerar fenomenet flertydighet ur olika aspekter, med fokus kring frågor som: Varför är flertydighet så vanligt förekommande i naturliga språk? Ställer det till problem vid språklig kommunikation (som det gör inom datorlingvistik), eller gör det tvärtom kommunikation effektivare?

Haglund: Översikt över hur flertydighet hanterats inom olika dator-

implementerade system för produktion och förståelse av språkliga uttryck.

Westerståhl: Undersökning av hur flertydighet, liksom olika former av kontextberoende, (tvärtemot vad som ofta antas) är förenligt med kompositionalitetsprincipen, Detta arbete överlappar till viss del med ett generellt studium av fenomenet kompositionalitet, liksom med några delar av den monografi om kvantifikation som Westerståhl arbetar på tillsammans med Stanley Peters (Stanford).

Projektledare: Westerståhl, Dag

Projektid: 2002–2004

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: flertydighet, kompositionalitet, kontextberoende, effektivitet hos språklig kommunikation, datorlingvistik

Automatisk volumetri av hippocampus

Detta projekt syftar till att utveckla en automatisk metodik för att bestämma volymen hos en viss del av hjärnan.

Projektledare: Malmgren, Helge

Projektid: 1999–2001 och 2003–2005

Finansiering: MFR/SSF och Vetenskapsrådet

Nyckelord: volumetri, hippocampus, artificiella neurala nätverk, automatisk metodik, lärandemetoder

Doktorsavhandlingar under arbete

Ahlström, Kristoffer: *Being responsibly reliable: On the meaning and basis of epistemic justification*

Nyckelord: epistemologi, internalism, externalism

Almér, Alexander: *Teleosemantics and the natural order*

Nyckelord: biofunktion, realism, relativism

Almäng, Jan: *The cognition of other minds*

Nyckelord: intersubjektivitet, fenomenologi, medvetandefilosofi

Andersson, Ann-Christine: *Om skeptiska argument, den skeptiska paradoxen och berättigande*

Nyckelord: skepticism, internalism, externalism

Georgsson, Peter: *Reading Nietzsche*

Nyckelord: moralkritik, självrealisering, hermeneutik

Hedlund, Lars: *Externalism and Self-knowledge*

Nyckelord: mening, internalism-externalism, självkunskap

Johnsen, Peter: *Conceptual Suburbia. Interpretation, Incommensurability and Relativism*

Nyckelord: relativism, tolkning, inkommensurabilitet

Larsson, Berit: *Värna den politiska människan – om den utmanande skillnaden i kvinnliga offentligheter*

Nyckelord: kvinnlig offentlighet, över/underordning, Hannah Arendt

Olsson, Erik: *Phenomenal Consciousness*

Nyckelord: reduktionism, agentskap, neurala korrelat

Radovic, Susanna: *Introspection*

Nyckelord: inre perception, fenomenellt medvetande, högre ordningens tankar

Följande doktorsavhandlingar har framlagts under 2003:

Larsson, Felix, *Intentional Objects. A Study of Mental and Verbal Reference*

Nyckelord: intentionala objekt, referens, begrepp

Sundqvist, Fredrik, *Perceptual Dynamics. Theoretical Foundations and Philosophical Implications of Gestalt Psychology.*

Nyckelord: gestaltpsykologi, perception, medvetande

Andra forskningsaktiviteter

Gästföreläsningar:

Dag Westerståhl höll under 2003 inbjudna gästföreläsningar vid Tübingens universitet ("Reflections on some properties of quantifiers: domain independence, symmetry, constancy"), universitetet i Bologna ("On the idea of expressive power of a language"), vid UCLA och vid Stanford University ("Expressivity, synonymy, trans-

lation and compositionality”), och vid *Cognitive Science Symposium*, Kista, 16–17 juni 2003, (”Compositionality in context: wanderings on the semantics/pragmatics border”).

Inbjudna föreläsare:

Institutionen gästades under 2003 av följande gästföreläsare inom teoretisk filosofi: Fritz Hamm (Universität Tübingen), John Perry (Stanford University), Stathis Psillos (Atens universitet), Jason Stanley (University of Michigan).

Övrigt:

Helge Malmgren är ordförande i Svensk Förening för Filosofi och Psykiatri, som tillsammans med institutionen för filosofi var arrangör för konferensen *Philosophy, Phenomenology and Psychiatry* i Göteborg den 15–16 november 2003. Han deltog med eget föredrag vid *Towards a Science of Consciousness*, Prag 6–9 juli 2003, och med en poster vid *Philosophy, Phenomenology and Psychiatry* (se nedan). Dag Westerståhl är Secretary General för International Union for the History and Philosophy of Science, Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science, liksom för hela IUHPS, och deltog i den egenskapen 13th International Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science 7–14 augusti 2003 i Oviedo. Vid samma kongress presenterade Alexander Almér uppsatsen ”Natural functions”. Han presenterade dessutom uppsatsen ”From internal realism to real realism” vid konferensen *Relativism: Cognitive and Moral*, organiserad av Royal Irish Academy, 16–17 maj, 2003, i Dublin.

Bibliografi

- Larsson, Felix, *Intentional Objects. A Study of mental and verbal reference*, Göteborg 2003, diss., ISBN 91-628-5417-8, 231 s.
- Malmgren, Helge: “Lived body, lived time, and emotion”, *Philosophical Communication, Web series*, 26, Göteborg 2003, ISSN 1652-0459

- Malmgren, Helge: "Time and the body schema", *Philosophical Communication, Web series*, 27, Göteborg 2003, ISSN 1652-0459
- Radovic, Susanna (m. Filip Radovic): "Feelings of unreality: a conceptual and phenomenological analysis of the language of depersonalisation", i: *Philosophy, Psychiatry and Psychology* 9:3, 2002, 2003, s. 261–279
- Radovic, Susanna (m. Filip Radovic): Investigating depersonalization, *Philosophy, Psychiatry and Psychology* 9:3, 2002 (publicerad 2003), s. 287–288.
- Sundqvist, Fredrik: *Perceptual Dynamics. Theoretical Foundations and Philosophical Implications of Gestalt Psychology*, Acta Philosophica Gothoburgensia 16, Göteborg 2003, diss., ISBN 91-7346-486-4, 248 s.
- Tolland, Anders: "Tre kortare papper om relativism, sanning och berättigande", i: *Filosofiska meddelanden, gröna serien nr. 62*, Göteborg 2003, ISSN 0280-7548, 26 s.
- Westerståhl, Dag: "Determiners and context sets", i: Javier Gutiérrez-Rexach (red.): *Semantics: Critical Concepts in Linguistics*, London/New York 2003, ISBN 0415266327, Volume II, s. 127–151

Tyska

Forskningsområden

Tyska ingick som ena hälften av professuren i germanska språk tillsammans med engelska från och med Göteborgs högskolas grundande 1891 fram till 1904. Då inrättades en särskild professur i engelska. Benämningen germanska språk för den andra professuren bibehölls till 1930 då den ändrades till tyska språket. Sedan 1973 är benämningen professur i tyska.

Germanistikens huvudområden är tysk språk- och litteraturvetenskap. Forskningen i ämnet i Göteborg hade fram till 1998 sin tyngdpunkt inom den språkvetenskapliga delen och omfattar både hög- och lågtyska. En separat forskarutbildning med litteraturvetenskaplig inriktning inrättades detta år. 2001 anställdes en professor i tyska med litteraturvetenskaplig inriktning.

Institutionens litteraturvetenskapliga forskning har under perioden omfattat modern tyskspråkig litteratur med tyngdpunkt på narrativa former av kulturell självbeskrivning och identitet i samtida tysk litteratur. Den övriga forskningen spänner över ett brett fält såsom t. ex fiktionsteori, berättarteori, dramaforskning, receptionsstudier och medeltidsstudier.

Under perioden har forskningen inom tysk språkvetenskap dels gällt den nutida tyskan (grammatik, ordförråd, textlingvistik, pragmatik, stilistik, lexikologi, inlärarespråk), dels grammatiska och semantiska förhållanden i äldre språkskeden.

Forskare/lärare vid institutionen

Andersson, Sven-Gunnar, professor: variationslingvistik, grammatik, kontrastiv lingvistik

Dentler, Sigrid, docent: grammatik, fackspråk, språkinläring

Haglund-Dragic, Monica, FD: översättning, textlingvistik, språkinläring

Pankow, Christiane, professor: lingvistisk textanalys, korpuslingvistik, kultursemiotik

Platen, Edgar, professor: samtida tysk litteratur, litteraturteori

Sandberg, Bengt, professor: modern tysk grammatik

Todtenhaupt, Martin, docent: medeltid, litteraturhistoria, 1900-talets litteratur, språkkritiken

Forskningsprojekt

Narrative Formen kultureller Selbstbeschreibung. Zum Verhältnis von Geschichte und Identität in der jungen deutschen Gegenwartsliteratur (Narrativa former av kulturell självbeskrivning. Historia och identitet i den unga tyska nutidslitteraturen). För närmare beskrivning, se Vetenskapsrådets projektdatabas, <http://www.vr.se>

Projektledare: Platen, Edgar

Projektid: 2002–2004

Nyckelord: identitet, slutet, historiekonstruktion

Identitet och maktlegitimering

Projektet avser att beskriva det moderna Europas medeltida rötter i ett jämförande perspektiv, dvs. utifrån olika europeiska länders källmaterial. I institutionens bidrag granskas det tyska materialet från 800- och 900-talet (t.ex. *Kaiserchronik*) med fokus på den retoriska beskrivningen och legitimeringen av makt, makthavare, maktområden.

Projektledare: Janson, Henrik

Projektid: 2003–2006

Finansiering: HSFR/Vetenskapsrådet, fakultetsmedel

Nyckelord: medeltid, identitet, makt, retorik, *Kaiserchronik*

Språklig enfald eller mångfald? Om gymnasisters och språklärares inställning till moderna språk

I projektet utvärderas elevers och språklärares attityder och inställning till att läsa franska, tyska eller spanska på grund- och gymnasieskolan. Utvärdering som bygger på en bred enkät till ca 650 gymnasieelever och ett 60-tal lärare i Göteborg söker finna svar på anledningen till s.k. språkavhopp. Jämförelse görs med internationell forskning inom området. Se vidare UFL rapport Nr 2003:06

Projektledare: Dentler, Sigrid, Molander Beyer, Marianne, Thorsson, Staffan

Projektid: 2002–2003

Finansiering: Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning (UFL), Göteborgs universitet

Nyckelord: språkval, attityd, motivation

Svenskt och tyskt talspråk. En jämförelse mellan svenska och tyska talspråkskorpora

Numera röner talspråksforskningen allt större intresse. Fortfarande saknas dock en adekvat teoretisk beskrivning av talspråksinteraktion eftersom den långa traditionen att se grammatik som *tekhne grammatische* delvis bromsat studiet av talanvändning. Talspråk är en produkt av vardagsinteraktioner där sociala strukturer och kulturella praktiker konstitueras, upprätthålls och förändras. I jämförelsen av svenskt och tyskt talspråk avser vi att undersöka likheter och skillnader i dessa strukturer och praktiker, med avseende på språkliga strukturer och dess funktion och kulturella sammanhang. Det språkliga materialet består av Göteborg Spoken Language Corpora (GSLC), en svensk korpus om ca 1,3 miljoner ord (Allwood et al. 2002), samt en tysk korpus om ca 800 000 ord från IDS:s språkarkiv i Mannheim. Båda dessa korpora växer kontinuerligt.

Projektledare: Pankow, Christiane

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Fakultetsmedel

Nyckelord: interkulturalitet, samtalsanalys, talspråksforskning

Doktorsavhandlingar under arbete

Litteraturvetenskap

Bareis, Alexander: *Fiktion und Erzählung. Zur Theorie der literarischen Fiktion als Make-Believe*

Kuschel, Anna: *Sprache und Identität bei Barbara Honigmann*

Nyström, Esbjörn: *”Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny” aus textgeschichtlicher und librettologischer Sicht*

Petersson, Lina: *Die Rezeption skandinavischer Literatur in Deutschland in den 1990er Jahren*

Platen, Petra: *Die Werkkontinuität bei Peter Schneider*

Päplow, Thorsten: *Der unbekannte grüne Heinrich – Der Autor Heinrich Böll und Irland*

Siljeholm, Olof: *Die Funktion der Bibel in Brechts Parabelstück ”Der gute Mensch von Sezuan”*

Standfuss, Katja: *Die Gegenständlichkeit in Text und Bild im Werk von Günter Grass*

Språkvetenskap

Arfs, Mona: *Synkron variation. Om den interna ordningsföljden hos verbkomplex i bisatser i modern nederländska*

Breckle, Margit: *Kulturunterschiede in der deutsch-schwedischen Wirtschaftskommunikation*

Carlsson, Maria: *Informationskomprimierung im Deutschen und Schwedischen. Ein Beitrag zur vergleichenden Stilistik*

Hansson, Kerstin: *Adverbiale der Art und Weise im Deutschen – eine semantische und konzeptuelle Studie*

Johansson, Karmen: *Zur Entwicklung der mündlichen Sprachfertigkeit im Deutsch schwedischer Grundschüler*

Klawitter Beusch, Johanna: *Das Deutschlernen mehrsprachiger Schüler*

Nieroth, Christina: *Viel Möglichkeiten, wenig Ausnahmen. Zu viel/ viele und wenig/wenige im Plural. Parallelen und Unterschiede*

Romare, Elisabeth: *Untersuchungen zu lokalen Präpositionen in den kontinentalwestgermanischen Sprachen*

Trollstad, Inger: *Sprachentwicklung bei fortgeschrittenen Lernern. Zum Deutsch einiger in Deutschland ansässiger Schweden*

Följande doktorsavhandling har framlagts under 2003:

Karhiaho, Izabela: *Der Doppelpunkt im Deutschen. Kontextbedingungen und Funktionen*

Andra forskningsaktiviteter

Edgar Platen har arrangerat konferensen "Grenzen und Grenzauflösungen in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur" 10–12 september 2003 i Göteborg.

Sigrid Dentler har arrangerat en skandinavisk workshop om översättning av tyska bruksanvisningar till de skandinaviska språken 13–14 juni 2003 i Göteborg.

Edgar Platen och Martin Todtenhaupt har påbörjat uppbyggnaden av *Institut für deutsche Gegenwartsliteratur und Deutschlandstudien* (i samarbete med "Institut für Deutschlandforschung" vid Ruhr-Universität, Bochum).

Litteraturvetaren dr phil. Michael Opitz (Berlin) inbjöds att i februari 2003 hålla föreläsningar och leda en doktorandkurs vid institutitionen med titeln "Grenzen und Grenzüberschreitungen in Texten der neueren deutschsprachigen Literatur". Professor Spillner (Duisburg) har hållit en gästföreläsning över kulturella stereotyper vid det språkvetenskapliga doktorandseminariet i oktober 2003.

Bibliografi

Dentler, Sigrid: "Språklig enfald eller mångfald? Om SPRINT som motor i tredjespråksinlärning" i: Moira Linnarud & Erica Sandlund (red.): *Språk och lärande. Rapport från ASLA:s höstsymposium Karlstad 7–8 november 2002*, ASLA Skriftserie 16,

- ISBN 91-87884-16-X, ISSN 1100-5629, s. 149–164
- Dentler, Sigrid: "Case 17 Mixed Ability Secondary", i: D. Marsh (red.): *CLIL/EMILE – the European Dimension. Actions, Trends and Foresight Potential*. Workingpapers from the University of Jyväskylä 2003, s. 167–172
- Karhiaho, Izabela: *Der Doppelpunkt im Deutschen. Kontextbedingungen und Funktionen*, diss., Acta Universitatis Gothoburgensis 2003, ISBN 91-7346-482-1, ISSN 0072-4793, 236 s.
- Nyström, Esbjörn: "'Varia. Om variantapparat och bibliografisk beskrivning' – Tagung des 'Nordiskt Nätverk för Editionsfilologer' in Helsinki 4.–6. Oktober 2002", i: *editio: Internationales Jahrbuch für Editionswissenschaft* 17, 2003, s. 201–203
- Pankow, Christiane: "Wie nonverbales Verhalten in der deutschen und schwedischen Chat-Kommunikation versprachlicht wird", i: *Moderna språk* 2003, nr 2, 2003,; ISSN 0026-8577, s. 166–182
- Pankow, Christiane: "Zur Darstellung nonverbalen Verhaltens in deutschen und schwedischen IRC-Chats. Eine Korpusuntersuchung", i: *Linguistik online* 2003/15, ISSN 1615-3014, <http://www.linguistik-online.de>, 32 s.
- Platen, Edgar: "Der literarische Text als ‚radikal Fremdes‘ (Gustafsson). Verstehen jenseits des Vorgescribenen", i: Peter Wiesinger & Hans Derkitz (red.): *Akten des X. Internationalen Germanistenkongresses Wien 2000 „Zeitenwende – Die Germanistik auf dem Weg vom 20. ins 21. Jahrhundert“*, Bd. 9, Literaturwissenschaft als Kulturwissenschaft: Interkulturalität und Alterität, Interdisziplinarität und Medialität, Konzeptualisierung und Mythographie, Jahrbuch für Internationale Germanistik, Reihe A, Bd.1, Bern 2003, ISBN 3-906766-08-8, s. 123–129
- Platen, Edgar: "Ein ‚Hang zu Grenzsituationen‘. Hybrides Schreiben und Reisen am Beispiel von Wolfgang Koeppens ‚Herr Polevoi und sein Gast‘", i: Günter Häntzschel & Ulrike Leuschner (red.): *Jahrbuch der Internationalen Wolfgang Koeppen-Gesellschaft* 2, München 2003, ISBN 3-89129-752-1, s. 185–199
- Platen, Edgar: "'Ein schreibender Zeichner ist jemand, der die Tinte nicht wechselt': kommentarer till Günter Grass samlade verk", i:

Beata Agrell och Ingela Nilsson (red.): *Genrer och genreproblem: teoretiska och historiska perspektiv – Genres and Their Problems: Theoretical and Historical Perspectives*, Göteborg 2003, ISBN 91-7173-185-7, s. 447–455

Platen, Edgar: ”’Auslandsgermanistik’ oder ‚Germanistik in ...?’
- Fragen zum Versuch einer Position”, i: George Gutu & Beate Schindler-Kovats (red.): *transcarpathica. germanistisches jahrbuch. Rumänien. 1/2001*, Bucuresti 2003, ISSN 1583-6592, s. 77–85

Thorsson, Staffan & Marianne Molander Beyer & Sigrid Dentler : *Språklig enfald eller mångfald ...? En studie av gymnasieelevers och språklärares uppfattningar om elevers val av moderna språk*. ULF-rapport Nr 2003:06, ISSN 1404-1359, 55 s.

Vetenskapsteori

Forskningsområden

Ämnet etablerades 1963. Vid denna tidpunkt fanns en internationell trend att utveckla ”History and Philosophy of Science” (HPS) som forsknings- och läroombåde. I den svenska beteckning ”vetenskapsteori” omfattas dock inte enbart meta-teori med avseende på naturvetenskaperna, utan också samhällsvetenskaperna och humaniora inkluderas. Orientering över samtida vetenskapsfilosofier betonas, liksom historiska fallstudier och empiriska fältstudier. Därmed kom vetenskapsteori att definieras som tillhörande en bredare grupp ämnen som ryms inom ”forskning om forskning”. På senare tid har man kommit att föredra beteckningen ”vetenskapsstudier” eller även ”Science and Technology Studies”, vilket anger den internationella riktning som vårt ämne – såsom det bedrivs i Göteborg – vetter emot. Således betonas studiet av vetenskaplig kunskapsbildning med fokus på såväl inom- och utomvetenskapliga aspekter och betingelser som ter sig styrande. Förutom kunskapsantropologiska studier bedrivs forskning kring humanvetenskapernas villkor, vetenskapshistoria, forskningspolitik, framväxten av nya forskningsfält och förmedling av vetenskaplig kunskap till allmänheten.

Forskare/lärare vid institutionen

Bärmark, Jan, professor: kunskapsantropologi, problemgenerering i tvärvetenskapliga grupper

Hallberg, Margareta, docent: biografi, biografiteori, vetenskapsteori, Mary Hesse

Kasperowski, Dick, FD: vetenskap och sport, allmänhetens förståelse av vetenskap, vetenskap och medborgarskap

Landström, Catharina, FD: vetenskap och kultur, konstruktivism, queer teori, feministiska teknikstudier

Forskningsprojekt

Forskningens villkor vid små och medelstora högskolor

Professor emeritus Aant Elzinga har utfört diverse uppdrag, bland annat en genomlysning avseende forskning vid Högsolan i Malmö.

Projektledare: Elzinga, Aant

Projektid: 2003

Finansiering: Malmö Högskola

Nyckelord: vetenskap, teknik, samhälle

OPUS-Optimizing Public Understanding of Science

Detta är ett EU-nätverksprojekt kring olika nationella strategier för forskningsinformation. Dick Kasperowski är samarbetspartner och doktoranden Fredrik Bragesjö har varit projektanställd under året. Projektet har avslutats i och med 2003 års utgång och har resulterat i ett antal nät-publikationer.

Projektledare: Felt, Ulrike (Universität Wien)

Projektid: 2000–2003

Finansiering: European Commission Improving Human Potential Programme

Nyckelord: allmänhetens förståelse av vetenskap, allmänhetens medvetenhet om vetenskap, vetenskap och medborgarskap

Biografins plats inom kunskapsbildningen: exemplet Mary Hesse

Projektet arbetar med biografins plats inom kunskapsbildning och konstruktivistiska vetenskapsstudier. Projektet handlar om den brittiska vetenskapsfilosofen Mary Hesse och hennes tid i Cambridge från tidigt 60-tal till tidigt 90-tal. Projektet har ett dubbelt syfte, dels att specifikt studera miljön runt Hesse, hennes eget bidrag liksom

andras påverkan på hennes vetenskapsfilosofi, dels att ge ett bidrag till metabiografen, dvs. till vad som karakteriserar biografen. Projektet samfinansieras av institutionen och ISAK.

Projektledare: Hallberg, Margareta

Projektid: –2005

Finansiering: Institutet för studier av kunskapsbildning (ISAK) samt fakultetsanslag

Nyckelord: biografi, biografiteori, vetenskapsteori, Mary Hesse

Bilar, datorer och mobiltelefoner i den heterosexuella matrisen. Kön och teknologi i samtidskulturen.

Projektet innebär en kritisk analys av hur relationer mellan kön och tre vardagliga teknologier representeras kulturellt. Utgångspunkten är queer feministisk teoribildning som används till att belysa begreppsliga begränsningar som sträcker sig över flera typer av kulturella representationer exempelvis reklam, film och akademisk diskurs.

Projektledare: Landström, Catharina

Projektid: 2003–2005

Finansiering: Vetenskapsrådet

Nyckelord: genus, teknik, queer teori, feminism, kultur

Doktorsavhandlingar under arbete

Acuna, José-Maria: *Globalisering, forskning och samhälle. En historisk kritisk studie av globaliseringstemats innebörd i forskningspolitiken*

Nyckelord: globalisering, forskningspolitik, samhälle

Bragesjö, Fredrik: *The Myth of Autonomy: The Shaping of the Academic Field of Science Policy Studies*

Nyckelord: vetenskapssociologi, reflexivitet, forskningspolitik

Cederleüf, Cornelia: *Rekonstruktion eller konstruktion?*

Nyckelord: SSK & humaniorastudier

Christiansen, Morten: *Stem cell research as a biological and political process*

Nyckelord: boundary object, obligatory point of passage, stem cell science

Lund, Johan: *Världskulturmuseet: magasin, akademi, offentligt rum*
Nyckelord: critical discourse analysis (CDA), Världskulturmuseet, kunskapsbildningen och samtiden

Nelhans, Gustaf: *Geographic Information – from Systems (GIS) to Science (GISci)*

Nyckelord: geographic information science, theory of science, science studies

Följande doktorsavhandling har framlagts under 2003:

Larsson, Jonas: *Finitism and Symmetry: An inquiry into the basic notions of the Stronge Programme*

Andra forskningsaktiviteter

Morten Christiansen, Margareta Hallberg och Catharina Landström har deltagit med paper i ett antal internationella konferenser under 2003.

Bibliografi

Bärmark, Jan: ”Det goda omdömet – om professionalism, amatörism och praktisk visdom”, i: *Socialt Perspektiv* nr. 4, 2003, ISSN 1102-2973, s. 7–18

Bärmark, Jan: *Buddhism och läkekonst*. Rapport från Institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori, Göteborgs universitet 2003, ISBN 1650-6499, 183 s.

Bärmark, Jan: ”Kunskapsantropologi och studier av buddhism”, i: *Vest* nr 3/4 vol 16. 2003, ISSN 0283-6025, s. 81–111

Hallberg, Margareta & Bragesjö, Fredrik: *Kontroversstudier – en forskningsöversikt*. Rapport, FAS, Stockholm 2003, ISBN 91-89602-11-0, 50 s.

Hallberg, Margareta: ”Till biografins försvar under tvivel och motstånd”, i: Mats Rosengren & Ola Sigurdson (red.): *Penelopes väv. För en filosofisk och teologisk pathologi*, Logos Pathos nr 1, Glänta produktion, Göteborg 2003, ISBN: 91-97-4575-1-5,

s. 41–57

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "PUS-policy: The Swedish Context", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 90–100 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Media, Internet and PUS in the Swedish Context", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 179–189 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Museums and Science Centres as Spaces for OPUS: Similarities and Differences across Europe", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 203–221 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Science Museums in Sweden", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 254–260 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Science Festivals and Weeks as Spaces for OPUS" i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 271–283 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Science Weeks, Science Festivals and PUS in Sweden" i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*.

- European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 294–299 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Universities and Public Understanding of Science: The Swedish Case", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 346–350 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Public Consultation and Foresight Exercises", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 387–393 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Non-governmental PUS Initiatives in Sweden", i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 443–447 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick, Bragesjö, Fredrik och Nolin, Jan: "Governmental PUS Initiatives in Sweden" i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 485–490 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick och Nolin, Jan: "Initiatives on Public Understanding of Science in Sweden" i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 562–588 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>
- Kasperowski, Dick, Nolin, Jan, Bragesjö, Fredrik & Stein, Josie: "Optimising Public Understanding of Science and Technology in

Europe: A Comparative Perspective” i: U. Felt (red.): *Optimising Public Understanding of Science and Technology*. European Commission Improving Human Potential Programme. Contract No HPRP-CT-1999-00012, June 2003, s. 610–644 <http://www.univie.ac.at/Wissenschaftstheorie/opus/>

Larsson, Jonas: *Finitism and Symmetry: An inquiry into the basic notions of the Stronge Programme*, Institutionen för Idéhistoria och Vetenskapsteori, Göteborgs universitet. Diss. 2003, ISBN 91-628-5784-3, 203 s.

Index

- 1600-tal 152
1700-tal 34, 152, 159
1700-talet 36
17th century natural philosophy
96
1800- talets bildkultur 112
1800-tal 151, 169
1800-talsprosa 152
1900-talet 68
1900-talets litteratur 225
1900-talskonst 117
1900-talsroman 152
1960-tal 158
Aas, Gro Hanne 98
Abelin, Åsa 134
ackusativ med infinitiv 70
Acuna, José-Maria 233
adolescens 121
adverb 48
adverbial 208, 209
afasi 108, 109, 140, 143, 144,
145
afasiterapi 109, 140
afroamerikansk kultur 121
agentskap 221
agrarihistoria 37
Agrell, Beata 151, 152
Ahlberger, Christer 85
Ahlbäck, Sven 168
Ahlsén, Elisabeth 108, 109,
110, 134, 135, 140, 141
Ahlstedt, Eva 68
Ahlström, Kristoffer 220
AIDS 130
Aijmer, Karin 44, 47, 48
Aijmer, Kristofer 185
Aischylos 81
AKK 108, 135, 144
akvarell 115, 116
Alexander av Afrodiasias 81
alfabetisering 209
Alfredson, Caisa 185
alkohol 63
Allén, Sture 207
allmänhetens förståelse av
vetenskap 232
allmänhetens medvetenhet om
vetenskap 232

- Allwood, Jens 110, 111, 134,
137, 138, 139, 141
- Alm, Erika 98
- Almér, Alexander 220
- Almér, Elin 143
- Almäng, Jan 220
- Alsace 72
- Alving, Barbro 62
- Alvstad, Cecilia 190, 195
- Alvstad, Erik 180
- amazoner 116
- Ameri, Leila 71
- amerikansk litteratur 44
- Andersson, Anders-Börje 199
- Andersson, Anders-Petter 170
- Andersson, Anna-Carin 36
- Andersson, Ann-Christine 220
- Andersson, Björn 157
- Andersson, Hanne 157
- Andersson, Lars-Gunnar 199
- Andersson, Peter 208
- Andersson, Petra 176
- Andersson, Pierre 194
- Andersson, Sune 20
- Andersson, Sven-Gunnar 225
- Andersson, Ulrika 49
- Andersson, Åsa 63
- andliga tal 202
- andra generationsinvandrare 58
- andraspråksinläring 50, 199,
209
- Andréasson, Håkan 61
- Andréasson, Maia 208
- Andrén, Mats 93, 94
- Aneer, Gudmar 179
- anglophones 50
- anhöriginformation 109, 140
- antefix 16
- Anthin, David 157
- antidesignrörelsen 117
- antiken 19, 181
- antikens religioner 179
- antikvarianism 34
- antropologi 98
- apokryfiskt måleri 116
- apologi 181
- arbetarkultur 56, 57
- arbetsliv 63
- arbetslöshet 62
- arbetsmarknad 63
- arbetsminne 144
- arbetstid 63
- AREA 32, 34, 36
- Arendt, Hannah 221
- Arfs, Mona 227
- Argentina 130
- argumentation 143
- Aristoteles 80
- aritmetik 164
- arkaism 195
- arkeologi 36
- arkeologi och kulturarv 28
- arkeologihistoria 28, 32, 34,
36, 38
- arkeologisk kunskapssociologi
37
- arkeologisk praktik 34
- arkeozoologi 28
- arkitektur 16, 21, 115
- arkitekturhistoria 112

- arkitekturikonologi 115
arkitekturterracottor 16
arkitektutbildning 116
arkiv 32, 36
Armini, Ivar 157
Aronsson, Mattias 71
artificiella neurala nätverk 218,
220
artikelstruktur 49
artilleri 193
Arvidson, Mats 168
Arwill-Nordbladh, Elisabeth
28, 33
Asien 143
aspekt 50, 143, 190
astronomihistoria 97
attiska gravstelar 15
attityd 191, 226
attityder 61
attribution 68
Augustinus 127, 128
auteurteater 159
autism 144
automatisk metodik 220
automatisk språkgranskning
206
autonomi 158
Avril, Chloé 49
avund 77
Axelsson, Tony 29, 30, 36
Bachtin, Michail 151
Bakka, Egil 60
balkanlingvistik 184
bantuspråk 9, 10, 11
Bareis, Alexander 227
Barkefors, Laila 166
barn 36, 169, 170
barnafödelse 38
barnbilder 113
barndom 56, 61
barndomsförståelser 61
barnkläder 57, 62
barnkonst 116
barnlekar 81
barnlitteratur 195
barnriktat tal 145
barns kunskapsbildning 93
barns språktillägnande 172
Barrage-cykeln 68
barriärer 77
Barth, Verena 169
basic color terms 111
baskisk identitet 194
Bauhr, Gerhard 190
Beausang, Elisabeth 38
bebyggelse 29
bebyggelsearkeologi 37, 38
bebyggelsehistoria 115
bebyggelsestruktur 32
Beckman, Erik 158
Beethoven, Ludvig van 170
begravningsritualer 37
begrepp 221
behandlingseffekter 143
Behrns, Ingrid 145
Benedictsson, Viktoria 158
Benet, Juan 190
Bengtsson, Lasse 30
Bennet, Christian 164
Benson, Ken 190, 191

- Berbyuk, Nataliya 143
Berg, Sture 199
Bergenmar, Jenny 159
Berggren Torell, Viveka 62
Bergh, Gunnar 44
Bergman, Åsa 169
Bergström, Annika 208
Bergström, Catharine 49
berättande 170
berättelse 156
berättigande 176
beslutsmetoder 176
betoning 45
betydelseförändring 207
betydelseutveckling 206
betyg 98
bevarande 29
bibliografi 8
bildframställning 18
bildmaterial 38
bildteori 112, 114, 158
bildtolkning 15
bilism 63
biofunktion 220
biografi 232, 233
biografiforskning 93
biografism 152
biografiteori 232, 233
Björk, Nina 157
Björkin, Mats 166, 167
Björnberg, Alf 166, 167, 168
Blennow, Anna 129
blick 180
Bloch, Ernst 98
blockflöjt 170
Blomqvist, Ulrik 49
Blomqvist-Linér, Siv 20
Boccaccio 68, 70
boende 62
Boethius 127, 128
Bohuslän 38, 209
bokillustration 116
Bolander, Andreas 194
Boman, Henrik 21
boplatz 31
border thinking 93, 97
borgerliga slott 116
Borgström, Eva 151, 153
Borin, Lars 199, 204, 205
Bossius, Thomas 121, 170
Boström Aronsson, Mia 50
boundary object 233
Bowen, Rhonwen 44
Boyd, Sally 135
Bragesjö, Fredrik 233
Brasilien 130, 132, 170
Breckle, Margit 227
Brembeck, Helene 56, 57, 58,
59, 61
Brette, Katharina 169
Brink, Lars 62
brons/äldre järnålder 38
bronsålder 17, 20, 21, 37, 38
Brown, Birgitta 49
Brudin Borg, Camilla 158
bruksdikt 158
Brundin, Dan 158
Bruun-Lundgren, Maria 15,
18, 20
Brülde, Bengt 174

- brytning 134
 bröllop 63
 Budapest 20
 bulgariska 184, 185
 Bydén, Börje 80
 byggherrar 116
 Byrskog, Samuel 179
 Bysans 81
 bysantinsk litteratur 80, 81
 Bärmark, Jan 231
 calembour 71
 Campbell, Fiona 36
 Cariboni Killander, Carla 68, 69
 Carlqvist, Anders 105
 Carlsson, Maria 227
 Carstensen, Hans 158
 castoriadis 93
 Castro, Andrea 190
 Cavallin, Maria 87
 cave art 93
 Cederholm, Yvonne 199, 209
 Cederleuf, Cornelia 233
 Cela 195
 cento 129
 Centralafrikanska Republiken 10
 centraleuropeisk
   mellanbronsålder 38
 centrum 29
 de Céspedes, Alba 68, 72
 Chen, Fanglan 143
 Christensen, Jan 85
 Christiansen, Morten 233
 civila samhället 130, 132
 civilt samhälle 121
 Claesson, Bo 179
 Colonial Gothic 44
 colour perception 111
 complementizers 51
 constructivism 93
 Content and Language
   Integrated Learning 51
 Cooper, Robin 135, 136, 140
 Cordeiro, Cheryl 143
 Cornell, Per 32
 creation 93
 critical discourse analysis (CDA) 234
 cultural studies 121
 Cypern 18, 20
 Dagerman, Stig 72
 dagstidningar 71
 Dahl, Eva-Lena 93, 94
 Dahl, Karin 72
 Dahlström, Per 117
 dans 56
 danshistoria 61
 danska 139
 Dantanus, Ulf 44
 Das Prinzip Hoffnung 98
 databas 185, 207
 databaserad ordlista 10
 databasuppbyggnad 206
 data-driven learning 48
 datalingvistik 218
 datering 207
 datorbaserat skrivstöd 135, 136
 datorförmedlad kommunikation 50

- datorgrafik 114
 datorkonst 116, 117
 datorlingvistik 220
 datormedierad kommunikation
     136
 datorstöd språkinläring 199,
     205
 De musica 128
 De skyddssökande 81
 delaktighet 203
 deltagande 61
 demokrati 59, 121, 152, 157,
     203
 demokratisering 186
 den historiske Jesus 181
 Dentler, Sigrid 191, 225, 226
 design 112
 designhistoria 117
 deskriptiv grammatisk
     beskrivning 10
 deskriptiva översättningsstudier
     195
 diakonat 181
 diakroni 195
 dialekter 208
 dialog 31
 dialogism 191
 dialogsystem 143
 diates 185
 didaktik 152, 200
 digital fotografi 117
 Dionysos 18, 20
 disambiguering 207
 disciplinhistoria 28
 disciplinjämförande
     vetenskapshistoria 99
 diskurs 44, 45, 47
 diskursanalys 172, 209
 diskurspartiklar 72
 Djebar, Assia 72
 djupekologi 96
 djur 180
 djurens rättigheter 96
 djurrättsteori 96
 Doctorow 49
 Dodillet, Susanne 98
 Domínguez, Edmé 130, 131
 doxa 157
 dramaturgi 158
 droger 123
 drottning 17
 drömspel 50
 Duras, Marguerite 68
 dyslexi 108
 dövhet 108
 edition 128
 Edström, Bert 104
 Edström, K. Olle 166, 168
 effektivitet hos språklig
     kommunikation 220
 EFL 48
 Egerer, Claudia 44
 Ekblad, Sven 68, 70
 ekfras 72, 158
 Ekholm, Christer 158
 Ekholm, Thomas 105
 Eklund, Bo-Lennart 172
 Ekman, Stefan 158
 ekocentrism 176
 ekofeminism 98

- ekonomisk historia 105
 Ekström, Kristina 170
 elektroniska lexikon 204
 elevtexter 200
 Elzinga, Aant 232
 emigration 114
 emotioner 75, 77, 134
 encyklopedier 116
 Engdahl, Elisabet 199, 201
 engelsk politik 45
 engelsk politisk historia 44
 engelsk-svensk parallellkorpus
   51
 Enström, Ingegerd 199
 epigrafik 17
 epistemologi 220
 epistemology 93
 Ericsson, Stina 143
 Eriksson, Anders 135, 142
 Eriksson, Andreas 50
 Eriksson, Helena 180
 Eriksson, Jan 169
 Eriksson, Karin 169
 Eriksson, Maria 75
 Eriksson, Måns 143
 Eriksson, Niki 20
 Eriksson, Yvonne 112, 113, 114
 erkännande 98
 Erneholm, Annika 72
 estetik 46, 152, 154, 157, 158,
   159, 169
 estetisk kunskapsförmåga 93,
   94
 etik 46, 49, 59, 75, 99, 159,
   175, 176, 180
 etnicitet 59, 63
 etnobiologi 62
 etnobotanik 9
 etruskisk 16, 17, 18, 20, 21
 etruskisk arkeologi 15
 etruskisk epigrafik 15
 etruskologi 15
 etymologi 207
 Europa 48, 56, 93
 Europas bronsålder 28
 e-utbildning 205
 evangelium 180
 evolutionism 98
 exempel 99
 existens 121
 experimentell logik 164
 explicitering 51
 expressionism 113
 externalism 220
 extraposition 49
 fackspråk 45, 199, 225
 Fahlander, Fredrik 38
 fakta och fiktion 157
 faktiskt aspektbruk 172
 Falbygden 29, 30
 familj 18
 familjelandskap 36
 fantastik 190
 Fareld, Victoria 98
 fascism 71, 99
 felanalys 45
 feltaggning 48
 female empowerment 50
 feminism 34, 72, 157, 233
 feministisk civilisationskritik 98

- feministisk musikvetenskap 166
 feministiska teknikstudier 232
 fenomenellt medvetande 221
 fenomenologi 144, 190, 191,
 220
 Ferm, Ulrika 143
 Fernberg, Magnus 208
 fiktion 68, 70
 film 158
 filologi 199, 200
 filosofi 80, 180
 filosofi/syllogism 127
 filosofiska och doxografiska
 texter 80
 finansprodukter 209
 finite-state teknologi 135
 Finland 58
 fiskarkultur 63
 fiskerinäring 63
 fixpunkter 164
 flerspråkighet 199, 203
 flertydighet 220
 Florby, Gunilla 44, 45
 Flusser, Vilém 95, 98
 Flyxe, Martin 105
 Fogelmark, Staffan 80
 folkbildning 152, 157
 folkhemstid 62
 folkhälsa 176
 folkhälsopolitik 176
 folkkultur 61
 folkloristik 56, 186
 folkmedicin 62
 folkmusik 169
 folktro 62, 63
 Follér, Maj-Lis 130, 132
 fonetik 10, 104
 fonologi 184, 186
 form 93, 94, 158
 formell semantik 218
 former 99
 formlära 184
 fornlämningar 38
 fornskandinavisk religion 179
 Forsemalm, Joakim 62
 Forser, Tomas 151, 153
 forskarbiografi 34
 forskningsintegrering 77
 forskningspolitik 233
 framförandepraxis 170
 framtid 61
 framtidsuttryck 190
 Francén, Ragnar 176
 francophones 50
 Franker, Qarin 203, 209
 fransk historia 45
 fraser 209
 Fredell, Åsa 38
 Fredriksson, Anna-Lena 50
 Fridén, Gunnar 50
 Fridlund, Anneli 209
 Fridriksson, Finnur 143
 frivilligorganisationer 132
 främmandegöring 152
 främmandespråksinlärnning 200
 Fröbel, Friedrich 94
 Fröjd, Per 208
 funktion 38
 funktionell grammatik 45, 51
 funktionsord 172

- Fyhr, Lars 151
 fysikens filosofi 218
 Fåhraeus, Anna 46, 50
 fältkurser 31
 färgord 111
 företagsengelska 45
 förhistoria 36, 38
 förlagsreception 154
 förnuft 95
 förromersk järnålder 38
 förutsättningarna för musikteori 166
 föräldraskap 56
 Gadeli, Karl Erland 135
 gamla testamentets exegetik 179
 Gander, Pierre 111
 Gellerstam, Martin 199, 205, 206
 gender 169
 generationsöverskridande 60
 genetisk information 176
 genetisk testning 176
 genetisk vägledning 175
 genre 104, 159, 181, 195
 genrestudier 159
 genreteori 167
 gentrifiering 123
 genus 18, 20, 21, 33, 46, 56, 62, 75, 130, 151, 152, 156, 157, 158, 159, 193, 233
 genus och musikanalys 169
 genus och nationalism 75
 genusediskussioner 38
 genusforskning 15, 19, 166
 genusperspektiv 37
 genusstudier 28
 geografi 167
 geographic information science 234
 Georgsson, Peter 221
 gestaltning 180
 gestaltpsykologi 221
 gester 110, 141, 144
 Gildea, Carl Fredrik 185
 Gillberg, Åsa 35
 globalisering 36, 233
 goter 63, 192
 Gothlin, Eva 75
 goticism 190
 Grace, Patricia 49
 grammatik 8, 44, 201, 205, 225
 grammatikalisering 208
 grammatisk information 49
 grava tal- och rörelsehinder 108, 135
 gravar 21, 35
 gravarkeologi 38
 Grave-Müller, Ingrid 170
 gravfält 33
 gravkonstruktion 33
 grekisk 18
 grekisk epik 80
 grekisk filosofi 80
 grekisk historieskrivning 81
 grekisk-romersk litteratur 181
 grekiskt drama 81
 Grekland 18, 20, 21, 81
 Gren, Jonas 176
 Griffin, Gabriele 77

- Grinell, Klas 98
 group decision-making 143
 Grundberg, Jonas 36
 grundläggande retorik 154
 Grönberg, Anna Gunnarsdotter 208
 Grönland 37
 Gunnarsdóttir Champion, Margrét 44
 Gunnarsson, Magnus 143
 Gunnemark, Kerstin 56, 60, 61
 Gustafson, Daniel 81
 Gustafsson, Anders 30, 31
 Gustafsson, Lars 157
 Gustawsson, Elisabeth 50
 Gyllensten, Lars 158
 gånggrifter 29, 30
 Göransson, Anita 85
 Göransson, Tryggve 80
 Göteborg 58
 Haaparanta, Leila 176
 Haglund, Björn 218
 Haglund, Dick A. R. 179
 Haglund-Dragic, Monica 225
 Hagström, Ylva 62
 Hahn, Per 36
 Hallager, Erik 17
 Hallands spelmansförbund 169
 Hallberg, Margareta 232, 233
 Hambro, Camilla 169
 handling 33
 handskrifter 185
 Hannesdóttir, Anna Helga 199
 Hansén, Iah 68
 Hansen, Kirsti Dee 199, 210
 Hansson, Gunnar D. 151, 154
 Hansson, Kerstin 227
 Hansson, Stina 151, 154
 Hedlund, Lars 221
 hegemoni 63
 Heimann, Curry 37
 Heldner, Christina 68, 70
 Helgesson, Kenneth 170
 hellenistisk 17
 hellenistisk härsarkult 15
 hemvärnet 62
 Henriksson, Britten 20
 Herakles 16
 Herjulfsdotter Andersson, Ritwa 62
 hermeneutics 97
 hermeneutik 192, 221
 herrgårdskultur 63
 Herriman, Jennifer 45, 49
 herrnhutism 170
 Hesse, Mary 232, 233
 heteroglossia 48
 Hinnerson Berglund, Maria 37
 hippocampus 220
 historia 25, 49, 105, 127, 167
 historiebruk 36
 historiedrama 158
 historiekonstruktion 225
 historieskrivning 151
 historiesyn 62
 historiografi 116
 historisk lexikografi 199
 historisk roman 157
 historisk stilistik 199
 HIV/AIDS 132

- hjälpverb 208
 hjärnskada 109
 hjärnsador 144
 Hjørungdal, Tove 31, 33
 Holm, Ulla M 75, 77
 Holmberg, Bengt 180
 Holmberg, Carl 85
 Holmberg, Helena 180
 Holmquist, Ingrid 75
 Holter, Øystein G. 97
 homeplace 50
 homiletik 200, 202
 Hult, Arne 184, 185
 Hult, Karin 80
 humaniora 77
 hus och rum 38
 hushållsorganisation 32
 husurnor 37
 Håkansson, Carina 20
 hållbar utveckling 111
 Hård af Segerstad, Ylva 135
 Hägerland, Tobias 181
 Haggström, Leif 37
 Häikiö, Tarja 115
 hållkistor 37
 hållristningar 30
 härskarideologi 179
 högre ordningsverb 72
 högre ordningens tankar 221
 Högström, Jenny 181
 icke-människan 179
 icke-svenska läkare 110, 141
 ickeverbal kommunikation 145
 ICLE 47
 idéhistoria 105, 168
 identitet 37, 38, 58, 62, 63,
 122, 143, 169, 225, 226
 identiteter 76
 identitetsarbete 122
 identitetskultur 64
 ideologi 195
 ideologisk förändring 99
 idiom 50, 209
 Idris, Hélène Fatima 11
 idrottsfilosofi 174
 ikon 155
 ikonicitet 72
 ikonografi 17
 indignation 77
 industriellt kulturarv 57
 industrifilm 166
 inferens 109
 inferensförmåga 144
 infinitivkonstruktioner 68
 informalism 158
 informationsextraktion 210
 informationsinnehåll 164
 informationsstruktur 199
 informationstillstånd 143
 Inghammar, Helena 181
 Ingvarsson, Jonas 159
 inkarnation 180
 inkommensurabilitet 221
 inlärarkorpusar 47, 50, 51, 206
 innehåll 93, 94
 inre perception 221
 institution 158
 instrumentella bilder 112, 116
 instrumentstatus 169
 instrumentteknik 169

- integreringsprocess i
     konstmusiken 169
 intentionala objekt 221
 inter cultural communication
     111
 interaktion 38, 200, 201
 interaktionell lingvistik 144,
     208
 interaktionell sociolingvistik
     200
 interaktiv metod 62
 interkulturalitet 226
 internalism 220
 internalism-externalism 221
 internationell svenska 200
 Internet 63
 interpretation 170
 intersektionalitet 63
 intersubjektivitet 220
 intertextualitet 44, 45, 151,
     152, 155
 invandring 62
 irländsk 1900-talsteater 50
 irländsk litteratur 44
 ironi 151, 191
 islam 180
 Island 37
 isländska 199
 IT 48, 95
 Italien 16, 21
 italiensk litteratur 68
 it-clefts 49
 Ivarsson, Fredrik 181
 Jacobsson, Martin 127, 128
 Jahlmar, Joakim 50
 Janson, Henrik 85, 86, 225
 Jansson, Mats 151, 154
 japansk film 166, 168
 japansk litteraturhistoria 104
 japansk utrikespolitik 104
 jazz 169
 Jensen, Ola W. 34
 Johannes Messenius 158
 Johannesson, Hans-Erik 152,
     155
 Jóhannesson, Kristinn 199
 Johannesson, Lena 112, 114
 Johansen, Maria 98
 Johansson Kokkinakis, Sofie
     210
 Johansson, Anders 159
 Johansson, Barbro 20
 Johansson, Birgitta 158
 Johansson, Jan 30
 Johansson, Kaj 99
 Johansson, Karmen 227
 Johansson, Mikael 81
 Johansson, Monica 199
 Johansson, Thomas 122
 Johansson, Ulf 164
 Johnsen, Peter 221
 Johnson, Eyvind 72
 Johnson, Mats 20
 Johnson, Rakel 210
 Jonson, Rebecca 143
 Jonsson Lindmark, Sara 116
 Jonsson, Ewa 50
 Jonsson, Leif 28
 jordbruk 20
 journalistisk prosa 68

- judendom 180
 Juth, Niklas 176
 jämförande litteratur forskning
   105
 jämlikhet 59, 77
 jämställdhet 60, 76
 Järborg, Jerker 199, 207
 Järlehed, Johan 194
 järnålder 29, 31, 33
 Järvinen, Kimmo 81
 Jönköping 115
 kaffe 63
 Kahlo, Frida 117
 Kahn, Anna 62
 Kaiserchronik 226
 kalksten 18
 kaló 194
 Kammensjö, Heléne 25
 kamp 157
 kanon 71, 167, 192
 Karhiaho, Izabela 228
 Karlkvist, Helene 144
 Karlsohn, Thomas 98
 Karlsson, Bo 115
 Karlsson, David 98
 Karlsson, Håkan 28
 Karlsson, Susanna 208
 Kasperowski, Dick 232
 katekes 95
 kejsartid 20
 kejsartiden 80
 keramik 16, 18, 20
 Keri Hulme 49
 Key, Ellen 153
 Kierkegaard, Søren 155
 Kimmel-Godinac, Monica 181
 Kina 116
 kinesisk film 166, 168
 Kjellmer, Viveka 115
 klass 56
 Klawitter Beusch, Johanna 227
 klippssamlingar 64
 kloster 35
 Knape, Gunilla 114
 Knuts, Eva 62
 kodblandning 194
 kodikologi 80, 185
 kodväxling 194
 kognition 168
 kognitiv beskrivning 193
 kognitiv grammatik 51
 kognitiv semantik 200, 208,
   209
 kognitivism 69
 koherens 176
 kollektiva minnen 64
 kollokationer 51
 kolonialism 32
 kolonialitet 98
 kommersialism 58
 kommunikation 31, 108, 135,
   144, 166, 199
 komnenisk 81
 kompetens 61
 komplementering 44
 komplex information 109
 kompositionalitet 220
 koncentrationsförmåga 109,
   144
 konfektionstillverkning 57

- konnektorer 194
 konst 21, 94
 konst- och bildteori 112
 konstmusik 169
 konstpedagogik 115
 konstruktivism 232
 konstsamlare 117
 konstskolor 116
 konstteori 115, 117
 konsumtion 56, 57, 58, 62, 63
 konsumtionskultur 56
 kontaktperiod 32
 kontext 180
 kontextberoende 220
 kontrastiv analys 45
 kontrastiv lingvistik 72, 225
 kontrastiv syntax 184
 kontrastiva studier 47
 kontrastivitet 72
 Korintierbrevet 181
 Korpus, Einar 208
 korpusar 185, 204, 205, 206
 korpusbaserad
     variationsforskning 45
 korpusbaserat 50
 korpuslingvistik 72, 199, 207,
     225
 korpusstudie 204
 korsfästelse 181
 korskulturell teater/performance
     152, 155
 kortprosa 190
 Kortteinen, Pauli 72
 kortutbildad 203
 Kós-Dienes, Dora 138, 144
 Kotsakidis, Helena 172
 Kramer, Maja 21
 Kreta 17, 21
 krigsveteraner 49
 Kristiansen, Kristian 28, 29,
     30, 32
 Kristjánsdóttir, Steinunn 35, 37
 kristnandeprocessen 37
 Kristoffersson, Sara 117
 kritik 151
 kritikhistoria 152
 kritisk samhällsplanering 62
 Kronlid, Fredrik 144
 kropp 98
 krönika 81
 kult 17
 kultur 58, 99, 143, 233
 kultur/litteraturstudier 75
 kulturanalys 166
 kulturarv 29, 31, 35, 56, 60
 kulturella identiteter 32
 kulturen 166
 kulturhistoria 49
 kulturkontakt 193
 kulturlandskap 37
 kulturmiljövärd 28
 kulturmöte 159
 kulturellationer 68
 kultursemiotik 225
 kulturteori 44
 kulturvetenskap 105
 kuluranalys 168
 kunskap 31, 56, 95, 175, 176,
     219
 kunskapsantropologi 231

- kunskapsbildning 75
 kunskapsbildningen och
   samtiden 234
 kunskapsteori 218
 kurort 115
 kurorter 112
 kvantmekanik och filosofi 218
 kvinnan i religionshistorien 179
 kvinnlig offentlighet 221
 kvinnliga arkitekter 116
 kvinnliga entreprenörer 116
 kvinnliga fotografer 114
 kvinnliga konstnärer 116
 kvinnliga krigare 116
 kvinnliga nätverk 116
 kvinnligt konstnärskap 112
 kvinnofientlighet 20
 kvinnohistoria 19, 157
 kvinnor 99, 131
 kvinnor i 1800-talets musikliv
   169
 kvinnorörelse 158
 kyrka 60
 kyrkobyggnader 181
 kyrkohistoria 179
 kyrkor 129
 Källström, Roger 199
 känslor 44, 46
 Kärnfelt, Johan 97
 Köhlmyr, Pia 45
 kön 59, 62, 63
 kön och våld 75
 könsidentiteter 76
 Köre, Carina 158
 körkort 61
 Labraunda 19
 labrynter 36
 Lager, Torbjörn 135, 142
 Lagervall, Marika 208
 Lagerwall, Sonia 72
 Lalander, Philip 123
 lampor 20
 land uplift 37
 Landqvist, Hans 199
 landskap 36, 37, 169
 landskapsarkeologi 38
 landskapsmåleri 113
 Landström, Catharina 232, 233
 Largo Caballero, Francisco 194
 Larsson Lovén, Lena 17
 Larsson, Berit 221
 Larsson, Felix 221
 Larsson, Jonas 234
 Larsson, Lisbeth 152
 Larsson, Staffan 135
 latinamerikansk arkeologi 32
 latinpoesi 152
 Legère, Karsten 8, 9, 10
 legitimitet 93
 Leppänen, Katarina 98
 Lewander, Lisbeth 75
 Lévi-Strauss, Claude 99
 lexikal iteration 68
 lexikalisering 209
 lexikalisk 207
 lexikalisk databas 206
 lexikografi 8, 45, 199, 200, 206
 lexikologi 199, 200, 206, 207
 Li, Dianyu 145
 Libanios 81

- liberalism 158
 Liedman, Sven-Eric 93, 94, 95
 Lif, Jan 176
 Liinasson, Mia 75
 Lilja, Eva 152
 Lilliestam, Lars 166, 168
 Lind, Ingvar 111
 Lindberg, Bo 93
 Lindberg, Inger 137, 199, 203, 204
 Lindberg-Wada, Gunilla 105
 Linde, Martin 85, 86
 Lindell, Ingrid 158
 lindenbaumalgebror 164
 Lindkvist, Thomas 85, 86, 192
 Lindqvist, Carl-Gustaf 81
 LINDSEI 47
 Ling, Johan 37
 lingvistik 25, 205
 lingvistisk jämförelse 9
 lingvistisk textanalys 225
 lingvistiska resurser 185, 204, 205
 linjär syntax 145
 Lishaugen, Roar 186
 litteracitet 203
 litteraritet 152
 litteratur 25, 184, 186
 litteratur och retorik 154
 litteraturdidaktik 158, 190
 litteraturhistoria 225
 litteraturkritik 159
 litteraturreception 190
 litteraturteori 44, 152, 225
 litteraturvetenskap 68, 72, 105
 litterär beskrivning 68, 69
 liturgik 181
 livsetik 99
 livskvalitet 63
 livsstil 123
 livsvärld 37
 ljudsymbolism 70, 134
 Ljunggren, Magnus 184
 logik 128, 218
 lokal kultur 97
 lokalsamhälle 94
 lokalt medborgarskap 121
 Lorentzon, Thorwald 208
 Lorenzoni, Patricia 98
 Ludvig Norman 170
 Lund, Johan 234
 Lundahl, Mikela 98
 Lundqvist, Aina 200
 Lundstedt, Anna 63
 Lundström, Inga 33
 Lundström, Johanna 158
 Lundström, Kazuyo 105
 Lyngfelt, Benjamin 200
 Lyons, Robert 152, 155
 lyrik 80, 151, 152, 157
 lånord 207
 lånord i engelskan 45
 läkare-patient kommunikation 143
 lärande 167
 lärandemetoder 220
 lärdomshistoria 105
 läroböcker 116
 läromedel 204
 läromedelsbilder 114

- läsaren 159
 läsarkompetens 192
 läsförståelse 208
 läshastighet 208
 läsning 208
 Löndahl, Tomas 170
 Löthgren, Per 21
 Löwenadler, John 50
 Lövfors, Sven 208
 Lökvist, Linda 37
 Magnusson, Erik 208
 Magnusson, Gert 99
 Maho, Jouni 8
 makt 62, 168, 194, 226
 maktlegitimitet 192
 Malm, Mats 152, 156
 Malmberg, Lena 152, 156
 Malmgren, Helge 218
 Malmgren, Sven-Göran 200, 207
 Manasses 81
 Mankell, Bia 117
 manlig homosexualitet 75
 marginalisering 122
 maritime Canada 50
 maritime edge 37
 maritime interaction 37
 marknad 58
 marknadsföring 116
 Martinsson, Lena 60
 marxism-leninism 99
 maskininlärning 142
 maskulinitet 56, 63, 97, 181
 materia 93
 materialitet 33, 63
 materiell kultur 28, 36, 37, 38, 58
 Maya 37
 mbukushu 10
 mecenatskap 117
 medborgare 62
 medborgarskap 93, 94, 179
 medeltid 33, 35, 225, 226
 medeltida epigrafik 129
 medeltida poetiska texter 44
 medeltiden 179
 medforskande 57
 media 57, 63
 medialisering 169
 medicinsk etik 174
 medicinsk vetenskapsteori 218
 mediehistoria 98, 166
 medier 167
 medieteorier 98
 Medina, Maria Clara 130
 medvetande 221
 medvetandefilosofi 218, 220
 megalitgravar 29, 38
 Mehrstam, Christian 158
 Melkersson, Anders 68
 Memphis 117
 mening 175, 176, 219, 221
 mentalitetshistoria 127
 mentalt lexikon 110, 141
 meritokrati 98
 metaetik 174
 metaforer 208
 Metafysiken 80
 metaller 15
 Metochites 80

- metod 77, 99
 Mexiko 131
 migration 58, 180
 Miguel, Soledad 194
 Miladinovi, Sonja 186
 miljöetik 176
 Milland, Alicia 194
 Miller, Madelaine 21
 Miltenova, Anisava 185
 mimesis 155
 minne 50
 minnen 56
 minnesskåp 60
 minoisk bronsålder 15
 minoritetsspråk 194
 Miscellanea 80
 Mobärg, Mats 45
 Mocambique 8
 modala hjälpverb 50
 modalitet 48, 208
 mode 56
 modebilder 116
 modemagasin 116
 modern engelsk arbetarlitteratur 44
 modern japansk litteratur 104
 modern litteraturhistoria 152
 modern tid 19
 modern tysk grammatik 225
 modernism 116, 117, 151, 155, 158, 186
 modernistisk skönlitteratur 44
 modernitet 121
 Moding, Sara 129
 modus 68
 Molander Beyer, Marianne 226
 Mondor (Hägglund), Monika 51
 Montessori 95
 moral 105, 156, 175, 176, 219
 moralkritik 221
 moralpanik 56, 122
 morfologi 199, 206, 209
 morfologisk variation 172, 201
 mosaiker 21
 motiv 97
 motivation 191, 226
 mottagarreaktioner 202
 mpiemo 8, 10
 multikulturell 143
 Muñoz, Adriana 37
 Munthe, Christian 174, 175
 museernas historia 37
 musik 121, 169
 musik och medier 166
 musik och rörliga bilder 166
 musikalisk socialisation 169
 musikanalys 166
 musiken 166
 musikestetik 167
 musiketnologi 166
 musikförmedling 170
 musikhistoria 170
 musikmedier 168
 musikproduktion 63
 musiksyn 170
 musikteknik 168
 musikteori 168, 170
 musikundervisning 169
 Myers, Margaret 166

- Mühlenbock, Christian 37
 mykensk bronsålder 18
 Myrne, Pernilla 25
 mytologi 99
 målkultur 195
 Måndagsgruppen 168
 mångfald 60, 63
 mångkultur 19
 Månsson, Ann-Christin 144, 145
 människa – dator-dialog 134
 människan 166
 människosyn 36
 Mörck, Magnus 56, 57, 62
 Nabokov, Vladimir 184
 Nagano-Madsen, Yasuko 104
 namnforskning 209
 narrativ 46
 narrativ representation 49
 narratologi 72, 117
 nationell identitet 117, 192
 nationsbyggande 105
 natur 176
 naturens rättigheter 96
 naturkontrakt 96
 naturresurser 15, 19
 naturskildring 159
 natursyn 19
 naturvetenskap 32, 200
 negation 144
 negritude 99
 Nelfelt, Kerstin 137, 138
 Nelhans, Gustaf 234
 neolitikum 36, 37, 38
 neolitisering 28
 neurala korrelat 221
 neurolingvistik 134
 neuronät 164
 Nieroth, Christina 227
 Nilsson, Arne 59, 75, 76
 Nilsson, Bertil 179
 Nilsson, Ingela 81
 Nilsson, Ingemar, 93
 Nilsson, Jenny 209
 Nilsson, Mats 56
 Nilsson, Monica 21
 Nilsson, Morgan 186
 Nilsson, P-O 51
 Nilsson, Rangnar 99
 Nilsson, Skans Kersti 159
 Nilsson, Vera 113
 NO/SO-ämnen 204
 Nodin, Anders 116
 nominalfraser 44
 nominalisering 51
 Nordahl, Bera 114
 Nordberg, Marie 63
 Nordbladh, Jarl 28, 36
 Norden 61, 143, 179
 Nordin, Andreas 51
 nordisk musikhistoria 169
 nordiskt perspektiv 201
 nordistikens ämneshistoria 200
 Nordius, Janina 44
 Nordlund, Marcus 44
 Nordrum, Lene 51
 nordtyska praktiken 169
 Norén, Kerstin 200
 Normark, Johan 37
 normativ etik 174, 218

- normer 60
 normer/klass, 63
 norra Småland 37
 Norrby, Catrin 200
 nusvensk grammatik 199
 nutida brittiska romaner 44
 nya testamentet 181
 nya testamentets exegetik 179
 nygrekiska textkorpora 172
 Nygren-Junkin, Lilian 203
 Nykänen, Pia 176
 nyord 199
 Nyström, Esbjörn 227
 Nyström, Lars 87
 Nyström, Lars-Olof 169
 Nyström, Lillemor 63
 nyzeeländsk litteratur 49
 näringsliv 60
 Näslund, Hans 169
 Näsström, Britt-Mari 179
 obligatory point of passage 233
 offentlig skulptur 116
 offentligheter 98
 offentligt rum 21
 ofullständighet 164
 Ohlander, Sölve 45
 Ohlson, Linda 194
 Ohlsson, Claes 209
 Olausson, Lennart 93
 Olofsson, Arne 45, 49
 Olofsson, Staffan 179
 Olovsdotter, Cecilia 21
 Olsson, Erik 221
 Olsson, Fredrik 210
 Olsson, Nils 158
 Olsson, Thomas 152
 Olsson, Viveca 21
 omvårdnad 175
 omvärldsbilder 98
 ordbildning 45, 207
 ordfrekvenser 207
 ordföljd 208
 ordföråd 144, 207
 ordförådsspurt 172
 ordinläring 51, 144, 199
 ordklasstagning 142
 ordlekar 71
 ordlista 10
 ordmobilisering 109, 140, 143
 organisation 57, 62
 orgelns klangkoncept 169
 orgelstämmningen 169
 originalträsnitt 116
 Ortgies, Ibo 169
 ortnamn 209
 osteologi 30
 otherness 19
 Otterberg, Henrik 158
 Otterberg, Stina 159
 Otterup, Tore 209
 Ottesjö, Cajsa 144
 paleoantropologi 28
 paleoekologi 28
 paleoeskimåer 37
 Palle, Nanna 144
 Palm, Lennart 85, 86
 Pankow, Christiane 225, 226
 paragonedebatt 115
 parallellkorpora 47, 185, 205
 paratext 195

- parfymreklam 116
 parodi 191
 parsning 142
 particip 71
 partikelverb 51
 passivkonstruktioner 50
 passivum 72
 Paul, Ronald 44
 Paulsson, Kajsa 169
 Paulsson, Olof 184
 pedagogik 31, 105, 176
 pedagogikhistoria 93, 94
 Peeters, Paul 169
 Peralta, Amanda 93, 97
 perception 116, 221
 performance 36, 59, 64
 Persman, Joanna 116
 Persson, Lennart K 85, 87
 Peterson, Dennis 63
 Peterson, Martin 85, 87
 Petersson, Lina 227
 Petersson, Magdalena 64
 Petrov, Kristian 99
 Petrovic, Nenad 21
 Petzell, Malin 11
 Philpot, Elizabeth 116
 Pindaros 80
 plantterminologi 9
 Platen, Edgar 225
 plats 122
 pluritopic 97
 pluritopic hermeneutics 93
 poesi 105
 poetik 152
 politik 176
 politisk aktivism 158
 politisk filosofi 174, 218
 politisk historia 104
 politisk konst 113
 politiska begrepp 93
 politiska enheter 38
 politiska territorier 32
 politiskt språk 194, 208
 polska 184
 Polsky, Svetlana 184
 polysemi 51, 200
 popularisering 35, 97
 populär litteratur 105
 populärmusik 166, 169
 populärroman 71
 populärvetenskap 97
 positionsgrammatik 145
 positionsverb 72
 positivism 95
 postindustrialism 123
 postkolonial teori 38, 62, 99
 postkolonialism 32, 98
 postmodernism 46, 50, 99, 152
 postmodernistisk skönlitteratur
     44, 46
 posttraumatisk stress 49
 pragmatik 44, 47, 48, 190,
     193, 194
 Pramling-Samuelsson, Ingrid
     59
 predikningar 159
 prepositioner 185, 186
 presshistoria 116
 presshistorik 159
 presymtomatisk testning 175

- preteritumformer 145
primitivism 117
Prins Eugen 117
Problemata 81
problemgenerering i
    tvärvetenskapliga grupper
    231
processer 179
professionaliseringsprocesser
    114
progymnasmata 154
Prohászka, Marianne 15, 19, 20
Proitsaki, Maria 50
prosodi 45, 104
prostitution 98
protohistoria 38
psykoanalys 191
psykologingvistik 134
psykologi- och medicinhistoria
    93
public relations 167
publik 31
punktskrift 113
Pusjkin 159
Päplow, Thorsten 227
Quarfood, Christine 95
queerteori 151, 153, 232, 233
Quevedo 195
Radovic, Susanna 221
Ralph, Bo 200, 201
Ramnäs, Märten 72
rationalitet 176
realism 69, 220
reception 72, 157
receptionsforskning 192
receptionsteori 152, 158
reduktionism 221
referens 221
referentialitet 68, 69
reflektion 31
reflexivitet 233
regelextraktion 164
Reggio Emilia 115
regional ojämlikhet 57
reklamspråk 208
relationer 76, 180
relativism 96, 175, 176, 219,
    220, 221
reliefplattor 16
religion 20, 21
religionsarkeologi 38
religionsbeteendevetenskap 180
religionsfilosofi 179, 181
religionshistoria 180, 181
religiöst språk 181
renässansdramatik 44, 45
renässansfilologi 80
restaureringskonst 116
retorik 46, 80, 81, 95, 151,
    156, 158, 181, 186, 194,
    200, 202, 208, 226
retorikutbildning 154
Retsö, Jan 25
revolution 95
Ring, Inger 152, 156
Ris, Mats 63
risk 62
Roa Bastos, Augusto 194
rock 169
Rodriguez, Julio Alberto 111

- Rogström, Lena 200
 Rom 129
 roman 157
 romanform 154
 romanillustration 116
 romanisering 17
 romansk språkvetenskap 190
 Romare, Elisabeth 228
 romersk 18, 20, 21
 romersk provinsarkeologi 15
 romersk republik/kejsartid 127
 romersk, skulptur 15
 Rooke, Tetz 25
 Roos, Mathilda 153
 Rosengren, Mats 93
 Ruiz, Paloma 195
 Runeberg, Johan Ludvig 186
 Rushdie, Salman 50
 Rydeman, Bitte 144
 Rydh, Hanna 34
 Rydstedt, Rudolf 206, 209
 ryska 184, 185, 186
 rytm 70
 Rådberg, Ingemar 159
 Rådström, Pär 158
 Räftegård, Börje 152
 rättigheter 130
 rödfigurigt 20
 Røjder, Catarina 209
 Rönnung, Johan 159
 rörelshinder 143
 röreshinder 144
 Sabatini, Serena 37
 samhälle 21, 232, 233
 samhällsanknytning 28
 samhällsformer 38
 samhällsvetenskap 77
 samlande 37
 samtalsanalys 194, 201, 208,
 209, 226
 samtalsgrammatik 144
 samtalshjälpmiddel 144
 samtalsinteraktion 134
 samtalspråk 199
 samtida tysk litteratur 225
 Samuelsson, Gunnar 181
 samverkansprojekt 60
 Sandberg, Bengt 225
 Sander, Åke 180
 Sandin, Pär 81
 Sandström, Anders 186
 Sandström, Birgitta 116
 sanning 175, 219
 satir 116
 satsklyvningar 50
 satyrer 18, 20
 Saury, Jean-Michel 144
 scenkonst 157
 Schallin, Ann-Louise 18
 Schmidt, Christina 99
 science studies 234
 scientific network 96
 scientific sociability 96
 segregation 122
 sekelskifte 153
 semantik 68, 110, 141, 164,
 193, 199, 207, 209
 semantisering 152
 semantisk förändring 195
 semantisk utveckling 145

- semantiskt fält 48, 51
 Semeioseis gnomikai 80
 senantik 21, 129
 senantiken 128
 senare 1900-talshistoria 99
 senetruskisk konst 15
 senmedeltid 35
 senmodernism 152, 157
 senmodernitet 62
 sentimental roman 71
 Septuaginta 179
 Sernhede, Ove 121, 122, 123
 serviceyrken 59, 64
 sexualitet 59, 98, 122
 sexuella identiteter 76
 sfi 203
 Shakespeare, William 155
 Shickle, Darren 175
 Si, Han 116
 Sicilien 37
 Sigfridsson, Ingegerd 63
 Sigurdson, Ola 180
 Siljeholm, Olof 227
 Simmel, Georg 99
 situationssemantik 143
 sjukvård 110, 141, 143
 sjukvårdspersonal 110, 141
 självbiografi 156, 195
 självbiografier 68
 självkunskap 221
 självporträtt 117
 självrealisering 221
 självrepresentation 117
 Sjöberg, Annika 63
 Sjögren, Jörgen 164
 Sjögren, Karl-Göran 28, 29,
 30, 38
 Sjögren, Olle 166, 168
 Sjöström, Sören 135
 Skandinavien 116
 skandinaviska 199
 Skanse, Marianne 63
 skapandeprocesser 115
 Skarin Frykman, Birgitta 56, 58
 skepticism 220
 skillnad 99
 skolbarn 59
 skolrelaterat ordförråd 204
 skolspråk 203
 skolundervisning 36
 Skowronek, Tilman 170
 skrifter 35
 skriven engelska 47
 skrivhjälpmedel 145
 skrivprocess 108
 skrivstrategier 108, 145
 skrivutveckling 136
 skulptur 15, 18
 Sköldberg, Emma 209
 slaviska handskrifter 185
 SLI 144
 slutet 225
 small group research 143
 småfynd 17
 social innovation 97
 social teori 33
 social ålder 36
 socialteori 37
 sociolingvistik 8, 11, 45, 72,
 135, 143, 193, 199, 209

- Sofkova Hashemi, Sylvana 135, 145
- solidaritet 59
- Sonnevi, Göran 156
- Sorin, Ragnhild 169
- South Africa 139
- spanglish 194
- Spanien 21, 192
- spansk politik 193
- spansk påverkan 193
- specialpedagogik 95
- specifik språkstörning 110, 141
- spelkultur 154
- spelteori 164
- spoken language corpora 139
- språk och bild 194
- språk och etnicitet 190
- språk och kön 199
- språk som markör 194
- språkanvändning 203
- språkbeskrivning 8, 11
- språkbyte 72
- språkdiraktik 191
- språkfilosofi 174, 218
- språkförseening 145
- språkförändring 143, 208
- språkhistoria 184, 199, 200, 201, 206, 208, 209
- språkinlärning 191, 225
- språkinlärningsproblem 68
- språkkontakt 135, 137, 199
- språkkritiken 225
- språklig variation 48, 143, 203
- språkpedagogik 45, 68
- språkpolitik 11
- språksituation 8
- språkskorpus 139
- språkteknologi 48, 135, 185, 199, 204, 205, 206, 210
- språktillägnande 145
- språkutveckling 144
- språkval 226
- språkvetenskap 68
- språkvård 143, 200
- SSK & humaniorastudier 233
- Stackell, Lars 112, 115
- staden 64
- stadsarkitektur 115
- stadsdelsmiljö 62
- stadsliv 56
- stadsplan 115
- Stahre, Ulrika 116
- Standfuss, Katja 227
- statliga utredningar 98
- statsförnuft 98
- status 18
- stem cell science 233
- Stenberg, Lisbeth 152, 157
- Stenborg, Per 32
- stenålder 28
- stil 156
- stilistik 68, 70, 200, 208
- Stockelberg, David 99
- Stockfelt, Ola 166
- stolpekyrkor 37
- storstad 122
- Strandberg Olofsson, Margareta 15, 16, 18, 19
- strategies 50
- Streiffert, Jörgen 37

- Streiffert-Eikeland, Katarina 38
 Strindberg, August 153
 Strömberg, Agneta 15, 17
 Strömberg, Monica 195
 Strömqvist, Sven 113
 studenterfarenheter 37
 Stålhammar, Mall 45
 subjektivitet 63
 subkultur 122
 Sudan 11
 sufism 44, 179
 Sumner, Anne 116
 Sundqvist, Fredrik 221
 Svane, Brynja 69
 Svanlund, Jan 202
 Svedin, Marie 38
 svensk 60-talslitteratur 158
 svensk barock 156
 svensk böjningsmorfologi 201
 svensk långdikt 152, 157
 svensk roman 151, 158
 svensk språkhistoria 201
 svensk teater 1990–99 159
 svensk/arabisk teater 155
 svenska 139, 185
 Svenska kyrkan 181
 svenska patienter 110, 141
 svenska som andraspråk 137,
 199, 203, 204, 206
 svenskt 1700-tal 158
 svenskt 1960-tal 157
 Svensson, Ann-Marie 45
 Svensson, Kristina 72, 99
 Svensson, Maria 172
 Sverige 93, 98, 181
 Sverigebildens 193
 svårtolkat material 38
 syllogism 128
 Sylvén, Liss Kerstin 51
 symbolismen 184
 Symeon Logotheten 81
 Synopsis chronike 81
 syntax 45, 68, 185, 193, 199,
 200, 208, 209
 systematisk teologi 179, 180
 säkerhetspolitik 104
 särlingskonst 117
 Söderberg, Ulf 170
 Söhrman, Ingmar 190, 192,
 193
 Sönströd, Cecilia 164
 Takau-Drobin, Yoko 105
 taktik 193
 taktila avläsningsstrategier 113
 taktila bilder 113
 talad engelska 47
 talesätt 71
 taligenkänning 143
 talspråk 201
 talspråksforskning 226
 talspråkskorpus 71, 139
 Tamburrini, Claudio 174
 Tanum 30
 Tanzania 8
 taxonimi 9
 Taylor, Charles 98
 teater 151
 teaterbegrepp 154
 teaterhistoriografi 154
 teaterhändelse 154

- teaterkanon 154
 teatertradition 158
 Tegelberg, Elisabeth 68
 teknik 94, 170, 232, 233
 tematik 72, 158
 tematisk struktur 50
 temperaturord 208
 tempus 50
 teologi/musik 127
 teori 28, 38
 teori för språkanvändare 218
 Tepfers Ira 116
 terminologi 8, 200
 Tersman, Folke 174
 testning 199
 text 44, 180
 textanalys 68, 69, 72, 208, 209
 textedition 127
 texthistoria 80
 textkritisk edition 128
 textlingvistik 200, 225
 textsemantik 199
 textutgivning 202
 that-trace 51
 Theliander, Claes 33, 35, 38
 theory of science 234
 Thomsen Thörnqvist, Christina
     127, 128
 Thornell, Christina 8, 9, 10
 Thorsson, Staffan 192, 226
 Thunberg, Gunilla 145
 Thunman, Noriko 104
 Thörn, Lennart 181
 tidig judendom 181
 tidig musik 170
 tidig-modern 93
 tidningsrubriker 71
 tidningsspråk 186
 tillfällesdiktning 158
 tillämpad etik 174
 Tingsell, Sofia 209
 Tiozzo, Enrico 68, 71
 tjeckiska 186
 Todtenhaupt, Martin 225
 tolkning 180, 209, 221
 tolkningsföreträdare 63
 Tolland, Anders 218
 tonaccent 104
 Toporowska Gronostaj, Maria
     200
 tradition 155
 transnationala nätverk 131
 Trollstad, Inger 228
 Trotta, Jeanette 159
 Trotta, Joseph (Joe) 45
 träningsmetoder 144
 Turkiet 19
 Turonska, Irena 96
 tvåspråkig lexikografi 49
 tvåspråkiga ungdomar 143
 tvåspråkighet 135, 137, 209
 tvärkulturell kommunikation
     110, 134, 141
 tvärvetenskaplighet 75
 typologi 8
 tysk-franska relationer 169
 Tyskland 94, 98
 tystnad 50
 Uhnér, Claes 38
 Ulin, Jonna 36

- underrättelse- och
säkerhetstjänst 98
- undervisningsbilder 112
- ungdom 61, 63, 121, 122, 123
- ungdomar 137, 169
- ungdomskultur 121
- ungdomsspråk 199, 200, 203,
208, 209
- Ungern 20, 21
- universitetshistoria 93
- uppförandep Praxis 170
- urbanisering 21
- urbanteori 123
- Urrutia, Alejandro 195
- utbildning 31, 95, 98, 175
- utbildningshistoria 116
- utgrävning 16, 17, 30
- utilitarism 176
- utlandsturism 98
- utomeuropeiska språk, 105
- utopi 194
- utopism 99
- uttal 71, 199
- uttalsangivelser 49
- Wagner, Karin 117
- Vajta, Katharina 72
- Valberg, Tony 169
- valens 200
- Wallenberg, Jacob 159
- Wallenberg, Raoul 62
- Wallgren Hemlin, Barbro 200,
202
- Vallhagargrävningen 38
- Wallin Victorin, Margareta
116
- Van Damme, Stéphane 96
- van Reisen, Antonius 25
- Vandeput, Hilde 72
- vardagsliv 62
- variation 50, 70
- variationslingvistik 225
- Washington DC 115
- vasmåleri 18, 20, 21
- vattenkonst 115
- vattensymbolik 72
- Velicu, Adrian 95
- Wennås, Olof 181
- Wenzer, Jakob 63
- Veres, Ulla 145
- Vergilius 129
- verksamhetsbaserad
kommunikationsanalys 139,
143
- Werner, Helena 116
- vershistoria 152
- versteori 152
- Westerståhl, Dag 95, 175, 218,
219, 220
- vetenskap 232
- vetenskap och kultur 232
- vetenskap och medborgarskap
232
- vetenskapshistoria 81, 152
- vetenskapsideal 99
- vetenskapssociologi 233
- vetenskapsteori 232, 233
- wh-clefts 49
- White, Hayden 157
- Widhe, Olle 159
- Wikander, Charlotte 15, 16, 17

- Wilhelmsson, Kenneth 145
 Villae rusticae 20
 Wiman, Ingela 15, 17, 19
 Winberg, Björn 38
 Winberg, Christer 85, 87, 88
 Winnberg, Jakob 44, 46
 Vipsjö, Lars 116
 Wirth, Mikael 159
 visor 157, 170
 Wistman, Christina G:son 117
 Wistrand, Magnus 127
 visuell kommunikation 114
 visuell kultur 57
 Vittene 31
 vokalmusik 170
 volumetri 220
 women philosophers 96
 von Seth, Rutger 186
 von Trier, Lars 158
 våld 50
 vårdyrken 63
 Wägner, Elin 98
 välfärd 97
 vänskap 76, 176
 vänskap mellan kvinnor och
   män 75
 världskultur 93, 97
 Världskulturmuseet 234
 Värmland 37
 Västergötland 38
 västslaviska 186
 Västsverige 28
 Xhosa 139
 ytstrukturgrammatik 145
 Zangenehpour, Fereshteh 44
 Zetterman, Eva 117
 Zintchenko, Lennart 64
 Zorikhina Nilsson, Nadezjda
   184, 185
 Åberg, Claes 218
 Åberg, Magnus 63
 Ågren, Marja 63
 Åkerström, Ulla 68, 72
 återgående handlingar 144
 äldre järnålder 37
 äldre litteratur 151
 äldre populärmusik 166
 äldreomsorg 60
 över/underordning 221
 översättning 45, 50, 69, 159,
   199, 225
 översättningsekvivalenter 72
 översättningsevaluering 70
 översättningskorporusar 51
 översättningsstrategier 68
 översättningsstudier 25, 47
 översättningsteori 68, 151, 186,
   190, 192